

ETICĂ MORAVURI POLITICE -VIII-

nov. 1933 - apr. 1934

ETICĂ MORAVURI POLITICE -VIII-.....	1
nov. 1933 - apr. 1934.....	1
-----	7
Guvern IG Duca , 14 nov.'33.....	7
Alegeri , 20, 21 dec.'33.....	7
Asasinarea lui Duca.....	7
Guv.Angelescu / Guv.Tătărescu, 5 ian.'34.....	8
-----	8
1.) Consfătuirea fostei majorități parlamentare PNȚ , 16 nov.'33.....	8
Vaida / 16 nov.'33 Recunoașterea eșecului.....	8
N.Costăchescu / 16 nov.'33.....	8
Ștefan Cicio Pop / 16 nov.'33 Unire !.....	9
Al.Vaida -Voevod / 16 nov.'33- replică -.....	10
2.) Vestejirea asasinatului - omagiu postum lui Duca , 30 - 31 dec.'33.....	11
☒ Condoleanțe : Vezi pe larg la fișier PNL-VI.....	11
☒ "Neamul Românesc" - ziarul lui Iorga :.....	11
☒ "Universul " - dir.Stelian Popescu :.....	11
☒ "Curentul " - dir.Pamfil Șeicaru.....	12
☒ "Argus" ,dir. Gr.Gafencu.....	12
☒ "Ordinea".....	12
☒ "Epoca" - Gr Filipescu.....	12
☒ "Lupta " :.....	12
☒ "Cuvântul " -.....	13
3.) Gh.Tătărescu , Programul guvernului // expunere radio // , 21 ian.'34.....	13
☒ IG Duca.....	13
☒ Locul și rolul elitelor	14
☒ Liniște !.....	14
☒ Armistițiu politic !.....	15
☒ Avertisment către Garda de Fier.....	15
☒ Hotărârea "mâinii de fer ".....	15
4.a) Oct.Goga , discurs la mesaj : // România prerevoluționară // , 24 febr.'34.....	15
☒ Armonie și solidaritate !? Destindere !?.....	16
☒ Respectarea libertăților publice !? Regim constituțional !?.....	16
☒ Criza morală : psihologie turbure ; cutremur molecular ; fierbere revoltată ;.....	16
☒ Diminuarea autorității de stat.....	16
☒ Prematura acordare a votului universal.....	16
☒ Democrația viciată.....	16
4.b) ICCătuneanu (LANC) , discurs la mesaj, 1 martie '34.....	17
☒ " Prin noi înșine " ?!.....	17
☒ Jidanii.....	18
☒ Puterea iudaismului.....	19
☒ Soluția problemei : eliminarea !.....	19
4.c) ACCuza , discurs la mesaj, 2 mart.'34.....	19
☒ Doctrina naționalistă Doctrina conservatoare.....	20
☒ Simion Bărnuțiu Titu Maiorescu.....	20
☒ Doctrina naționalistă -Doctrina liberală.....	20
☒ ACCuza- "bătrânii " - "tinerii ".....	20
☒ Doctrina național - creștină.....	20
☒ Politica externă.....	21

▣ Apărarea națională.....	21
▣ Jidanii !.....	21
▣ Merit LANC -.....	21
▣ Educația naționalist -creștină a tineretului.....	21
▣ Merit LANC -.....	22
▣ Înfrățirea minorităților etnice.....	22
▣ Merit LANC -.....	22
▣ Câștigarea provinciilor românești.....	22
▣ Merit LANC -.....	22
▣ Combaterea comunismului.....	22
▣ Merit LANC -.....	23
▣ Refacerea statului național românesc.....	23
▣ Programul LANC : rezolvarea problemei jidănești.....	23
▣ Concluzie, previziuni	24
5.) Gr.Iunian (PTR) , discurs la Mesaj, 2 mart.'34.....	25
6.) Oct.Goga (PNA) , Interpelare ,3 mart.'34.....	25
▣ Stare de spirit	25
▣ Psihologia poporului român.....	26
▣ Toleranța.....	26
▣ Hotărârea de la Alba- Iulia :.....	26
▣ Tratatul de pace și străinii.....	27
▣ România : acordarea cetățeniei - referință 1919.....	27
▣ Demobilizarea națională.....	27
▣ Liberalizarea prematură.....	27
▣ Spiritul greșit al Constituției.....	28
▣ Sistemul legislativ dăunător ideii naționale	28
▣ Legea administrativă.....	28
▣ Principiile vulnerabile ale legii administrative PNȚ.....	28
▣ Viața spirituală, cultura.....	29
▣ Școală, presă,cinema ,.....	30
▣ Concluzii la interpelare.....	30
7.) Eug.Titeanu (raportor Răspuns la Mesaj) , discurs -concluzie , 6 mart ' 34.....	30
▣ Cauzele înfrângerii PNȚ în alegeri.....	30
▣ Partidele "restabilizării " : PRȚ, PȚ, Un.Agr.....	31
▣ Concurența nelegală în alegeri.....	31
▣ Partidele "naționaliste " : PNA, LANC.....	31
▣ Concurența nelegală în alegeri.....	31
▣ Administrația PNȚ.....	31
▣ Regiile autonome.....	31
▣ Stat țărănesc ?.....	32
▣ Stat al armoniei sociale.....	32
▣ Apel la clarificare ideologică.....	33
▣ Apel la poliție etică.....	33
▣ Invitația la rotativă a PNȚ.....	33
▣ Corporatismul Goga : monopartidocrația.....	33
▣ "Monopartidocrația " -Goga.....	34
▣ Cezarismul	34
▣ Luptă politică leală , adversari - nu inamici !.....	34
▣ Pierderea unui mit, a unei legende : Goga.....	34
▣ Destinderea	35
▣ Armistițiu politic.....	35
▣ Generația tânără.....	35
8.) Ion Nistor (ministru secretar de stat) , discurs final la Mesaj, 6 mart.'34.....	35
▣ Dezbaterile la Mesaj.....	35
▣ Atmosferă parlamentară.....	35
▣ Parlamentarismul.....	35

▣ Legiferare - legiferomanie.....	36
▣ Doctrina națională.....	36
▣ Doctrina naționalistă.....	36
/Nedreptățirea românilor.....	37
/Greșeli în protejarea elementului românesc.....	37
/Agitațiile naționaliste.....	38
/ Redeșteptarea națională.....	38
▣ Programul de guvernare.....	38
/ Problema tineretului.....	39
/ Programe economice guvernamentale.....	39
/ Programe pentru titați.....	40
/ România Întregită.....	40
/ Minoritățile naționale.....	40
/ Statutul minorităților.....	40
▣ Destinderea politică.....	40
▣ Misiunea guvernării PNL.....	40
9.) Gr.Iunian (PRȚ) , comunicare : arestarea lui Nae Ionescu , 6 mart.'34.....	41
▣ Arestările lui Nae Ionescu.....	41
Victor Iamandi / 6 mart.'34.....	42
▣ Arestarea lui Nae Ionescu.....	42
▣ Procesul unui complot.....	42
▣ Răspuns lui Argetoianu ș.a.....	42
▣ Dificultățile investigațiilor.....	43
▣ Răspunderea partidelor politice.....	43
▣ " Polițele " către Nae Ionescu.....	43
10.) M S R Carol II , cuvântări , primirea Răspunsurilor la Mesaj , 9 mart.'34.....	43
▣ Răspunsul la Mesaj al Camerei Deputaților.....	43
▣ Răspunsul la Mesaj al Senatului.....	44
11.) Proclamarea fuziunii dintre național-țărăniști și lupiști , 11 mart.'34.....	44
Ziarul / Reporter Al.Graur.....	45
▣ Atmosfera.....	45
Actul I - clubul PNȚ.....	45
▣ Delegația permanentă a PNȚ.....	45
▣ Adunarea frunțașilor PNȚ.....	45
Actul II : clubul P Ț.....	45
Actul III .La clubul PNȚ.....	46
IV Cuvântările de la balcon.....	47
Actul V : Banchetul.....	48
12.) Legea stării de asediu , în discuția Camerei , 13 martie '34.....	49
12 a) P.Petrescu (PRȚ -Iunian) (p. 767 - 768) Text integral - fișier PRȚ.....	49
▣ Legislația de moravuri.....	49
▣ Neîncrederea în partide și Parlament.....	49
12.b) H.Aznavorian - concluzii ;.....	50
▣ Regimul democratic.....	50
▣ Libertatea opiniilor.....	50
▣ Pasiunile naționaliste.....	51
▣ Violența.....	51
▣ Complicități oculte Replică lui Călinescu.....	51
▣ Mișcare naționalistă non violentă : LANC.....	51
▣ Mișcare naționalistă violentă : Garda de Fier.....	51
▣ Complicități, forțe oculte.....	51
▣ Garda de Fier - complicitățile și oculta.....	52
▣ Controlul parlamentar.....	52
▣ Garda de Fier - complicitățile și oculta.....	52
▣ Controlul parlamentar.....	52
▣ Guvernarea PNL.....	53

▣ "Libertatea" anarhică și violentă.....	53
▣ Lista Gărzii de Fier.....	53
▣ Asasinarea lui Duca.....	53
▣ Propagandă mincinoasă.....	54
▣ Incitare la crimă - CZCodreanu ; Girul lui Nae Ionescu ;.....	54
▣ Necesitatea cenzurii.....	54
13.) Modificarea legii Organizarea administrației locale (1929) , 14 mart.'34.....	55
Vântu /.....	55
▣ Legislația liberală.....	55
▣ Legea administrativă PNTJ / 1929.....	55
▣ Mentalitate regionalistă.....	55
▣ Legea administrativă PNTJ / 1929.....	56
▣ Multiplicarea organelor administrative.....	56
1.) Caracterul descentralizator.....	57
2.) Principiul simplificator.....	57
3) Principiul autorității.....	57
4.) Principiul economic îmbinat cu cel etic.....	58
▣ Consilierii comunali : electivi și de drept.....	58
Consilierii de drept și minoritarii.....	59
Naționalism constructiv.....	59
Concluzii la lege.....	59
14.a) Grigore N.Filipescu , Arta de a face politică, 19 mart.'34.....	60
▣ Arta de a face politică.....	60
▣ Diletantism , fler, demagogie, aventurism, intrigi.....	60
14.b) CICCătuneanu (LANC) ; I.Folea (Ardelean PNL) , la Mesaj , 1 ; 5 mart.'34.....	61
14 c) I.Th.Florescu ,5 ani de la înființarea Partidului liberal-democrat ,16 ? mart.'34.....	61
15.) Problemele Apărării Naționale , anchetă parlamentară , martie 1934.....	62
a) G-ral Samsonovici / mart.'34.....	62
▣ Situația României.....	62
b) g-ral Șt.Panaitescu /.....	62
▣ Minoritățile în caz de război.....	62
c) G-ral Ion Antonescu / mart.'34 (șeful M.St.M.).....	63
UN PLAN BINE DEFINIT DE ACTIVITATE.....	64
CULTURA ȘI EDUCAȚIA.....	64
ORGANIZAREA STATULUI	64
d) N.Iorga / mart.'34.....	65
▣ Vitejia românească.....	65
e) Leonte Moldovan / mart.'34.....	66
▣ Înarmarea sufletească.....	66
f) Stelian Popescu / (ex-ministru; președ. Ligii antirevizioniste) / mart.'34.....	66
g) C.Argetoianu / mart.'34.....	66
h) Dr.N.Lupu / ex ministru , ex țărănist , "pacifistul " de serviciu / mart.'34.....	67
16.) Ordonanța definitivă în procesul asasinatului de la Sinaia , 10 mart.'34.....	67
▣ Cercetările din Prahova.....	67
▣ Cercetările Tribunalului Ilfov.....	68
▣ Cercetările și desesizarea Tribunalului Ilfov.....	68
▣ Cercetările Consiliului de Război, Corp II Armată.....	68
▣ Planurile Gărzii de Fier.....	68
▣ Organizarea Gărzii de Fier.....	69
▣ Mijloacele de luptă ale Gărzii.....	70
▣ Atentate și acte de teroare.....	71
▣ Înarmările legionarilor.....	71
▣ Echipele morții.....	72
▣ Intelectualii și Garda de Fier	72
▣"Sfătătorii" lui CZCodreanu.....	72
▣ Reacțiile lui C.Z.Codreanu.....	72

▣	Gral Cantacuzino preia conducerea Gărzii.....	72
▣	Scrisorile generalului Cantacuzino / 10 dec.'33.....	72
▣	CZCodreanu și asasinii.....	74
▣	Complotul asasinării lui Duca.....	74
▣	Declarațiile (I - V) ing .Virgil Ionescu ,.....	74
▣	Concluzia : complot !.....	77
▣	Încadrarea faptelor.....	77
▣	Complicitățile . Încadrarea juridică.....	78
▣	Intelectuali în sprijinul Gărzii.....	78
▣	Ziarele " Cuvântul " și "Calendarul ".....	78
▣	Nae Ionescu , Nichifor Crainic.....	78
17 a)	Procesul asasinatului de la Sinaia . Implicații în proces. Eliberații. 15 mart.'34.....	81
▣	Au fost trimiși în judecată sub stare de arest :.....	81
▣	Puși în libertate.....	82
▣	Procesul.....	82
▣	Regimul deținuților.....	82
▣	Accesul publicului la proces.....	82
b)	Partidul Țărănesc al armoniei sociale , Enache de la Olt * , dec.'33.....	82
*	Notă . Enache.....	83
c)	"Cazul Stere " , // Părerii // Radu C.Brumă , 25 mart.'34.....	83
	Radu C.Brumă / 25 mart.'34, retro '.....	83
▣	Stere - războiul - Puterile Centrale.....	83
▣	Stere - revoluția rusă - unirea Basarabiei.....	84
▣	Stere - reprezentant al Basarabiei.....	84
▣	Stere - lider al Partidului Țărănesc.....	84
▣	Stere - persoană indezirabilă	84
▣	Resuscitarea cazului Stere.....	84
▣	Soluția ? : retragerea din viața politică !.....	84
▣	C.Stere - animator culturar- literar.....	84
18.)	Mihail Plătăreanu (PNL) Comunicare : situația gravă la administrația CFR , 26 mar.'34.....	85
19)	CTGhimbășeanu -Bubi (PNȚ , ex lupist) , comunicare : abzurile fiscului, 26 mart.'34.....	86
20.)	Legea apărării statului , Senat, Cameră , 2 - 5 apr.'34.....	86
a)	Victor Antonescu (ministrul de Justiție).....	86
▣	Ipostaza morală a legiuitorului.....	86
▣	Opoziția - Guvernul.....	86
▣	Curentele extremiste : stânga -dreapta.....	87
▣	Prevenirea pericolelor.....	87
▣	Mistici noi.....	87
▣	Ordinea în stat.....	87
▣	Limitele libertății.....	88
▣	Statutul României Mari.....	88
▣	Demnitatea și datoria Țării.....	88
▣	Apărarea ordinii de drept.....	89
▣	Apărarea siguranței naționale.....	89
▣	Apărarea unității naționale.....	89
b)	P.C.Andrei (PNȚ) , discurs la lege, 4 apr.'34.....	89
▣	Afacerea Skoda	90
▣	Măsuri contra violenței !?.....	90
▣	Măsuri contra libertăților democratice !.....	90
▣	Rezistența cetățenească.....	90
▣	"Mămăliga românească " explodează ?.....	91
▣	Avertisment pentru guvernanți !.....	91
▣	Dizolvarea grupărilor politice.....	91
▣	"Actul guvernamental " = abuz de putere.....	91
▣	Implicațiile psihologice ale reprimării.....	92

▣ Legea PNL - lege de răzbunare.....	92
▣ Moravurile politicianiste.....	92
▣ Concluzie la lege.....	93
c) Gr.Iunian (PRȚ) , discurs la lege, 5 apr.'34.....	93
▣ " Sprijinul " duplicitar al PNȚ (acordat PNL)	93
▣ Existența curentelor adverse în PNȚ.....	93
▣ PNL - partid de ordine ?!.....	94
▣ Dovezi privind "violențele" sale.....	94
▣ PNȚ - partid de ordine ?!.....	95
▣ Dovezi privind "violențele" sale.....	95
▣ Atmosfera morală.....	96
▣ Nemulțumirile profunde.....	96
▣ Consecințe ale legii.....	96
d) CCGiurăscu * (PNL-geogist) , la <i>Legea pentru apărarea Statului</i> , 5 apr.'34.....	96
Notă *.....	97
▣ Promisiuni de opozant obiectiv.....	97
▣ Legea Vict.Antonescu.....	97
▣ Regimul monarhic.....	97
▣ Legea Vict.Antonescu.....	97
▣ Regimul parlamentar.....	97
▣ Legea Vict.Antonescu = apărarea partidelor de "gubernământ".....	98
▣ Nu legea apărării ordinii	98
▣ Legi de vindecare a relelor.....	98
▣ Neîncrederea în conducători.....	98
▣ Promisiunile neonorate ale guvernului.....	98
▣ Concluzie- la legea ordinii în stat.....	99
e) (26.c) Pamfil Șeicaru , la <i>legea apărării statutului</i> , 5 apr.'34.....	99
▣ Duplicitatea - imoralitate politică.....	99
▣ Legea Antonescu.....	100
▣ Viciul organic al democrației : demagogia	100
f) I. Petrovici (PNA) discurs la <i>legea apărării statutului</i> , 5 apr.'34.....	100
▣ Tradiție doctrinară : ideea de autoritate	100
▣ Titu Maiorescu versus CARosetti.....	100
▣ Legea = eroare psihologică.....	101
▣ Pasivitatea și lipsa de inițiativă a românilor.....	101
▣ Violența = reacția omului comprimat.....	101
▣ Păstrarea ordinii existente ?!.....	101
▣ Interzicerea violenței ? !.....	102
▣ Legea = represiunea tineretului studios.....	102
▣ Legea = armă a unui guvern slab.....	103
g) Aurelian Benteoiu * (raportor) , <i>legea apărării statutului</i> , ...	103
Notă *.....	103
▣ În apărarea legii.....	103
▣ Atitudinea PNȚ.....	104
▣ Legislația represivă.....	104
▣ Legea apărării statutului.....	104
▣ Accepțiunea juridică a libertății.....	104
▣ Depresiunea economică - depresiunea morală.....	105
▣ Accepțiunea de libertate la Garda de Fier.....	105
▣ Declarația Drepturilor Omului.....	105
▣ Franța - evanghelia libertății.....	105
▣ Franța - Legea asociațiilor.....	106
▣ Reprimarea libertăților anarhice.....	106
▣ Drept comparat.....	106

▣ Ordinea politică și socială.....	106
▣ Evoluție istorică și juridică.....	106
▣ Ordinea în stat.....	107
▣ Regimul constituțional.....	107
▣ Democrația parlamentară versus monopartidocrația.....	107
▣ Dictatură ? Democrație ?.....	108
▣ Legea apărării statului.....	108
▣ Legea apărării statului	109
▣ Problema tineretului.....	109
▣ Problema națională	109
21.) Parlamentul Românesc : dezbateri privind politica externă, 4 aprilie '34.....	109
N. (Reporter parlamentar) / 4 apr.'34.....	110
▣ Atmosfera parlamentară.....	110
a.) Iuliu Maniu , interpelarea privind politica externă ,.....	110
▣ Hotarele României.....	110
▣ Tratatul de pace	110
▣ Revizionismul.....	110
▣ Curentele revizioniste particulare.....	111
▣ Revizionismul de stat : maghiar , mussolinian.....	111
▣ Campania revizionistă.....	111
▣ Protestul Transilvaniei și Banatului.....	111
▣ Datoria guvernului român.....	111
▣ Autonomia Transilvaniei ?!.....	112
▣ Pentru Confederația sud-est europeană	112
▣ Concluzii.....	112
b) C.I.C.Brătianu - Declarație - 4 apr.'34.....	112
▣ Frontul unic național.....	113
c) Nicolae Titulescu : răspunde la interpelare , 4 apr.'34.....	113
▣ Mulțumiri lui Brătianu și Maniu.....	113
▣ Bazele psihologiei interne.....	114
▣ Politica externă - funcție organică.....	114
▣ Pavăza juridică, morală și politică a hotarelor.....	114
▣ Pavăza morală.....	114
▣ Documentația Delegației ungare.....	114
▣ Tratatul de la Trianon.....	114
▣ Răspuns lui Maniu.....	117
▣ Confederația dunăreană ?.....	117
▣ România = stat nou	117
▣ Misiunea istorică a României	118
22) Episcopul dr.Glondys (bis.evangelică) , conferință radio - Berlin , ? - 5 apr.'34.....	118
23.) N.Batzaria (ziarist) , pe marginea discursului lui Petre Andrei , 7 apr.'34.....	119
▣ Avalanșa de discursuri și expozeuri	119
▣ Discursul lui Petre Andrei.....	119
▣ Între adevărul obiectiv și subiectivitatea politică.....	119

Guvern IG Duca , 14 nov.'33

Alegeri , 20, 21 dec.'33

Asasinarea lui Duca

1.) **Consfătuirea fostei majorități parlamentare PNȚ , 16 nov.'33**

Al.Vaida , N.Costăchescu, Șt.Cicio Pop - cuvântări ; **ALVaida Voevod** -replică.
("Dimineața" , an 29, nr.9658, 17 nov.'33 + foto Al.Vaida)

Vezi textul integral la fișier PNȚ VIII

[LD : problema responsabilității față de eșecul guvernării ;
necesitatea sudării unității naționale, contra regionalismelor]

Vaida / 16 nov.'33 Recunoașterea eșecului

"Evenimentele au făcut dovada că tactica urmată de mine a dat greș.

Nu este vina lui Iuliu Maniu, nu este vina nimănui, înainte de toate **nu este vina partidului**, nici a conducerii partidului. **Vina este exclusiv a mea .!!!!**

-Voci : Nu , nu !

-Vaida : "Eu am crezut în această tactică. Nu am să-mi reproșez nimic , nici înaintea țării , nici înaintea conștiinței .**Mi-am făcut** , pe cât mi-au ajutat puterile, **datoria față de partid**, datoria **față de Iuliu Maniu** (**aplauze**) datoria **față de MSRegele** (**aplauze prelungite**)

Dar acela care , urmând o convingere a sa către o țintă fie cât de nobilă, **dă greș**, **trebuie să tragă consecințele** , pentru că **în politică nu se iartă greșeli**,

ori din ce motive ar fi comise . (**un coleg aplaudă; ceilalți îl țistuesc**)

De aceea, vă rog să vă uniți aplauzele cu acelea ale **colegului , care bine a făcut aplaudând "**

-Voci : Nu , nu !

Demisia din funcții

-Vaida : " Dar , vă rog, **să nu depuneți stăruințe zadarnice.Eu nu sunt un om pripit.**

Nu sunt, **la vârsta mea și după experiența unei veți întregi**, nici omul hotărârilor luate sub un impuls momentan .Acea ce vin să vă declar acum dvs.și ceea ce am datoriat să fac, **este hotărârea mea nestrămutată , după matură chibzuială**, nu de zile, nu de săptămâni, ci de luni de zile.**Partidul acesta trebuie să meargă în deplină libertate înainte , spre realizarea programului său ;**

nestânjenit de hotărâri lăaturalnice , fie de simpatie, fie de antipatie , și solidar.

În consecință, eu , **neputând face această declarație în fața Comitetului Executiv, o fac aici.** Rămânând ca , **în fața Comitetului , să-mi repet declarația.**

Prin aceasta, mulțumindu-vă cu dragoste frățească și totdeodată **în calitate de șef oficial al partidului**, pentru toată munca, sânguința, solidaritatea cu care m-ați onorat -

depun în mâinile factorului competent , Comitetul partidului, prin intermediarul dvs, **mandatul onorific de președinte** și **renunț** , în același timpo , **la toate onorurile și la toate posturile onorifice** care impun și obligațiuni față de partid, pe care le-am deținut în urma încrederii dvs. **Vă mulțumesc, Dumnezeu să ajute partidul."**

...Când dl Vaida a terminat expunerea, **s-a produs în sală o tăcere impresionantă.**

În această atmosferă a luat cuvântul **d.N.Costăchescu** .Emoționat până la lacrimi, d-sa a spus :

N.Costăchescu / 16 nov.'33

"**Glasul meu îndurerat** trebuie să arate în această clipă , toată **amărăciunea** care izvorăște în noi toți **prin situația care ni s-a creat.**

Eu mi-am luat sarcina ca , **în numele majorității Camerei și a Senatului** , să aduc **prinosul de recunoștință și mulțumire președintelui partidului** (**aplauze prelungite**) pentru tot timpul cât **am avut cinstea să fim conduși de cel mai drag luptător al Ardealului.**

Această datorie a mea s-a transformat , prin declarația președintelui nostru, **într-o rugare** , care cred că, în acest moment , **iese din inima tuturor** , ca **să revină asupra demisiunii sale** .(**aplauze prelungite**)

Fac această rugare cu speranță, pentru că știu că mă adresez unui bătrân și brav luptător, care este **Vaida -Voevod**, un luptător care toată viața a stat în tranșee, în fața tuturor felurilor de adversari. **Luptătorul rănit nu trebuie să depuie armele** (aplauze) Rana, iubite dle Vaida , trebuie să o vindecăm. **Așteaptă aceasta , nu te grăbi, și ține steagul mai departe în fruntea noastră** (aplauze prelungite) , pentru că nu ești al dumatiale , nu dispui de dta cum vrei, **ești al nostru** (aplauze prelungite) Și, dacă astăzi, **te rugăm cu inima zdrobită să nu ne părăsești, să rămâi între noi și în fruntea noastră, mâine ți-o vom cere imperios** .(aplauze) [-----]

Apoi vorbește Șt.Cicio Pop ...

[LD : Remarcabil ! Cicio Pop nu mai **vorbește ca un "ardelean" , ci ca un român !**

Char dacă patetic , chiar dacă exagerând simbolistica istorică, chiar dacă ...

este adjudecată pentru ardeleni ... mândria , demnitatea, cinstea etc etc.

Chiar dacă ... parcă n-ar fi fost la guvernare , chiar dacă parcă nu s-ar fi certat ei între ei !

Era slăbit, și bolnav, și după câteva luni ... se sfârșea !

Îmi aduc aminte cum mi-a vorbit fiica lui, Ani Birtolon, despre el :

Slavă domnului că a murit atunci , și că nu a apucat să vadă ce au pățit unioniștii,

inclusiv " fratele Alexandru " și " fratele Iuliu "... în închisoarea de la Sighet]

Ștefan Cicio Pop / 16 nov.'33 Unire !

" **Partidul acesta nu este o alcătuire de circumstanță**, ci este **singura mângâiere și singurul câștig** pe care l-au adus cei 800.000 de morți , aici , și alți sute de morți , dincolo, drept **răsplată pentru sângele vărsat**.

Partidul acesta simbolizează adevărata unire a tuturor provinciilor , este cheagul care ne adună la olaltă. **Dacă ne-om destrăma, se destramă și România Mare**. [!!!] [-----]

Noi suntem neamul românesc , noi reprezentăm unirea , lumea se uită la noi când vorbește de unire , când se ridică fantoma revizuirii .Cum, ce să se revizuiască ?

Unde nu suntem noi **închegați** , unde nu suntem noi **unitari** ?

Care unire s-a mai făcut atât de **natural** ?

Care unire seamănă cu **unirea noastră** ?

Pe noi nu ne-a adus laolaltă evenimentele istorice și războiul ,

ci **iubirea de rasă, de limbă, națiune și datine și conștiința**

că suntem fiii acelor coloniști cari, înainte cu 1800 de ani , s-au așezat aici.

Șt.Cicio-Pop / 16 nov.'33 Ardelenii

"**Noi, Ardealul, credem că v-am adus tot ce am avut mai bun** (aplauze)

noi credem astăzi că **acei buni pe cari vi i-am adus , sunt indispensabili**.

Iar astăzi, când începem să pierdem teren, când toată lumea ne încolțește,

când **o propagandă** cu mult mai iscusită , mai abilă, ofensivă ,

se izbește de o defensivă slabă a noastră,

atunci **este permis ca rândurile noastre să slăbească**, prin aceea că **se depărtează**

cei mai buni dintre noi ?Este admisibil , iubiți prieteni ?

Este admisibil ca **d-ta , iubit prieten, să vorbești în tonul acela de non possumus** ,

dta care **ai stat alături de mine în parlamentul ungar** și ne făceam socoteala ,

cei patru care eram acolo, **când vom fi spânzurați**, pentru că după toate normele de acolo ,

locul d-tale și al meu și al celorlalți era la spânzurătoare ,

dumneata să vii astăzi și, după o supărare , să iai hotărârea aceasta ?

Au fost șoapte - și trebuie să știți că prea multe au fost șoaptele acelea, și a fost rău că au fost ascultate . Dar ar trebui **să fie un stat major unde să nu străbată niciodată șoapte**

(aplauze) În acest stat major trebuie să intre aceia cari, prin adevărate merite , și-au câștigat

locul , după lupte, străduințe și stagiul de mulți an de grele suferințe și atunci multe neplăceri

de acestea de culise vor fi evitate.**Dar aceste greutăți , de acum, sunt fleacuri , lucruri**

mărunte , dragă Alexandre Vaida Voevod [-----]

Ștefan Cicio Pop / 16 nov.'33 Fără regionalisme !

" **Avem datoria astăzi** - și cu toată slăbirea mea fizică , trebuie să o spun -

să punem capăt tuturor echivocurilor. [LD : oare aluzie la Maniu ?]

Putem admite un front al celor buni , contra celor răi , dar **nu vom putea admite niciodată**

, nici eu și nici unul dintre noi, care cunoaște suferințele Românilor,
nu vom putea admite un front ardelean contra Vechiului Regat sau
un front bănățean contra celor din Vechiul Regat (aplauze prelungite)

Nici nu pot să admit ca dușmanii care stau la pândă să creadă
că **noi ne mai putem diviza și ne mai putem despărți după provincii** .

Da, ne trebuie front : contra corupției și contra oamenilor (aplauze prelungite)
Trebuie să dăm mână cu mână , ca să stârpim tot ce este rău , să ne dăm mână cu mână ,
ca voința aceasta a noastră să devină odată realitate și trebuie ca voința aceasta
să devină odată în adevăr puternică și să se poate impună **și numai atunci se va putea**
aceasta , **când vom fi un trup , un suflet , o voință și un gând** .

Ștefan Cicio Pop / 16 nov.'33 **Între Vaida și Maniu**

" Așa dar , **iubite frate Alexandre** , lângă tine am stat când era să ne ducă la spânzurătoare ,
lângă tine și lângă celălalt vreau să stau până la moarte ; să mergem împreună cu toții .

Partidul nu se poate dezbinda . Noi vom fi toți împreună.

Și eu cred , cum a zis înțeleptul meu coleg , că **peste noapte vei evolua**
și **că dragostea aceasta** , care ți se arată ție pentru foarte multe jertfe și suferințe pe care le-ai
avut și **pe care ți le-am impus noi [!!!]** , s-o prețuești mai mult

și să-ți dea **satisfacția sufletească că le-ai făcut pentru neamul tău**,

că ai făcut tot ce mintea ta luminată și inima ta largă au putut să dea . (aplauze prelungite)

Ștefan Cicio .Pop / **Generațiile ardeleni**

N-aș voi un minut să se creadă că, iubindu-te pe tine ,

am încetat a iubi pe Iuliu Maniu .(**vii aplauze**)

Eu am fost înainte mergătorul vostru cu vreo zece ani. Adu-ți aminte când **am fost eu singur** ,
când **nu era cine să mă sprijine** și să mă laude , **m-am dus singur** și mă gândeam cu dragoste
la voi. **Eu eram în rândul celor bătrâni** și arătam către voi, zicând : abia aștept să capete tinerii
aceștia aripi , ca să vină lângă noi, să ne îngroașe rândurile , și să putem lupta.

Dacă ați venit, ați făcut gloria neamului. Împreună !

Gloria neamului pretinde ca și acum să luptăm împreună cu iubiții frați din Vechiul Regat ,
de care nu ne vom despărți niciodată(**vii aplauze**)

și **cu prietenii din Basarabia**, și **din Dobrogea și din Bucovina** și din toate părțile.

Mie să nu-mi spuie nimeni că are un front oarecare al tuturor partidelor, că-l refuz;

eu văd numai frontul neamului meu românesc , care trebuie să existe (**aplauze**)

Vor păcătui mulți , poate .Nu suntem nici unul nici zei, nici semizeii , nici îngeri.

Dar nu păcătuiește acela care ne-a constituit , care ne-a dat viață, **poporul**,

care **vă reclamă pe toți**, și **vă cere prin glasul meu să rămâneți la posturile voastre** "

(**aplauze frenetice**)

Al.Vaida -Voevod / 16 nov.'33- replică -

"N-aș fi luat cuvântul a doua oară **dacă discuțiunea nu ar fi deviat** .

Sunt foarte impresionat de căldura cuvintelor izvorâte din inimă , așa de frățești [.....]

N-aș fi fost vrednic să dețin postul de președinte , n-aș fi fost vrednic de încrederea dvs ,

dacă m-aș fi lăsat condus de sentimentalism, de ambițiuni ori de vanitate.[-----]

Dragă Ștefane - adresându-se lui Ștefan Cicio Pop - n-ai decât să-ți aduci aminte
că pentru mine **nici o dată rancuni personale , vanități, râvniri de titluri , posturi sau**
decorațiuni , n-au fost momente de impulsuri ;

determinant pentru mine a fost scopul pe care îl urmăream prin lupta noastră

și am știut să fac oricând abstracție de orice și **să mă solidarizez** cu acela care era mai

desemnăt , pentru a sta împreună în tovarășie bună de frățietate de inimă ,

spre a atinge scopul urmărit. **Întelepciunea vârstei !**

"**Ce mai pot aștepta acum** , la vârsta mea, după ce **cariera politică mi-am terminat-o**,

și **m-am apropiat de limita de vârstă** , când și așa nu-i rămâne **omului înțelept**

decât să se retragă ? Ce-mi mai rămâne decât datoria față de acia care au avut încredere în

mine , **de a lăsa un partid încheșat** , de a deschide calea tuturor forțelor tinere ,

ca să poată să se valideze , pentru mâine, nu poimâine, **să ne ia locul ?**

Încât , **pe mine nu m- a mânat la hotărârea aceasta** nici o altă considerație ,

decât **exclusiv considerațiuni logice** și cântărirea obiectivă a situației politice și cred , sunt convins, că **este datoria mea pe care o împlinesc față de partid , când trag această ultimă consecință.**

Vaida / 16 nov.'33 Demisia !

De aceea, pe cât vă sunt de recunoscător pentru căldura cuvintelor dvs, [-----]

Concluzia la care am ajuns pe baza unor reflecțiuni reci, logice , politice , este că am datoria să trag această consecință.

Deci , încă o dată **declar : nu pot reveni ; demisia mea este definitivă** și pentru **a curma apelurile care mi s-ar adresa**, dați-mi voie să uzez sau să abuzez de dreptul meu prezidențial pe care îl am încă în acest moment , să vă mulțumesc încă o dată din toată inima , să vă urez spor la muncă și **să declar această ședință închisă "**

Toată asistența izbucnește în strigăte de : "**Trăiască Vaida ! "**

Consfătuirea majorității parlam.PNȚ / 16 nov.'33

2.) Vestejirea asasinatului - omagiu postum lui Duca , 30 - 31 dec.'33

("Dimineața" , 1 ian '33)

▣ **Condoleanțe : Vezi pe larg la fișier PNL-VI**

-**Gh.Brătianu** , a trimis următoarea telegramă d-nei IG Duca :

"Adânc mâhnit de pierderea atât de dureroasă ce o încercați , **întâiul meu gând se îndreaptă către dvs. pentru a vă exprima cele mai sincere sentimente de profundă condoleanță. "**

▣ "**Neamul Românesc**" - ziarul lui Iorga :

" **Un asasinat odios** . El pune capăt vieții unui om de valoare, conducător de guvern, care **cade în mijlocul luptei pentru ordinea internă.**

Mâna criminală a îndreptat **arma din răzbunare politică.**

Tristul erou al crimei care indignează , este **militant în organizația Gărzii de Fier , recent dizolvată de guvernul liberal.**

Se încheie astfel violent , viața unui **om integru și apreciat om politic** ,

șef al partidului liberal, fost de multe ori **sfetnic al Coroanei.**

Și **cu o îndrăzneală fără precedent**, se deschide **o eră de sălbătecie și omor**, necunoscută în viața noastră politică.

Autoritatea represivă va ști să își facă datoria , și să recheme pe calea normală , prin orice mijloace legale, **nebulia și exaltarea pe care nu le justifică** , în nici un caz, **tineretea și avântul rătăciților** . [-----]

▣ "**Universul**" - dir.Stelian Popescu :

" [---] **Pe peronul gării Sinaia**, președintele Consiliului deiniștri, **IG Duca, a fost ucis mișelește** , cu focuri de revolver, **de o bandă de asasini.**

Un complot se organizase în țară **împotriva primului ministru** ,

de către **semănătorii de anarhie , afiliați grupărilor extremiste** ,

care urmăresc **să zdruncine așezământul statului român** și

să arunce țara în plină aventură , prin mijloace și metode teroriste .

De la **uciderea lui Barbu Catargiu , România n-a mai înregistrat asemenea odioase asasinat politice**[-----]De astă dată suntem într-o **situație excepțională** ,

a cărei gravitate nu poate scăpa nimănui, deoarece **actul criminal de la Sinaia** ,

atât de **odios și revoltător**,dezvăluie **un început de anarhie** și deci

existența unei **stări de spirit bolnăvicioasă și primejdioasă**

intereselor supreme și permanente ale statului român.

Nici un moment **nu poate fi invocată ideea unui patriotism exaltat** ,

care **înarmează o mână ucigașe!** [-----]

▣ "Curentul " - dir.Pamfil Șeicaru

" [...] A fost găsit **cel sorit să înfățișeze imaginea răului : și patru gloanțe au doborât pe IGDuca . Omul politic** care a străbătut prin viață cu o **impecabilă corectitudine** , a fost ales ca **șap ispășitor al tuturor amărăciunilor unei țări** : era de sigur cel mai potrivit pentru a sublinia **monstruoșitatea gestului asasin** , pentru a defini **sinistra rătăcire** ce se sugerează unor **adolescenți recrutați să dea acestei țări o atmosferă morală în care Nația nu se recunoaște .** Și nu se recunoaște spiritul Nației nici în această **inovație a crimei** , **înlocuind gândirea politică** , nici în această **terapeutică socială a asasinatului .** Întreg trecutul acestei Nații se ridică împotriva acestei **nemernice inovații** - întreg sufletul autohton se răzvrătește într-un vehement protest. Nimeni nu poate accepta ca din rândurile unor **exaltați manevrați de sinistrele regisorate** , ce nu cutează să se mărturisească , să pornească astfel **capriciile asasine** , să drămluiască viața oricui, să fixeze soroacele morții. [-----]

▣ "Argus" ,dir. Gr.Gafencu

" O știre groaznică ne vine de la Sinaia : președintele Consiliului de miniștri , **IGDuca, a fost ucis , victimă a unui odios atentat .** [----] Emoția noastră e mare . **IGDuca, unul din fruntașii țării, a avut o viață politică rodnică și de o probitate unanim recunoscută.**[-----] **Patimile politice și atmosfera de ațătare** au dus la **o sălbăticire a vieții noastre publice** , sălbăticire căreia trebuie să i se pună capăt.[-----] **Înfierăm împreună cu întregul popor românesc, în a cărui fire nu este omorul, sălbătecul atentat de la Sinaia ."**

▣ "Ordinea"

" **Asasinatul** săvârșit e cu atât mai regretabil și mai de condamnat cu cât el **nu lovește numai partidul liberal ducist , ci întreaga țară** ce plânge în dispariția lui IGDuca , un **om politic de prim ordin** , un **patriot fervent și luminat** , și un **cetățean distins** , de înaltă cultură , de mare talent , și de **fină intelectualitate** , ce **facea onoare României întregite** .[-----] Dovada **înaltei dezinteresări a lui IGDuca** , o face faptul că după ce **a trăit o viață întreagă , în mod simplu și curat , IGDuca moare sărac** , fără să lase urmașilor săi nici un bun material , în urma lui , **ci numai un nume fără pată și o luminoasă conștiință de român.**"

▣ "Epoca" - Gr Filipescu

" În afară de alte aspecte ale oribilului asasinat de la Sinaia , atenția noastră este reținută de faptul că **atentatorul de ieri este un recidivist.** În calitate de **candidat în fruntea listei Gărzii de Fier de la Făgăraș, el a înjunghiat pe primarul comunei Vad din acest județ.** Că primarul nu a încetat din viață , în urma rănilor primite , e altceva. Faptul de reținut e că **atentatorul de ieri , a mai încercat o crimă.** A fost apoi **prins și închis.** Dar **nu a fost judecat ci eliberat** , fără să fie măcar supravegheat. Apoi ieri , în ziua atentatului , **și-a așteptat victima la Sinaia** , unde **mișunau zeci de agenți ai poliției și siguranței** , fără să fie turburat de nimeni " .

▣ "Lupta " :

" **Din ceasul** în care **noul prim-ministru** a făcut cunoscut țării că **cea dintâi preocupare a lui și a guvernului va fi menținerea ordinii și sancționarea** tuturor acelor ce încearcă s-o tulbure , din acel ceas **moartea lui a fost decretată** de către **acei ce și-au pierdut mințile și prin acte de terorism** vor să conducă ei țara . **Se știa că Duca a fost zilnic amenințat că va fi suprimat.** Cu toate acestea s-au mai găsit **câtiva inconștienți** cari , din mărunte calcule politicianiste , **au avut tristul curaj de-a încuraja pe acei ce mânuiau grenadele , cuțitele și revolverele.**

Amețit de o propagandă desmățată , un mănunchi de tineri rătăciți , s-au erijat în salvatori ai patriei ca și cum oamenii , ce au cârmuit și vor mai cârmui această țară , ar trăda-o sau ar primejdui existența ei.[-----]
Asasinatul acesta va stârni desigur oroarea lumii întregi , dar **inimile curate și românești vor sângera de durere și de rușine** [-----] fiindcă **în această țară** nu s-a putut încetățeni până astăzi **detestabilele moravuri balcanice** reprobate de întreaga omenire .[-----]
Glasul țării este unul singur : **În lături cu teroriștii !** "

▣ "Cuvântul " -

[LD **Atenție la nuanțe , la diagnosticul pus - "psihoză publică " , "febră socială " la co-împărțirea responsabilității și vinovăției .**]

"Primul ministru a fost asasinat eri , în gara Sinaia , de trei tineri , dintre care doi studenți , membri ai Gărzii de Fier .

Cititorii vor găsi în altă parte a ziarului amănunte asupra tragicei întâmplări.

Ea e de natură să **zguduie deopotrivă toate conștiințele românești**.

Cu atât mai mult cu cât **crima politică nu e nici în firea nici în istoria acestei nații**.

Un iureș de nebunie anulând cel mai elementar bun simț de prevedere :

am zice instinct de conservare - **bântuie însă de câțeva vreme peste cumintenia românilor .**

o sminteală în care , din nenorocire , **au fost prinși deodată ,**

și cei mari ca și cei mici ,cei reponsabili tot atât ca și cei fără vină

- autoritatea ca și mulțimea. [!?!]

În mijlocul unei asemenea furtuni de frământată și întreținută psihoză publică,

orice oroare și orice monstruozitate , se dovedesc posibile.[!!!] [-----]

E nespus de trist că a căzut ieri , **victimă** a acestei de mult primejdioase **stări de febră**

socială , însuși **primul ministru al țării- un om care** , prin însușirile lui **personle**

și prin **serviciile aduse pe vremuri Statului**, într-o **lungă carieră politică** ,

în care **a trăit sărac** și pe care **o încheie tragic- putea** , în alte condițiuni **[!?!]** ,

nădăjdul pentru sine și pentru Țară, numai bine .

Soarta a voit ca Duca să cadă pe frontul tragic al unei întregi istorii. [!?!]

" CUVÂNTUL " , care **i-a fost mereu adversar [!!!]** , dar un adversar leal ,

se închină consternat înaintea mormântului pe care **fatalitatea îl deschide** atât de dramatic

unea din **ființele celei mai îndelung chinuite în viața noastră de Stat"**

Presa - despre asasinarea lui Duca / 1 ian.'34

3.) **Gh.Tătăărăscu** , Programul guvernului // expunere radio // , 21 ian.'34

("Adevărul" , an 48, nr. 15.354, 23 ian.'34)

21ian., duminică, ora 9 seara , cuvântare radio .

[LD: **un Tătăărăscu încă sub vraja marelui Duca ... un Tătăărăscu cutremurat de actul asasin ...**

...liric, romantic, patetic ... așa cum trebuie că se simte un tânăr găsit în fața unei mari

răspunderi. Fără vreo schimabare de credință, de lealitate, de consecvență ,

față de la linia trasată de Duca.] [-----]

Tătăărăscu / 21 ian.'34

▣ **IGDuca**

" Vă vorbește **omul sortit** să poarte una din **cele mai grele răspunderi**

pe care **un șef de guvern** a avut-o **de la război până astăzi**.

"În aceste clipe nu pot lăsa slobode gândurile mele , fără a poposi lângă acela a cărui **pomenire**

s-a făcut azi în toată țara , și care **mi-a fost șef, îndrumător și prieten : Ion Duca** .

Din lungul șir de imagini și amintiri ce se îmbulzesc la poarta minții mele, se desprind două

momente în care se deslușesc mai bine decât orice analiză ,

dominantele acestui suflet de elită.

" **Evoc un plai sub Carpații Vâlcei** .Acolo , pe o culme de deal , se ridică **o veche așezare**

[**Măldărești**] de zidurile căreia se leagă un întreg trecut de viață patriarhală - **un cuib de românism** unde sufletele se îmbină ușor cu poezia trecutului .**În acest loc l-am cercetat** , în cursul lunilor de **vară** , **ani de-a rândul** , găsim-l întotdeauna încadrat în atmosfera locului , făcând parcă una cu pământul țării , pe care îl iubea cu pasiune și întotdeauna cu sufletul răscolit și frământat de gânduri și de visuri .

Într-o seară , când umbrele se ridicau din vale către vârful Builei , **l-am auzit zicând** , după ce îmi vorbise aproape liric despre Ardeal și ardeleni :

< Suntem o generație fericită .Am văzut ce n-au putut vedea toate generațiile în scurgerea vremurilor - putem muri oricând și oricum - vom muri fericiți .>

Așa vorbea. Îl aud și acum țipând destinului **mărturisirea ce sanctifică o generație** și care poate fi înscrisă pe mormântul său , **ca un suprem act de credință.**

" Și apoi **evoc o amintire** trăită în biroul său , din **apartamentul modest și liniștit** , în mijlocul orașului nostru plin de vuiet și de larmă.

Biroul său ! O încăpere în care de abia pot ședeă comod patru inși - cu **o fereastră** ce dă pe o curte dosnică. **O masă de brad** , **patru scaune de lemn** ; într-un colț , **un divan** acoperit cu un macat de stambă roșie , într-un colț , **un dulap**. Atât. Nici un ornament, nici o podoabă , nici un obiect de artă .Pe dulap , **o mască de bronz a lui Eminescu** , străjuind cu zâmbet dureros încăperea. **O odaie de schimnic.O chilie.** Aici s-au scurs ultimii săi ani de trudă - de chin - de zbucium ; aici s-au scurs zilele închinat numai binelui public .

În această chilie **l-am găsit într-o dimineață** , culcat încă pe divanul cu macatul de stambă , **cu ochii roșii de insomnie**. Îngrijorat, l-am întrebat dacă este suferind .

După ezitări și reticențe jenate , mi-a răspuns :

< Sunt ceasuri în care mă urmărește același gând. Astă noapte gândul acesta a fost o adevărată obsesie. Făcutu-mi-am întreaga datorie față de țară ? Iată întrebarea care mă chinuște uneori . >

În această **sповедanie**, rostită în odăița cu masa și scaunele de brad , **se rezumă toată ființa** și, deopotrivă , **toată viața lui Ion Duca** și se cuprind **cele două mari comandamente** ale existenței sale : **cultul datoriei** și **cultul dezinteresului.**

Un schimnic care a trăit numai pe culmile spiritualității. **Un cruciat al datoriei** , așa se va înfățișa Ion Duca în ochii spiritualității . **Și acum el doarme somnul de veci.** Dacă nimic nu se pierde în lumea materiei, apoi nimic nu se pierde în lumea sufletelor.

Flacăra idealismului său, se va reaprinde în alte suflete , **patriotismul său** va îmbărbăta alte inimi ,

gândurile sale de mărire și întărire de neam , vor călăuzi alte generații , și **jerfta sa** va însămânța ogorul țării , pregătind jerfele de mâine - jerfele acelea din care e făurit **sufletul nepieritor al neamului ."**

[-----]

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣ **Locul și rolul elitelor .**

" **Înțelegem să creem acest suflu**, care va stăpâni programul nostru ; și **înțelegem să-l creem cu concursul tuturor conștiințelor luminate** , pe care le chemăm pentru ca **să colaboreze cu noi** la această operă.

Operă săvârșită de un partid , dar operă națională executată în pasul vremurilor pe care le trăim !

Noi chemăm la această operă de colaborare pe **toți fruntașii și cărturarii orașelor și satelor** pentru ca prin sfatul și pildele lor , să îndrumeze întreg poporul pe drumul cel nou al muncii rodnice. **Noi chemăm toată clasa intelectuală** a țării să se înșire lângă noi , în această luptă de refacere națională . **Țara nu poate , nu trebuie să fie condusă decât de elitele ei**, de aceste **elite de cugetare , de muncă și de talent**, care , peste deosebire de clase, asigură în adevăratele democrații , **triumful meritului , triumful binelui obștesc."**

[-----]

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣ **Liniște !**

▣ Armistițiu politic !

[LD : Da ! era nevoie de liniște ! Dar de liniștea aceasta ,
ar fi avut nevoie și ultima guvernare PNȚ !

Și la toate apelurile , nu a putut obține această liniște !

Și unul care i-a refuzat-o cu consecvență , a fost PNL. Acesta este adevărul. Pe de o parte .
Pe de altă parte, **apelul acesta direct la Garda de Fier** , a fost **oportun ? !**

Trebuie să tranșezi arma cu două tășuri a **dizolvării Gărzii de Fier** .]

" Pentru a putea înfăptui acest program , **avem nevoie de liniște** .

Liniștea aceasta - **o cerem poruncitor, țării** .

Agitațiile sterpe , campaniile de ură, frământările pătimase,
sunt astăzi crime împotriva acțiunii de consolidare pe care o pornim ,
sunt crime împotriva țării.

De aceea, noi strigăm către toți cei care au **altă credință decât noi** :

< Ridicați flamura păcii ! Ne-am bătut destul între noi .

Azi e ceasul reculegerii .

Vom răfui în zile mai fericite socotelile noastre mărunte -

azi, lăsați guvernul țării să-și îndeplinească misiunea !>

" În numele țării , **cerem această dezarmare a sufletelor**.

O cerem mai ales acelor care s-au lăsat până azi să fie otrăviți de ură și de dorul răzbunării
, și care au creat atmosfera cea grea, **prielnică dezordinii și destrămării**.

Nu prin lupte fratricide și nu prin acte de violență , se va consolida statul nostru ;

Și nu pregătirea anarhiei

e soluția care va tămădui suferințele ce chinuie azi o țară întregă .

" **Guvernul crede** - nădăjduiește - **că glasul lui va fi ascultat ."**

Gh.Tătărăscu / 21 ian.'34

▣ Avertisment către Garda de Fier

▣ Hotărârea "mâinii de fer "

[LD : **Vei urmări cum a funcționat acțiunea acestei mâini de fier !**

Vei urmări "declicul" ... slăbirea șurubului ... Și vei aprecia dacă a fost mânuit bine]

"**Față de cei cari** , conștient sau inconștient,

pregătesc slăbirea țării prin campanii de ură și atâtare,

acei cari vor continua să ridice o tagmă contra altei tagme și o credință altei credințe ,

acei cari vor năzui să arunce discreditul și disprețul asupra așezămintelor

pe care se reazemă statul nostru,

acei cari vor să abată tineretul nostru de la adevărata lui menire -

toți semănătorii de ură și toți semănătorii de anarhie ,

se vor lovi de mâna de fer a guvernului.

"**Nu putem tolera și nu vom tolera , ca o mână de oameni fără răspundere ,**

șă turbure viața statului și să primejduiască ceea ce s-a dobândit prin jertfele

și cu sângele generațiilor." [-----]

Gh.Tătărăscu / Programul guvernului / 21 ian.'34

4.a) Oct.Goga , discurs la mesaj : // România prerevoluționară // , 24 febr.'34

(DAD, MO 11, șed. din 24 febr.'34, p. 422- 425)

[LD : foarte interesant discurs ! Cu o primă parte în care predomină ironia și stilul

opozitionistului "de serviciu" - care a și fost aprobat de toată opoziția ! -

apoi, un **atac de substanță la adresa democrației , a principiilor sale sacrosante,**

a instituțiilor sale, într-un cuvânt la **negarea regimului politic** în care evoluase România

după Unire , culminând cu **diagnosticul demonstrației : România prerevoluționară .**

Discursul marchează , fără echivoc, convertirea lui Goga

la o doctrină autoritaristă, antidemocratică, naționalistă, xenofobă ,
având ca stindard deloc original, deviza : "România , Românilor ! "]

Oct.Goga / 24 febr.'34

▣ Armonie și solidaritate !? Destindere !?

▣ Respectarea libertăților publice !? Regim constituțional !?

[LD : Ironie, ... răstălmăcire de mesaj ...ocheade spre legionarii hăituiți ...
speculație politicianistă ... răutate și ură . Chiar atunci când spune adevăruri]

Goga / 24 febr.'34

▣ Criza morală : psihologie turbure ; cutremur molecular ; fierbere revoltată ;

[LD : Goga se oprește cu analiza Mesajului, trecând la **analiza crudei realități a țării**]

" Să ne oprim cu analiza Mesajului, pentru a nu fi învinuiți că suportăm ironia frivolă
la căpătâiul unui bolnav. Să nu ducem mai departe enumerarea acestor **mostre de
pompoasă elocință**, din care se desprinde o **tristă dilemă** sau un **condamnabil spirit de
suprafață** , **neputința guvernului** de a adânci lucrurile , **iluzionismul efemer** al oamenilor
copleșiți la început de beneficiile puterii sau, ceea ce este și mai rău,
teama de a mărturisi în fața țării adevărul stărilor primejdioase în care se găsește.

" Ori ce ar fi, neînțelegerea unor pripitiți, sau tăcerea unor fricoși ,

noi nu ne putem înăbuși glasul aspru al realității care ne înconjoară.

Vom spune deci tuturor , care vor să ne audă, de jos de tot , până sus de tot ,

că , **de ani de zile**, mergând din rău în mai rău ,

asistăm la un penibil proces de decompoziție al prestigiului nostru de stat .

Mai mare și mai gravă decât mizeria materială , care țipă din toate colțurile și sapă toate clasele
sociale , **este criza morală** , căzută peste noi în anii din urmă.

" **Sufletul românesc este stăpânit astăzi de o fierbere vecină cu revolta.**

Pretutindeni, pe toată întinderea țării, pe întreaga scară a societății noastre, se înregistrează

acest cutremur molecular , care angajează un organism sleit în forța lui de rezistență.

Oriunde privești împrejur, întâlnești **ecoul unei psihologii turburi** ,

proprie unor vremuri de destrămare .

Sau suntem descurajați dintr-un criticism anihilant,

care distruge inițiativa și paralizează acțiunea,

sau simțim împrejur o **volbură plină de amenințări** ,

care anunță protestarea și rebeliunea."

Goga / 24 febr.'34

▣ Diminuarea autorității de stat

" **Stăm pe un vulcan** al cărui clocot , din adâncime, urechile pricepute îl deslușesc deabinelea.

Ce ar putea să-i stăvilească , să-i comprime tendința eruptivă ?

Desigur că **autoritatea ideii noastre de stat** , respectul pe care îl inspiră

însăși **temeliile așezării acestei țări** .

Nenorocirea însă vrea ca tocmai **această autoritate să fie pulverizată și căzută în noroi** ,

lucru știut și simțit de toată lumea la noi. Iată deci cadrul întunecat în care ne mișcăm :

o puternică zguduire sufletească , lipsită de punctul fix pe care să ne rezemăm

în pragul zilei de mâine . [-----]

Goga / 24 febr.'34

▣ Prematura acordare a votului universal

▣ Democrația viciată

[LD : atenție ! fără prejudecăți, fără ipocrizii și complexe, va trebui să-ți spui părerea
în această chestiune. Între timp ai experiența de aproape 50 de ani de dictatură comunistă ,

tot sub " vot universal" , și , mai elocvent, ai experiența de după 1989 , a acestui vot.
De ce trebuie să sărim în sus , să considerăm neapărat "reacționar" ,
luciditatea unor oameni privin acest "vot universal" ?

" Egalitatea" și "votul universal " ... utopie ? demagogie ?]

" În adevăr, din primele zile de după război, **demobilizarea militară** a echivalat la noi cu **desarmarea morală a neamului** . Încetând regimul de severitate în conducerea și administrarea țării de pe vremea ostilităților, **am trecut deadreptul la svârcolirile votului universal , în întâia etapă** . Vor fi fost exagerări și nedreptăți adeseori în stăpânirea quasi -dictatorială a primelor luni post -belice ; dar **ideea națională s-a păstrat neștirbită** , ca o zestre a tranșeelor , iar **principiul autorității s-a afirmat la tot pasul**.

"Așa zisa democrație, însă, instalata la baza noului stat ,
ne-a prăvălit într-o dislocare haotică.

Votul universal, în forma lui actuală, exercitat de o populațiune fără pregătire ,
a devenit un obstacol pentru dezvoltarea și întărirea țării ; (exclamări la PNL și PNT)
concepțiunea națională a fost înlocuită cu preocupările sociale și cu lupta de clasă
spiritul public , năvălit de revendicări pur materiale , a pierdut din vedere însuși scopul
care s-a dus lupta noastră de veacuri ; **demagogia**, din ce în ce mai trivială , **gonind de pe**
arena vieții publice , elita intelectuală , prin concesiile ei interesate , **a anarhizat masele** ,
pentru a căror înfrânare , **fiecare guvern s-a folosit** de cele două atribute constante ale
democratismului începător : corupția și teroarea.
Figurile de mâna a doua , care au ajuns la **rol de conducere** , din acest **laborator otrăvit**, cu
nepriceperea și rapacitatea lor, au pus în circulație **planuri și formule**
pornite să dărâme orice impuls de ordine din instinctul mulțimii . "
O.Goga / 24 febr.'34

4.b) ICCătuneanu (LANC) , discurs la mesaj, 1 martie '34

(DAD, MO 15, șed. din 1 mart.'34, p. 522- 530)

[LD : chintesența a ceea ce se poate numi antisemitismul românesc.

LD :discurs nexeroxat . Larga extrase problematice . Supratitluri, sublinieri , îmi aparțin]

/ "Prin noi înșine ?!" - problema evreească /

/ **Minorități asimilabile și neasimilabile (evreii)**

/ **Naționalismul românesc** : toleranță religioasă, toleranță rasială /

/ "Statul miniatural evreesc " - jidanii din orice țară /

/ **Acapararea economică jidănească /**

/ **Kogălniceanu** și problema jidănească (1869)

/ **Profil psiho - moral -politic** pentru jidani : perfidie, dedublare /

/ "Apărarea națională " - paternitate : Ion Brătianu !/

/ **Puterea iudaismului : finanțe, presă, masonerie, comunism /**

/ **Doctrina și acțiunea LANC** - chestia jidovească /

/ **Antisemitismul LANC** : non ură, non brutalitate, non agresivitate , legalitate /

/ **Soluția problemei jidănești : eliminarea ! măsuri economice !**

Doc.integral- **fișier LANC**

Cătuneanu / 1 mart.'34

▣ " Prin noi înșine " ?!

Formularea din Mesaj : **< A fi noi înșine în cadrul lumii este deviza care împacă ,
în chipul cel mai fericit , necesitatea de a respecta scrupulos obligațiile noastre ,
cu datoria de a avea credință neclintită în dreptul nostru . >**

" Ca să fim **noi înșine** în cadrul lumii , se cere **împlinirea unei condițiuni primordiale** :
se cere să fim **noi înșine mai întâi la noi acasă** ,

să fim **noi înșine în căminul strămoșesc al nației noastre ."**

" Ca să fim **noi înșine** la noi acasă , trebuie **să stăpânim** toate ramurile de activitate ,

toate izvoarele de bogăție ale nației . Prin această stăpânire se concretizează
acel **specific național**, acea **notă caracteristică românească**,
care ne deosebește de ceilalți și care **ne impune în concertul civilizației** .

**" Putem noi să fim noi înșine , înăuntrul granițelor noastre ,
când suntem subminați sau chiar substituiți , în acele pozițiuni cari,
prin consecință logică, și prin dreptul istoric,
ni se cuvin numai nouă , pentru că noi suntem elementul alcătuitor de stat
și acest stat trebuie să aibă caracterul național românesc ? "**

[-----]

noi, LANC, facem deosebire între minorități ,

care sunt **productive** și, în același timp , cu vremea, și **asimilabile** ;

și între **acea minoritate** care nu este **nici productivă, nici asimilabilă, ci parazită ,**

și pe care, după cuvântul adevărat, izvorât din expresiunea populară seculară, **îi numim jidani "**

[-----]

Nu înțeleg colaborare cu puzderia de politicieni care trăesc foarte bine cu jidanii ,

într-o armonioasă conlucrare , **în consilii de administrații la diferite societăți :**

la bănci, fabrici, păduri . (aplauze LANC)

[-----]

Este posibil să existe între noi, românii și această rassă jidovească

pe care istoria ne-o arată - nu este vorba de judecată subiectivă -

ca cea mai exclusivistă din lume ?

Acest exclusivism se bazează pe un sistem de legi , îmbrăcat în haina religiei ,

ca să dobândească un caracter de **dogmă intangibilă** , și aceste legi se aplică și astăzi.

[-----]

" Acest popor este cel mai acaparator din lume.

Iar la noi, **au acaparat toate pozițiunile dominante** din viața noastră economică.

Le- au acaparat **profitând de neînțelegerea, slăbiciunile,**

lipsa de experiență a poporului român.

Iar **acapararea bogățiilor**, duce la **posedarea , la subsistuirea autohtonului ,**

de către venetic. [-----]

Acest **proces de substituire** se întâmplă sub ochii noștri , dacă vrem să-l privim,

se întâmplă **în nordul țării , față de populația rurală.** [-----]

Mai grav, se produce și **față de populația urbană** , pentru că **ne-au acaparat orașele** .

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▣ Jidanii

[**LD : din câtă literatură antisemită am citit, nu cred că am găsit ,**

sub formă atât de sistematizată și antitetică , expusă doctrina antisemită de la noi .]

Cum recomandați dvs **o colaborare** , care să fie constructivă, **cu un element care ,**

prin tradiția lui, prin istoria lui, prin etica lui, este profund distructiv ? "

Ei caută să distrugă " capitalul uman " , prin "plaga alcoolismului " ;

În Maramureș, fiecare casă de jidan, este o crâșmă !

Ei au corupt, de jos în sus, de la ultimul reprezentant al ministerului de Finanțe, până sus,

întreg aparatul administrativ !(afacerea cu spirtul negru ; afacerea Skoda)

Ei au promovat destrăbălarea morală , la tineret , prin **literatură desmățată** și pornografică

desfrâu cinematografic. Să nu ne surprindă !

În "**Protocoloalele înțelepților de la Sion** " ei fac această mărturisire prețioasă :

< noi avem interesul ca rasa creștină să degenereze .>

Ei spun că sunt socialiști, că vor desființa capitalului , la alții ,

dar ei rămân cei dintâi capitaliști ai lumii.

Ei propagă lupta de clasă la alții,

dar păstrează cea mai strânsă coeziune de solidaritate a rasei lor .

Ei sunt comuniști , la proprietatea altora,

dar sunt individualiști la proprietatea lor.

Ei sunt antinaționaliști pentru alții,

dar își păstrează cu sfințenie , legată prin cătușele religiei , **naționalitatea lor** .

Ei sunt antimilitariști la alții,

dar apreciază și cer sprijinul armatei britanice , ca să-l scape de furia arabilor.

Ei sunt ateii și liber-cugetători,

dar habotnici -credincioși în religia lor .

"Cu această rasă stigmatizată prin atâta perfidie , cum voți dvs să colaborăm ? "

Cătuneanu / 1 mart.'34

▣ **Puterea iudaismului**

"Și se constată că **această smerită plecaciune se accentuează** din ce în ce , pe măsură ce **crește puterea iudaismului**.

" Puterea iudaismului a crescut enorm după război.

Ea se întemeiază pe **câteva coloane** pe care o să le indic :

I . **Finanța internațională** (amestecul " experților " , a bancherilor)

II . **Presă mondială** (citează date , exemple , subliniind rolul ei în România)

III . **Francmasoneria** (a III-a coloană puternică și internațională a iudaismului)

IV . **Comunismul** (elaborat de Karl Marx , care a stârnit proletariatul mondial ,

Pe baza luptei de clasă , pentru schimbarea ordinii sociale.

[-----]

Cătuneanu / 1 mart.'34

▣ **Soluția problemei : eliminarea !**

Cum să facem consolidarea statului național , colaborând cu jidanii ?

" Asimilarea ? Nu se poate , pentru că a dovedit-o istoria .

" Colaborarea ? Nu se poate , pentru că o dovedește realitatea în care ne aflăm

" Atunci ce mai rămâne ? Spun un cuvânt dar de care

vă rog să nu vă înspăimântați :eliminarea " ! (aplauze LANC)

El nu intenționează să dezvolte programul LANC ; o va face ACCuza ;

Dar **vrea să explice**, sub formă " populară " ... **o soluție economică** ,

izvorâtă din **"bunul simț al națiunii"** , care dovedește și **" spiritul de umanitate bine înțeleasă "**

și **" spiritul de omenie al națiunii noastre "** , și o **" pătrundere specială "** , în ce privește dzlegarea problemelor de ordin superior "

Țăranii ardeleni spun : **< Nu-l bate , că duce-s-a , numai de mâncat nu-i da ! >**

Care a fost politica dvs ? **I-ați dat de mâncare preamult , și s-a îngrășat în detrimentul nostru** , că noi am rămas săraci la noi acasă , și ei sunt bogați și ne sfidează .

Ați făcut o greșală enormă : la banchetul vieții românești , i-ați pus în fruntea mesei

încărcată de toate bunățile , și de acolo , din când în când ,

acești venetici se mai îndură să arunce autohtonilor din fărâmurile ospățului

unde națiunea românească nu i-a poftit . "

Această situație nu mai poate dura. [-----] **nu este vorba de ambiția mărunță a unei**

organizații , care vrea să atingă un scop meschin , **ci de avântul unei națiuni ,**

care vrea să fie stăpână la ea acasă "

ICCătuneanu / 1 mart.'34

4.c) **ACCuza , discurs la mesaj , 2 mart.'34**

(DAD , MO 16 , șed. de vineri , 2 mart.'34 , p. 543 - 553)

LD : discurs foarte lung. Pentru sistematizare , am dat titluri , subtitluri problematice :

// autoportret parlamentar // Apărarea ordinii în stat ? //Interesele superioare naționale //

// doctrina naționalistă - doctr.conserv. retro'1860 //

//doctrina naționalistă - doctr.liberală , retro' 1889 // Doctrina național-creștină -LANC //

//Solidarit.naț = stat naț //Apărare naț - jidanii ! //

// Art 7 Constit.1879 // Art.7 Constit.1923 // Generații naționaliste - PND //

// Meritele LANC : tineret , minoritari , provincii , anticomunism , antisemitism //

// Program LANC : reforma constituțională ; reforma financiară, rezolvarea problemei evreești, politica externă alături de Germania //
// Previziuni : stat naț.românesc - revoluție // Doc.integral - **fișier LANC**

"Dlor, amintirile mele încep de mult, pe când stătea în fruntea băncii ministeriale Lascăr Catargiu, la 1892. În timpul luptei acesteia pe care am dus-o pentru a afirma o idee, o credință, se poate constata că nu mi-am schimbat părerile . Vă spun aceasta ca să vă încredințez că nici dvs nu sunteți în stare să-mi schimbați părerile mele." (Aplauze la LANC, ilaritate în Parlament)

[-----]

ACCuza / 2 mart.'34 / retro ' 1860

▣ Doctrina naționalistă **Doctrina conservatoare**

▣ Simion Bărnuțiu **Titu Maiorescu**

" Pentru a vedea ce însemnătate extraordinară , pentru conducerea nației și a statului, au , în primul rând , doctrinele , am să vă amintesc - este vorba de strălucita inteligență a lui Titu Maiorescu - doctrina sa, pe care a opus-o doctrinei lui Simion Bărnuțiu, vestitul profesor de la Universitatea din Iași, de prin anii 1860.

Simion Bărnuțiu reprezenta doctrina naționalistă .

Strălucita inteligență și strălucitul talent a lui Titu Maiorescu , i-au opus o doctrină contrarie , de care am fost stăpâniți multă vreme , și suntem stăpâniți , în parte, încă și astăzi.

LANC

"Impotriva acestei doctrine , după cum veți vedea , se ridică doctrina noastră azi,

și lupta pe care noi o ducem nu are altă rațiune de a fi, și alt înțeles , decât stabilirea unei alte doctrine , împotriva acestei doctrine , care ne-a adus în starea de azi . [-----]

Desigur: sunt doctrine bazate pe adevăr , și doctrine bazate pe eroare .

Aceasta , evident, este o doctrină bazată pe cea mai elementară eroare.

Însă , cu această doctrină bazată pe eroare - deși reprezentată de elemente de valoare și talent ca Titu Maiorescu, Petre Carp și toți junimiștii care au guvernat această țară -

am ajuns astăzi ca toate orașele țării să fie în mâna jidanilor ,

ca tot comerțul, toată industria , totul, să fie în mâna jidanilor ,

care astăzi au început să năvălească și la posturile de conducere

, urmând să te întreb **ce a mai rămas românesc în țara aceasta ?" (aplauze la LANC)**

[-----]

ACCuza / 2 mart.'34 / retro' 1889

▣ Doctrina naționalistă **-Doctrina liberală**

▣ ACCuza- **"bătrânii " - "tinerii "**

[-----]

" Prin urmare , vă rog să vă opriți asupra acestei deosebiri foarte esențiale .

Dvs ziceți : < noi suntem național-liberali.>

Ei bine, toată afirmarea , tot caracterul grupării dvs , constă în aceste cuvinte :

" național liberal" **Național, da ! Dar liberal !**

Pe când **bătrânii , înaintașii dvs , au fost la început liberali naționali !**

Ei s-au lăsat influențați de ideile liberale ale timpului ,

însă ei și-au zis : **< da. liberali suntem și noi, dar liberali naționali >**

[-----]

ACCuza / 3 mart.'34

▣ Doctrina național - creștină.

" Prin urmare , lucru esențial este doctrina . În ce mă privește , fiindcă eminentul meu coleg ,

dl **prof.Cătuneanu** , în strălucita sa cuvântare de ieri , care poate vă va servi ca un model de discuțiune parlamentară , fiindcă d-sa, în această cuvântare , **a arătat că eu aș fi autorul doctrinei noastre**, țin să vă spun astăzi, cu toată modestia , că în adevăr - deși sunt un om care roșesc ori de câte ori se vorbește de mine - dar , în sfârșit, **cu toată modestia , într-adevăr sunt autorul doctrinei național-creștine.**

Am onoarea să fiu **creatorul acestei doctrine**

și n-a fost ușor s-o creez și s-o impun ca mișcare politică a acestei țări ,

și care astăzi este reprezentată în Cameră prin 9 membri aleși.

adevărați reprezentanți ai "Ligii Apărării Național Creștine " .

[-----]

ACCuza / 2 martie '34

▣ **Politica externă**

" Nu mai insist decâ asupra unui **ultim punct**, de o însemnătate covârșitoare , cu privire la **politica externă** .

< Politica noastră externă având ca ideal pacea și

intangibilitatea pe veci a granitelor țării ,

nu poate conoaște nici schimbări nici șovăiri.>

Cum , d-lor ? Totul se mișcă în lumea asta , în domeniul politicei externe se mișcă totul, și **d-ta nu cunoști nici schimbări, nici șovăiri** , când este vorba de existența nației tale ?

[-----]

< Liga Națiunilor este Liga Jidanilor , pentru stăpânirea națiunilor > (aplauze LANC)

Până acum , **dovada s-a făcut că nu are alt caracter și alt ideal** , și această dovadă se face în **paguba noastră** . O dovadă este și trimiterea experților Ligii Națiunilor .

Vă întreb : **ce caută experții Ligii Națiunilor ?** Noi credeam că Liga Națiunilor este o societate umanitară de pace universală , și , deodată, din mijlocul Ligii Națiunilor se ridică **experți cari sunt trimiși în România pentru a jigni profund simțul nostru de demnitate** (aplauze LANC)

Nu este vina lor, nici a Societății Națiunilor,

este vina acelor care i-au primit și nu i-au dat imediat afară ."

[-----]

ACCuza / 2 mart.'32

▣ **Apărarea națională**

▣ **Jidanii !**

[-----]

" **În Moldova , invazia jidanilor este o nenorocire geografică ,**

iar privilegiul de a fi scutiți de jidani , nu este nici un merit , nici o dovadă de superioritate , ci este, iarăși, datorită unei situații geografice .

Moldova a fost înconjurată din toate părțile de populațiune jidănească : în Podolia, în Galiția

, în Basarabia , toate aceste elemnte , neputându-se hrăni acolo, și pentru alte motive,

au invadat în Moldova , imediat vecină. **Iar reprezentanții de pe vremuri ai Moldovei**

- i-aș putea cita pe nume - **nu au luat măsurile cuvenite ,**

și politicienii de mai pe urmă , în fruntea cărora stau **reprezentanții partidului d-tale,**

în primul rând, **s-au lăsat corupți de jidani** (aplauze LANC)

Iar d-ta , **dacă ești din Oltenia**, să știi că ai stat la adăpostul situației d-tale geografice ,

fiindcă n-ai avut nici un **rezervor de jidani de lângă d-ta .**

Invazia lor și la dvs , va veni din restul țării , și atunci vei vedea d-ta și urmașii d-tale ,

ce veți face împotriva acestor jidani." [-----]

ACCuza / 2 mart.'34

▣ **Merit LANC -**

▣ **Educația naționalist -creștină a tineretului**

Pretinde că a dat o îndrumare tinerimii românești ,
în conformitate cu **ordinea statului și cu interesele naționale .**

Căci , pe când tinerimea universitară înainte
era sub stăpânirea ideilor comunisto -anarhice ,
azi domină în tinerimea universitară , în mod covârșitor,
curentul ideilor naționaliste creștine , de ordine.

Este acesta un rău pentru stat , sau este un bine ?

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Merit LANC -

▣ Înăurirea minorităților etnice

LANC - și sunt fapte pe care nu le puteți tăgădui - pe lângă că a educat tinerimea ,
a avut o înăurire puternică asupra minorităților etnice.

Noi am fost aceia cari am putut să câștigăm voturile și ale **Rușilor,**
și ale **Basarabenilor români** înstrăinați de noi la un moment dat,
și ale **Bucovinenilor,** și ale **Rutenilor,** și ale **Ungurilor,** și ale **Germanilor.**

Prin urmare am lucrat la unificarea tuturor acestor elemente din țara aceasta .

Am făcut noi rău și puteați dvs să ne înlocuiți pe noi ?

Nu, pentru că ați învrăjbit aceste elemente , prin mijloacele dvs .[-----]

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Merit LANC -

▣ Câștigarea provinciilor românești

Când am venit noi , cu ordinea românească cea adevărată și cu ideile românești ,
s-a văzut faptul că **Rușii din Basarabia,** și nu mai vorbesc de **Românii din Basarabia,**
cari erau înstrăinați, **au venit cu drag la noi,** atât de **înflăcărați pentru ideile noastre .**
Deși noi nu avem mijloace , nu avem bani și nu avem tipărituri , cu toate acestea,
până astăzi **oamenii aceștia țin cu noi.**[-----]

ACCuza / 2 mart.'34

▣ Merit LANC -

▣ Combaterea comunismului

" Propaganda noastră a servit în deosebi la înlăturarea comunismului.
Ca dovadă, de îndată ce au văzut aceste elemente că noi suntem prizoniți

-și protestăm contra acestor prigoniri , atrăgând atenția asupra primejdiei
pe care o conține pentru țară această prigonire ; deci nu ne jucăm
-imediat după ce s-au luat anumite măsuri și am fost împiedicați
de către fostul meu elev, dl Victor Iamndi și întreaga administrație ce o reprezintă ,
că suntem prizoniți și împiedicați în propaganda noastră, arestați, bătuti,
schingiuiți și martirizați ;

imediat au și început agitațiile comuniste .

-ACCuza : Dle ministru, să nu credeți că am altă părere de dumnealor ,
care stau acolo(Arătând spre băncile PNȚ) , cum este dl Armand Călinescu .

-Armand Călinescu : " Eu sunt fericit că nu am fost elevul dvs."

-ACCuza : O să mai vorbim noi, dle Călinescu .

D-lor , de îndată ce s-a văzut că se luau măsuri de prigoană contra noastră,
comunismul și-a ridicat capul și iată ce broșuri au început să se răspândească acolo .
Iată câteva puncte din **programul comunist** , înșirat în această tipăritură roșie,
purtând emblema sovietică , **secera și ciocanul :**

< Nici un ban impozit guvernului burghez al cametei , teroarei și războiului ;

exproprierea fără plată a pământurilor boierești , mănăstirești și regești , și împărțirea lor fără plată , împreună cu inventarul , țaranului fără pământ sau cu pământ puțin ; autodeterminarea poporului subjugat până la despărțirea de statul Român ; România Sovietică !>

"Iată programul comunist , iată consecințele măsurilor luate de dvs , căci îndată ce ați pornit cu măsuri în contra noastră , singurii care putem păzi și garanta ordinea prin însăși propaganda noastră , de sigur că **acești comuniști și-au ridicat capul , amenințând și primejduind viața statului.** [-----]

ACCuza / 2 mart.'34

▫ Merit LANC -

▫ Refacerea statului național românesc

-**ACCuza** : Dle subsecretar de stat , **ultimul nostru folos , ultimul nostru aport la viața economică și socială a acestei țări , știți care este ? - și aici este marea problemă.**

Noi lucrăm conștient la refacerea statului național românesc

- așa cum îl prevede Constituția -idee care a căzut în desuetudine , pentru ca toți **străinii , și în deosebi jidanii,**

să se ridice deasupra și să tindă la desființarea caracterului statului național român , pentru ca noi , apoi , să luptăm cu sacrificiul vieților noastre pentru a-l restabili.

Dar , dlor deputați , ce spune Constituția ? Constituția zice :

< Art.1 Regatul României este un stat național , unitar și indivizibil >

Vă întreb și eu pe dvs : **oare este astăzi România un stat național , unitar și indivizibil ?**

Comparați ceea ce este cu ceea ce zice Constituția mai departe :

< Art.3. Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de gintă străină >

Vă întreb eu pe dvs :cum s-a colonizat teritoriul României cu populațiunea de gintă străină a **jidaniilor ?**

"Prin urmare , **noi suntem amenințați în însăși existența noastră și suntem datori să apărăm existența acestei națiuni.**"

[-----]

ACCuza / 2 mart.'34

▫ Programul LANC : rezolvarea problemii jidănești

[LD : este prima oară când ACCuza apelează , recurge , la autoritatea altcuiva în materie.

În acest discurs , deseori citează pe **profesorul Cătuneanu** . Ar trebui să fac rost de ...

Argumentele , exemplele , sunt cele știute .Și totuși ... **este ceva nou , soluția : eliminarea !**

Este oferit exemplul Germaniei și lăudat Hitler. **Parlamentul tace .**

Nu i se mai strigă , ca altădată ... "nu mai voim să auzim numele lui Hitler "

și nici nu se mai râde !]

" **Problema economică** este , în primul rând , **problema agriculturii ,**

problema agriculturii este **problema prețurilor ,**

problema prețurilor , este **problema echilibrării prețurilor industriei cu prețurile agricole .**

Agricultura este românească , industria este jidănească.

[-----]

"**Profesorul Cătuneanu**, explicând doctrina LANC , a arătat **legătura și deosebirea dintre celelalte minorități și minoritatea jidănească.**

Deosebirea este esențială și stabilă - aș putea să vă citez textul programului nostru - pe bază

că **minoritățile creștine , germană și ungară , sunt minorități productive și asimilabile -**

adică putem să avem raporturi economice , nu numai de cât de asimilare prin sânge -

iar **minoritatea jidănească este neasimilabilă și chiar profund dușmănoasă.**

Prin urmare , **o colaborare , cum zicea colegul Cătuneanu , este o imposibilitate ,**

pornită din atitudinea însăși a acestui popor" **Căci ce însemnează colaborarea ?**

" Ar fi ca , **în agricultură , jidanii să colaboreze cu românii.** Adică cum ?

Jidanii să ocupe pământurile românilor ? Este posibil aceasta ?

"Ar fi, ca **în industrie și comerț**, **jidanii să colaboreze cu românii** .

Adică să ocupe comerțul și industria și să rămână și românilor ,
ca **să intre în concurență cu jidanii**, iar orașele să se transforme în ceea ce sunt astăzi ,
adevărate cloace jidănești ? Imposibil .

" Poate fi colaborare **în clasa dirigență ?** . Adică cum , colaborare în clasa dirigență ?

Să fie un **număr proporțional de jidani avocați** - cum sunt azi mai mulți decât români -
să fie **magistrați** , să reprezinte **cultura** , să fie **oameni politici** ?

Și atunci , **românii să aibă o parte din destinele lor , iar o parte să o aibă jidanii ?**

Este posibilă o asemenea concepție ?

Prin urmare, dlor, **nu numai că jidanii sunt dușmănoși, sunt prin firea lor dușmănoși.**

Dar este o imposibilitate organică a noastră ca ei să colaboreze cu nația românească ,
fiindcă **această colaborare ar însemna excluderea românilor** ,

iar **noi nu putem admite** ca românii , în țară la dâșii,

să fie excluși de la agricultură , nici de la comerț și industrie,

și mai cu deosebire din cultura românească. (**aplauze LANC**)

" Prin urmare, **această chestiune nu se mai poate discuta , este definitiv lămurită** ,

și e necesar acum numai **să luăm măsuri pentru a rezolva această problemă** .

Care sunt măsurile ? **Nu estedecât una singură** . A spus-o și dl **prof.Cătuneanu** :

eliminarea . Dar , veți zice dvs., **care este mijlocul de eliminare ? Răspundem :**

Să-i scoți din funcțiunile statului, de la căile ferate, să introduci anumite condițiuni

ca **să-i excluzi din industrie și comerț** , iar **toate pământurile** , sub orice formă le-ar

avea , fie în exploatare , fie în stăpânire, **să le iei din mâinile lor**. [-----]

Până acum, când a fost vorba de rezolvarea acestei probleme a jidanilor,

ați putut-o învăța și ați putut-o suci cu : < ce va zice străinătatea ? >

" Astăzi, **străinătatea rezolvă problema** , ea mai întâi, **spre rușinea noastră**,

pentru că **nicăeri problema jidănească nu are importanța pe care o are la noi**.

Problema a rezolvat-o , în primul rând, Germania .

[-----]

Și atunci, ați voi dvs ca România să nu rezolve această problemă ? Este o imposibilitate .

"**Eu, de la această tribună**, nu pot decât să trimit **salutul nostru, a LANC** ,

tuturor aceloră , din toate țările , **din Germania, din Franța , din Elveția , din Suedia** ,

din Canada, de pretutindeni, care **luptă pentru rezolvarea acestei probleme** ,

prin același mijloc al eliminării , și să exprim nemărginita mea admirație

pentru marele cancelar al Germaniei, Adolf Hitler, care, cel dintâiu, a dat soluția ,

singura adevărată, pentru această problemă : eliminarea jidanilor "

[-----]

ACCuza / 2 mart.'34

▣ **Concluzie, previziuni** .

Dacă nici una din variantele expuse de el nu se va realiza,

"Statul național românesc se va realiza prin el însuși ."

"Ei bine, **de această ipoteză trebuie să vă temeți** .

Și ca să nu credeți că eu vin cu amenințări , cu cine știe ce **perspective sângeroase**

- nu, dlor, eu nu sunt om dramatic ! - am să vă amintesc

ce s-a întâmplat de curând la o alegere din Basarabia .

La această alegere au venit **alegători exasperați**,

văzând că se falsifică rezultatul alegerilor , și au devastat localul,

au dat foc urnei , au distrus mobilele și au plecat .

Ce este aceasta ? Aceasta este o revoltă , în formă de exasperare

Acesta este faptul. Și dacă dvs nu luați mâine măsuri ,

pentru a preîntâmpina acest mod de a guverna și administra țara ,

să știți că statul național român se va realiza cum am zis, prin el însuși,

ceea ce însemnează că **se va realiza prin violență, prin revoluțiune.** "

(aplauze LANC) [LD : nu spune dacă va vota sau nu Răspunsul la Mesaj]
ACCuza / 2 mart.'34

5.) Gr.Iunian (PȚR) , discurs la Mesaj, 2 mart.'34

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 2 mart.'34 , p. 553- 561)

[LD : Ciudat destin politic și-a făurit Grigore Iunian.

A fost membru al PNL ,simpatizând cu generoșii , **până în 1918** ,
după care... părăsindu-l și **intrând în PȚ** ,

a devenit unul din **adersarii necruțători** ai partidului din care a făcut parte !

A fost apoi **membru marcant al PNT** , **ajungând ministru** , după care ...

a devenit unul din **cei mai teribili adversari** ai acestuia !

Acum , după ce cca **2 ore atacă PNL din toate direcțiile**,

termină cu un **apel la solidaritate și patriotism**.

Eu aș alege acest episod parlamentar ca ilustrând acest **mare defect al politicianului român : hulește azi , ceea ce a glorificat ieri !**] Vezi și pigulește din **fișier PRT**

6.) Oct.Goga (PNA) , Interpelare ,3 mart.'34

**" Rolul nefast al elementelor neromânești din întreprinderile statului ,
cele particulare și profesiile libere "**

Adresată prim-ministrului, ministr.Interne, ministr.Apărării Naț.

Conduce dezbateră : NNSăveanu

(DAD, MO 17, șed. din 3 mart.'34, p. 568- 579)

/ stare de spirit / psihologie românească : toleranța / Hotărârea Alba-Iulia / Tratatul de pace /

/ "demobilizarea" națională / Constituția liberală / legislația păgubitoare / legea administrativă /

[LD : discurs consistent oglindind asumarea unei **platforme naționaliste intransigente**.

Discurs scrupulos elaborat , **patriotic , patetic , copleșitor , acuzator .**

Structurat ca o **demonstrație privind incapacitatea românilor** de a-și lua în stăpânire

administrarea țării și avuția națională . **Teza înstrăinării** , argumentată exclusiv pe statistici

și personalizată cu liste de funcțiuni pe etnii , în instituții de stat și particulare .

Acuzarea liberalismului legislativ și instituțional ,

lipsit de componenta apărării intereselor naționale .

Oglindind o stare de spirit reală în societatea românească , bântuită de efectele crizei
economice și de neîncredere în clasa politică dirigentă ;

semnalând lacune și consecințe nefaste de ordin legislativ și administrativ ;

scoțând la suprafață anomalii - care se cereau rezolvate ;

exprimând preocuparea pentru protejarea muncii românești - în atenția clasei politice .]

Vezi pe larg și context la **fișier PNA-Goga**

Oct.Goga / 3 mart.'34

▣ **Stare de spirit .**

" Dle președinte, dlor deputați, este, cred, un adevăr necontestat ,

că **sufletul românesc** , în faza lui actuală , se găsește într-o **stare de mare surescitare** .

Niciodată ca acum nu a fost o mai **cotropitoare năvală a întrebărilor** ,

în sufletul acestei țări și în conștiința publică.

" Pe toată scara socială , de sus și până jos, s-a ivit o **efervescentă necunoscută** încă ;

este , cum spuneam deunăzi, un fel de **cutremur molecular** ,

care angajează organismul moral al societății noastre .

Mulți și-au pus întrebarea : **de unde vine această frământare ?**

Unii , o atribuie depresiunii economice în care trăim ;

Alții , zic : sufletul românesc este agitat , fiindcă poporul acesta a așteptat o mie de ani ,

ca să aibă această întâlnire , și **de 15 ani** încă nu s-a putut elabora o **desăvârșită comunitate**

de simțire ; mai sunt încă **urmele trecutului** , care palpită pe la colțuri și , întotdeauna ,

pe zidurile dărâmate , legenda spune, **se ivesc strigoii** .

Alții invocă situația noastră de **interdependență economică cu străinătatea** ;
alții cred că poporul românesc este agitat , fiindcă **partidele politice s-au înmulțit** așa de tare
încât, prezentându-se în fața mulțimii aceste diverse categorii ,
intervine o diversitate de simțire , de credință, care, în mod natural, **agită mulțimea**.
Alții spun : este o repercusiune a **frământărilor continentale** , **vine de departe** , din haosul
general al continentului și se repercutează și asupra noastră
În toate acestea și încă în multe altele , **există o picătură de adevăr** .

Goga /

Întrucât mă privește , însă, cercetând **starea sufletească a poporului nostru**
în această fază, am ajuns la constatarea că este **un fenomen cu totul nou** ,
un sentiment încă necunoscut, care **s-a ridicat la suprafață** și care astăzi
angajează toate fibrele nervoase ale societății românești.
Este , d-lor, cred eu, un sentiment penibil , constatarea că ,
după 15 ani de Țară Românească , de unire, care s-a născut din sânge ,
din lacrimi ,din visuri , **constatarea , pe care o face poporul nostru** ,
că nu este stăpân la el acasă."

" **Poporul acesta** , care în adâncimea lui , a elaborat linia de continuitate istorică
a frământărilor românești , **după 15 ani** de când se practică ideea noastră de stat ,
uitându-se împrejur , **face descoperirea : noi suntem în țara noastră**, oarecum,
puși la o parte ; există anumite **cercuri de interese** , care **se joacă peste capul nostru** ;
în orice caz, **punctul arhimedic** al vieții acestui stat , azi, zic ei , , **nu se găsește în mâinile**
noastre. Străinii - aceasta a devenit o axiomă populară -
dețin încă cheia de boltă a vieții noastre de stat pe toate tărâmurile .

"**Această constatare** nu se strigă din vârful piramidei noastre sociale ; ea **pornește de jos**,
vine **de la mase**, vine ca **un dicton al mulțimilor** ; clasa conducătoare reprezintă oareșicum ,
și în această materie, ca și în multe altele , elementul de transacțiune, pe câtă vreme
instinctul popular rostește marile adevăruri , care se aruncă în cumpăna istoriei noastre."
O.Goga / 3 mart.'34

▣ **Psihologia poporului român**

▣ **Toleranța**

" Când se face această constatare , ea **nu este un act de xenofobie** ;
să ne înțelegem de la început , **poporul nostru nu este xenofob**.
Psihologia poporului român refuză o ură de rasă sau o ură confesională .
Tot **trecutul nostru este dovada toleranței** , de care s-a inspirat acest popor.
" Dacă luați **literatura populară** , care este **oglinza mentalității noastre** ,
veți vedea cum foarte bine **țăranul nostru** , când are a face cu un străin,
rezolvă chestiunea raportului moral , dintre el și străin,
printr-**o ironie ușoară** , printr-**o indulgentă ironie**.
"Dar **această psihologie** a poporului nostru **s-a tradus și în actele politice** ,
cari ne stau la îndemână , pentru a putea judeca și trage concluzii
din **speciala structură a sufletului românesc."**
O.Goga / 3 mart.'34

▣ **Hotărârea de la Alba- Iulia :**

[**LD : ce complicații** provocat acel punct de program !
Cât de exploatat și invocat a fost el de minorități !
Nu a fost o "generozitate" , ci efectiv **o miopie, românii -ardeleni ne dându-și seama**
că România nu urma să fie un stat multinațional, format din " popoare" ,
Altfel, nu se justifica sfărâmarea imperiului austro-ungar,
pentru ca , pe ruinele sale, să apară alte **state "multinaționale"** .
Principiul wilsonian al " naționalității " ... urmărise crearea de **state naționale**.

Această "miopie" a marcat concepția politică a multor ardeleni, mai ales a lui Maniu, care au stăruit în ea până au ajuns la guvernare ...
Această prevedere a Hotărârii de la Alba-Iulia , a fost subliniată, sau ignorată , cu intermitențe, pentru a sublinia generozitatea româneasă . A făcut-o și istoriografia comunistă .
Iar după revoluție, PNȚ - adu- ți aminte că pe această temă ai ajuns prima oară la Corneliu Coposu , la PNȚ, care a preluat ca document de "linie" ... această Hotărâre .
Eu voi trata această problemă cum cred eu.]

" Dlor, la **1918** , la **1 decembrie**, știți cu toții , a fost **marea întrunire de la Alba- Iulia** .
Românii din Ardeal, după zbuciumul lor de veacuri , a întrezărit ziua libertății .
S-a adunat acolo **o sută de mii de oameni** , pe câmpia de la Alba-Iulia , câmpie evocatoare de tradiții dureroase pentru noi .Fiecare fir de iarbă ne vorbea de suferințele de veacuri ale poporului românesc .Reminiscențele triste tremurau în toate sufletele : era locul unde a fost tras pe roată Horia. Și, dlor, **nu a fost nimic să se miște împotriva străinilor.**

Nu a fost , **nu vărsare de sânge** , ca la 1848, **ci acest neam** de oameni ,
cu amintirile lui dureroase , cu acest groaznic vălmășag în sufletul lui ,
a fost de o larghețe admirabilă în atitudinea lui față de străini .

Nu cred să se mai fi desfășurat undeva vreo întrunire politică , pe urmele marelui război ,
în care să se fi băgat de seamă **atâta spirit de toleranță , de indulgență și de largă răsplătire** , ca Adunarea de la Alba- Iulia.

Avea aerul acest popor că este **marele banchet** , după o mie de ani, **al libertății lui** ,
și că trebuie **să se bucure toată lumea** , să-și întindă brațele într-o **largă îmbrățișare** pentru toți.
Ei bine, dlor, **Hotărârea de la Alba -Iulia** spune :

Vrem să ne unim cu Țara , vrem un stat național .

Cât privește **minoritățile etnice , să fie instruite , judecate și guvernate în limba lor** ,
prin **oamenii aleși din sânul lor.**

[**LD : atenție! de ce a fost o imposibilitate ?**]

Evident , lucrul acesta a fost o imposibilitate [!?] ,

însă el ne certifică starea sufletească în care a fost poporul românesc ."

Aceasta , dincolo, în Ardeal."

O.Goga / 3 mart.'34

▣ **Tratatul de pace și străinii**

▣ **România : acordarea cetățeniei - referință 1919**

[**LD . Goga** ridică această chestiune **a anului de referință 1919** - pentru acordarea cetățeniei .
Această diferență de tratament , pe care el o considera **o gravă greșeală** ,
(față de Iugoslavia și Cehoslovacia care aveau **referința 1914**) ,
această **"generozitate păgubitoare "** a statului român, va dori el s-o corijeze ,
când , ajuns la guvernare , în 1937, va ridica problema revizuirii cetățeniei .
Despre acest episod am ținut eu comunicare la simpozionul din 1985, la Ierusalim .]

"Ei bine, în Vechiul Regat , nu aveți decât să luați tratatul de pace ,
atitudinea față de minorități, pentru ca să vedeți dvs,

cât de largă a fost România , atunci, față de cetățenii de alte neamuri .

D-lor, **tratatul de pace al nostru nu se poate compara cu alte acte politice similare .**

De exemplu, tratatul nostru de pace , **în deosebire de cel jugoslav** , și în deosebire **de cel cehoslovac**, **acceptă ca cetățeni pe toți cei ce s-au găsit pe teritoriul nostru**

la ratificarea tratatului de pace , din 1919 ; [-----]

Goga / 3 mart.'34

▣ **Demobilizarea națională.**

▣ **Liberalizarea prematură**

" Într-adevăr, este **o deosebire fundamentală**

între felul **cum s-a manifestat spiritul public din Cehoslovacia și Iugoslavia**

față de minorități, și în felul cum ne-am manifestat noi.

Acolo, de la început, **s-a afirmat hotărâtoare ideea de stat**,
ideea **de a stăpâni în mod categoric și definitiv pământul cucerit**,
ideea **de a pune stăpânire**, dacă se cere, cu atâtea de brutalitate,
pentru a afirma caracterul național al țărilor respective.

Acest lucru, la noi nu s-a petrecut. La noi a intervenit o concepțiune de stat care,
după 15 ani, cari au trecut, prin consecințele ei, **se manifestă ca păgubitoare intereselor
superioare ale neamului nostru.** Reamintiți-vă din primele zile ale unirii;
deodată cu demobilizarea militară, **la noi s-a făcut și demobilizarea morală a poporului
românesc.** Poate pierderea mare de sânge, ne-a împins spre această **mare discordare**,
grație căreia noi **am întrerupt** oareșicum firul de continuitate istorică a simțirii noastre,
și, **în loc să venim cu ideea națională de stat**, pe care să o afirmăm cu toate consecințele,
în spiritul nostru public, s-a ivit și **s-a propagat** în mod interesat,
ideea că este terminată opera națională și că, pentru consolidarea de mâine,
trebuie **un fel de liberalism, de egalitarism, de libertate** absolută pentru toți."
O.Goga / 3 mart.'34

▫ **Spiritul greșit al Constituției**

▫ **Sistemul legislativ dăunător ideii naționale.**

"Și din acest spirit, pe care îl cred greșit [ideea că **este terminată opera națională
și că, pentru consolidare, trebuie un fel de liberalism, de egalitarism, de libertate absolută**]
și pe care **urmările ni-l arată fatal** intereselor noastre, **s-a înjghebat Constituția**,
pactul nostru fundamental. D-lor, **din această Constituție și din spiritul ei greșit**,
derivă **toate legiurile noastre în cei 15 ani care au urmat.**[-----]
O.Goga / 3 mart.'34

▫ **Legea administrativă**

"... **cât de compromis iese** din acest examen **caracterul național al statului nostru**
și cum, de pe urma acestei legi, **interesele noastre nu numai că nu sunt păzite**,
dar dăm **impresia unei așezări poli-etnice**,
în care noi **nu ținem în mână nici conducerea, nici frâna.**
Legea administrativă are la bază această cunoscută **ideologie a liberalismului anahronic**
Ea însă a fost **schimbată, mai târziu, de PNT**, care a clădit, tot pe aceleași baze,
și a dus mai departe aceste erezii.
Vă rog să mă credeți, nu viu cu nici un fel de atitudine de nemulțumire specailă la adresa cuiva;
chestiunea este așa de importantă, încât **vă invit pe toți** ca, punând la o parte resentimentele de
ordin personal, **să ne unim în examinarea unei probleme**
care comportă o **seriozitate** și un **patriotism** din partea fiecăruia dintre noi.
[-----]
Goga / 3 mart.'34

▫ **Principiile vulnerabile ale legii administrative PNT**

" D-lor, **legea administrativă** are la baza ei **trei principii**,
fiecare vulnerabil din punctul de vedere al unității noastre de stat.
Primul principiu este descentralizarea excesivă,
pe care **eu o socot primejdioasă** pentru interesele statului nostru.
Sunt de părere că într-o provincie alipită, oricare ar fi ea,
numai așternându-se întreaga noastră idee de stat, cu toată amploarea ei,
asupra acelei provincii, poate să ajungă să **îndrumeze lucrurile într-un sens românesc.**
Lăsat numai **poporul de acolo**, în luptă cu **elementul minoritar**,
el va **rămâne în mod firesc deficitar** în lupta pe care o va duce.
Pentru ce ?

Pentru că noi am moștenit o populație care , după o îndelungată exploatare , s-a unit cu noi , și ar trebui să intervină întâi o perioadă de reparație a trecutului , pentru ca , după înlăturarea nedreptății de ieri , la adăpostul organelor de stat , poporul nostru de acolo să poată să ia lupta cu elementelor minoritare

Eu credeam că , în prima perioadă , a vieții noastre de stat , trebuie să fie un răstimp destul de îndelungat de centralism , în care , dela centru spre periferie , radiază o conștiință și o ocrotire de stat

Lucrul acesta nu s-a întâmplat . S-a făcut o lege administrativă , care perpetuiază ideea provinciilor , care creează diete în fiecare capitală , și care , în mod logic , duce la concepția unui stat federativ .

Al doilea principiu de bază al acestei legi este **principiul selecției excesive .** [-----] prin **alegerile neconținute , spiritul public se agită , se anarhizează ,** masele noastre care **aleg de dimineața până seara ,** ajung într-o stare sufletească de **frământare neconținută și , datorită acestui spirit , noi am ajuns la un fel de materializare a conștiinței publice , pe urma căreia ideea națională a fost dată deoparte și a fost înlocuită cu revendicări materiale , cu revendicări de stomac .**

Al treilea punct de vedere , care stă la baza acestei legi , care este și cel mai păgubitor , și despre care trebuie să vorbesc , fiindcă trebuie să trag o concluzie , este **principiul municipalității ,** așa cum se aplică la noi , în provinciile alipite . **S-a dat o autonomie excesivă și , prin aceasta , din primul moment , am pierdut posibilitatea de a face acel proces de reparație pe seama orașelor , care , copleșite de străinism , au rămas și pe mai departe , insule întunecate în marea românească .** D-lor , ce este orașul ?

Orașul , în mod logic , trebuie să fie expresia civilizată a etnicului unei regiuni .

Ce s-a întâmplat , însă ? (**întrepereri ...**)

-Petre Andrei : "Dle Goga , mi se pare că în tot ceea ce spuneți dvs **sunt atât de greșite lucruri și atât de greșite concepțiile ,** de la care porniți , **încât mă miră ,** așa cum vă cunosc ,

că vă puteți înfățișa cu asemenea teorii în fața Parlamentului (aplauze PNT și PNL)

Să-mi spuneți dvs că **patriotismul stă la baza baionetei și că spiritul public se formează prin statut de polițist ,** - așa aveți aerul că afirmați - Ei bine , dle Goga ,

sunt surprins , sunt absolut surprins . [-----]

-Goga : **Vă invit pe dvs , cu deosebire pe cei din provinciile alipite , fie din Basarabia , Bucovina , sau Ardeal , să examinați constatările mele ,** la lumina adevărului , dincolo de orice resentiment de partid , fiind **convins că-mi veți da dreptate ,**

pentru că orașele din Ardeal

- așa este și în Basarabia și în Bucovina - **nu sunt expresiunea etnicului regiunii ;**

orașele din Ardeal sunt creațiuni meșteșugite , făcute ad-hoc ,

pentru a afirma o idee de stat străin . (aplauze PNA)

În trupul nostru , în etnicul românesc , s-au înfipt ca niște piroane în carne ,

aceste orașe din a doua jumătate a veacului al XIX-lea ,

improvizate de planul de la Budapesta și , ca stâlpi de teritoriu ,

au instalat o rețea a unei orientări care nu avea nimic a face cu noi , ba , dimpotrivă ,

era ostilă nouă . (aplauze PNA)

Aceasta este realitatea și vă întreb pe dvs. , dincolo de orice scrupul teoretic ,

nu era , oare datoria noastră , atunci când am început să guvernăm această țară ,

să pornim un proces de reparație al nedreptății seculare și

numai după aceea să evoluăm spre această concepție de libertate municipală .

de a îngloba pe toți și de a admite o platformă de manifestare egală pentru toată lumea ?

[-----]

O.Goga / 3 mart.'34

▣ **Viața spirituală , cultura .**

▣ Școală, presă, cinema ,

"Care este **viața spirituală a acestor provincii ?**

Dacă descinde cineva din tren la **Cluj, Chișinău, Cernăuți**

-**C.Argetoianu** : Chiar și la **Timișoara ...**

-**Goga** :... în primul moment , când ia contact cu teritoriul pe care a pus piciorul ,
are impresia că-i departe , **undeva dincolo de graniță.**

[-----]

Goga / 3 martie

▣ **Concluzii la interpelare**

"Dlor deputați , eu nu am pretenția de a fi putut să vă arăt **vasta ramificație**
a tuturor instituțiilor de stat , în care **munca românească nu este respectată.**

**" Am reușit , însă , în aceste două ore , să vă înfățișez un tablou , care , socotesc
că trebuie să găsească un ecou în sufletele fiecărui om politic ,
dincolo de orice adversitate de partide ,**

pentru că socotesc că , **fiind vorba de marile interese** ale poporului român ,
are destulă suplețe pentru ca , la momente **hotărâtoare** , fiind vorba de **afirmarea intereselor
naționale , să se strângă într-o tabără și într-o tabără să apere aceste interese**
(**aplauze la PNA**)

" De aceea eu nu voi stăruî. **Tabloul cred că este trist , putem să-l calificăm sinistru
și să tragem concluzia , după 15 ani , pentru schimbarea orientării noastre de gândire ,
dacă vrem să salvăm interesele noastre naționale.**

Eu nu vin aici să dau acum soluții pentru toate aceste chestii , ci **vin cu afirmarea globală
că elementul românesc trebuie să-și găsească protecția lui.**"

Oct-Goga / 3 mart.'34

7.) **Eug.Titeanu (raportor Răspuns la Mesaj) , discurs -concluzie , 6 mart ' 34**

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, p. 619 - 629 - **lipsă fraza de început**)

// Guvernarea PNT : echivocul ; absenteismul ; regionalismul // regiile autonome - clientelismul //

// Concurența demagogică a part mici agrariene ;concurența part. naționaliste //

// PNA-Goga : demagogie naționalistă /

// LANC// Garda de Fier : vendetta - aluziv //

// PNL : // destindere , armistițiu polit. //

Eug.Titeanu /

▣ **Cauzele înfrângerii PNT în alegeri**

"A fost înfrântă , întâi de toate , politica echivocului .

Vedeți , d-lor , **în Ardealul aceasta** unde biruința național-liberală reprezintă incontestabil un efort
de unificare , **dvs ați înscăunat o ciudată politică de echivoc și , aș putea spune ,
o ciudată politică de absenteism politic.**Se petrec lucruri bizare în partidul dvs. Nu vreau să
am indiscreția de a mă uita pe gaura cheii , sau de a face , ca în tinerețe , reportajii gazetărești.

-**M.Ghelmegeanu** : Fiindcă am putea să avem și noi aceeași indiscreție .

-**Titeanu** : La noi ați vedea o splendidă armonie și o impresionantă solidaritate

Dar , d-lor , **în partidul dvs din Ardeal totdeauna este cineva absent :**

când **dl Maniu este la Bădăcin** , dl Vaida este la partid ; când dl Maniu apare la partid ,

dl Vaida este la Valea Seacă . (**ilaritate , aplauze la PNL)**

Vedeți dvs , acest **gandhism politic** , această permanentă **politică de absență** ,

încurcă puțin sufletul clar al românului , fiindcă **românul** , mai presus de toate , peste toate
iezuitismele și abilitățile , **este latin : îi place claritatea și atitudinea răspicată ;**
românul nu înțelege nimic din ceea ce se întâmplă la dvs .

"A doua explicație . **A fost înfrânt** - și aceasta este mai interesant -

principiul regionalismului , eroarea aceea funestă pe care ați reprezentat-o atâta vreme .

([aplauze la PNL](#)) Peste tot ce poate însemna ostilitate de partid, **noi știm ce înseamnă** ca diversitate , ca posibilitate de demagogie și de activitate politică , **ramura dvs țărănistă , cu care ne vom întâlni în bătălii** , poate, **serioase** .

Totuși, cu desăvârșire loial, dar mai presus de toate **pe linia națională**, **aplaud înfrângerea ramuri ardeleno pentru eroarea regionalistă pe care a reprezentat-o**, **intoxicând viața publică a acestei țări** . ([aplauze prelungite la PNL](#))

[Eug.Titeanu](#) / 6 mart.'34

▣ **Partidele "restabilizării " : PRȚ, PȚ, Un.Agr.**

▣ **Concurența nelegală în alegeri**

"Vom face o analiză cât se poate de obiectivă a lor. **Micile grupări reprezintă**, întâi, între ele, **o concurență nelegală**. Mai întâi, de o parte, **dl Lunian, dl Lupu, și dl Argetoianu**.

Unii dintre acești d-ni s-au plâns împotriva noastră , în ce privește alegerile .

Dacă ar fi avut o explicațiune pe această chestie , trebuiau s-o aibă , în prim rând , între dnșii.

Eu aș putea să aduc aici dovezi scrise că **și-au furat reciproc și cu eleganță**, poate , **mijloacele de propagandă , ideile și demagogia**.

Toți au oscilat pe această **gamă de idei : inflație, restabilizare și anularea datoriilor**, acea teorie **pe care d.Goga** - pe d-sa nu-l introduc în acea categorie de demagogie - **o denunța** mai de mult ca **demagogia lui < iartă tot ! >** [-----]

[Titeanu](#) / 6 mart.'34

▣ **Partidele "naționaliste " : PNA, LANC**

▣ **Concurența nelegală în alegeri**

"**Același fenomen** - de **concurență nelegală** - s-a întâmplat pe alt plan, **cu alt lot de grupări**.

Este vorba de **grupările acelea** care, unele , **au militat de mult pe linia națională** , sau de **acele grupări** care au încercat **în ultimul moment să se așeze pe linia națională**.

"N-aș vrea să repet **argumentele aduse** de venerabilul și distinsul nostru coleg, **d-l Cuza** , **împotriva d-lui Goga** , dar **este incontestabil că**

propaganda și toată acțiunea politică dusă de dl Goga , **s-au grefat pe un fond de idei care aparțineau mai puțin d-sale și mai mult d-lui Cuza** . [-----]

"**DI Goga**, însă, s-a prezentat în unele județe , după cum a arătat aici șeful LANC , **cu afișe de propagandă** , unde era încadrat între **portretul profesorului Cuza** și **portretul lui Corneliu Zelea Codreanu** . [-----]

[Eug.Titeanu](#) /

▣ **Administrația PNȚ**

▣ **Regiile autonome**

[**LD : mare bucluc cu regiile astea autonome. Cred că pe atunci ... acestea realmente erau printre puținele vaci de muls. Așa că ... nu știu dacă nu se reduce totul la punerea mâinilor pe ele. Poate greșesc, dar cred că ... acestea erau "fiefurile" pentru clientela politică. sau poate nu, și erau doar speculații politicianiste . Înviniurile sunt atât de reciproce, atât de perpetuie, încât... eu doar le voi consemna**] [-----]

Nu este un război de principii , este un război de practică, fiindcă **Regiile autonome**, indiferent de funcționarea lor, indiferent de gestiunea lor, **în spiritul public și în spiritul larg al maselor , au reprezentat o sfidare** . ([aplauze la PNL](#))

Acest caracter de **sfidare le-au făcut odioase , prin risipa lor**.

Mi-ar fi foarte ușor să citesc niște date . De pildă , într-un an și jumătate , până la 1 mai 1931, **tantiemele și jetoanele** încasate la consiliile de administrație ale Regiilor autonome , se ridicau la **126.000.000 lei** . ([Exclamații](#))

Fiecare membru încasa , aproximativ 350.000 lei. **Treizeci de privilegiați** ,

Almanahul Gotha al Partidului Național-Țărănesc, încasau salarii care se ridicau

de la 1-5.000.000 anual. (**Exclamații**)

"Vedeți de ce **facem războiul practicei** de până acum , **nu războiul principiilor** , în sine , pentru că **noi nu venim cu "târâncopul"** , cum au venit d-lor.

Pretutindeni, unde noi vom întâlni **o gestiune** care , într-adevăr, **să răspundă necesităților de supleță comercială** , pretutindeni unde vom întâlni **instituțiuni cu randament comercial** și instituții viabile, fiți siguri că, **despoliticianizate de cadrele lor conducătoare** , **acestea vor fi menținute** . Noi nu vom răspunde prin **dărâmare sistematică**, cum au procedat d-lor cu **instituțiile noastre** de utilitate recunoscută.

Multe din creațiunile d-lor vor putea să fie menținute , însă, cu greu." [-----]

Și PNL a avut regii autonome. Spre ex.CFR . Acolo , toți membrii consiliului de administrație încasau, anual, în 1928-1929 , 1.157.000 lei , iar după un an , **consilierii PNȚ încasau...** 7.000.000 (1930) , apoi 12.000.000 (1931)

Este posibil ca , în statul acesta , **regiile autonome**, care reprezintă **parți defalcate din bugetul statului**, **statutul să nu aibă nici o posibilitate efectivă de control ?**

Nici astăzi, **Ministerul de Finanțe nu are date totale** privind **C.A.P.S -ul , R.I.M.A , R.E.A.Z**

Vrem să facem un control , dar nu putem să-l exercităm,

pentru că partizanii d-lor, baricadați în acele celule de autonomie, de speculă și de sfidare , refuză să se supună unui simplu control de gestiune.

De aici, **grija constantă a statutului de a despoliticianiza acest sistem parazit** și de a face **raclajul general al clientelei electorale** pe care ați plasat-o în aceste **odioase consilii de administrație "** (**aplauze prelungite la PNL**)

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **Stat țărănesc ?**

▣ **Stat al armoniei sociale**

" Dincolo de această politică [**sectaristă , antiindustrialistă**] imediată însă, se pune și **o problemă de ideologie** .

" Dvs , dlor, **ați lansat formula demagogică a statutului țărănesc** .

Desigur, poate să prezinte această formulă **anumite avantaje electorale**.

[-----]

" **Noi**, în această privință, ne mulțumim cu contingentele electorale pe care le avem, și, conștienți de rolul nostru în acest stat , **refuzăm orice demagogie**.

Ne proclamăm și rămânem un partid de armonie socială , care înglobează, integrează și armonizează **interesele tuturor claselor**. (**aplauze la PNL**)

Noi nu vom asmuți niciodată , nu vom determina **mersul stelor împotriva orașelor**, după cum nu vom impune **tirania orașelor asupra satelor**.

[-----]

" **Dvs , dlor , faceți o politică sectară și demagogică ,**

o politică eșalonată pe termen scurt, o politică de miopie voluntară

care , poate , evident , să corespundă anumitor necesități de moment,

dar nu o politică care îmbrățișează perspectiva largă a posibilităților de dezvoltare ale acestui stat . (aplauze la PNL)

Și este normal să fie așa. Este normal pentru că dvs sunteți un produs al ultimilor ani, sunteți un produs care nu se știe încă în ce măsură nu este accidental,

dar noi, care avem în spate o întregă tradiție , noi care am făcut ceva, deceniu de deceniu, în această țară, cei tineri, știm ce au făcut cei bătrâni,

și purtăm comoara aceasta în sufletele noastre (aplauze la PNL) ,

noi care privim persepectiva aceasta dindărăt, minunată și glorioasă perspectivă de istorie,

avem nu numai dreptul , dar avem datoria să descifrăm perspectiva viitorului ,

asigurând linia normală de evoluțiune a acestei țări (aplauze la PNL)

"Iată de ce , d-lor, **sectarismul dvs îngust , elocința aceasta facilă și electorală**

a " industriei parazitare " , noi o considerăm **literatură de manifest electoral,**

dar **refuzăm d-lui Madgearu insulta de a crede că este elaborarea cugetării d-sale politice "**

[-----]
Eugen Titeanu / 6 mart.'34

▣ Apel la clarificare ideologică

▣ Apel la poliție etică

▣ Invitația la rotativă a PNȚ

[LD : este în acest demers " transparent" a lui Titeanu , o mărturisire , o dorință , o decizie a PNL ... la reconcilierea cu PNȚ ? ; la acceptarea PNȚ ca partid demn de rotativă guvernamentală ? ; la solidaritate democratică față de forțele extremiste ? Era posibilă această reconciliere ? Eu știu ce a urmat . Întrebarea retorică are doar scopul de a detecta eșecul acestei solidarități , cauzele, miopiile, vinovățiile . Pe care eu trebuie să le urmăresc de la ivire și în evoluție .]

[-----]

De ce spun aceasta ? **Vă spun aceasta cu toată seninătatea și fără nici o ostilitate.** O lămurire în ce privește **cadrele dvs. politice**, fiindcă am convingerea că, în această țară , **cu toții am fi vinovați** , dacă nu am avea tăria , dacă nu am avea îndărătnicia de a duce , cu neclintită intzransigență , **o politică de poliție proprie** , în organizațiile noastre . (apaluze la PNL)

"Mă refer , d-lor, **la acele nume** pe care le-am calificat și le voi califica , invariabil , până la obsesie **"nume de rezonanță penitenciară "**

Numele acestea **care au împodobit viața noastră publică** din ultima vreme.

lată ce macină, în primul rând , **marele forțe de guvernământ și prestigiul partidelor.**

Ceea ce trebuie **să scoatem din convingerea opiniei publice**,

este **infama legendă care se multiplică și se amplifică** de către cei interesați ,

că politica de rotație sau **politica acelor care servesc cauza constituțională** ,

nu ar fi altceva decât **o morișcă a complicităților și a reciprocei toleranțe .**

(apluze la PNL) **Împotriva acestui lucru**, noi vă cerem , de aceea, **să faceți întâi poliția propriului dvs partid**, pentru că acela care nu știe să o facă singur , **va fi silit să o accepte pe a adversarului ."** (apluze la PNL)

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ Corporatismul Goga : monopartidocrația

[-----]

" Ce vrea dl Goga ? **DI Goga** face mai întâi **o critică parlamentarismului**. Ideea nu-i aparține.

Este, **nu o dogmă curentă**, mai mult **o modă** , aș putea să spun că este

mai mult **un snobism** al vremurilor noastre. [-----]

-Eug.Titeanu : Ce face dl Goga ? Un proces al parlamentarismului.

Nu am să recitesc aici toată **frazeologia acestei declarații** , dar **metoda de a înfățișa**

Parlamentul acesta ca ceva desuet, ca o instituție decăzută și decrepită ,

metoda de a prezenta , mai cu seamă , în optica noii generații , instituția aceasta,

ca o arenă a corupției, a lipsei de valori, a răsturnării oricărei ierarhii de cugetare ,

când eu cred , alături de cei mai reacționari de aici , și alături chiatr de dl profesor Cuza ,

că tribuna Parlamentului și lucrările comisiunilor noastre , permit, poate ,

una din cele mai normale selecții .

Înseamnă a face **o operă de discredit**, împotriva căreia noi **ne ridicăm cu toată tăria.**

O operă de discredit care merită , poate, o analiză ceva mai amănunțită , fiindcă ,

a dărâma este ușor ; dar eu întreb pe dl Goga , ce pune în loc ? [-----]

"D-sa dărâmă totul și substituie un sistem nou : " monopartidocrația " .

Așa o numește în declarație.

Ce este "monopartidocrația " ? este ceva lung ca și Nabucudonosor , care îmi aduc aminte că se cita în școală ca exemplu a numelor foarte lungi. Acest sistem **mai lung decât un**

alexandrin întreg, această **minune**, acest **panaceu**, care ni se oferă, merită o analiză și un popas pe calea disecărilor.

Ce este "monopartidocrația" ? Am citit declarația, dar, vedeți, dl Goga este prudent : păstrează ca un soi de **rețetă magică** , ca un fel de **formulă secretă , tibetană** , acest sistem, și nu dă nici o explicație . **D-sa spune simplu : vom face "monopartidocrație" (ilaritate)**

"Am căutat și eu **să disec formula**, cu puțină **filologie**, cu puțină **citire a ziarului** d-sale, cu puțină **informație** luată **din anturajul de cugetători** care-l urmează.

" **Întâi mi-am spus așa : "monopartidocrația"** , poate să fie , dat fiind rezultatul și înfrângerile dvs succesive , **partidul omului care rămâne singur cu ideea lui** . (**mare ilaritate**)

[-----]

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **"Monopartidocrația" -Goga**

▣ **Cezarismul .**

[LD : dacă **în 1934** Titeanu nu vedea posibil **"cezarismul" și " monopartidocrația"** , dacă nu Goga va fi acela care să-l realizeze , **în 1938 , Carol al II-lea , acest regim îl va instaura** .Și , printre sprijinitorii săi, se vor găsi **toți acei străluciți "democrați"** , **care au apărat cu strășnicie regimul parlamentar pluripartidist**

Ei bine - vorba lui Titeanu - evoluția aceasta va trebui să o urmăriți ...

Ea apare odată cu guvernul de "tehnicieni" a lui Iorga , din 1931 ,

și în 7 ani se va impune.De ce ? Cum ?]

"**Dar am mai căutat o altă explicație** . Mi-am spus că -și explicația aceasta este în contradicție cu un pasaj foarte important din declarația d-lui Goga -

"**monopartidocrația**" se referă , poate , la **monomania** din ultima vreme

de a forma oricum și cu orice preț, partid. [-----]

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **Luptă politică leală , adversari - nu inamici !**

▣ **Pierderea unui mit, a unei legende : Goga**

-I.Petrovici : Eu credeam că l-a ucis dl Iamandi, [pe Goga] dar văd că este viu...

-Titeanu : " Dle Petrovici , îmi pare foarte rău că dvs n-ați asistat la dezbateră care a avut loc asupra **problemei muncii naționale** [**interpelarea lui Goga , 3 mart.**] , când am adus în discuție **pactul de la Ciucea** - pentru că atunci ați fi putut să vă încredințați de un lucru : de **convingerea mea** , care este **convingerea unei întregi generații** și care este însăși **convingerea de bază a partidului nostru :**

noi credem că avem o criză de oameni ;

când **țara aceasta** - și o repet - **are nevoie și de menținerea unor legende și a unor mituri** conducătoare ; **cu sufletul frânt am pășit** deci **la mutilarea parțială a unui mit [mitul Goga]** , dar credeți -mă că **noi nu facem politică canibalică și nu urmărim distrugerea nimănui .**

Sunt **alții care au vrut să facă politică de <Vendetta > [Garda de Fier]** , în această țară (**aplauze la PNL**) și noi **știm până unde pot merge** acele imponderabile de **acuzare** , pentru anumite **complicități** ; dar nici odată nu **veți găsi la noi spirite de ură**.

Noi nu cunoaștem inamici în politică ; cunoaștem doar adversari și cunoaștem doar o singură metodă : metoda luptei loiale . (**aplauze prelungite la PNL**)

[-----]

Goga ... Garda de Fier ... Cuza

Atunci când naționalismul acesta , pe de o parte , **este speculat de politicienii fără scrupule**

[**aluzie la Goga**] , **cari au pactizat cu inamicii milenari ai nației noastre** ,

[**pactul de la Ciucea**] și care **caută să-și confecționeze o nouă demagogie** ,

iar , pe de altă parte, de **violența asasină [apărarea Gărzii de Fier]**]

căreia îi refuz meritul unei discuții politice ,

fiindcă eu nu discut aici **ideologia lui Brandabura și a lui Terente** (**G de F și Goga**)

dați-mi voie , peste tot ceea ce ar putea , eventual , să ne despartă ,

să fac pentru **bătrânețea și consecvența** sa ...

-**ACCuza** : Te rog, protestez contra bătrâneții...

-**Titeanu** : Logile feminine au luat act (**ilaritate**) ... și să fac acest act profund creștinesc ,
să dau < Cezarului ce este al Cezarului > " (**aplauze la PNL**)

[-----]

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **Destinderea .**

▣ **Armistițiul politic.**

▣ **Generația tânără.**

[**LD** : Titeanu evită să spună pe nume **Gărzii de Fier**. Ca o superstiție, ca un blestem.

Brandabura sau Terente ... nu știu paternitatea acestor epitete ...]

(să restabilim , de **sub zgura acestor calomnii** , care s-au așternut asupra noastră,
adevărată fizionomie națională a partidului. O vom restabili.")

" Dar metoda ? **Metoda noastră de lucru a fost indicată de șeful guvernului**, care a spus :

destindere. Destinderea aceasta cu toți **adversarii loiali** și cu toți **acei care**

nu-și găsesc afinitate cu ideologia lui Brandabura sau a lui Terente ,

destindere cu toți **acei adversari loiali** cari înțeleg **să-și aducă contribuția lor constructivă**
de soluții și de critică , destinderea aceasta este posibilă.

" **Tara aceasta are nevoie de un armistițiu politic**, fiindcănumai în cadrul unui armistițiu
politic se poate într.adevăr clădi.

Prea multă politică și prea multă controversă doctrinară sterilă .

Tara aceasta nu mai vrea stăzi, peste toate doctrinele și peste toate discuțiile inutile,

decât un singur program și o singură doctrină :

programul faptelor concrete și doctrina faptei creatoare . (**aplauze PNL**)

[-----]

Eug .Titeanu / 6 mart.'34

8.) **Ion Nistor** (**ministru secretar de stat**) , discurs final la Mesaj, **6 mart.'34**

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, pag. 627 - 634) **Discurs integral, fișier PNL**

/ Parlament : atmosferă , dezbateri //

// Ideea națională : naționalismul liberal ; greșeli în protejarea românilor /

PNA - O.Goga : naționalism integral ; LANC ACCuza : naționalism antisemit

Agitațiile naționaliste : exagerări ; compromiterea ordinii ; compromiterea partidelor //

// Programul de guvernare : apărarea ordinii ; problema tineretului ;

// Ardealul , Basarabia , Bucovina : sub stăpâniri străine ; în România Mare //

// "Românizarea " în provinciile unite ; în orașe // Destinderea //

Culege din discursul elementele etice ...

[-----]

I.Nistor / 6 mart.'34

▣ **Dezbaterile la Mesaj**

▣ **Atmosferă parlamentară**

I-am urmărit pe toți cu mare atenție și sunt fericit să constat că **dezbaterile s-au desfășurat**
liniștit , cu calm și cu o patriotică înțelegere a situațiunii grele prin care trece țara ."

I.Nistor / 6 mart.'34

▣ **Parlamentarismul**

Sobrietate parlamentară

" **Unul din aceste abuzuri** este **vorbăria deșartă** sau, cum s-ar zice mai literar, **grandilocvența** . În vremurile bune și de belșug de mai înainte , **dezbaterile parlamentare** puteau fi **ocaziuni de întrecere oratorică** în vederea **consacrării oratorilor parlamentari**.

Verbul românesc se putea afirma în toată **splendoarea sa retorică și estetică** .

Astăzi însă, să recunoaștem , vremurile s-au schimbat . Trecem printr-o **cumplită criză economică și morală** și , de aceea, **nu de desfătare oratorică ne arde** , ci de **găsirea mijloacelor** celor mai eficace **pentru combaterea relelor**.

Competiție programatică

" **Discuțiile parlamentare** trebuie să fie **un examen de conștiință** , o **formulare de program** și un **prilej de nobilă întrecere în promovarea și înfăptuirea binelui obștesc** . Trebuie să ne încadrăm cu toții în **ritmul vremii** , care detestă **vorbăria deșartă** și care revendică **măsuri radicale** , aplicate cu hotărâre și **soluțiuni practice** cu efecte grabnice . Țara așteaptă cu înfrigurare **fapte și realizări** , căci de fraze frumoase și meșteșugite s-a săturat de mult ! (**aplauze la PNL**) .[-----]

" Iată o considerațiune în plus , care vine să ne întărească credința că

numai un regim monarhic parlamentar , întemeiat pe **volul obștesc** și pe o sănătoasă **democrație națională** , poate asigura **propășirea și consolidarea statutului și poate sta în calea tuturor aventurilor inspirate de formule și doctrine înrăutate de aiurea și importate prin contrabandă** în prea îngăduitoarea noastră țară " [-----]

I.Nistor / 6 mart '34

▣ **Legiferare - legiferomanie**

" Suntem poate **singura țară în Europa** care suferă de **legiferomanie acută**.

În anii din urmă, **corpurile noastre legiuitoare au bătut recordul** în privința aceasta.

Lumea a început să creadă că **în România** nu se administrează ca aiurea,

ci **se legiferează pe capete** ...

Legiuirile noastre au ajuns într-un haos , în care aproape nimeni nu se mai poate orienta.

Tendența tuturor este de a modifica legea , nu de a o aplica.

Mania aceasta de legiferare trebuie să înceteze ! [-----]

I.Nistor / 6 mart.'34

▣ **Doctrina națională**

▣ **Doctrina naționalistă**

Cele mai multe grupări din Cameră, stau , **ca și noi**,

pe temelia **regimului democratic-parlamentar**

și **se deosebesc de noi doar** prin **concepțiunile lor social-economice**

și prin **metodele de aplicare** a acestor concepțiuni.

Așa , PNT, PT a dr.Lupu, gruparea dlui Gh.Brătianu, gruparea d-lui Lunian,

și Liga Agrară a lui Argetoianu .

"În opoziție cu aceste concepțiuni, stau în Cameră două grupări politice :

Partidul Național Agrar al dlui Goga și Liga Apărării Național Creștine.

DI Octavian Goga se complăce în propovăduirea unui naționalism integral,

grefat pe principiile de autoritate dictatorială ,

iar dl ACCuza este autorul cunoscutei doctrine antisemite ,

expusă pe larg de dnii deputați Cătuneanu și Cuza "

[LD :Pe cât de slab mi s-a părut prima parte a discursului,

pe atât mai puternică impresie mi-a făcut această parte .

Iată , în sfârșit, o abordare care mi se pare cea mai potrivită, cea mai lucidă,

cea mai obiectivă , și sunt bucuroasă că vine de la un istoric !

Să fii naționalist, fără să poți fi etichetat xenofob sau extremist !

Cred că este cel mai teribil proces făcut politicii " porților deschise" ,

promovată de guvernările PNȚ. Iar eu am ajuns la aceeași concluzie.
Cred că este **cea mai exactă radiografie a fenomenelor naționaliste extremiste** .
Iar eu am ajuns la aceeași concluzie .]

I.Nistor

/Nedreptățirea românilor

" Este fapt incontestabil că **și la noi , în România , ca și în alte țări , se remarcă o tot mai accentuată recrudescență a ideii naționale .**
Cauzele acestui fenomen politico-social sunt **multe și felurite** . Să insistăm puțin asupra lor.
Criza economică a sleit mijloacele de producție și de câștig și a determinat **pauperizarea statutului și a societății.**

În condițiile acestea triste , **nu trebuie să ne mire dacă elementul românesc , alcătuitor de stat , purtătorul tuturor greutăților , apărător de granițe și creator de cultură și civilizație , în aceste hotare , se vede strâmtorat , nedreptățit în parte și eliminat** de la toate bunătățile și îndemânările pe care această țară le poate da cetățenilor ei .

Și cum , **o îndeungată evoluție istorică** a voit ca **elementele alogene** - cu deosebire în provinciile alipite - **să ocupe și să dețină pozițiuni și situațiuni sociale și economice mai favorabile decât elementele băștinașe ,**

rămase veacuri întregi , legate de glie , **pentru ce ne-am mira , văzând afirmându-se tocmai această recrudescență națională ?**

" **Mobilul adevărat al acestei recrudescențe , din ce în ce mai accentuate , nu poate fi nici intoleranța religioasă , nici ura de rasă , ci ea pornește din nedreptatea și umilința**

pe care **elementul autohton continuă să le îndure** de la o vreme încoace.

Românul băștinaș cere - și cu drept cuvânt - **dreptate în țara lui ,**

pe care el a creat-o , el o susține cu muncă și ostenală și pe care tot el va fi chemat să o apere când va ajunge în primejdie.

"Văzând efectele acestei nenorocite stări de lucruri ,

să examinăm nițel și cauzele care le-au produs.

Mi se va răspunde că **aceste cauze** au pornit din **criza economică .**

Este adevărat ; nimeni nu contestă acest adevăr.

I.Nistor

/Greșeli în protejarea elementului românesc

Dar nu este mai puțin advărat că , **pricinile care au pornit din criza economică ,** au fost înăsprite și **prin nepriceperea și neglijența guvernelor trecute .**

"**Cum voiți** ca aceste cauze să nu se înăsprească , când **legiuirile pentru scutirea și apărarea elementului autohton în întreprinderile industriale**

s-au modificat în defavorul românilor ?

Cum să nu se nască nemulțumiri , când s-au închis sute de stabilimente industriale , unde **mii de indigeni** își puteau agonisi în mod onorabil pâinea de toate zilele , pentru ca , în schimb , **să se facă comenzi de miliarde în străinătate ,**

iar **uzinele noastre să rămână închise și muncitorimea muritoare de foame ?**

Cum să nu sporească și să se înmulțească aceste nemulțumiri ,

când **procesul de introducere și reinstalare a elementului românesc în serviciile publice a fost oprit și încetinit ,** în loc să i se fi dat cuvenita amploare ?

Cum putea să nu se alarmeze lumea , văzând cum bogățiile statului și principalele lui izvoare de câștig erau concesionate la străini ?

Produsele monopolului , chibritele , telefoanele și chiar construcțiile de șosele au fost date pe mâini străine .

Concomitent cu punerea în aplicare a actelor de concesiune ,

au năvălit în țară mii de de străini , așa ziși "tehnicieni" , pentru a ocupa locurile și a slei câștigurile ce reveneau de drept fiilor acestei țări

Cum putea oare conștiința românească să nu reacționeze când vedea că ,

oameni de import , fără rădăcini în țară, **se înfingeau tot mai adânc în izvoarele de resurse ale statului, acapărându-le în bună parte** și dând impresia **că am ajuns o colonie** , cu rolul de stăpânire al Românilor din ce în ce mai eclipsat , cum observă , pe drept cuvânt, a un orator de la această tribună .(**Aplauze prelungite la PNL**)

Și dacă mai avem în vedere că opnia publică , pe drept , pe nedrept, bănuiește că aceste concesiuni - ca de altfel și comenzile în străinătate - **nu s-ar fi făcut fără comisioane grase** , vă puteți imagina **ce efect dezastruos și demoralizant au putut avea aceste acte și manipulațiuni asupra spiritului public , biciuit de necazuri și agitat de indignare !**

Unde mai pui că zvonurile acestea au rămas , până azi, nedesmintite îndeajuns și fără cuvenitele sancțiuni " (**aplauze**)
Credeti dvs că controlul străin , aplicat finanțelor țării , **n-a contribuit și el la crearea acestei atmosfere de nemulțumire și fierbere naționalistă ?** Desigur că da ! "

I.Nistor

/Agitațiile naționaliste

" Din nenorocire , starea aceasta de spirit a fost mereu alimentată **de agitatori de profesie** , care **umblau să o exploateze în folosul ambițiilor lor politice și al visurilor lor dictatoriale .**

Agitațiunile se deslănțuiau sub ochii guvernului , care avea datoria să le potolească prin **combaterea exagerărilor și a denigrărilor** ce se colportau pe o scară foarte întinsă , în dauna prestigiului guvernului și a autorității de stat .

Dar **opera de lămuriri și liniștire a opiniei publice nu s-a făcut.**

Și de aceea s-a putut încetățeni credința

că **în statutul acesta totul este putred și vândut străinilor** și că, prin urmare , **totul trebuie dărâmat** , pentru ca **o nouă viață să răsară din ruine.**

Starea aceasta de surescitare a sufletului românesc a ispitit pe mulți

la o rentabilă exploatare politică .

Nici volbura plină de amenințări , și nici **clocotul vulcanului** ce amenință cu erupția , **n-a speriat pe nimeni de a revendica conducerea țării , sub egida dictatorială.**

[-----]

I.Nistor

/ Redeșteptarea națională

" Numai că **redeșteptarea neamului și organizarea lui națională s-au făcut și fără mesianică intervenție a celor ce căutau să o exploateze în folosul lor .**

Instinctul de conservare al poporului român i-a arătat acum , ca și în trecut , **calea cea dreaptă !** (**aplauze la PNL**) Tristele experiențe și dureroasele decepții , îndurate în anii din urmă , **au produs astăzi o redresare și însănătoșire a sufletului românesc**, care, de la război încoace , aproape că nu-și putea găsi echilibrul și stabilitatea .

Compromiterea partidelor

Multă vreme el a fost impresionat de agitațiunile sterile contra partidelor vechi,

pentru ca , mai apoi, **să se îndrepte împotriva partidelor , în genere.**

Un slab ecoul îl distingem încă și astăzi din cuvântările d-lor **Cuza și Cătuneanu** , care **se ridică împotriva partidelor** , ca și cum organizațiunea d-neilor politică , după formă și structură , **n-ar fi și ea ca un partid politic.**

" **Frământările acestea n-au rămas fără folos . După experiența cu guvernul de tehnicieni, lumea s-a convins că tot numai partidele serioase și bine închegate pot satisface exigenele politice ale țării .**" [-----]

I.Nistor / 6 mart.'34

▣ Programul de guvernare

[-----]

Apărarea ordinii

"Dar , pentru ca programul nostru să poată fi realizat, avem nevoie de ordine și liniște. De aceea, ordinea publică trebuie păstrată cu orice preț.

Aceasta însă nu se va putea face , **câtă vreme continuă sistemul de supralicitație demagogică**. Și la noi, ca în țările apusene, trebuie să se pună mai mare preț pe liniștea și viața cetățenilor, **decât pe anumite principii abstracte de umanitarism interesat și amăgitor**. Binele obștesc trebuie salvardat înainte de toate , iar legile menite să-l apere , trebuie respectate și aplicate cu rigoare .

Nu ne vom abate de la datoria ce ne incumbă , de la răspunderile ce ne apasă.

Libertatea absolută care duce până la crimă , nu este libertate , ci anarhie !

Mințile luminate înțeleg asta, și de aceea vor fi pururi alături de noi.(aplauze frenetice PNL)

I.Nistor

/ Problema tineretului

" Una din **problemele cele mai actuale** ale vremurilor de astăzi este, fără îndoială,

problema tineretului , și aceasta nu numai la noi , ci în toate țările din lume .

Problema se pune greșit când se vede în ea manifestarea unei lupte dintre generații .

Limita dintre generații este greu de tras. Sunt tineri care se simt bătrâni și bătrâni care se consideră tineri .-

-Voci : DI Cuza ! (**aplauze la PNL**)

Dar ceea ce trebuie să ne îngrijoreze , este faptul că vedem cum **lipsa de perspective de viitor** , și, în general, **grija zilei de mâine**, face pe tineri să îmbătrânească înainte de vreme.

Aceasta trebuie să arate că **problema tineretului** nu este, în esența ei, decât **o problemă economică și socială**, a cărei soluționare se impune fără întârziere .

" **Tineretul de la țară** nu-și mai poate câștiga mijloacele de trai

din **agricultura primitivă și nerentabilă** .

Tineretul de la orașe , nu mai găsește ocupație în industrie și comerț ,

care sunt în suferință **din cauza crizei economice în care ne zbatem**.

Tineretul de la munte , găsește ocupație la lucrări de pădure și la fabricile de cherestea .

Astăzi, fabricile sunt închise și muncitorii rămași în voia soartei

În regiunile petrolifere , scelele de petrol și-au redus producția,

și **un mare număr de muncitori au devenit șomeri** . (**aplauze la PNL**)

Tineretul intelectual , care populează astăzi un număr neobișnuit de mare școalele noastre de toate gradele, se găsește în aceeași situație

Supraproducția de intelectuali a devenit amenințătoare .

Incapacitatea de absorbire și plasare a tineretului titrat , a devenit cronică .

Disproporția între absolvenți și plasați , devine tot mai mare .

Iar nemulțumirile cresc și se concentrează mereu la suprafață ,

ca o emanație de gaze inflamabile ...

I.Nistor

/ Programe economice guvernamentale

" **Măsuri grabnice se impun** .

Unii preconizează dărâmarea școalelor , într-o țară analfabetă .

Alții ridică din umeri și sfătuiesc tineretul să aștepte , că le va veni și lor rândul.

Iar **alții , se îndeletnicesc cu ațâțarea nemulțumirilor , căutând să le exploateze , pentru scopurile și ambițiile lor politice** .

Și rău fac, fiindcă **mizeria și nenorocirea oamenilor,**

nu trebuie exploatată pentru meschine scopuri și ambițiuni personale .

Această impietate **constituie un sacrilej** . (**Vii aplauze la PNL**)

"**Guvernul este pătruns de seriozitatea problemei** .El își dă seama că,

concomitent cu măsurile de represiune a mișcărilor clandestine și teroriste ,

trebuie să se avizeze la **măsuri de îndrumare** [-----]

I.Nistor

/ Programe pentru titați

"Tineretul intelectual este sortit să găsească aplicare în serviciile publice.

De ani de zile, calea aceasta i-a fost însă îngreunată și chiar închisă, prin faptul că **locurile libere au fost ocupate**, în cea mai bună parte, **de elemente nepregătite**.

În urma crizei economice, **bugetul statutului n-a mai îngăduit numiri noi**, ci, dimpotrivă, s-a recurs la **reduceri și desființări de posturi**, mai ales în **învățământ**, așa că absolvenții scoalelor noastre au rămas lipsiți de orice perspectivă de a găsi plasament în serviciile publice.

Situația aceasta s-a mai înăsprit și prin **abuzul cumulului**, care - cu toate legiurile ce s-au adus pentru combaterea și stărpirea lui - a rămas până astăzi neînvinș.

Este explicabil. **Amărăciunea titraților rămași fără slujbă**, sporește mereu când văd **cererile lor că sunt respinse**, iar **alții răsfățându-se în mai multe posturi**, retribuite de buget.

[-----]

I.Nistor

/ România Întregită

"Iar astăzi când, prin sforțări comune, această luptă seculară s-a terminat cu izbânda dreptei cauze românești, **ar fi mai preferabil să ne bucurăm de ea,**

decât să ne adâncim în neputința unui criticism anihilant,

care distruge inițiativa și paralizează orice acțiune vie și creatoare. (aplauze la PNL)

[-----]

I.Nistor

/ Minoritățile naționale

[LD : iată naționalismul liberal . Ce lecție extraordinară le dă Nistor ! Subscriu .]

"Oratorii care s-au perindat la această tribună, mi-au arătat îngrijorarea lor .

O împărtășim și noi și ne vom strădui să o împărțiem. **Aceasta nu se poate face decât cu răbdare**, și, mai presus de toate, **cu muncă creatoare și încordată.**

Dnii Cuza și Cătuneanu recomandă asimilare pentru unii și eliminare pentru alții .

Soluția pare prea simplistă, ca ea, în condițiuni normale, să poată fi aplicabilă.

" Drepturile garantate fiecărui cetățean român prin Constituție și legile țării , nu pot fi desconsiderate cu nici un preț." [-----]

I.Nistor

/ Statutul minorităților

"Iar cât privește **Statutul minoritar**, pe care reprezentanții minoritarilor îl reclamă, nu pot decât să declar că **PNL**, după cum îmi este cunoscut, **n-a luat niciodată un asemenea angajament.**

Era deci bine dacă, **pentru obținerea acestui pretins statut**, dl Bethlen pune mai multă stăruință pe lângă **cei ce-i făgăduiseră un asemenea statut , fără să-l poată da .[PNT]**

Guvernul stă pe punctul de vedere că cetățenii români , egali în drepturi și datorii , nu pot fi divizați în două categorii : cetățeni cu statut și cetățeni fără statut.

Constituția prevede egalitate pentru toți cetățenii , fără deosebire de limbă și confesiune.

Cererile echitabile ale minorităților au fost satisfăcute prin legiurile speciale , cum sunt : legea pentru regimul cultelor , legea învățământului minoritar și legea persoanelor juridice.

În cadrul acestor legi , se pot satisface revendicările drepte ale minorităților etnice .

I.Nistor / 6 mart.'34

▫ Destinderea politică

▫ Misiunea guvernării PNL

Destinderea

Mai mulți oratori din opoziție au amintit **destinderea** dintre **partidele politice cu răspundere**.

"**Carastrofa de la Sinaia**, a produs, după cum vă aduceți aminte,

o zguduire profundă în opinia publică a țării.

Sub impresiunea acestei tragice întâmplări,

a cărei jertfă a fost șeful guvernului și al partidului nostru,

președintele Consiliului, d-l G.Tătărăscu, a crezut că este în interesul țării

să meargă și **să propună tuturor șefilor de partide o destindere** a raporturilor încordate .

Era bine să se procedeze astfel, fiindcă în clipele acelea ,

ordinea publică și liniștea țării păreau serios amenințate.

Regretăm că gestul acela patriotic al șefului guvernului

n-a fost înțeles de toată lumea , așa cum a fost el intenționat.

Destinderea dintre guvern și națiune , de care dl Madgearu făcea mențiune în declarația sa , se produsese în clipa în care PNL fusese chemat la cârma țării.

Semnificația gestului d-lui prim -ministru era evidentă pentru toți oamenii de bună -credință.

În clipe de grea cumpănă pentru țară, **adevărații patrioți trebuie să se ridice mai presus de**

preocupările de partid și, în unire , **să-și întindă mâna pentru salvarea și apărarea ei. "**

(**aplauze prelungite la PNL**) [-----]

I.Nistor / 6 mart . '34

9.) Gr.Iunian (PRȚ) , comunicare : arestarea lui Nae Ionescu , 6 mart.'34

// rolul lui Titulescu în arestarea și rearestarea lui Nae Ionescu //

// despre represiuni, arestări ; despre proces //

Virgil Madgearu - se asociază întrebării ; apără pe Titulescu ;

O.Goga - se asociază comunicării ; **Argetoianu** -cere accelerarea procesului ;

CCGiurescu -cere anchetă parlamentară ; **Vict.Iamandi** și **Al.Mavrodi** -răspund .

("Dimineața " , an 30, nr. 9769, 8 mart.'34 + foto **Argetoianu, Iamandi , Mavrodi**)

[LD : chestiunile legate de asasinarea lui Duca , sunt, în parte , necunoscute până astăzi.

În funcție de partea de baricadă în care s-au aflat, există variantele respective.

Ce este sigur : vendetta de aici a început . Și mai devreme sau mai târziu,

oamenii implicați ... au avut parte de o moarte tragică, nefirească .

Sigur, eu , ca istoric, nu am voie să judec sub semnul sentimentalismului

sau unui anume partizanat ... dar îmi este foarte greu să înclin balanța .

De aceea voi reproduce, cât am , documente , documente ...]

Text integral , **fișier Garda de Fier**

Gr.Iunian (PRȚ)

▣ Arestările lui Nae Ionescu

Adresează o comunicare primului ministru în legătură cu **arestările ilegale**

ce s-au operat în ultimul timp. Între cei arestați, se află și **profesorul Nae Ionescu.**

/ Acesta a fost **arestat în ziua de 2 ianuarie , la Sinaia**, cu puțin timp înainte de a fi primit

în audiență la Rege . **Puțină vreme după arestare, comisarul** ce executase ordinul

a venit **să-și ceară scuze spunând că a fost o greșală.**

Câteva ore după aceasta , însă, **profesorul Nae Ionescu a fost arestat din nou**

și **adus în Capitală** , unde **a fost predat poliției.**

De acolo, **a fost trimis la Consiliul de război**, unde a fost reținut până la **25 ianuarie .**

DI Iunian se ocupă apoi de ciudățenia cazului că d. Titulescu

n-ar fi vrut să intre în guvernul Tătărăscu ,

până ce nu s-a produs arestarea lui Nae Ionescu.

D.Iunian adaugă că acesta **este un zvon , [!!!]** căruia nu-i vine să-i dea crezare .

La fel ca Nae Ionescu **au fost arestați și mulți alții** , fără a li se preciza vreo vină.

/ **La 25 ianuarie** s-a dat împotriva lui Nae Ionescu **ordin de urmărire** de către ministrul Armatei.

[**Uică**] De abia **la 5 februarie** s-a adus **un mandat de arestare** împotriva lui.

Unica învinuire care i se aduce este aceea prevăzută în **art. 8 din Legea pentru apărarea**

ordinii publice, adică provocarea directă , prin scrisori și publicații , la săvârșirea de crimă

,și constă, în fapt, în unele articole, din care, parte, apăruseră după ce starea de asediu și cenzura fuseseră oprite. [-----]

Arată apoi că, cu prilejul dezvoltării interpelării anunțate, d-sa va explica ce înseamnă **un act de guvernământ**, și **dacă** este posibil ca **un asemenea act** de guvernământ să fie un pretext pentru dizolvarea grupărilor politice, arestări și răpirea libertăților individuale.

/ În concluzie, d. Iunian întreabă **de ce**, **la 4 ore după eliberarea lui Nae Ionescu, Dragoș Protopopescu și alții, aceștia au fost arestați din nou ?**

-----Gr.Iunian / interpelarea -----

Victor Iamandi / 6 mart.'34

▣ **Arestarea lui Nae Ionescu**

" Chestiunea ridicată de onorații **reprezentanți ai partidelor de opoziție** în această Cameră, aceea a **arestării lui Nae Ionescu**, a fost folosită de fiecare dintre dvs, după cele ce au urmat la această tribună, **nu atât pentru a protesta** împotriva lucrurilor petrecute ieri după prânz] **5 mart**] **cât de a readuce** din nou aceeași stăruitoare chestiune, interesantă pentru unii dintre dvs. din multe puncte de privire, a **acțiunii judecătorești deschise împotriva Gărzii de Fier.**"

[-----]

D.Goga este foarte mirat că li se ia și anumite declarații de către autoritățile judecătorești respective, **că renunță la ideile lor**. Eu nu știu **dacă d.Goga crede** într-adevăr **că în această mișcare** a Gărzii de Fier **există idei**, pentru că, **dacă există idei**, aș vrea să știu **care sunt : acelea care au dus la asasinatul de la Sinaia sau acelea pe care d.Goga**, în momentul de față, crede că le va putea specula în beneficiul partidului d-sale. "

[-----]

Vict.Iamandi / 6 mart.'34

▣ **Procesul unui complot**

▣ **Răspuns lui Argetoianu ș.a.**

" **DI Argetoianu** ne dădea un sfat. Firește, d-sa, ca om practic, care are o mare experiență de guvernare, **era în măsură să ne administreze acest sfat**.

[**aluzie ironică la măsurile represive luate de Argetoianu când era la Interne, mai ales, procesul anticomunist din Dealul Spriei ...**]

De ce n-am făcut **judecarea procesului** [asasinilor lui Duca] în 15 zile, iar restul proceselor, dacă ar fi fost mai multe, să le judecăm numai târziu.

Întâi, este un principiu elementar de drept : **nu putea fi decât un singur proces ;**

întreaga Gardă de Fier - și aici este eroare capitală pe care o faceți dvs, atunci când la tribună, sub pretext că apărați libertățile publice

încălcate de noi - aici este greșala dvs,

întreaga mișcare a Gărzii de Fier trebuie dusă în fața justiției .

Pentru că mișcarea aceasta a Gărzii de Fier, chiar în momentul de față, se găsește în situația de a pregăti o continuare a acțiunii sale,

pe aceeași cale a revolverelor, a bombelor, și n-ași dori ca viitoarele victime ale acestei acțiuni teroriste să fie dintre dvs (C.Argetoianu întrerupe) Nu vă răspund dvs personal, am vorbit în genere și aceasta este convingerea mea personală .

N-ași vrea să anticipez asupra justiției, care va avea să se pronunțe peste câțeva vreme, ca să vă arăt programe scrise, nenumărate echipe ale morții pe care le au,

să vă aduc fotografii, piese în natură, revolve, boxuri, petarde,

e vorba de adevărate laboratorii .

Cum vă închipuiți dvs că noi putem lua numai pe cei trei asasini, cari au împușcat, să zicem a împușcat Constantinescu și ceilalți doi, aceștia sun vinovații ?

Nu aceia sunt cei mai vinovați . Este complot, dle Argetoianu, și vei avea ocazia, în fața justiției, să-ți dai seama de această situațiune.

[-----]

Vict.Iamandi / 6 mart.'34

▣ Dificultățile investigațiilor

▣ Răspunderea partidelor politice

▣ " Polițele " către Nae Ionescu

(Madgearu, Goga, Argetoianu, Iamandi ș.a.)

Și onoratul **d Madgearu** pune întrebarea **cine ordonă liberarea deținuților și cine arestarea lor ?**

" **Vă dau un singur răspuns : justiția** . Aceasta este justiția pe care o avem și are asupra ei **întreaga sarcină a punerii la punct** a acestei chestiuni.

Nu s-a putut termina procesul , așa cum ați fi vrut dvs , **pentru că este mult mai larg decât credeți dvs** . Și sunt convins că , **în fond, dvs vă dați seama de toate aceste dificultăți pe care le au organele respective ale justiției militare** , ca să pună la punct întreaga problemă. **Dvs , după ce , unii , ați încurcat lucrurile [vizat PNT] ,**

și alții le-ați încurajat și susținut , [vizat Goga, ș.a.]

acum veniți și ne faceți nouă proces (**aplauze vii la PNL**)

Încercați a uita că origina acestui proces este o crimă fără precedent a cărei victimă a fost un mare om al țării acesteia.

Nu este admisibil ca dvs , în acest joc teoretic, al apărării ideilor de libertate ,

în care unii nici nu credeți, cum este d.Goga , care visează dictatura de mâine...

Iunian , Argetoianu , Iamandi / 6 mart.'34

10.) **M S R Carol II , cuvântări , primirea Răspunsurilor la Mesaj , 9 mart.'34**

/ Delagația Camerei / Delegația Senatului /

("Universul " , 11 mart.'34 ; "Lupta " , 10 mart.'34 + **foto Regele Carol II**)

[**LD : cele două cuvântări vor fi citite în Cameră și Senat de către președinții respectivi**
Sublinierile, subtilurile , zierele sau LD]

MSRegele a primit , succesiv, delegațiile Corpurilor legislative care au adus

Adresele de Răspuns la Mesaj.

Carol II / 9 mart'34

▣ Răspunsul la Mesaj al Camerei Deputaților

" Domnule președinte, domnilor deputați,

Cuvintele pline de o adâncă pricepere a nevoilor de azi ale României , prin care **adunarea deputaților răspunde la Mesajul Tronului**, sunt pentru Mine **un semn că sesiunea actuală a corpurilor legiuitoare va fi folositoare pentru țară.**

[-----]

Solidaritate și disciplină

" Țara întreagă, **de la rege până la cel mai umil cetățean, are ochii atinți asupra reprezentanților națiunii** și **așteaptă de la ei și de la guvern,**

o alinare , o îndreptare , un pas înainte .

" **Eu am o încredere neșrămutată în puterile acestui neam** , în resursele nescapate ale României, ca să nu **cred ferm și hotărât** că **viitorul nostru va fi strălucit.**

Dar , pentru asta , **se cere de la toți care au răspundere** în această țară, o **muncă fără odihnă** , un **patriotism luminat**, un **simț al solidarității naționale.**

Mai presus de orice interes personal sau de grupare .

" **Acum 75 de ani, s-a înfăptuit unirea principatelor** , unire care ne-a dat puterea de a dobândi **independența și România Mare .**

Astăzi, din nou, unirea tuturor forțelor trebuie să ne ajute să dobândim ceea ce mai trebuie patriei : **prosperitatea economică și întărirea morală.** [-----]

Carol II / Convalescența postbelică

" De la război încoace , cu toate momentele de prosperitate aparentă ,
lumea întreagă lăncezește într-o prea lungă **coalescență** , din care trebuie hotărât să ieșim.

Efectele economice și morale ale acestei boli se simt prea puternic.

Trebuie de la toți , **o energie vădită , o muncă încordată** , cinstită , și de **un patriotism**
mai presus de orice jertfă , ca să pășim înainte , înspre acolo unde calitățile naturale ale poporului
și ale statului român ne arată drumul. **Întărirea forțelor naționale** , prin toate mijloacele,
este **un imperativ** care nu trebuie să scape nimănui.

Dar , spre a reuși și a evita pe viitor jertfe dureroase , ca aceea da cari domniile voastre
și Eu am suferit-o prin **răpirea dintre noi a lui IGDuca** , încă o dată afirm că
avem **o neapărată nevoie de deplină solidaritate națională și socială** - fiecare dintre noi
trebuind să fie conștient de ce datorim astăzi , viitorului.[-----]

Carol II / 9 mart.'34

▣ Răspunsul la Mesaj al Senatului

[-----]

Carol II / Moralitatea publică

"De îndată ce grijile de toate zilele vor fi , întrucâtva , mai ușurate , atunci **opera morală**
va fi mult mai lesne de îndeplinit.

În această a doua operă însă , **nu este nevoie numaidecât de legiuri .**

E nevoie de suflet , de hotărâre și de solidaritate națională.

Manifestațiuni morbide , cum a fost **aceea care a răpit dintre noi pe IGDuca** ,
și de lângă mine un **sftenic prețuit , sunt efectele unei prea lungi convalescențe**
a unei boli de care suferă lumea întreagă de la război încoace.

Dar **țara noastră** românească este **atât de bogată** și
poporul nostru are atâtea **virtuți sufletești** ,

încât viața noastră publică trebuie să fie strălucită.

În această **reîntărire continuă a Patriei** , **pe o bază de cinste și de moralitate publică** ,

imperios cerută de toți , **Corpurile Legiuitoare** și în deosebi **Senatul** ,
au **marele lor rol de sprijinitori și de îndrumători ai guvernelor .**

Aceste **virtuți publice** nu sunt apanajul unora , ci trebuie să fie **apanajul colectivității** ,
apanaj care este mai presus de toate **o datorie absolută către noi înșine.**

Ele sunt **efectul unei ambianțe** care ne poate da **încrederea** , singura temelie de neclintit pe
care se poate clădi viitorul "[-----]

Carol II / Unitate și solidaritate

" Facă-se ca acest an , în care se împlinesc **75 de ani** de la crearea **Statului Român** în forma
sa **modernă** , să însemne pentru noi **începutul unei epoci de adevărată unire și simțiri** ,
pentru un progres real. Fără unire , fără colaborarea sinceră a tuturor ,

suntem la îndemâna oricărui dușman , oricărui factor de disoluție.

"**Inima Mea** , care bate atât de tare pentru tot ce este bine **poporului Meu** ,

urează țării din adâncul ei , ca să se înfăptuiască această **conlucrare** ,

această sprijinire **cot la cot , umăr la umăr** , a tuturor oamenilor de bine , a tuturor conștiințelor
românești.

" Mulțumindu-vă pentru **caldele cuvinte** , urări și sentimente de dragoste

ce **Mi le adresați Mie și Dinastiei** , reânoiesc asigurarea tuturor străduințelor mele neîncetate
pentru **progresul țării Mele** , pentru care **lupt și voi lupta veșnic "**

Carol II / 9 mart.'34

11.) Proclamarea fuziunii dintre național-țărăniști și lupiști , 11 mart.'34

("Dimineața" , an 30, nr. 9.774, 12 mart.'34 + foto mulțimea în fața clubului PNȚ)

LD : Nici un cuvânt de la mine. Totul este consemnat de ziar. Reproduc aici cuvintele , pentru a evoca și înțelege nu un episod , ci un fenomen politic , evident dorit de mase , pe care l-aș putea numi " euforia împăcării " . În toate spaimele care stăpâneau sufletele românilor , la trecerea cumpenei anilor 1933/ 1934 - criza , înverșunarea luptelor politice ,

asasinatele, zvonurile, calomniile, ciocnirile de stradă, arestările, amenințările cu dictatura - **se întâmplă și un lucru bun, purtând pecetea iertării, a frăției.**
Prinși de vraja acestui duh ... **conducătorii s-au comportat pe placul mulțimei.**
După 7 ani de adversități ... venise ziua împăcării. Piesa împăcării (nu o spun peiorativ) se desfășoară în 5 acte: **Club PNT - Club PT - Club PNT - Balcon - Banchet**
Protagonistii - **Mihalache, Lupu, Maniu, Madgearu ș.a.** - și-au jucat rolurile perfect.]
Vezi texte integrale și context **la fișier PNT**

Ziarul / Reporter Al.Graur

▣ Atmosfera

Fuziunea PNT - PT -Lupu s-a făcut într-o **atmosferă de mare entuziasm.**

În fața **clubului din str.Clemanceau**, staționa o mare mulțime.

Dr.Lupu și amicii au fost primiți în **urale nesfârșite.**

Sălile clubului, neîncăpătoare, mare parte din asistență a rămas în stradă.

Fruntașii au ieșit în balcon și au vorbit mulțimii.

Maniu, Mihalache, dr. Lupu și alți frunțași, **au apărut în balcon și au rostit discursuri**, în mijlocul ovațiunilor generale. Toți oratorii au accentuat că reîntregirea forțelor țărăniști este o demonstrație hotărâtă **pentru un regim democratic, opus oricărei încercări de aventură dictatorială.** [-----]

Proclamarea fuziunii a fost precedată de o serie de episoade interesante, de **un anumit ritual**, care a prelungit emoția și fastul întrunirii.

Actul I - clubul PNT

▣ Delegația permanentă a PNT .

▣ Adunarea frunțașilor PNT

Membrii delegației s-au adunat în sala de sus a clubului, unde, sub președinția lui **Mihalache, au pus la punct ultimele formalități**, în vederea proclamării fuziunii.

I.) La ora 11 jum., **membrii Delegației permanente** au coborât în **sala mare a clubului**, unde se aflau **parlamentarii și ceilalți frunțași PNT . Mihalache și Maniu**, primiți cu ovații. Mihalache suspendă ședința

II.) La ora 12, ședința se reia. Apar în Sală dnii **Mihalache și Maniu** și ceilalți frunțași ...

-Mihalache : "Sunt anunțat că **în momentul acesta**, la clubul **Partidului Țărănesc** de sub președinția dlui dr.Lupu, **s-a votat o moțiune într-un text pe care Delegația Permanentă a PNT l-a votat**, întocmai, azi dimineață.

Permiteți să vă aduc la cunoștință această **Moțiunea de fuziune** [-----citește -----]

-I.Mihalache : "Cum nimeni nu ia cuvântul, **consider hotărârile din Moțiune aprobate cu unanimitate** de către forurile competente ale partidului național țărănesc, și **în asentimentul partizanilor** care au asistat la ședință.

Proclam reîntregit Partidul Național -Țărănesc, prin **încadrarea în rândurile sale a organizațiilor partidului d-lui dr.Lupu.**

Adunarea, în picioare, aplaudă frenetic timp de câteva minute.

[-----]

Ședința se suspendă. O delegație în frunte cu **d-nii I.Mihalache și V.Madgearu** **au plecat la clubul d-lui dr.Lupu spre a-l invita să participe la ședința solemnă.**

Actul II : clubul P T

În timp ce național țărăniștii erau adunați la clubul lor , d.dr.Lupu a deschis la clubul Partidului Țărănesc ședința Comitetului Executiv, compus din președinții organizațiilor județene .

-dr.Lupu : "V-am chemat pe dvs, tovarășii mei de lupte grele , **ca să vă consult și să vă rog să ratificați fuziunea cu partidul național-țărănesc.**

[-----]

În al doilea rând, cu PNȚ , noi avem , toți, **cele mai strânse legături sufletești .**

Vă văd pe toți în jurul meu. Ați stat atâția ani în lupta grea.M-am întreat :

am dreptul să vă mai țin departe de orice posibilitate de afirmare în treburile publice ?

Am dreptul să vă mai țin în această luptă de opoziție ,

când conducerea publică o au oameni incapabili și adesea necinstiți ?

Am dreptul să lipsesc aparatul de stat de forțele dvs tinere , oneste și rodnice ?

De sigur că nu.

Am trecut peste mândria mea. [!!!] Vă rog să treceți și dvs peste mândria dvs.[!!!]

Ne întorcem în casa noastră veche , să luptăm laolaltă cu frații noștri,

pentru democrație , împotriva forțelor dictatoriale , împotriva aventurierilor ,

cari pândesc momentul prielnic pentru împlinirea ambițiilor lor." [-----]

...În momentul acesta sosesc d-nii **I.Mihalache, V.Madgearu și Pan Halippa care fuseseră anunțați că Moțiunea este votată ...**

Adunarea îi primește cu aclamații îndelungi.... Mihalache și Lupu se îmbrățișează ...

-Dr.Lupu : anunță **votarea Moțiunii .**

-I.Mihalache : anunță că și **PNȚ a votat Moțiunea.**

dnii Mihalache , Lupu, Madgearu, Pan Halippa , pornesc , în fruntea mulțimii , spre clubul PNȚ

Actul III .La clubul PNȚ

La clubul național-țărănesc, **dr.Lupu este luat pe sus** de mulțime și **dus la masa**

prezidiului .Aplauzele nu mai conținesc. Strigăte de "Trăiască dr Lupu ! " "Trăiască PNȚ reântregit ! "

dr Lupu îl îmbrățișează pe Maniu [!!!] [-----]

-I.Mihalache : "E prea puternic astăzi simțământul pe care ni-l dă **fapta împlinită repede , la timp [??] și bine,** pentru **ca s-o acoperim cu prea multe fraze.**

Dați-mi voie, totuși, **să subliniez** în câteva cuvinte, **importanța acestei fapte** , pe care ași putea-o considera chiar un eveniment. Dacă fraza ar apărea banală, **realitatea este destul de vie,**

și **destul de crudă** , ca să sublinieze **grelele frământări prin care trece țara astăzi.**

La durerea materială , se adugă durerile sufletești

ale unei **dezorientări complete în viața politică.**

Partidul Național Liberal , care așteptase 5 ani refacerea , se găsește după 5 luni

incapabil de a rezolva problemele importante și de a domina situația politică.

La răspântii, exploatarea nemulțumirilor și ai desorientării se arată.

Mihalache /Pericolul extremist , de dictatură

"**Pretutindeni, mijesc amatorii de aventuri și cei îmbătrâniți** , cari nu mai au curajul să se

adreseze nici inimilor și nici conștiințelor și care **așteaptă să-și satisfacă ambițiile lor**

personale cu investitura de sus , [**aluzie ACCuza? Iorga ? Argetoianu ?Manoilescu ?**]

cât și **amatorii precoci de dictatură** [**aluzie la CZCodreanu**] cari se silesc, înainte de a termina

cartea , **să rezolve cu gloanțe problemele politice ale țării .**

Deslegarea viitorului nu se poate însă urmări cu aceste mijloace.[-----]

"Dacă în vremurile liniștite ne puteam permite luxul nuanțelor, al variantelor în simfonia

țărănească, azi, în fața primejdiei dictaturii , cu toții, ca un comandament al națiunii,

al celor care și-au pus speranțele în noi, **să ne dăm mâna, să ne-o strângem** și

să privim numai spre obiectivul comun. Timpul trebuie câștigat .Numai vapoarele puternice

, capabile să meargă în linie dreaptă și să spargă valurile, sunt cele de care țara are nevoie.

[-----]

-dr.N.Lupu : " Dacă Ion Mihalache, vechiul meu frate de cruce,

de care **atâta vreme am stat despărțit** , a spus că e mișcat, el pe care îl consider un spirit mai

ponderat și pozitiv, veți înțelege de ce eu, care sunt sentimental, **sunt copleșit de o adâncă emoție.** [-----]

Dr.Lupu / Tratativele PT-PNT: refacerea PNT

[Șapte ani am stat despărțit de dvs. ; șapte ani am mers nu cu vasele noastre cu pânze, cum spunea d.Mihalache, ci cu remorcherile , pe Oceanul larg , având în vedere binele țării noastre ; când am văzut că pe dedesubt vin submarine și ne torpilează , am spus : halt ! Să ne unim fraților ! S-o știe și s-o simtă toți.

Dr.Lupu / Declarați de dragoste ... spovedanie ...

Situația de astăzi a fost ușurată prin mai multe fapte :

între noi n-a existat niciodată dușmănie personală. [!!!]. V-am combătut pe chestiuni de interes general , însă dragostea profundă dintre noi , n-a lipsit niciodată. [!!!]

Chiar când loveam în dvs., în inima mea plângeam.[!!!] Lumea mă întreba : de ce nu lovești mai tare ? , iar eu spuneam : **nu pot lovi căci sunt frații mei de mâine [!!!]**

Am rătăcit pe toate mările [**Ulise !**] și am uitat acasă pe **Penelopa** , dar **Penelopa țesea necontentit pânza solidă și trainică a democrației .**

Vă găsesc astăzi, **trupește, mai bătrâni cu 7 ani** , da vă găsesc , **sufletește, cu același elan, cu același curaj, și cu experiență mai mare.** Între noi, lucrurile s-au făcut repede . **Pentru ce ?** Pentru că noi am făcut o înțelegere mai mare decât cea de la caz la caz, de la județ la județ, de la program la program, **am făcut o înțelegere de la inimă la inimă .[!!!]**

La această hotărâre n-a contribuit puțin, **dragostea și respectul profund pe care îl am pentru frații noștri ardeleni. Maniu ...**

Față de d.Iuliu Maniu am o înțelegere profundă și o dragoste care nu s-a clintit. [!!!]

Când i s-au dat lovituri , eu -instinctiv - am tresărit cu spada . [!!!]

Mulți m-au întrebat **de ce nu pornesc împotriva lui Maniu ?**

Eu le-am răspuns : **va veni vremea când vom fi alături în luptă pentru democrație , și iată că vremea a venit. Vaida ...**

Aceeași dragoste o am și pentru celălalt bărbat de stat , care nu e aici, d.Ai.Vaida Voevod, și atunci când lumea mă întreba de ce nu-l atac mai violent pe d.Vaida , eu am răspuns: sufletul meu e alături de acela al lui Vaida Voevod.[!!!] [-----]

... D-l dr Lupu sărută pe d-nii I.Mihalache și Iuliu Maniu.

IV Cuvântările de la balcon.

În tot timpul solemnității din sala cea mare a Clubului central al partidului, mulțimea care staționa pe strada Clemanceau cerea să-i vorbească conducătorii partidului național-țărănesc.

Fruntașii partidului au apărut în balcon și au fost obiectul unor manifestații delirante .

Mihalache / Pericolul dictaturii și anarhiei ...

În fața noastră se ivesc **perspective cari ne dau dreptul dreptul să ne îngrijorăm.**

Sunt oameni care au epuizat toate experiențele din tinerețe până la bătrânețe

[**aluzie: ACCuza, Goga, Iorga , ș.a.] și tineri care le surâde anarhia [aluzie Garda de Fier]**

Unii, roși de dorința de a domina , șerșesc pe la toate porțile și la toate ușile , de sus în jos, ca să stăpânească această națiune.

Rânjesc amatorii de dictatură pe la toate colțurile și printre ei sunt și **bătrânii cei răscopti** , dar și **copiii precoci**, cari au pretenția să pună la punct **cu ajutorul gloanțelor** , dacă nu problemele , cel puțin **capetele oamenilor politici.**

Mihalache / Forța țărănească și muncitorească ...

"Noi reprezentăm conștiințele ieșite din frământarea nevoilor de jos, din masele cari, timp de veacuri, au muncit spre a înfăptui visul secular, cari în timpul războiului, au împânzit tranșeele , iar în timp de pace , au ținut aparatul statutului. [LD : sesizează delimitarea de PNL (care a creat statul) și accentul pus pe forțele țărănești și .... muncitorești]

Există aici **forța maselor țărănești și muncitorești** ; vigoarea acestor mase este **concentrată în partidul național-țărănesc.** [-----]

Bucuria unirii...

Aducem cu noi **o viață de comunitate sufletească , o viață de familie, simțiminte de frați.**

Aveam fiecare răni în sufletele noastre. Rănilor s-au vindecat .

Avem bucuria de frații care au trăit departe de noi și, la această bucurie , **asistați și dvs ,**

părinții noștri, poporul. Vă asigur că această bucurie e unanimă.

Am simțit-o și la **frații noștri din Ardeal** și la cei din **Bucovina și Basarabia** .

Acest act s-a împlinit ca ceva firesc. Dați-mi voie **să-l sărbătorim cu îndoita bucurie** a conștiinței datoriei împlinite și a regăsirii fraților ."

D.Mihalache se sărută cu d.dr Lupu , iar mulțimea aplaudă entuziast.

[-----]

Lupu / Misiunea PNTJ ...

Azi se sărută Lupu cu Mihalache și mâine Maniu cu Vaida.

Galvanizăm spiritele adormite ale țării , cari vor dărâma orice dictatură.

N-am venit aici în casă străină. **Am venit în casa unor vechi prieteni și în casa mea.**

Dacă ași fost fiul risipitor, v-ași fi spus : < pierdut a fost și a revenit ; mort a fost și a înviat , tăiați vițelul cel mai gras .> **Dar eu nu am risipit decât dragoste și democrație** pentru binele acestei țări. **Trăiască forțele unite** , invincibile și triumfătoare de mâine ale **democrației național-țărăniste "**

Mulțimea cere să-i vorbească d.Maniu . Iuliu Maniu își face apariția în balcon și rostește următoarele cuvinte :

-Iuliu Maniu : " Nu se cuvine să vorbească cei mai mici , când au vorbit cei mai mari.

Am auzit cuvintele **celor mai mari ai noștri : Mihalache și Lupu.**

Ne-au mișcat inimile și ne-au oțelit voința.Dacă totuși putem să spunem câteva cuvinte , ele sunt menite de **a saluta în această casă pe scumpul nostru prieten Niculae Lupu** și pe prietenii săi, pe care i-a condus atât de bine , **până ce au ajuns cu toții aici**, ca **să ne îmbrățișăm** în luptă cinstită, sfântă, și mare, **pentru noi și țara noastră.**

Am fost câtăva vreme adversari. Am spus însă tuturor că nici un moment

nu s-a oprit **dragostea mea față de dr.Lupu și stima mea față de munca și talentul d-sale.**

Când alături de Ion Mihalache , iubitul nostru președinte, **se găsește** la masa prezidențială **Niculae Lupu**, acest mare suflet românesc și această minte luminată de bărbat de stat, **sunt sigur de viitorul partidului nostru , de viitorul țării noastre .**

Vă rog să strigați cu toții : **Trăiască dr Lupu !** La braț cu **Ion Mihalache**, strânși și uniți , să strigăm : **trăiască țărănimea română, înflorească națiunea românească !"**

[-----]

Actul V : Banchetul

După ședința solemnă în care s-a proclamat fuziunea, a urmat un **banchet la restaurantul Enescu.** Au participat **cca 150 de persoane**, dintre frunțașii partidului reântregit.

Banchetul adepurs într-o atmosferă de mare însuflețire .S-au rostit toasturi .

-Virgil Madgearu : " Nu am înțeles niciodată de ce aplecat dr.Lupu din PNTJ.

De altfel, **nu l-a considerat niciodată plecat.** Cunoșteam prea bine sufletul d.rului Lupu, și **știam că într-o zi se va întoarce printre noi.** Nu i-am contestat , niciodată, **sinceritatea în luptă, corectitudinea sa sufletească, și puterea de fascinare a maselor.** **Partidului i-a lipsit**, prin plecarea dr.Lupu, **ce era mai viu într-însul.**

Acum, când ne-a revenit pentru totdeauna, **îl asigurăm de întreaga noastră dragoste "**

-N.Costăchescu : fostul președinte al Senatului, a evocat **primele zile ale țărănismului**, când **dr Lupu era pretutindeni, viu, scripitor de inteligență** și dovedind în toate manifestările sale **marea-i dragoste pentru mase."**

-D.R. Ioanițescu : fostul ministru al Muncii, a constatat că în **viața politică românească** , de câte ori un **element de frunte s-a desprins și a încercat să-și constituie un partid**, **n-a izbutit.** **Pentru prima oară** , un om politic plecat cu câțiva prieteni , **se întoarce cu un partid.** Omul acesta este **dr. Lupu .**

Din puținul pe care l-a luat , plecând dintre noi, **a reușit să clădească un organism viu** , cu care **astăzi se integrează** în marele organism politic care este **PNTJ.**

Dr.Lupu ne aduce o infuzie de sânge nou, care ne era **necesar după cei patru ani de guvernare.**

Dar bucuria noastră ar fi deplină dacă și **dr Vaida -Voevod** ar intra din nou în primele rânduri. **Fac apel la dl Maniu** și la toți luptătorii noștri din Ardeal

să restabilească unitatea sufletească a Ardealului."

-Iuliu Maniu : " Se simte nespuse de **mişcat de entuziasta manifetare** a maselor național-țărăniști , cu prilejul realizării **grandiosului act al fuziunii** celor două partide.

Face elogiul dr Lupu și al prietenilor acestuia. Spune că întotdeauna **a crezut în sinceritatea doctorului Lupu** și , când acesta se avânta impetuos în luptă , știa că o face cu **o mare doză de bună credință** . " Nu m-am supărat niciodată pe dr.Lupu, fiindcă era sincer în actele sale și fiindcă știam că ne vom reîntâlni în curând în același partid. "

Maniu / Supărările lui : "șefia" ...

"Țin să se știe că eu nu mă supăr decât atunci când vreau. [!!!]

Nu uit niciodată și știu să aștept. [!!!]

Îl felicit pe dr.Lupu mai ales pentru că **a avut tăria să renunțe la o situația personală** de care **se face foarte mult caz în țara românească** . **E acum la modă** în țara noastră că , **dacă nu-ți dai aere de dictator , să fii cel puțin șef de partid. [!!!]**

Sunt puțini oameni cari , după ce au ajuns , **renunță** ,

cu ușurința cu care a făcut-o d-rul Lupu , de dragul democrației .

M-am despărțit și eu de șefie , pentru **ca să iau o atitudine.**

Renunțarea am făcut-o de bună voie. Atitudinea am luat-o și declar că

mă voi ține de ea până ce voi învinge ." [!!!] [-----]

Banchetul a luat sfârșit într-un mare entuziasm

Fuziunea PNȚ-PT / 11 mart.'34

12.) Legea stării de asediu , în discuția Camerei , 13 martie '34

Victor Antonescu (ministr.Justiției) ; **H.Aznavorian** (raportor)

Armand Călinescu (PNȚ) ; **GH.A.Cuza** (LANC) ; **P.Petrescu** (PRȚ -Iunian)

C.Argetoiianu (Un.Agrară) ; **I.Petrovici** (PNA-Goga)

H.Aznavorian - concluzii ; **Vict.Antonescu** - concluzii

(DAD, MO 23, ședința din 13 mart.'34 , p. 758 - 776)

12 a) **P.Petrescu** (PRȚ -Iunian) (p. 767 - 768) **Text integral - fișier PRT**

// starea de asediu // legislația represivă // legislația de moravuri //

// justiția militară - justiția civilă // greșeli în politica școlară //

[-----]

Doriți să vă semnăm , prin votul nostru , **o poliță în alb** , cu scadența neclară ;

doriți să smulgeți de la noi acceptarea arbitrariului înlocuitor de lege

și gâtuitor al oricărei acțiuni sau critici salutare .

Doriți să vă asigurați , astfel , **o aparență de liniște** , care să vă îngăduie ,

în timpul agapelor închinare sârbătoririi **numeroaselor dvs excelențe** ,

descifrarea pe îndelete a **colbuitelor soluțiuni** ,

ce zac și astăzi în sertarele **capacităților clubului dvs.**

[-----]

"Vă înșelați amarnic când căutați liniștea unei rodnice guvernări pe o altă cale , decât aceea a acceptării unanime , prin **dobândirea încrederii** în capacitatea dvs de guvernare

"Nu obligați deci majoritatea docilă să vă administreze narcoticul care ar putea deveni fatal și pentru partid și pentru guvern. [-----]

P. Petrescu / 13 mart.'34

▫ **Legislația de moravuri**

▫ **Neîncrederea în partide și Parlament**

[**Discurs radical negativist** , de parcă "aripa " lor țărăniști , nu ar fi făcut parte , până atunci , din acest sistem de partide , și , prin Grigore Iunian ,

n-ar fi participat la opera de guvernare .]

"Guvernele noastre postbelice au constituit pentru poporul românesc , chemat a se interesa de viața publică prin votul obștesc , un lung șirag de continui amăgiri ; a fost o întrecere de promisiuni niciodată îndeplinite ; a fost o serie necurmată de abuzuri , de ilegalități , de procese scandaloase , fără ca vreuna din ele , vreodată , să-și fi găsit sancționarea , cu toată enunțarea " **răspunderilor**" ca program politic al d-lui general Averescu , cu toată **legea pentru controlul averilor** funcționarilor publici , [gouv.PNT] cu toată **legea cumulului** , prin care se căuta curmarea abuzurilor în favoarea celor fără lucru , cu toate amenințările și promisiunile făcute , de toate guvernele care s-au perindat pe rând la cârma statului ."

" **Recentele alegeri** [dec.'33] ne-au dat puțința să verificăm accentuata lipsă de încredere a **maselor țărănești** , mai ales în **reprezentanții politici proeminenți** și chiar în **Corpurile legiuitoare** . Masele au avut dreptate , căci , dacă ne amintim cu ce s-au ocupat majoritatea ședințelor noastre , vom vedea că ele au fost prinse cu **dezbateri de chestiuni personale**- discuția " Frig " - ului , a " CAPS -ului , a celui de-al doilea post de radio , cooperatie , etc etc -... în care s-a văzut **incorectitudinea și escrocheria în mânăirea banului public** ...

"Această stare de lucruri , descurajantă , această lipsă de sancțiuni , a făcut ca **întreaga populație românească** , o bună parte din presă , ca și o bună parte dintre noi , chiar , **să nu mai putem spera** cu destulă vârtosie , cerută vremurilor prin care trecem , **la o regenerare morală a vieții publice** , la un început de înțelegere mai teminic și într-un cadru mai practic al nevoilor neamului nostru " (aplauze la PRT) [-----]

" Închei socotind ca **absolut inutilă prelungirea stării de asediu** , cât timp **aveți la dispoziție legea Mârzescu** , înăsprită cu **legea Mironescu** ; apoi **legea alarmismului** a d-lui Madgearu .

Veți avea și o **lege a apărării statului** , cu care inrenționați să veniți.

Vă mă trebuie însă autoritatea de guvernare și veți reuși astfel să ne conduceți destinele , atât cât veți putea , și **fără această stare de asediu.**" (aplauze la PTR)

P.Petrescu / 13 mart.'34

12.b) **H.Aznavorian - concluzii** ;

// Dreapta - stânga ; extrema dr. -extrema stg . //regim democrat - libertatea opiniilor //
// naționalism ; naționalism extremist ; incitare la violență ; complicități oculte //
// Prevenția și represiunea // anarhia - violența - crima // listele G de F ; asasinarea lui Duca //
// CZCodreanu - Nae Ionescu // Necesitatea cenzurii //

H.Aznavorian / 13 mart.'34

▣ **Regimul democratic**

▣ **Libertatea opiniilor**

" În dezbaterile la această proiect de lege , **ar trebui să domine** o singură idee , o idee politică : **un regim politic dacă nu este în stare să domine anarhia și să restabilească funcțiunile esențiale de stat** , cu toate mijloacele pe care regimul politic i le pune la dispoziție , înseamnă că **nu se mai poate legitima** și își dă singur verdictul de neputință.

" În fața unui principiu de autoritate importat , a unui principiu de autoritate bazat pe ideea de forță ,

regimul politic care este astăzi și în baza căruia guvernul actual înțelege să-și exercite activitatea sa politică , **este serios amenințat** , în orice caz , **serios discutat**.

[-----]

H.Aznavorian / 13 mart.'34

▫ Pasiunile naționaliste,

▫ Violența .

▫ Complicități oculte   Replică lui Călinescu

" **Acțiunile și violențele** nu ar avea absolut nici o semnificație , oricât de impresionante ar fi , **dacă** mediul moral și mediul intelectual nu ar fi otrăvit în așa chip, **încât** să numai ai cu cine sta de vorbă .

Actul de violență nu ne impresionează decât în măsura în care el, utilizând în special **pasiunile populare , cu rezonanțe de instinct**

- și aici voi răspunde d-lui deputat **Armand Călinescu** ,

cu privire la deosebirea pe care o făcea d-sa -

suscită **complicități oculte** .

" **Când organizațiile politice utilizează pasiunile populare** , cu rezonanță de instinct,

și , **în numele acestor pasiuni , provoacă agitațiuni violente** ,

care merg până la minarea statutului ,

nu este ușor pentru un stat și pentru un guvern să se apere ,

după **discuțiunile pe care le făcea dl Călinescu** , care spunea :

< **Noi ne apărăm** cu starea de asediu , **împotriva unei organizațiuni de mase [PCR]** ,

pe când dvs aveți în fața dvs **o organizație de cadre** și ,

dacă aceste cadre sunt cunoscute și demascate , nu aveți nici o teamă ;

i-ați închis , i-ați identificat , îi puteți urmări ,

prin urmare , **este inutilă măsura pe care o luați .>**

"**Die Călinescu**, cu inteligența dvs bine cunoscută și grație faptului că ați guvernat ,

vă dați bine seama - și trebuie să spunem lucrurilor pe față , **cu toată sinceritatea** -

că este foarte greu pentru un guvern

și într-o țară în care **sentimentul național** este împărtășit de întreaga societate ,

de sus până jos , **cu foarte mici excepțiuni** în ce privește pătura intelectuală ,

să te poți apăra împotriva mișcărilor violente , pe bază națională ,

mai ales **când găsești complicități peste tot**, în întreaga societate ,

și , mai ales , **în întreaga structură a organizației de stat** ,

care este **chemată să te apere** ." (aplauze prelungite la PNL)

H.Aznavorian

▫ Mișcare naționalistă non violentă : LANC

▫ Mișcare naționalistă violentă : Garda de Fier

▫ Complicități, forțe oculte

[LD : aici este pus **punctul pe i** . **Refuzul partidelor de a discuta** pe față , serios , această problemă . Precum struțul , ascunderea capului în nisip , exteriorizată prin **ironie și râsul creț** .

Am constatat acest fenomen și l-am semnalat tot timpul .

Unde cred eu că s-au înșelat politicienii timpului , este atunci când au încercat să tragă o graniță între mișcarea cuzistă și cea legionară .

Am mai spus-o : **cuzismul și intelectualitatea - nu Garda ! - au creat atmosfera** , iar legionarii au fost.. doar prelungirea , concretizarea , acestui naționalism]

-**H.Aznavorian** : ... **când găsești complicități peste tot**, în întreaga societate ,

și , mai ales , **în întreaga structură a organizației de stat** ,

care este **chemată să te apere** ."

-**Armand Călinescu** : **Subscriu în întregime la cele spuse de dvs.** (aplauze la PNL)

-**H.Aznavorian** : De ce spun acest lucru ? Fiindcă are **o adâncă rezonanță** în societatea românească .

-Pamfil Șeicaru : " Dle raportor, **faceți foarte bine că subliniați dvs acest lucru**, pentru că înseamnă că **există o problemă permanentă a sentimentului și a necesității naționale , pe care toate partidele refuză să o discute . Ceea ce refuză partidele de răspundere să dezbată larg în Cameră , aluneacă spre extremism.**

-H.Aznavorian : Necontestat . [.....]

Fără îndoială că **există de multă vreme o mișcare naționalistă la noi [LANC] , condusă de oameni** ale căror sentimente patriotice , concepțiune politică și autoritate , nu se pot contesta. Cum este posibil că **această organizație politică continuă activitatea sa de atâta vreme , fără să recurgă la acte de violență , iar o organizație desprinsă din ea [Garda de Fier] , să schimbe complet procedul de acțiune** în așa fel încât am rămas surprins și îndurerat când **am auzit pe d.Robu povestind o scenă penibilă , când d-sa , împreună cu întraga sa familie , a fost amenințat cu armele , de un grup al Gărzii de Fier**, pentru a fi împiedicat în acțiunea sa politică. Vedeți până unde a mers teroarea , încât **pe însăși organizația de bază - ale cărei concepții și doctrină le-au luat d-nealor - prin excesul procedeelelor lor**, au înțeles să o scoată din acțiunea publică și din acțiunea politică , pe **însăși această organizație de bază** , reprezentată atât de bine în acest Parlament . **Va să zică este o rătăcire . "**

[LD : Aznavorian, după părerea mea, confundă planurile : bătălia politică, mai ales cea electorală, a fost acompaniată tot timpul de atari episoade .

Așa s-au comportat lupiștii contra PNTJ ; iunianiștii contra PNTJ ; georgiștii contra duciștilor ; goghiștii contra averescanilor.Cât despre Nichifor Robu și "nonviolența" lui , ce să mai spun !?]

[-----]

H.Aznavorian / 18 mart.'34

▣ **Garda de Fier - complicitățile și oculta**

▣ **Controlul parlamentar**

-Gr.Iunian : " Doar , de aceea avem Parlament , **să aibă încredere în Guvern."**

-H.Aznavorian : " Este un omagiu adus și **Parlamentului** , care are dreptul la **un control minimal** , dle Iunian ; d-ta știi foarte bine că **sunt acte făcute de guvern** , care , cu controlul Parlamentului, **nu puteți să cereți să fie divulgate** , mai cu seamă în această chestiune , când știi foarte bine **ce anume complicități s-au dovedit în această mișcare , și până unde au mers aceste complicități.**

Căci , este ciudat, pe această **listă de condamnați [listele Gărzii de Fier] figurează oameni** , cari , sub raportul activității și legăturilor lor internaționale, **au aproape aceeasi colaratură** și este suspect faptul că **numai acești oameni figurează , iar toți ceilalți sunt eliminați din preocuparea acestei mișcări.**

Prin urmare , **se poate cerceta interesul acesta ocult** , mai departe decât acele câteva nume , pe care le repetați dvs , în interes limitat de partid.

-Iunian : Dacă rămâne ocult, cum o să putem să-l cercetăm ?

-Aznavorian : Ocult în ce privește denunțarea lui, noi bănuim însă în ce sens merge această mișcare . Dar dle Iunian , lăsați aceste întreruperi de ironie, care nu duc la nici un rezultat .[-----]

H.Aznavorian / 18 mart.'34

▣ **Garda de Fier - complicitățile și oculta**

▣ **Controlul parlamentar**

-Gr.Iunian : " Doar , de aceea avem Parlament , **să aibă încredere în Guvern."**

-H.Aznavorian : " Este un omagiu adus și **Parlamentului** ,

care are dreptul la un control minimal , dle Lunian ;
d-ta știi foarte bine că sunt acte făcute de guvern , care , cu controlul Parlamentului ,
nu puteți să cereți să fie divulgate , mai cu seamă în această chestiune ,
când știi foarte bine ce anume complicități s-au dovedit în această mișcare ,
și până unde au mers aceste complicități.
Căci , este ciudat , pe această listă de condamnați [listele Gărzii de Fier]
figurează oameni , cari , sub raportul activității și legăturilor lor internaționale ,
au aproape aceeași colaratură și este suspect faptul că numai acești oameni figurează ,
iar toți ceilalți sunt eliminați din preocuparea acestei mișcări.
Prin urmare , se poate cerceta interesul acesta ocult , mai departe decât acele
câteva nume , pe care le repetați dvs , în interes limitat de partid .
-Lunian : Dacă rămâne ocult , cum o să putem să-l cercetăm ?
-Aznavorian : Ocult în ce privește denunțarea lui , noi bănuim însă în ce sens merge
această mișcare . Dar **dle Lunian** , lăsați aceste întreruperi de ironie ,
care nu duc la nici un rezultat .[-----]
Aznavorian / 13 mart.'34

▣ Guvernarea PNL

" Dar nu putem și din alt punct de vedere
Guvernul acesta a venit de câteva zile și nici nu a avut răgazul ...
-Voce [PNT] : Săracul !
-Aznavorian : " Necontestat .săracul ! și este bine că întreruperea vine de pe aceste bănci .
Dvs ne-ați legat de picioare această greutate politică , fiindcă știți unde merge această
mișcare . Abia venit la putere , **guvernul , în loc să-l lăsați să lucreze** ,
il îndemnați la **măsuri represive** și , fără stare de asediu , **împingeți guvernul , la ce ?**
La măsuri polițiste ? Să se transforme în polițist și să se uzeze în mișcări de stradă ,
în loc să se ocupe de realizarea programului pentru care a venit la putere ? (aplauze la PNL)
-Armand Călinescu : Cred că nu vă adresați nouă cu această învinuire .
-Aznavorian : Nu !

▣ "Libertatea" anarhică și violentă

▣ Lista Gărzii de Fier

▣ Asasinarea lui Duca

[LD : Aznavorian este impresionant, este patetic, are și dreptate .
Dar ... în toată această argumentare și revoltă contra Gărzii , ignoră total motivul esențial și inițial
: **dizolvarea Gărzii de Fier**. Motiv suficient la o mentalitate tinerească fanatizată ...
pentru a trece la actul de răzbunare . Chestiune valabilă și pentru Titulescu ,
despre care s-a zis că a cerut lui Duca dizolvarea .
Pentru că , nici o dovadă privind " oculta" internă și externă nu s-a produs.]
" Dlor deputați , în al treilea rând , **ați văzut ce a însemnat**
libertatea absolută în această privință.
Îmi aduc aminte , eram foarte aproape de **regretatul și nefericitul Ion Duca** .
L-am întrebat : < **De ce nu iai marea măsură , fiindcă se aude din toate părțile**
că viața d-tale este în pericol ? >
Mi-a spus : < **Nu cred. Nu cred, dragă Aznavorian , să se găsească în țara aceasta**
o mână criminală , care să mă doboare pe mine . Sunt un om sărac.
După 30 de ani de demnități , cum o să fiu ținta unui gest asasin ? >
"Acesta era sentimentul lui. El a străbătut 30 de ani de viață publică și ani de belșug
ai acestei țări și a rămas sărac , ducând o viață aproape de student.
Omul acesta , cel mai modest , cel mai onest și cel mai cinstit , având oroare de fast ,
această frumoasă inteligență să fi devenit ținta gestului asasin ?
Ce s-a întâmplat , oare , ca să se ajungă la acest gest asasin ?
Cu siguranță o eroare , ca să nu spun mai mult.

Dar cum s-a ajuns la această eroare ?

Și, ca să vedeți până unde merge **consecința logică a acestei rătăcirii : pe aceeași listă** , în care figura nefericitul Duca, **figurază un alt om** , [Titulescu] care este **mândria acestei țări**.

Și este , oare , o **necesitate națională și de stat** ca acest om , care reprezintă cu **inteligența sa** , și cu **formidabilul lui talent** , cu **puterea lui de muncă** , toate **interesele noastre naționale** și reușește să atenuieze eforturile disperate de revizuire de tratate și de garanții internaționale , vă întreb ,

este în interes național și de stat ca acest om să cadă ?

Cum este cu puțință ca Nicolae Titulescu să fie considerat ca omul care stă în calea progresului și a renașterii acestei țări ? (aplauze la PNL)

Cine a otrăvit mentalitatea acestor tineri universitari în așa măsură , încât să ajungă la credința că Nicolae Titulescu este un om inutil și trebuia să cadă odată cu Duca ?

Nu vedeți că **nu un interes național** a fost acela care **a dictat punerea pe lista neagră a acestor două nume mari** ci - și acum revin la domnul Iunian - este incontestabil , **nici un interes de partid, dar cu siguranță un interes ocult** , care depășește mișcarea națională și **trece peste controlul nostru imediat** , **interes ocult care persistă încă ?**

Altfel nu se poate explica , d-lor, cum această organizațiune a îndrăznit să puie pe lista neagră pe cei mai de seamă oameni e care i-a avut această țară , în numele înnoirii vieții noastre publice .

Pe mine m-a durut , d-lor, când am aflat că mși Titulescu a fost pus pe această listă și s-a socotit ca o **necesitate** , pentru această organizațiune, ca el să dispară.

De ce , d-lor ? Este posibil să se admită această stare de lucruri ?

Pe cine jena Nicolae Titulescu și cine erau beneficiarii acestei nefaste rătăcirii ?"

[-----]

Aznavorian / 13 mart.'34

▣ Propagandă mincinoasă

▣ Incitare la crimă - CZCodreanu ; Girul lui Nae Ionescu ;

▣ Necesitatea cenzurii

Câteva exemple care au determinat , mai târziu , **actul criminal** :

[G de F] < **Un comunicat oficial** anunță că în țară este liniște și ordine [...] pentru un moment **puștile îndreptate asupra tineretului românesc** la Iași și la Constanța , au încetat de a mai bate. Nu se mai aud **sunetele gloanțelor** , iar peste tot domnește **liniștea rece a morții** , cu prețul unor **cadavre** care le-au oferit cu generozitate finanței străine .

Guvernul se poate lăuda cu liniștea din țară. **Cele cinci cadavre de tineri** nu pot fi niciodată un motiv de liniște. Dacă , în aparență , domnește liniștea cu care se laudă guvernul, **în adâncuri domnește o mare turburare** , care **va izbucni o dată vijelios**.

Glasul conștiinței publice , nu poate fi ținut mult timp înăbușit.

De aceea, **liniștea morții** care domnește astăzi , este **mai grozavă și mai înfiorătoare** decât orice . >

Vedeți, **s-au putut găsi gazete** ca să publice **astfel de amenințări** .

Dați posibilitate guvernului de a opri astfel de publicații ["**Cuvântul**"] , care s-au făcut **sub girul unui nume mare** [**Nae Ionescu**]

și în arata și literatura românească , care **nu a fost în stare să cenzureze propria sa gazetă** .

Eu nu-l cred vinovat direct , dar cel puțin **este vinovat de neglijență** , că s-a putut publica în gazetă astfel de **acte** , care au ajuns până la **gestul criminal** :

[**C.Z.Codreanu**] < Duceți cuvintele mele d-lui Duca , ca să știe și d-sa mai dinainte, că **din sute de mii de legionari** , pe care îi are România Mare , **se găsesc cel puțin zece mii** la cari **n-o să le tremure mâna** , atnci când s-ar găsi cineva să dizolve Garda de Fier . >

N-a tremurat mâna și ce a avut țara de pe urma acestui gest ?

-Voci :În ce gazetă se publicau astfel de lucruri ?

-Aznavorian : Nu vreau să fac personalități. Din nefericire, **domnește pretutindeni acest ton de amenințare**, iar fruntași șefi de partide , cel puțin unii din ei , nu au fost în stare să cenzureze astfel de publicații .[.....]

Când gazeta este girată de un nume mare [Nae Ionescu] și când astfel de lucruri se scriu cu talent , este foarte ușor ca oamenii aceia simpli și tineri să fie halucinați "

(aplauze la PNL) Aici era pericolul. **Peste tot în țară se lansau știri inexacte .**

Am luat aceste gazete și le-am citit , de la venirea guvernului și până la gestul asasin, și eu însumi, citind aceste rânduri, mă simțeam turburat față de **violența de limbaj , inexactitatea informațiilor și provocarea directă la asasinat .**

Nimeni nu s-a gândit la consecințe , și dacă nimeni nu s-a gândit, atunci ce garanții am eu , guvern, că și de acum încolo nu se va întâmpla la fel,

când s-a găsit un nume mare [Nae Ionescu] , care trecea dincolo de trecătoarele glorii, care a permis să se strecoare această otravă , și să se publice,

fie voit , fie prin inadvertență, astfel de lucruri ? [-----]

Agitațiunile există. Șefii de organizații vor fi liberi, vor continua , fiindcă d-lor, complicitatea este mult mai adâncă decât bănuți dvs , și în toate straturile sociale , fiindcă , în mod greșit,

s-a înțeles și s-a adoptat numai această doctrină ,

nu și cealaltă ortodoxă , pe care o reprezintă dl Cuza . [!!!]

Aznavorian / 13 mart.'34

Starea de asediu / 13 mart.'34

13.) Modificarea legii Organizarea administrației locale (1929) , 14 mart.'34

Gh.Vântu (în loc) (raportor) **Text integral - fișier Legislație**

(DAD, MO 24, 14 mart.'34., p. 815, -819)

// Legea administrației locale - istoric ; evoluție // legile (modif.,) 1925, 1929, 1933, 1934 //

// Principii naț.-țărăn .: regionalism ; multiplicarea organelor ; dublarea competențelor

// Principii liberale : descentralizare , simplificare , autoritate, economic, etic //

// Modificarea articolelor ; scop urmărit : naționalism constructiv ; competență ; continuitate //

// Minoritățile ; evreii // concluzii //

Vântu /

▫ Legislația liberală

[-----]

față de punctul de vedere politic manifestat de guvernare național-țărănistă.

" Atât prin **legile anterioare** Constituției de la 1923, cât, mai ales, prin **Constituția din 1923**, și **legea de unificare administrativă din 1925**, **guvernul PNL** a fost preocupat , în prim rând , de **realizarea** cât mai grabnică a unei **unități politice a statutului românesc .**

(**aplauze la PNL**) **Soluțiunile** pe care le-am dat noi la 1925, erau nu numai **formal** ,

și am pretențiunea să susțin că **și în fond**, constituiau un **aport foarte important** pentru **realizarea unității politice a statutului românesc** , care trebuia să aducă și

unificarea sufletească de care aveam atâta nevoie " (**aplauze la PNL**)

Vântu / 14 mart.'34

▫ Legea administrativă PNȚ / 1929

▫ Mentalitate regionalistă

"S-a schimbat regimul și a venit la cârmă PNȚ.

Eu nu am să vă vorbesc de această mentalitate care **s-a strecurat** și, din nenorocire , **s-a consacrat** în textele legilor votate de parlamentele național-țărăniste .

Nu am să critic aceste legi , nici în fondul , nici în principiile lor , deoarece cu această ocaziune a modificării unor texte de legi , **nu vreau să mă ocup de economia legilor anterioare** .
Țin însă să fac **o remarcă** , dacă îmi este îngăduit , **pentru a preciza mentalitatea** în care s-a legiferat în acea epocă **și a demasca** - iertați-mă că folosesc această expresie - care a fost **adevăratul joc al acestor legiuiri administrative** votate de parlamentele național-țărăniști .

" Onorată Cameră , **scopul unic** care a justificat întocmirea acestor volume mari de legi administrative în regimul național-țărăniști , **nu a fost decât acela de a menține în fiecare provincie o mentalitate regionalistă** (aplauze PNL) , pentru a da posibilitatea , în acest mod , unor **fracțiuni politice să exercite un fel de șantaj asupra voinței generale a țării** .

" Atunci când s-a discutat [1929] această lege în Parlament , noi am arătat că ea **nu poate constitui un aport serios la realizarea unității politice a Țării Românești** , că **dacă** anumite **interese particulare se pot supralicita** , atunci **când este vorba de interesul țării** , care este unul singur , **el nu poate fi pus la licitație și nimeni nu are dreptul să zdruncine mersul evolutiv al unificării sulețești de care avem nevoie** . (aplauze la PNL)

" **Nu s-a ținut seama de aceste observații ale noastre și legea de la 1929 a înființat** , sub o formă deghizată , **regiunile cu caracter particularist** , menținând astfel în decursul istoriei **o autonomie cu caracter special** care trebuia să fie **nefastă** , în mod evident , pentru viața politică și administrativă .

"Dar , tot în 1929 , ca o precizare a acestei **mentalități regionaliste** ,

s-a revenit asupra economiei legii din 1925 ,

care nu voia ca vechile frontiere ce despărteau provinciile surori să fie menținute ,

ci reprezentau simple demarcațiuni necesare pentru regățeni ,

spre a **identifica provinciile cotoprite de dușman** . (aplauze la PNL)

De ex. , dacă veți lua dvs **Prutul** , acest râu **niciodată nu a fost o frontieră**

între Moldova și Basarabia , iar **Basarabia niciodată nu a existat ca atare** .

Basarabia a făcut corp cu trupul Moldovei . I s-a dat această denumire de Basarabia

numai ca **să fie identificată în sufletul regățenilor** , pentru ca aceștia să știe

, în lupta politică ce desfășurau , **pentru ce scop și ce ideal trebuie să realizeze** .

"Or , d-lor , la 1929 , legea pentru administrație locală , a revenit pur și simplu

la aceste despărțăminte artificiale , într-un **interes pur politic** ,

pentru a menține **o mentalitate regionalistă** și pentru ca , în acest mod ,

d-l Maniu să reprezinte sufletul Ardealului , iar **d-l Stere să poată face jocul de șantaj** ,

pentru a ține în echivoc politica țării . (aplauze la PNL) [-----]

În toate statele se marchează **necesitatea menținerii unei unități politice** indiscutabile în viața statului , pentru ca dezvoltarea națională să capete **ritmul ei specific**

și pentru ca poporul întreg , deopotrivă , să poată fi dus la un progres armonic . "

[-----]

Vântu / 14 mart.'34

▣ Legea administrativă PNT / 1929

▣ Multiplicarea organelor administrative

" Dar trec acum la altă observație , la multiplicarea organelor administrative .

Gândiți-vă , d-lor , **legea din 1929 , a făcut din fiecare sat o unitate administrativă** ,

dar n-a făcut-o , cum susținea dl Stere în discursurile pe care le-a rostit la această tribună ,

pentru a da viață celulelor administrative ,

ci din alt motiv : pentru ca toată clientela să găsească un prilej de rentabilitate proprie . "D-

lor , nu uitați : existau **casieri comunali** , existau **guarzi comunali** , exista **o serie de funcționari** în aceste celule administrative , cu **toții retribuiți din bugetul nenorocit** al acestor sate și comune . Reamintiți-vă : după aceea , distincțiunea care se făcea , în comune mari și mici ,

prefecți politici , prefecți administrativi , directori regionali , cari desigur că n-ați uitat

ce pagină tristă au reprezentat în moralitatea vieții politice de la noi .

Gândiți-vă la toate acele activități desfășurate de unii **directori regionali** , cari lucrau mai mult

- în trecut fie zis - pentru interesul propriu , decât pentru interesul administrației.
"Și dacă ați face un bilanț al acestei legi din 1929, ați ajunge la constatarea că legea din 1929, a fost o lege care a luptat contra unității politice a statului românesc (aplauze la PNL) care a dezorganizat viața noastră administrativă și care a multiplicat în așa măsură organele administrative , încât astăzi este imposibil unui cetățean să știe cărui organ trebuie să se adreseze
[-----]

1.) Caracterul descentralizator .

În discuțiunile duse, unii oameni politici , se pare , au devenit susținătorii unei centralizări excesive , vizând păstrarea unității naționale .

Argetoianu (altădată susținător vehement al descentralizării), acum invers ;

Goga (care , în interpelare, acuza PNL de mentalitatea democratică a descentralizării)

" Dlor , este o profundă eroare .

Centralizarea administrativă nu este totuna cu centralizarea politică.

Ceea ce susține PNL este o centralizare politică ,

adică menținerea unei unități politice a statului românesc (aplauze la PNL)

Dar noi, ca partid democratic , nu putem să admitem arbitrariul puterii centrale ,

imixtiunea acestei puteri în activitatea locală , care poate să fie nefericită din p.d.v. practic,

fiindcă este imposibil puterii centrale să cunoască toate detaliile vieții locale,

și este imposibil și nepractic , și din p.d.v. politic, pentru că provoacă fricțiuni și conflicte ,

între interesele specifice locale și interesele reprezentate prin guvern.

Or, noi trebuie să ne ferim de acest lucru .

Statutul român trebuie să dea protecție unităților locale ,

să nu intre niciodată în conflict cu ele, pentru că

nu trebuie ca o problemă administrativă să se ridice la rang de problemă politică ."

Din acest p.d.v., noi suntem fericiți că mai reprezentăm o concepție clasică și serioasă,

Gh.Vântu /

2.) Principiul simplificator

"Proiectul de față este așezat pe următorul principiu : în primul rând o simplificare ,

simplificare care rezultă din reducerea numărului consilierilor electivi [ai partidelor] ,

din desființarea unor organe ale autorității locale [introduse de PNȚ] , cum sunt de pildă

delegațiile permanente , și din suprimarea unor formalități inutile care existau ,

pentru schimbarea comunelor, pentru delimitarea circumscripțiilor administrative ș.a. m.d.

Am fost acuzați de unii deputați că reforma nu corespunde intereselor administrative,

că de ce reducem numărul consilierilor electivi - care reprezintă interesele locale

și sunt o garanție a apărării acestor interese.

Unele grupări politice fac din acești consilieri electivi, subiectul campaniilor

electorale, au interesul să încadreze în ele câți mai mulți tovarăși politici,

pentru a da satisfacție intereselor de partid.

Noi considerăm că prin această reducere , se pot realiza cu multă urgentă și promptitudine

interesele administrative. Nu trebuie ca aceste Consilii comunale să se piardă în deliberări .

Activitatea lor trebuie să fie constructivă și eficientă.

Acele "Delegații permanente" erau un non sens : ca alături de un organ deliberativ ,

cum este Consiliul comunal, să mai fie un organ pluri-personal ,care filtra hotărârile

Consiliului comunal, și , evident, implica susținerea unor deliberări între ele.

Din acest p.d.v., proiectul vine cu o inovație fericită, realizează o simplificare,

dă posibilitatea accelerării măsurilor administrative luate de Consiliile comunale .

Gh.Vântu /

3) Principiul autorității

Unii opozanți au criticat acest principiu.

"S-a înțeles greșit. În viața politică și juridică pe care o trăim astăzi,

expresia de <autoritate> nu poate fi înțeleasă ca **exercițiu arbitrar și ilegal** al unor atribuții, de către șefii unei autorități.

În acest caz, **nu este vorba de manifestarea unui drept de autoritate, ci evident ar fi vorba de un abuz de autoritate sau a unei ilegalități.**

"Or noi, PNL, care **susținem cu convingere și suntem hotărâți să apărăm până la urmă principiul statutului democratic și legal**, nu putem să consacram, într-un text de lege, **un arbitrar exercitat de către autoritatea administrativă.** (aplauze la PNL)

În spiritul nostru, <autoritate> înseamnă **exercitarea atribuțiilor în cadrul legilor și reglementărilor în vigoare ;** în spiritul nostru, <autoritate> implică nu numai **un caracter juridic și politic, dar și un caracter moral ;**

pentru că <autoritate> nu este un cuvânt gol, nu este o vorbă stearpă ;
pentru că <autoritate> nu înseamnă **exercițiul rigid al unei atribuții,** în contra mentalității generale a populației din țară,
ci o colaborare conștientă a administrației cu particularii, o stimulare a activității administrative și o cadențare a acestei activități, în așa mod **încât activitatea administrativă să exprime oglinda fidelă a sufletului, a curăteniei sufletești a poporului pe care-l conduce . "** (aplauze la PNL)

"Prin urmare, **se face o greșală atunci când noi suntem acuzați că, întărind autoritatea, întărim arbitrariul.**

Nu ! întărind autoritatea, înțelegem să apărăm legea,

înțelegem **să respectăm drepturile cetățenilor,**

pentru că **ei ne-au trimis aici și ei reprezintă rezervorul suveranității naționale,** în numele căruia noi lucrăm."

Gh.Vântu /

4.) Principiul economic îmbinat cu cel etic

Această lege de modificare prezintă și acest avantaj, foarte important în vremurile pe care le trăim. Dacă v-ați gândi puțin și **ați face comparație** între ceea ce a reprezentat

administrația organizată în regimul PNT pentru finanțele țării - fiindcă a fost nevoie ca statul să subvenționeze aceste unități administrative, pentru ca ele să poată trăi - și între cele **ce a reprezentat legea din 1925,** și ceea **ce va reprezenta această lege,** de sigur că veți ajunge la convingerea că **ea asigură economii importante,** care dau posibilitate unităților administrative să desfășoare o activitate, **nu în interesul partizanilor politici, ci în interesul general,** pentru care ele au fost chemate să lucreze.

" D-lor deputați, am prevăzut aici și ca **o măsură de economie și ca o măsură cu caracter etic, că toate funcțiile îndeplinite de consilierii aleși în consiliile comunale, vor fi gratuite.** Va trebui să se dea o garanție mai precisă, în lege, arătându-se **mijloacele și sancțiunile,** în cazul când consilierii comunali, sub o formă sau alta, **ar primi o retribuțiune.**

Eu vă spun dintr-o experiență personală, la o administrație comunală, în care, **sub forma delegării unor atribuții** cu caracter particular, **fiecare consilier primea o remunerație** foarte importantă din fondul comunal. Și dvs, dacă ați urmărit gazetele, ați putut vedea că, de la **primarul comunei,** până la **reprezentantele sexului frumos,** care colaborau în administrație, **toți consilierii, mari și mici, permanenți sau temporari,** **încasau anual retribuții** atât de importante, încât **administrația comunală era silită să facă împrumuturi deghizate,** pentru a-și îndeplini mandatul. Și atunci, **ca o măsură de economie,** dar și **ca o garanție** de activitate corespunzând **unor norme de etică și morală,** acest proiect de lege **prevede că consilierii,** sub nici o formă, **nu vor putea primi nici un fel de retribuțiune** de la administrația comunală. [-----]

Gh.Vântu / 14 mart.'34

▣ Consilierii comunali : electivi și de drept.

"Actuala lege realizează o fericită colaborare între elementul electiv și elementul de competență.

La 1925, în baza Constituției, legea pentru unificarea administrativă prevedea o categorie de consilieri de drept, cari funcționau alături de cei aleși.

Prin ce mijloace și pe ce considerațiuni, nu știm, acești consilieri de drept au fost suprimați, s-au reînființat, după aceea, într-o mică măsură

de legile posteroare celei din 1929, dar, în orice caz,

situația lor juridică era așa de neclară și atribuțiunile lor așa de obscure, încât nu se poate ști exact care este aportul consilierilor de drept

în activitatea administrației locale. [-----]

Gh.Vântu / 14 mart.'34

Consilierii de drept și minoritarii

Naționalism constructiv.

[LD : atenție la argumentare! Ex.de "naționalism" subtil, constructiv, în doctrina și politica liberală. Deosebire față de Goga, Cuza ș.a., cu naționalismul lor agresiv, demagogic (interpelarea cu protejarea elementului românesc) ...]

[instituția consilierilor de drept] " Ea este utilă, din p.d.v. politic, pentru că acest corp al consilierilor de drept cu vot deliberativ reprezintă, în orașele în care populația românească este redusă ca număr, față de populația minoritară, un mijloc precis, legal, natural și necesar,

pentru ca pătura dominantă din viața statutului român,

să-și poată afirma cuvântul, în celula locală.

Este în același timp necesară pentru că, în acest mod, se contrabalansează intenția centrifugală a minorităților din țară, care reprezintă majoritatea locală, și care, desigur, nu urmăresc în desfășurarea administrativă de conducere, decât realizarea, în special, a intereselor lor cu caracter minoritar.

" S-a văzut în unele orașe din Ardeal că toate bugetele comunale sau mare parte din ele, se limitau la subvenții acordate într-o largă măsură instituțiilor cu caracter cultural sau de asistență, specific minorității aceleia etnice, care reprezentau o majoritate locală.

" Încât, din acest p.d.v., dăm satisfacțiune și spiritului general al țării

și intereselor ei de viitor, iar noi, ca partid liberal,

suntem consecvenți atitudinii noastre politice, care, întotdeauna,

s-au dezvoltat și hotărât, evident, nu un naționalism agresiv,

ci un naționalism constructiv, dar care a existat întotdeauna

și care a format, pentru noi, o preocupare permanentă." (aplauze la PNL)

[-----]

Gh.Vântu / 14 mart.'34

Concluzii la lege

Aceasta este economia proiectului de față. Raportor la lege, era dl Vârvoreanu,

dar nu mi-a fost greu să-l susțin, deoarece la noi, în PNL, reforma administrativă nu

reprezintă o improvizație, ci o încheiere de legalitate, de logică și de naționalism.

Problema administrativă în PNL se discută de 5 ani de zile, încât a reușit ca,

numai în 24 de articole, să stabilim un fundament nou vieții administrative,

care demonstrează atât spiritul nostru clar, care străbate legea,

cât și cadrul juridic în care este îmbrăcată legea.

Prin urmare, eu, ca un umil partizan al acestui partid, căruia i s-a făcut onoarea de a susține

legea, recunosc tot sufletul care s-a pus aici, toată strădania și toate preocupările.

Pe de altă parte, acest proiect intră în cadrul principiilor generale de organizare

administrativă și reprezintă, din acest p.d.v., un proiect similar statelor civilizate,

un proiect democratic, care a fost experimentat și la noi, în oarecare măsură,

dar care a fost **foarte experimentat în Occident**, dând rezultate foarte bune în **Elveția** , în **Franța** și **Anglia**. Este ușor pentru noi , care **cunoaștem organizarea administrativă a altor state** , și **suntem în curent cu viața administrativă de la noi**, să vedem imediat **valoarea importantă a acestui proiect** .

De aceea, d-lor deputați, vă rog să binevoiți a vedea **în acest proiect de lege** , care cuprinde câteva articole , **un mijloc serios , efectiv și definitiv**, **de a naționaliza instituțiile administrative** , **de a simplifica viața administrativă**, **de a realiza economia în acțiunea administrativă** și, mai presus de toate, **de a realiza o autoritate administrativă**

care a fost uzată prin incompetență și necinste , în ultimul timp (aplauze la PNL) , pentru ca , în acest mod, **descentralizarea să fie realitate evidentă** , înțelegând prin aceasta **o colaborare cât mai amplă și cât mai completă între administrație și administrați**.

Pentru noi, **autoritate înseamnă competență și moralitate** , iar **acțiune administrativă** înseamnă **colaborarea între administrator și administrați**, pentru **promovarea intereselor cu caracter local, național, moral** . (aplauze la PNL)
Gh.Vântu / legea administrativă / 14 mart.'34

14.a) **Grigore N.Filipescu** , **Arta de a face politică**, 19 mart.'34

("Lupta" 20 mart.'34)

[**În acea zi a început procesul asasinării lui IGDuca**]

Conferință la sala Dalles.

Gr.Filipescu / 19 mart.'34

▫ **Arta de a face politică**

[**LD : Desigur, mai mult o conferință - șuetă politică, mondenă , expresie a conservatorismului nostalgic, transformată într-un scepticism radical, presărat cu principii de etică politică .**

Marginalizat , fără ecou sau succes electoral, aș putea spune chiar derutat și anacronic...

Gr.Filipescu mai poate avea "succes" doar ... într-o atare împrejurare mondenă.

Altfel , însă , fermecător și ... om politic cultivat]

"Prima condiție a acestei arte este reușita .

A nu reuși , înseamnă , în politică , a face politică în zadar.

Dar cine zice unu, trebuie să zică și doi : a reuși neapărat ,

înseamnă a reuși cu orice mijloace.

Odată stabilită această definiție, subiectul pare a fi epuizat.

Se întâmplă, însă că , a reuși , e azi ceva cu totul deosebit de ceea ce a fost ieri.

Odinioară , **atmosfera de siguranță și încredere îndreptă multe din erorile provocate de robia electoralului**. Azi, după război, lumea știe mai puțin ce vrea și **sacrificiile consimțite electoratului nu mai sunt corectate de vigoarea încredere de altă dată**.

Arta de a face politică **se prezintă deci azi în condiții deosebite**. "

Gr.Filipescu / 19 mart.'34

▫ **Diletantism , fler, demagogie, aventurism, intrigi,**

" Pentru a izbuti **se cere să nu spui niciodată ce crezi**, [!!!]

și să faci totdeauna , exact ceea ce nu crezi că trebuie făcut . [!!!]

D.Rist, **solicitat o dată să ia portofoliul finanțelor , și-a motivat refuzul** :

< de ce vreți să mă obligați să fac tot ce mă străduiesc

să-i învăț pe studenți să nu facă ? >

Ca să mai izbutești în politică, **trebuie să mai ai în bagajul tău , toate convingerile** . [!!!]

Să vinzi fiecăruia **marfa pe care o cere** . [!!!]

Apoi , ești condamnat , dacă vrei să aprofundezi ceva . [!!!]

Îți trebuie doar un diletantism ușor care dă oricând posibilitatea câtorva formule vași .
Se mai cere în politică flerul evenimentelor și al persoanelor cari promit să parvină .
Flerul înlocuiește orice altă calitate sau pregătire . [!!!]

A ști să făgăduiești cu mare convingere , este ,iarăși, una dintre condițiile indispensabile artei politice. Lumea e atât de deprinsă cu făgăduelile politicianilor, încât nu-l poate închipui refuzând ceva .

Take Ionescu , despre care nu se poate spune că a izbândit în politică,

îmi spunea : < Cumînțenia în politică e o povară înăbușitoare . [!!!]

Când ești cuminte , cea mai mică greșeală **pe care o faci e exploatată grozav.**

Dar , dacă ai reputația de nebun , greșelile cele mai mari ,

îți sunt privite cu bunăvoință. >

Ți se mai cere în politică să fii cât mai mult, dacă nu complet, lipsit de simțul ridicolului .

A fi aventurier în politică , însemnează a reuși sigur. [!!!]

Altă armă, **care a dat rezultate strălucite în politică , e să știi a te servi de intrigi .** [!!!]

...**Acesta fiind** catehismul artei politice , d.Filipescu se întreabă

ce rost are d-sa în politică , știind bine că niciodată nu va putea învăța această artă și că niciodată nu va reuși .Și răspunde :

" Un glas de undeva , **pe care-l aud bine, deși vine de foarte departe , din ceea ce au**

plămădit în mine mai multe generații deprinse să conducă și să izbutească ,

un glas pe care-l simt **una cu șoapta de așteptare a unei nații întregi ,**

care nu vrea să moară, îmi spune : **< N-ai dreptul să dezertezi ! > "**

Gr.Filipescu / 19 mart.'34

14.b) **CICCătuneanu (LANC) ; I.Folea (Ardelean PNL) ,** la Mesaj , 1 ; 5 mart.'34

(DAD, MO 15 ;DAD, MO 17)

Cătuneanu /

PNȚ nu poate fi un partid "național" ,

pentru că cele două idei ale sale - **lupta de clasă și regionalismul -**

"ar însemna destrămarea - socială și politică - a României întregite "

La aceste concepții greșite, împrumutate de la dușmanii noștri,

s-a adăugat nepriceperea și incorectitudinea acestei guvernări.

I.Folea /

" Fără program național, ardelenii au făcut reforma administrativă inspirată de dl Stere .

Fără program economic , Ardealul a fost condus după programul d-lui Madgearu . "

Din cei trei șefi PNȚ - Mihalache, Maniu, Vaida - nici unul nu a candidat la Capitală,

PNȚ fiind **singurul partid absent** în luptele din Capitală.

Maniu și Vaida se tem - **din cauza regionalismului ;**

Mihalache - **din cauza luptei de clasă .**

Astfel a ajuns **Madgearu șef al Capitalei !**

"Ardelenii " au avut ca **program politic (nu oficial !) ... distrugerea PNL ;**

Acum Maniu și Vaida ... nu se mai înțeleg.

---

14 c) I.Th.Florescu ,5 ani de la înființarea Partidului liberal-democrat ,16 ? mart.'34

("Lupta " , 20 mart.'34)

Sâmbătă seară , partizanii politici și amicii d-lui Ion **Th.Florescu , senator,**

șeful partidului liberal-democratic, din **inițiativa organizației Capitalei a partidului,**

I-au sărbătorit pe șeful lor , printr-o **agapă la restaurantul Enescu .**

Sărbătorirea s-a făcut cu ocazia celor **5 ani de la înființarea PLD .**

I.Th.Florescu /

Aclamat de partizani, mulțumește organizației Capitalei pentru plăcuta surpriză ,
oferindu-i acest banchet.

" În vremile de ură , de invidie și de feroce egoism în care trăim,

o manifestație de afecțiune sinceră pe care mi-o oferiți , mă întărește în credința

pe care întotdeauna am avut-o , **că ideile politice** , oricât de importante ar fi ,
fără cimentul iubirei dintre oameni , rămân teorii moarte în cercuri restrânse.

Pe lângă **sentimentul ce trebuie să te lege de oameni** ,
în politică se mai cere **cunoștința întinsă a oamenilor cu care lucrezi.**

Un mare general care nu ar avea cunoștința trupei sale ,
nu poate avea succesul unei bătălii.

" Din nenorocire, de câțiva ani, mai **toți cei care ne guvernează** ,
nu cunosc masele cetățenești și aspirațiunile lor , mulțumindu-se, unii din ei,
să ajungă **miniștri sau conducători prin uneltiri** care-i fac să cadă de la putere ,
cu aceeași repeziciune cu cari au venit.

**Probabil că marele meu defect de a iubi independența și de a nu mă pleca în fața
mediocrităților, m-au îndepărtat de la putere .**

Mai am, de sigur, și alte defecte , dar cel mai principal este că **nu mă pricep deloc la intriga
politică , iar publicul, desgustat , nemaivăzând la conducere pe cel pe care
l-a iubit, luându-i totdeauna apărarea intereselor, începe să se dezguste de politică,
preferând combinațiunile secrete și comploturile tenebroase.**

Iată toată psihologia de astăzi. " [-----]

**Guvernul actual, cerându-ne și nouă o atitudine mai conciliantă ,
în urma zguduiriilor politice din ultimul timp, am acceptat** din caldă iubire de țară ,
atât **în parlament**, cât și **la întruniri** , am păstrat **o atitudine obiectivă .**

" Credem că **a trecut curentul răufăcător** și , în curând , **luptele politice vor fi mai animate și
mai energice.** Înțelegem **să rămânem credincioși ideii de colaborare ,
dar să fim chemați la o muncă efectivă** pentru țară, iar **să nu rămânem niște figuranți** pe
care țara să-l trateue , într-o zi, drept complici ai greșelilor comise.

I. Th.Florescu / 16 mart.'34

15.) Problemele Apărării Naționale , **anchetă parlamentară , martie 1934**

(Rev."Parlamentul Românesc " , an V, nr. 136 -140)

Răspund generalii : **N.Samsonovici, Șt.Panaitescu, Ion Antonescu** ș.a.

oameni politici : **N.Iorga, Leonte Moldovan, C.Argetoianu,**

dr.N.Lupu , Stelian Popescu ș.a.

Mentalități militare : / virtuți / îngrijorări / greutăți /

a) G-ral Samsonovici / mart.'34

▣ **Situația României**

[-----]

Care este situația României , la porțile orientului, unde atâtea interese se ciocnesc ?

Lungimea frontierei : 3.000 km. Din aceștia doar 1/ 3 , adică **920 km sunt hotar cu țările cu
care avem tratat de alianță iar 2.080 km, , fără tratat .**

**Dacă se ține seama că unle țări - URSS, SUA - nu fac parte din Soc.Națiunilor,
iar altele - Germania, Japonia - s-au retras,
ne întrebăm cum pot fi obligate statele să respecte Pactul Soc.Națiunilor ?**

----- g-ral Samsonovici -----

b) g-ral Șt.Panaitescu /

▣ **Minoritățile în caz de război.**

Înainte de primul război, **proporția minorităților de altă origine era atât de redusă ,
încât nu s-a pus problema unor măsuri .**

Cetățenii de altă etnie erau împărțiți în toate regimentele , contopiți în masa românească.

Războiul a dovedit că , chiar această mică proporție n-ar fi trebuit neglijată .

Armata a **avut unele neajunsuri cu ei.**

Uneori, în luptă, cei ce dădeau semnalul de predare, erau străinii. **Răul nu a fost numeric, ci moral : încetarea focului, batista la armă, ridicarea brațelor sus , sau fuga și dezertarea în retragerea din Muntenia, străinii au rămas sub ocupație.**

Trecuți la dușmani, s-au pus în serviciul lui, au devenit spioni, au făcut propagandă contra noastră.

Și în Austro-ungaria, predarea în masă a cehilor, sârbilor, slovenilor, românilor , s-a produs cu grave consecințe pentru armata imperială.

Este un instinct lăuntric fireesc, ce nici nu poate fi condamnat în sine.

În România întregită, în 1922-23, când a trebuit întărită frontiera de vest și de est , comandanții au vrut să scape de minoritari.

Este o **problemă îngrijorătoare dar și f.delicată, spinoasă,** datorită **tratatelor de pace și legislației noastre :**

1. Prin tratate, **minoritarii au drepturi ce trebuie respectate ; au școli, conștiință națională, partide, revendicări specifice ;**

2. **Minoritarii sunt puternici** - prin stare economică, cultură, și solidaritate .

3. **Au legături cu țările de origine :** germanii din Basarabia - cu Germania ; ungurii - cu Ungaria . Acestea sunt problemele care ar trebui să ne preocupe.

S-au emis niște soluții :

1. **Minoritarii să fie scutiți de armată , în schimbul unei taxe ;**

2. **Să fie supuși aceluiași obligații ca și românii ;**

3. **Să fie împrăștiați pe teritoriu , în toată armata, la diverse unități .**

4. **Să fie recrutați și încorporați în timp de pace, dar să nu fie chemați la război (aceasta este practica prezentă .**

Dar ... pregătim cu mânuirea armelor , pe viitorii inamici !)

[LD : **câtă dreptate a avut , în 1940 ....**]

Oricare din soluții are avantaje și dezavantaje.

gral Panaitescu

c) G-ral Ion Antonescu / mart.'34 (șeful M.St.M.)

[LD : **Mă gândesc la soarta lui ! Mă gândesc la executarea lui de către pluton !**]

" [---] **Analiza acestor elemente da bază , cari trebuie grupate**

în o "Lege de organizare a apărării patriei " ,

formează obiectul rândurilor ce urmează.

-Nu este suficient să nu vrei războiul , pentru ca să fii la adăpostul lui.

-Cine are interes să nu provoace , cum este cazul nostru, nu va putea evita

de a fi provocat și atacat, **decât** dacă va fi , în orice moment , **bine înarmat .**

- Sângeroasa experiență făcută recent de toți, a dovedit că războiul costă mai mult sânge și mult mai mulți bani **pe cei nepregătiți , decât pe cei pregătiți.**

În consecință, **nu pot fi acuzați de militarism și de imperialism**

acei care propovăduesc și practică buna organizare a națiunii .

" În circumstanțele de astăzi,

antimilitariștii sunt , în realitate, antinaționalisti .

De aici, **primul principiu : Războiul , deși nedorit , trebuie totuși pregătit ca o firească și sacră măsură de apărare.**

Pe de altă parte, în forma lui modernă,

războiul nu va mai putea fi dus numai de armată ;

el va pune la contribuție spontan , continuu și total , cu sau fără voia poporului, totalitatea mijloacelor unei națiuni , reprezentate prin forțele ei politice , intelectuale , morale, sociale, tehnice , economice și militare . Iată **al doilea principiu.**

În fine, izbânda nu se poate obține repede și cu puține sacrificii - în vieți și bani- **decât dacă poporul a fost din timp, bine și complet pregătit să-și apere drepturile.**

Această operă grandioasă nu poate fi împlinită decât dacă într-un stat toți se străduiesc să cunoască , să pregătească, să utilizeze și să armonizeze , din timp , forțele vitale

ale neamului. **Pregătirea , dezvoltarea , perfecționarea și armonizarea lor, în timp de pace , este opera națiunii , în general, și a conducătorilor ei ,de toate categoriile , în special.**

Este **un alt mare principiu** de care trebuie să ne călăuzim în mod permanent .

" **Aceste principii trebuie zilnic reamintite conducătorilor națiunii , fiindcă :**

-în primul rând, **numai prin cunoașterea lor și unii și alții devin conștienți de pericolul de răspunderea și datoria ce le incumbă ;**

-în al doilea rând, **numai într-o națiune conștientă de datoria ei, seful statului și guvernantii pot să-și facă datoria lor .**

Principiile nu sunt singurele salvatoare . Trebuie să fie aplicate ;
ori, pentru aceasta este necesar să existe :

I.Antonescu / mart.'34

UN PLAN BINE DEFINIT DE ACTIVITATE

Trasarea lui , are ca bază de plecare **principiile enumerate mai sus** , fiindcă ele s-au impus ca un imperativ sacru și categoric, tuturor acelora cari au trecut prin dureroasa experiență a războiului. **Respectarea totală a acestor principii și aplicarea lor rațională** , a creat pentru națiunile conștiente de pericol , **necesitatea de a fi mereu înarmate.**

Este regimul "Națiunii înarmate " , sub care trăesc astăzi : Marea Britanie, Franța , America , Germania, Italia , și într-o oarecare măsură, chiar Rusia.

[-----]

Realizarea acestei idei - " **națiunea înarmată "** - nu este nici ușoară, nici imediat posibilă, fiindcă cere , în primul rând , organizare și , în al doilea rând, pentru că organizarea

trebuie să-și arate roadele. Într-adevăr, "**națiunea înarmată "** înseamnă :

- În primul rând, **cetățeni bine instruiți, perfect educați, rațional organizați ;**

- În al doilea rând, **armată și teritoriu bine organizate și echipate ,**

după cerințele moderne de luptă și de apărare . [-----]

I.Antonescu / mart.'34

CULTURA ȘI EDUCAȚIA

[LD : din păcate , xerox cu ștersături , încât nu pot reproduce exact .
dar nimic nu este adaos de mine.]

Cultura crează conștiința , formează caracterul , și dă naștere la orizonturi de avânt .

...forță fizică ... putere de muncă ... dezvoltă îndrăzneala ... stimulează sentimentul de solidaritate și jertfă ... transformă armata în forță ordonată...

Exemple actuale : japonezii , germanii, italienii ...

Orice apărare a națiunii , clădită pe alte principii, anihilează sacrificiile materiale

făcute pentru armată. [-----] Pentru aceasta , **națiunea trebuie să fie în stare :**

-în primul rând, **să-și păstreze nervii , moralul și încrederea în viitor ;**

-în al doilea rând, **să lupte pentru a se apăra și pentru a anihila efectele acțiunii inamicului ;**

-în al treilea rând, **să continue lucrul și producția intensă ,**

oricare ar fi acțiunea aviației adverse.

Ori, aceste lucruri nu se pot realiza , decât dacă există organizare, conștiință, energie, rezistență și spirit de sacrificiu.

Sunt calități , fizice și morale, care nu se pot naște spontan, mai ales sub acțiunea distrugătoare a inamicului, și nici nu se pot improviza.

De aici **necesitatea ca apărarea statului să pornească și să fie bazată , în primul rând, pe pregătirea culturală, fizică și morală a cetățenilor săi.**

Cu analfabeți, slăbănogi , cu oameni fără Dumnezeu, fără ideal, fără cultul trecutului și fără respectul față de munca celor care conduc, se deschide și se sapă drumul numai către prăpastie . "

Antonescu / mart.'34

ORGANIZAREA STATULUI .

[LD : mă gândesc că , pe atunci nu știa că va fi, la un momnet dat , șef de stat !]

" Buna apărare a statutului este și va fi , mai ales în viitor, în funcție de prosperitatea lui.

Prosperitatea depinde atât de valoarea energiilor individuale , cât, mai ales, de modul cum aceste energii sunt îndrumate , captate, multiplicare

Problemă deci de organizare . [-----]

Războiul a dovedit că buna apărare reclamă nu numai eforturi militare ,

dar și **posibilități economice și tehnice imense** ; organizarea va trebui să vizeze nu numai

prosperitatea dar și **apărarea națiunii**. Ea va trebui să fie pusă pe astfel de baze încât,

în caz de război, **statutul să poată să fie capabil să facă față nevoilor armatei de operațiuni , numai cu mijloace interne.**

De aici , **doctrina de a reveni la total înțeleapta formulă a strămoșilor noștri și**

adaptată azi de toată lumea : "Prin noi înșine !" [-----]

Fără a copia, ci adoptând la geniul rasei și chiar perfecționând o metodă care are la bază

munca, energia, disciplina, cinstea , patriotism și conducere ,

putem oricând realiza ceea ce Italia a dovedit că se poate face."

Procedând în acest fel, **potențialul de pace al statului , va putea fi dezvoltat la maximum."**

I.Antonescu / mart.'34

[LD ! oare cum se împăca doctrina lui cu doctrina lui Titulescu ?!]

" Procedând în acest fel, **potențialul de pace al statului , va putea fi dezvoltat la maximum.**

Acest potențial trebuie astfel îndrumat , încât să poată fi ușor și spontan transformat

în potențial de război. Este chestiunea cea mai acută care preocupă toate statele conștiente de pericol, și numai de aceea, **această dezarmare** , chiar parțială, **este neconținut și intenționat amânată** , cu ajutorul nesfârșitelor discuții.

Când potențialul de pace va fi mărit și, mai ales, **apt pentru a putea fi transformat ,**

ușor și repede , în potențial de război,

marii potențați vor cădea de acord și în privința dezarmării.

În realitate, **dezarmați cu adevărat vor fi numai cei cari au pierdut ,**

din o cauză sau alta , **timpul.** [-----]

A pregăti războiul în timpul războiului este o situație tragică, spune mareșalul Joffre ,

în Memoriile sale. **Cât de tragică va fi soarta celor nepregătiți !**

I.Antonescu / mart.'34

Experiența făcută de noi în trecutul război, este semnificativă . Într-adevăr :

- **Să nu uităm** , că cu toate că între 1914 -1916 am făcut maximum din ceea ce se putea face, am fost totuși surprinși cu un foarte slab potențial de război ;

-**Să nu uităm** că, din această cauză , a trebuit să târâm pe la Salonic, Arhanghelsk chiar Wladivostok , în condițiunile cunoscute , materialele, munițiunile , avioanele necesare ;

-**Să nu uităm** că aceste materiale . care le-am plătit și le mai plătim cu nenumărate miliarde - nu erau nici de cea mai bună calitate , și nici de cea mai modernă utilitate ;

-**Să nu uităm** că am fost nevoiți să le înlocuim cu cel mai valoros sânge al națiunii noastre , și din această cauză , pierderile ce le-am avut în oameni , constituie cifre record.

Este lecția tragică pe care ne-a dat-o trecutul . Ar fi de neiertat să o nesocotim.

I.Antonescu / mart.'34

d) N.Iorga / mart.'34

▣ Vitejia românească

[LD : mă gândesc la asasinarea lui , de către legionari, în 1940 !]

" Sunt multe feluri de vitejii : **a noastră nu caută dușmanul**, din ambiție sau din neastâmpăr.Ea nu-l dorește măcar . **Aventura** , în orice , **ne e adânc străină** , și chiar repulsivă , ca tot ce e nechibzuire , lipsă de plan și de măsură.

" **Sântem viteji** însă **în apărarea dreptului nostru** ca unii cari , **moștenind idei de drept** de la Romani , nu putem trăi în afară de dânsul. **Ce știm că e al nostru îl apărăm , ca răzășul moldovean bucata lui de pământ , cu unghiile și cu dinții.**

De pe acest teren sacru nu ne poate smulge cineva , decât morți.

Și preferăm moartea, tăgădei de drept.

De aici defensivă noastră biruitoare de-alungul veacurilor : Posada, Vaslui, Valea Albă, Călugăreni Mărășești . Și vitejia aceasta o avem și în viață.

Dacă ne știm drepti, orice ar fi împrejur, nu ne clintim "

N.Iorga / mart.'34

---

e) **Leonte Moldovan** / mart.'34

▣ **Înarmarea sufletească**

[LD : **Mă gândesc la întemnițarea lui , de către comuniști !**]

[.....] "**Luptele neamului nostru** au fost purtate întotdeauna **pentru apărarea Legii și Moșiei strămoșești** , pentru **salvarea ființei sale etnice** , de o rezistență neasemuită.

"Dar în luptele acestea **nu am avut niciodată altă superioritate față de dușman** , decât aceea **a Dreptății și a Sufletului** , care ne-a asigurat aproape totdeauna biruința.

"Nu vreau să spun prin aceasta că armele de foc și întreg arsenalul de război modern ar fi secundar. Nu. Ne trebuie "scule " , azi mai mult decât oricând.

Și sculele acestea trebuie să ni le facem singuri, pentru a le avea, așa cum se cuvine, la momentul oportun. "

Leonte Moldovan / mart.'34

---

f) **Stelian Popescu** / (**ex-ministru; președ. Ligii antirevizioniste**) / mart.'34

[-----] Astăzi, o serie de **conferințe tendențioase** , o **reclamă răsunătoare** asupra unor suferinți imaginare, **o publicitate bazată pe fals și corupțiune** meșteșugit angajată , **se crede c-ar putea schimba** , fără nici o altă bătaie de cap, **aceea ce s-a hotărât** , după studii temeinice , adică singura soluție menită a păstra pacea între popoare : **tratatele** . De acest mijloc, **vecinii noștri unguri au uzat și abuzat cu multă dibăcie** , reușind **să inducă în eroare** o bună parte din **opinia publică mondială** care nu-și dă seama că **revizuirea înseamnă falsificarea adevărului, reînvierea nedreptății și a asupririi** , sub care popoarele au trăit în trecut.[-----]

față de lupta revizionistă declanșată de asupritorii de odinioară ,

el [poporul român] opune un veto categoric , spunând tuturor celor care o propovăduiesc , fără să-și dea seama ce fac, ca și celor care-l simpatizează ,

că **revizuirea înseamnă război** și cine , în Europa, nu-și mai amintește de ororile lui , nu are decât să-l provoace .

"Noi , Români și aliații noștri , urâm războiul , dar suntem gata să-l primim , dacă ni se impune , însă de consecințele lui , nu noi vom răspunde. "

Stelian Popescu / mart.'34

---

g) **C.Argetoianu** / mart.'34

[LD : **și acesta a înfundat închisorile comuniste și și-a găsit sfârșitul la Sighet**]

Progresele uimitoare ale tehnicii , au complicat și au îngreuiat rezolvare problemelor în legătură cu apărarea națională.. [.....]

Forța și rezistența unei țări nu se mai bazează pe numărul baionetelor.

Cucerirea aerului prin **aviație și aeronautică** ... efectul **tunurilor** ... introducerea **gazelor și diferitelor produse chimice** ... **au transformat complet războiul modern.**

Investițiunile pe care le cere apărarea națională ,

au devenit de un ordin aproape astronomic.

" Pentru o **țară sărăcită , fără rezerve și în plină criză economică** , problema armamentului este aproape insolubilă. Iată de ce **situația noastră este foarte critică.**

Cred că **singura soluție** , soluție parțială, căci de o soluție totală nu poate fi vorba, constă în **crearea unei industrii naționale pentru fabricarea armamentului și munițiilor** .

[.....]

Văd în crizele industriale și în șomajul din Occident , **o conjunctură favorabilă creației uzinelor românești indispensabile apărării naționale** . [-----]

Crearea unei asemenea industrii , e treaba noastră, a civililor .

Restul e în sarcina militarilor . Dar militarii nu-și vor putea îndeplini datoria până ce civilii nu-și vor fi îndeplinit-o pe-a lor. "

C.Argetoianu / mart.'34

---

h) **Dr.N.Lupu / ex ministru , ex țărănist, "pacifistul " de serviciu / mart.'34**

Eu sunt un idealist , care doresc să fie îndeplinită porunca lui Iisus Christos : pe pământ și între oameni , bună înțelegere .

Fiind și om politic cu răspundere, trebuie să țin seama de realitatea crudă

Două lucruri sunt esențiale pentru păstrarea unității și granițelor românești :

I . O acțiune diplomatică bine condusă și eficace, prin Înțelegerea Balcanică și Pactul de neagresiune cu Sovietele . D.Titulescu , a făcut țării acest serviciu.

II. Neputând uita că în moentele de criză războinică , tratatele devin "petice de hârtie" , trebuie , atâta vreme cât alții se înarmează, să ne înarmăm și noi.

" În această politică , sunt două postulate :

a) Înarmarea țării să corespundă necesităților noi ale războiului care va fi mai mult **aero-chimic** (avioanele și gazele vor fi armele de predilecție în războiul de mâine)

b) Tot ceea ce dă bugetul țării sau contri'buțiile benevole ale populației , pentru înarmare , să meargă în întregime la destinație .

dr.Lupu / mart.'34

Apărarea națională / mart.'34

16.) **Ordonanța definitivă în procesul asasinatului de la Sinaia , 10 mart.'34**

(" Dimineața " , an III , nr. 9781, 20 mart.'34)

[LD : Pe baza acestui **Ordonanțe definitive** (Referat)

și pe baza **Concluziilor Parchetului militar, Ministrul Apărării Naționale**

a semnat actul de dare în judecată și a stabilit data procesului]

Din această ordonanță definitivă, ziarele au publicat , timp de o săptămână, diverse fragmente .

Am ales "Dimineața" pentru că l-a publicat în întregime.]

[LD : titlurile și subtitlurile nu aparțin documentului , fiind ale ziarelor și ale LD

Art. de lege justificative ; diverse articole la cele două legi **pentru reprimarea unor noi**

infracțiuni contra liniștii publice , Ordonanța nr.5968/ 1933 și I.D. nr.3376/ 1933 .

Text integral **. vezi ziarul** Text detaliat , **fișier Garda de Fier**

Ordonanța definitivă în procesul asasinatului de la Sinaia

" Luna martie 1934.

Noi, **general Bădescu Ilie** , raportor special , și maiorul **Michail Vasile** raportor titular al cabinetului 3 instrucție de pe lângă Consiliul de război al Corpului II Armată .

Având în vedere **ordinul de urmărire nr. 5** din 25 ianuarie 1934,

al ministerului Apărării Naționale (dosar nr.... 1934 , fila...)

prin care **s-a deschis acțiune publică în contra :**

[-----]

Ordonanța defiiivă / 10 mart.'34

▣ **Cercetările din Prahova**

Desesizarea Tribunalului Prahova

În seara zilei de 29 decembrie 1933, are loc în gara Sinaia , **asasinatul** comis contra fostului prim ministru **IGDuca**, săvârșit de cei trei membri ai Gărzii de Fier,

Nicolae Constantinescu, Dumitru Belimace și Ion Caranica.

[-----]

Parchetul Tribunalului Prahova , prin rechizitoriul introductiv nr. 24.566 din 31 dec.1933 , a trimis cazul la instrucție la **Cabinetul II Instrucție al Tribunalului Prahova**, care prin **Ordonanța din 4 ian.1934**, pentru motivul că **asasinatul a mai fost încercat și complotat în București [!!!]** , și pentru faptul că **toți inculpații au domiciliul în București**, **se desesizează în favoarea Tribunalului Ilfov**.

Ordonanța defiitivă / 10 mart.'34

▣ Cercetările Tribunalului Ilfov.

▣ Cercetările și desesizarea Tribunalului Ilfov

Tribunalul Ilfov continuă cercetările până în ziua de **16 ianuarie 1934**, cercetări ce formează **dosarul nr. 316 / 1934**, compus din **3 volume**, iar prin **Ordonanța din 16 ian.1934** , **declină competența** în favoarea **Consiliului de Război al Corpului II Armată** , pentru motivele că **asasinatul** contra primului ministru , **este urmarea executării unui program al organizației Garda de Fier**, reorganizată pe baze militare și cu program de **răsturnare a formei de guvernământ**, prin acte de violență și **aducerea la putere a unui guvern legionar** , concepții care au luat naștere , încă **din timpul vechii stări de asediu** , din 5 februarie 1933- 4 august 1933 , cât și prin faptul că **la data de 30 decembrie 1933**, instituindu-se **din nou starea de asediu** , în baza principiului că legile de competență au efect retroactiv, **instanța militară este competente a judeca** și faptele cari au determinat declararea stării de asediu , chiar dacă ele au fost săvârșite anterior declarării ei ." Ordonanța defiitivă / 10 mart.'34

▣ Cercetările Consiliului de Război, Corp II Armată

" Consiliul de Război, al Corpului II Armată , astfel sesizat , din studierea dosarelor , cu instrucția urmată până la această dată , constatând că din acete rezultă :

1. Că asasinatul primului ministru în seara zilei de 29 decembrie 1933 în Gara Sinaia, de către asasinii **Nicolae Constantinescu, Doru Belimace și Ion Caranica** - primul ca autor material și ceilalți doi ca complici -

a fost săvârșit de aceștia **nu din considerațiuni de ordin pur personal**, **ci în calitate de membri ai "Gărzii de Fier"** , în scopul arătat chiar de inculpați în declarațiile lor , **de a se răzbuna** nu în contra lui IGDuca , ci **în contra primului ministru al țării**, pentru **a răzbuna "Garda de Fier"** pentru măsura luată de **dizolvarea acestei organizațiuni** , și pentru a răzbuna **omorârea și schinguirea membrilor** din "Garda de Fier " .

2. Că acest asasinat este urmarea unui complot , care a luat naștere **din înțelegerea ce ar fi avut loc** între **diferiți membri conducători** ai acestei organizații , după cum rezultă din **declarațiile inginerului Virgil Ionescu** și **actele găsite** la perchezeția făcută **la domiciliul generalului Cantacuzino** .

[-----]

Ordonanța defiitivă / 10 mart.'34

▣ Planurile Gărzii de Fier

Vom face **un scurt istoric** al organizației "Garda de Fier " - felul **cum a evoluat** această organizație - cât și a **programului ei**.Vom arăta apoi să arătăm **tendențele** prin care Garda de Fier plănuia ca, printr-**o organizare militară și disciplinată** , în mâinile unui **conducător suprem** - să răstoarne cu **forța guvernul țării** - să constituie **un guvern legionar dictatorial** , creând **o Românie legionară** - astfel cum era concepută de această organizație.

De asemenea , vom schița **activitatea începută de " Garda de Fier"** pentru aducerea la

îndeplinire a acestui program , **acțiunile violente de intimidare** săvârșite cu ocazia campaniei electorale , **complotând** punerea la cale ,pentru ca , **prin teroare** , să poată reuși **să ajungă la scopul final** și, în fine , **complotul care a avut ca rezultat asasinarea primului ministru** " [-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Organizarea Gărzii de Fier

"Pentru atingerea acestui scop , "Garda de Fier" avea nevoie de **misionari** , pe care îi găsi în **elevi și eleve de liceu** , de **studenți și studente** , a căror sentimente **entuziaste și tinere** erau mai ușor de câștigat , cât și în categoria de **cetățeni fără situație** , și care găseau prilejul , prin aderare la această mișcare , să-și formeze o situație.

"Pentru realizarea scopului său, **Corneliu Zelea Codreanu** , procedează la **organizarea cadrelor în chip militar** , supunându-le la o **disciplină severă** și legându-le conștiința prin **jurământ și legământ** , în vederea schimbării actualului mecanism constituțional.

Astfel ei declară textual **să se organizeze ca pentru război**, dar ei nu știu că va trebui să meargă serios la luptă pentru dărâmarea unui regim care și-a trăit traiul.

"Astfel vedem apărând în organizația "Garda de Fier"

-cuibul , secția , grupul , compania , batalionul - fiecare cu **șef , comandanți și ierarhie** , cu **comandament suprem legionar**, organizații cu caracter militar foarte pronunțat, **stimulați cu recompense și distincțiuni**, prin diferite decorații ce se înființează, **cu pedepse** ce se aplică membrilor și grupărilor , **toți încătușați în jurăminte solemne și mistice** , ceea ce denotă caracterul ei de **organizație absolutistă** , fiecare membru , **prin jurământ**, legându-se că **va urma orbește toate prescripțiunile și va executa toate ordinele primite** . [-----]

Cuibul se conduce după **5 legi fundamentale** :

1. Legea secretului . Nimeni nu trebuie să cunoască existența cuibului , nici numele celorlalți legați de cuib, nici locul de adunare , nici adresa.

< O armată care se apropie de inamic trebuie să fie cât mai acoperită .>

2. Legea educației . Fiecare legionar din cuib , trebuie să devină **să devină un fanatic** , pentru că **numai fanaticul poate aduce jertfe** pe altarul patriei și pentru că este o utopie a spera la libertatea pământului românesc , fără jertfe.

3. Legea muncii . Fiecare legionar trebuie să muncească pentru legiune.

De aceea, fiecare cuib are un consemn general și unul particular.

a.) **Consemnul general** :

-Cuiburi noi . Un cuib are datoria să formeze în regiunea sa , cuiburi noi .

-Contribuțiuni benevole . Fiecare va munci și va ajuta legiunea , dându-i a 14-a parte din munca zilnică.

b) **Consemnul particular** .

-Unele cuiburi pot primi însărcinarea de a studia o chestiune , de a urmări un fapt, de a se introduce într-o afacere , de a executa fără șovăire anumite însărcinări .

4. Legea disciplinei . Cuibul datorește legiunii **supunere necondiționată** și **executarea** întregă a **însărcinărilor** pe cari le primește . Această disciplină însă nu exclude inițiativa fiecăruia și libertatea de acțiune a legionarului în anumite momente , în cadrul mișcării Gărzii .

5. Legea ajutorului reciproc.

Cuiburile pot fi :

/ "**Frății de cruce**" - cuiburi formate din **elevi de școală**, indiferent de vârstă .

În ele se face școala naționalismului

/ "**Cetățui**" - cuiburi formate din **eleve și studente** .

Aici se formează **femeia legionară de mâine**, mama ce va ști să dea copilului său educația unui **fiu perfect al României Noi**.

/ "**Milițiile**" - denumire generală a unităților legionare a **tinerilor sub 21 de ani**.

Milițiile vor fi instruite după **normele cuibului**, baza instrucției constând în **aplicarea disciplinei militare și a exercițiilor cu teme de luptă**.

În acest fel, se pregătește **pregătirea preregimentară**.

Legionarul este, până la întronarea regimului "Gărzii de Fier" , în permanență mobilizat , gata pentru orice luptă.

/ **" Batalionul de asalt "** . Este format din **milițiile dintr-un județ**.

Rolul batalionului de asalt este executiv, în sensul de a forma **forțe bine organizate** care , în anumite împrejurări, **să pună mâna pe conducerea țării** , într-ucât **Corneliu Codreanu nu speră să ajungă pe cale normală să conducă țara .**

/ **Distincțiile Gărzii** . Garda de Fier este o **organizație absolutistă** .

Fiecare membru se leagă prin jurământ că va urma orbește toate prescripțiunile și va executa toate ordinele primite .Legionarii merituosi primesc următoarele distincțiuni : **" Crucea Albă "** și **"Săculețul cu pământ "**

/ **"Garda de Fier "** **nu posedă o evidență clară a cuiburilor și membrilor ei.**

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Mijloacele de luptă ale Gărzii**

" Vom arăta în mod **cronologic activitatea și modul de acțiune** în trecut al " Gărzii de Fier, **mijloacele de luptă** întrebuințate de această organizațiune **pentru atingerea scopului final - guvern legionar dictatorial.**

" Încă din anul **1932, "Garda de Fier" și-a organizat cadrele** , inspirându-se , în parte , după **principiile de organizare hitleristă.**

Ea tinde să devină **o organizație națională pur militaristă** , pentru a putea elimina orice situație , mai ales **în timpuri tulburi**, pe care le socotea foarte apropiate .

Face continuu **fortări să înarmeze pe membrii săi** , atât cu **arme de foc , gaze și cu diferite unelte** contra pretinselor abuzuri ale autorității publice , constituind astfel **un permanent pericol pentru liniștea și ordinea publică .**

" Prin noua organizare , tratată pe larg în " Cărticica șefului " , **distrage tineretul de la preocupările lui de ordin cultural** , inspirindu-i **spirit de agresivitate** în contra autorităților."

Marșul asupra Capitalei ...

" **Corneliu Zelea Codreanu** a conceput , în anul 1930 , planul unui **marș asupra Capitalei** și , **simultan, asupra tuturor capitalelor de județ**, pentru a **pune stăpânire pe autorități** , pe toate **legăturile de comunicație și a institui dictatura fascistă , după exemplul din Italia .** Această acțiune va urma să aibă loc în **"ZIUA CEA MARE "** , ce **se va hotărâ de el**, când va dispune **în fiecare județ de câte un batalion** bine încadrat și educat din punct de vedere politic și militar .

Propaganda legionară...

" **În propaganda sa** , "Garda de fier" a întrebuințat în mod foarte intens **manifeste** , de cele mai multe ori , **cu caracter instigator** , întocmite după **modelul dat de comandantul suprem** . Prin ele **se exaltează sentimentul de nemulțumire și revoltă** al mulțimii și **spiritul de vitejie** al legionarilor .

"Are , de asemenea, **multe ziare** , aproape **în fiecare localitate** unde are organizație .

Din cuprinsul lor, se desprinde **obiectivul final al mișcării** , **anume :**

de a pune stăpânire pe spiritul public, pe economia națională , pe toate directivele vieții noastre publice , tinzând la **o Românie Nouă,**

prin aplicarea unei **vaste reforme cu caracter fascist , în toate domeniile.**

/ **Un Manifest** răspândit la **Suceava , la 15 mai 1933,** confiscat de autorități,

Garda de Fier cere :

a) **Desființarea partidelor politice ;**

b) **Desăvârșirea educației tineretului la fel cu cea din Germania , bazată pe supunere și disciplină militară ;**

c) **Distrugerea ideii de stat democratic , bazată pe spiritul francez ;**

d) **Introducerea pedepsei cu moartea, pentru defraudatorii bunului statutului ;**

e) **O riguroasă lege a responsabilității ministeriale ;**

f) Introducerea în țară a **principiilor : cinstei, ordinii, muncii, dreptății și disciplinei** , după cum s-a făcut în Italia și Germania .

/ **Un Manifest** lansat la **Târgu Mureș** , în ianuarie 1933 , de **Corneliu Zelea Codreanu** , se poate vedea **spiritul călăuzitor al șefului " Gărzii de Fier"**

și **efectul** ce ar putea avea o asemenea propagandă în masele populare .

Este vorba în acest manifest de **omul politic îmbogățit prin specula naivității țaranului** ; într-un pasagiu , spune :

"Când te-ai întors cu arma în mână la 1918 , te-ai închinat lui [**omului politic? Bogatul ?**] , văzându-l gras și frumos îmbrăcat , iar tu în niște zdrențe ;

de atunci **el te-a luat în arendă** , iar tu ai căzut în stăpânire lui ,

în loc să-i fi tras la mir cu patul armii , să fi făcut dreptate ,

și să fi luat în stăpânire țara , pe care tu ai creat-o pe câmpurile de bătaie "

Garda de "Fier " a căutat, de asemenea , în unele părți , **a-și câștiga simpatii** ,

printre **autoritățile administrative** . Astfel, unele **posturi de jandarmi din Basarabia** ,

au primit prin poștă , în mod cu totul gratuit , **revista " Pământul Strămoșesc "**

Adunări populare ...

" În afară de manifeste și ziare , **propaganda se făcea și prin adunări.**

În special la sate , **gardistii intrau în grupuri** , cântând **imnuri legionare** .

Se opresc în centru și lumea se adună ascultându-i din curiozitate.

Ei merg , de obicei , **în uniformă** pentru a face mai multă impresie.

În mod obișnuit , se trimit în propagandă gardiști din cei mai **îndrăzneți și experimentați**

și se consideră în legalitate și **refuză să se legitimeze** față de autorități.

Ne având fonduri suficiente de propagandă , ei uzează foarte adesea de **călătorii frauduloase** pe CFR , **provocând incidente cu autoritățile și ceilalți călători.**

Ordonanța defiiitivă / 10 mart.'34

▣ **Atentate și acte de teroare**

Prin **actele de violență** executate de "Garda de Fier" , în legătură cu programul ei de activitate , cităm în **ordinea cronologică** următoarele cazuri :

/ **lovirea** inginerului Bejan , de la Iași ;

/ **actele de răzvrătire** de la Vama, Câmpulung, Borșa ;

/ **aruncarea petardelor** în Palatul de Justiție de la Iași ;

/ **atentatul** cu bomba de la Dorna - Câmpeni

/ organizarea marșului din Basarabia ;

/ **devastarea** Lojei Marelui Orient din str.Lipscani , în dec.'29

/ **demonstrațiile** de stradă și **agresiunile** de la 16 dec.1930 , din Capitală ;

/ **atentatul** comis asupra directorului de la "Adevărul "

/ **atentatul** comis asupra fostului subsecretar de stat de la Interne, C.Angelescu ;

/ **spargerea** sinagogii din Capitală , în 1932, de unde au luat sulurile sacre și au atacat forțele polițienești cu focuri de revolver și pietre , rănind un ofițer , și mai mulți jandarmi și gardieni .

/ **dezordinile** la depunerea crucii la mormântul soldatului necunoscut, în ian.'33 ;

/ **greva** de la Facultatea de Drept, din febr.mart.'33

/ **sechestrarea** și amenințarea cu moartea a organelor polițienești din Cluj, în mai '33 , cu ocazia unei descinderi făcută la sediul din localitate.

/ **împușcarea** lui Manciu , complotul Codreanu -Moța ;

/ **răzbunarea** contra lui Vernichescu , socotit trădător ;

/ **asasinarea** studentului Falik de către Nicolae Totu ;

Ordonanța defiiitivă / 10 mart.'34

▣ **Înarmările legionarilor**

" Ca dovadă a **înarmărilor** efectuate de organizația "Gărzii de Fier" , **menționăm** mai jos după relațiile date de autorități **armele găsite** cu ocazia **perchezițiilor incidentale** ce s-au efectuat :

[-----]

[Atenție !] C.Z.Codreanu a dizolvat cuibul de la Constanța , arestat de poliție, motivând că legionarii s-au lăsat prinși și arestați și **nu s-au apărat cu armele** .

/ La **sediul central al Gărzii**, fac de gardă **legionari înarmați**, care au ordin ca , să nu lase autoritățile să intre în sediu noaptea, și să tragă în oricine, fără discuție.
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Echipele morții**

"De asemenea se constituiesc "Echipele morții" , **una condusă de criminalul N.Constantinescu** , **alta de preot Ion Dumitrescu** , alta la **Tecuci** , **condusă de Ion Păvăluță** , și altă echipă la **Iași** , **condusă de Nicolae Strugaru** , toate create să fie **echipe de sacrificiu** , urmând de a primi însărcinări speciale de la centru , și a fi întrebuințate în toată țara, oriunde se va simți nevoia. Toate aceste măsuri sunt luate de la centru și sunt comunicate secret celor însărcinați cu aducerea la îndeplinire. [-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Intelectualii și Garda de Fier .**

▣ "Sfătuitorii" lui CZCodreanu

[LD : eu cred că lucrurile stau invers ! intelectualii și alte persoane au manipulat Garda !]
Dându-și seama că organizația sa este lipsită de oameni de valoare , și de o poziție socială mai aleasă , **caută să atragă** prin diferite procedee , fie prin **invitarea intelectualilor** la construirea "**Casei Verde**" , fie la **alte solemnități** , reușind **să înscrie pe listele electorale persoane ca : G-ral Cantacuzino - Ion Nichifor Crainic - Vasiliu Cluj - Nae Ionescu - și alții** înscriere în care nu a urmărit **decât ridicarea prestigiului organizației** .
"Acțiunea este condusă de **CZCodreanu**, care, pentru luarea acestei măsuri, **are un stat major** cu care se consultă - compus din membri pricepuți din această organizație , între care unii sunt **considerați ca sfătuitori :**
Mihail Stelescu, Victor Silaghi, Ion Moța, Ion Z.Codreanu, Sterie Ciumeti, preot I.Dumitrescu, Virgil Ionescu -
și alți membri **care concură la executarea măsurilor** luate de centru ca :
Cristache Solomon, Ion Benea, Clime Gheorghe, Iașinschi ș.a.
[-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Reacțiile lui C.Z.Codreanu**

▣ **Gral Cantacuzino preia conducerea Gărzii**

▣ **Scrisorile generalului Cantacuzino / 10 dec.'33**

" **Măsura luată de guvern** , cu dizolvarea "Gărzii de Fier" , **provoacă o derutare** în conducerea Gărzii de Fier. **Deși se așteptau la această măsură** , și **deși culeseseră** încă cu o zi înainte - nu se cunoaște pe ce cale - **informațiuni precise** că guvernul intenționa a lua această măsură , totuși, **sperând că**, până în ultimul moment **se va reveni**, **nu au luat nici o măsură pregătitoare acestei noi situații**.
[-----]

"În aceeași seară , aflând de dizolvarea Gărzii , **predă cu ordin de zi** -ca în armată - **comanda generalului Cantacuzino**.(fila 35 , dosar percheziție Cantacuzino) , singurul care mai putea , în acel moment, să ia comanda Gărzii de Fier."

" Imediat după preluarea comenzii, a doua zi , **scrie cele două scrisori din 10 decembrie 1933**, către IGDuca (fila 12) , din care menționez paginile :

< Dragă lancule, și d-ta și Titulescu, ți-o repet ca la prima mea scrisoare , **cred că v-ați iscălit , amândoi, sentința la moarte** . Mă rog lui Dumnezeu , să n-am a aplica tot ce este în sufletul meu , dar în ceea ce mă privește , **merg până la sacrificiul suprem** , **ca și cei 200.000 legionari . >**

Din a doua scrisoare , citez :

< **Dacă nu veți binevoi a îndeplini legalitățile de mai sus**, în fața lui Dumnezeu și a opiniei

publice , mă veți considera , vă rog, nevinovat de măsurile cu urmări foarte grave , ce voi fi silit de d-voastră , să le aplic. Știu sigur că știți prea bine , că eu nu mă laud , ca să fac pe grozavul și că **ceea spun, fac.** >

" Acesta era spiritul imediat după primirea comenzii de la Corneliu Codreanu.

Din el rezultă că **moartea primului ministru era prevăzută și hotărâtă.**

" S-au încercat în urmă noi interveniri în favoarea "Gărzii de Fier" ,

și pentru anularea de dizolvare , fapt ce rezultă din telegrama g-ralului Cantacuzino (fila 21) , către MSRegele , expediată în zilele de 14 decembrie 1933 (fila 20) .

" În tot acest timp și ulterior, legăturile între g-ral Cantacuzino și Corneliu Codreanu , care ședea ascuns, sunt **continuu stabilite** , după cum s-a constatat , de către curierele **Stănciulea Constanța, Nicoleta Nicolescu și Teodora Nicolescu .**

" De asemenea , în casa g-ralului Cantacuzino, devenit Comandantul Gărzii de Fier, membrii principali ai organizației și sfătuitoarii de aproape ai lui Corneliu Codreanu :

preot **I.Dumitrescu, Victor Silaghi, Virgil Ionescu, țin contact strâns cu conducerea Gărzii** , mai ales că în acest timp , când g-ral Cantacuzino a venit pe neașteptate la comandă, nu putuse să ia nimic în primire și **nici nu cunoștea pe legionari**, cari, auzind că a preluat comanda Gărzii, **veneau zilnic** , în număr mare , pentru a primi instrucțiuni de conduită în viitor.

" Astfel, **casa generalului Cantacuzino, devine sediul acestei organizații și un fel de cămin al Gărzii** , unde luau masa, și dorm noaptea, **un număr însemnat de legionari.** "

[-----]

" Pentru a se vedea de asemenea care erau vederile conducătorilor "Gărzii de Fier"

în acel moment, menționez în întregime **scrisoarea domnului general Cantacuzino**

către **Corneliu Codreanu**, din 26 decembrie 1933 (fila 7)

< Dragă Corneliu,

Dau acestor rânduri un caracter cu totul particular.

Cred că **activitatea legionară** trebuie să fie nu numai **constructivă** , dar și **pozitivă și imediată**. **Ca să aplici, trebuie să guvernezi** , și, lucru esențial , **să nu perzi momentul.**

În orice caz, **nu trebuie să dezarmăm până ce n-om avea complectă satisfacție : casarea alegerilor , casarea jurnalului de dizolvare .**

Despăgubiri tuturor arestaților (cuvânt indescifrabil) și familiilor celor morți.

Pedepsirea exemplară a tuturor vinovaților sau dacă nu se ajunge la toate aceste obiective , spun atunci hotărât : răsturnarea guvernului.

Or, **momentul este acum și legiunea este** , după mine, **în stare să dea , chiar acum ,**

un guvern legionar.Nu trebuie să ne speriem. A guverna înseamnă a gospodări țara , cum gospodărești averea ta . Măsurile simple sunt cele mai sănătoase.

Experiențe pe seama statutului , nu mai trebuie.

Ne trebuie cinste, naționalism nițel bun simț și energie.

Factorii în joc sunt : **Regele, Legiunea Gărzii de Fier și Guvernul legionar .**

Primul act este răsturnarea guvernului prin violență și

dizolvarea Corpurilor legiuitoare , de unde nu facem parte pe nedrept

(detalii prin înțelegere verbală) , **sub preiunea legiunii "Gărzii de Fier" ,**

care se concentrează la București , cerem puterea .>

" Ca urmare a acestei scrisori [26 dec.'33] , la fila 185 , dosar acte percheziție gral Cantacuzino, **se găsește un proiect de guvern , alcătuit personal de g-ral Cantacuzino.** "

[-----]

" De asemenea, în casa generalului Cantacuzino,

era în permanență **preotul Ion Dumitrescu** , arătat de către Corneliu Codreanu,

în scrisoarea către g-ral , ca **cel mai de încredere om al Gărzii de Fier,**

care **a trăit lângă el timp de un an de zile.** [LD: de aceea avea adresa comună ?]

Activitatea preotului Ion Dumitrescu în "Garda de Fier" , este foarte **remarcabilă** ,

a fost **alături de Corneliu Codreanu, sufletul și conducătorul acestei organizațiuni.**

El a fost acela care **a dat instrucțiuni de constituire a " echipelor morții "**

(a se vedea proces -verbal nr. 26, dosar nr. 305 / 1934, - **Ion Ion Crânganu**)

precum și acel care **a condus "echipa morții" din Ardeal.**

" Se stabilește, de asemenea , că asasinii **Nicolae Constantinescu și Ion Caranica**, **au fost în casa generalului Cantacuzino**, iar **Caranica a și dormit acolo**.
Unul dintre asasini declară că ar fi arătat chiar generalului starea de spirit în care se găsea, fără a spune , însă, intențiile ce le avea.

Legătura cu Corneliu Codreanu a fost păstrată tot timpul **secretă**, pentru a nu se putea descoperi de către autorități , locul unde se află ascuns. Această legătură se făcea de către **curierile Nicoleta Nicolescu, Stănciulea Costanța și Niculescu Teodora.** "

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ CZCodreanu și asasinii

▣ Complotul asasinării lui Duca

" **Asasinii** , după cum rezultă din declarația **Florica Crăciunescu** [**verișoara Elenei Codreanu**] , **locul unde a stat ascuns Corneliu Codreanu** , până la data de 28 decembrie 1933 (fila... , dosar... Corneliu Codreanu) **au luat contact , până la 26 decembrie , cu Corneliu Z.Codreanu .** Faptul că **asasinii au fost văzuți două seri consecutive în casa unde sta ascuns Corneliu Codreanu** , și unde și ei veneau pe furiș, - și unde au avut , împreună , lungi discuții - denotă cu evidență că **complotul a fost pus la cale cu Corneliu Codreanu.**

"Acest lucru rezultă din faptul că , în momentul **când asasinii au venit la Corneliu Codreanu** , ei **aveau deja conceput planul asasinatului**, lucru ce rezultă din **declarațiile lui Nicolae Constantinescu și Ion Caranica** , că , la această dată, au avut conceput planul asasinării primului ministru. **Atentatul l-au încercat** și atunci când au pândit eșirea primului ministru de la președinția Consiliului.

" Faptul că asasinii -la confruntarea ce a avut loc între ei și Florica Crăciunescu , care a afirmat sub prestare de jurământ , că i-a văzut în două seri venind la Corneliu Codreanu, și a recunoscut , la confruntare - au negat că au luat contact cu Căpitanul , denotă că caută să ascundă această convorbire ce au avut-o cu Corneliu Codreanu , pentru a evita orice bănuială că și Codreanu a avut cunoștință și un amestec în acest complot.

Dacă judecăm după **ascendentul și influența pe care o avea Corneliu Codreanu față de legionari, este exclusă posibilitatea de a admite că, atunci când cei doi asasini , au luat contact cu el, să nu fi comunicat lui Corneliu Codreanu planul lor.**
Însuși **inculpatul Nicolae Constantinescu** , în interogatoriul de la 26 ianuarie 1934, (dosar fila...) arată că , **dacă ar fi luat contact cu Căpitanul, i-ar fi spus gândul lor,** și i-ar fi cerut aprobarea. **Dacă dovezile acestei întâlniri este făcută,** mai poate exista îndoiala că **asasinii nu i-au comunicat Căpitanului lor , pe care-l ascultau orbește și-l divinizau** - planul lor- mai ales în situațiunea că ei fiind membri ai "Gărzii de Fier" , acest act trebuia să se răsfrângă și asupra organizației. "

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Declarațiile (I - V) ing .Virgil Ionescu ,

[-----]

"Dus cu același tren cu asasinii , **Virgil Ionescu dă prima declarație din 30 XII 1933,** (fila 62, dosar 202 / 1934 - Virgil Ionescu) **în care arată că asasinarea primului ministru Duca a fost pusă la cale în casa generalului Cantacuzino,** declarație scrisă de mâna sa proprie. Față de gravitatea acestei declarații, **s-a adus cazul la cunoștința Primului Procuror al Tribunalului Prahova** - care ia inginerului **Virgil Ionescu declarația din 30 decembrie 1933** (fila 73, dosar 204 / 1934, trib.Prahova) **și declarația din 31 decembrie 1933 [a III-a !]** (fila 74, același dosar) .**În aceste două declarații, date în fața Primului Procuror , inculpatul își susține prima declarație dată la Chestura Ploiești, și afirmă, din nou, că atentatul la viața primului ministru**

a fost pusă la cale de către Corneliu Zelea Codreanu, a fost aranjat și discutat în casa generalului Cantacuzino, care a pus în legătură pe asasinul Nicolae Constantinescu cu Corneliu Codreanu.

" Dându-și seama de declarațiunile făcute cât și de pericolul de care este amenințat prin divulgarea acestui secret al Gărzii, **inculpatul caută o scăpare** și, pentru că nu putea să declare că depozițiile ce le dăduse în fața Primului Procuror au fost luate cu sila și cu bătaia, **încearcă a-și crea o portiță de scăpare.**

" Astfel, în ziua de **2 ianuarie 1934, dă o nouă declarație [a IV-a!] Primului Procuror** (fila 98 , dosar 204 / 1934) **în care arată că declarația de la Chestură , în care recunoștea că a fost trimis la Sinaia pentru a supraveghea săvârșirea atentatului , nu este adevărată , și că i-a fost luată sub imperiul violenței - deși recunoaște că e scrisă și subscrisă de mâna lui.** De remarcat faptul că **el contestă declarația de la Chestură nu și cele două declarații date Procurorului , pe care nu a avut curajul să le conteste.**

Dar, **la 4 ianuarie '34 [a V-a!] , când este interogată de Judecătorul Cabinetului 2 Instrucție Prahova (fila 109 , dosar 204 / 1933) , revine asupra tuturor declarațiilor date, inventând un nou motiv : că nu le-a contestat ca să nu fie trimis din nou la Chestură , și să fie din nou bătut.**

[LD : fac rezumat , nu citez, deoarece declarațiile lui sunt întoarse pe toate fețele]

Dacă se analizează afirmațiile inculpatului , privind aceste declarații sub presiune, se poate constata adevărul : în primul rând, **poziția socială a ing.Virgil Ionescu** ar fi împiedicat pe anchetatorii Chesturii să recurgă la bătaie și presiune ; apoi , **un om de categoria inginerului ,** chiar dacă ar fi fost bătut , nu ar fi dat o declarație neadevărată ; chestorul Lilu Șerban (care a făcut cercetarea) , confruntat cu inculpatul, a declarat că nu a fost bătut , ci , din contră , a fost foarte bine tratat . **La confruntare , Virgil Ionescu a recunoscut că nu a fost bătut de Chestorul Lilu Șerban, ci de șeful de Siguranță Popescu** , care , însă , la confruntare , sub jurământ, a declarat că nu a avut nici un amestec cu cercetarea ing. Ionescu. Mai mult, după semnarea declarației dată Procurorului, **inculpatul și-a exprimat teama că va avea soarta lui Vernichescu , care a fost împușcat de Moța, pentru că a divulgat un secret .** Apoi, dacă ar fi fost maltratată, **ar fi putut cere medicului legist întocmirea unui act constatator.** Or, **medicul legist** al Tribunalului Prahova, care l-a vizitat atât la chestură , cât și la Instrucție, **declară că nu a văzut nici cea mai mică urmă de violență asupra lui.** În sfârșit, cât a stat la chestură, **inculpatului i s-a permis să fie vizitat de familie, încât, dacă soția și cumnatul său l-ar fi văzut maltratată , ar fi făcut o reclamație.**

"Dus cu același tren cu asasinii , **Virgil Ionescu dă prima declarație din 30 XII 1933,** (fila 62, dosar 202 / 1934 - Virgil Ionescu) **în care arată că asasinarea primului ministru Duca a fost pusă la cale în casa generalului Cantacuzino,** declarație scrisă de mâna sa proprie. Față de gravitatea acestei declarații, **s-a adus cazul la cunoștința Primului Procuror al Tribunalului Prahova - care ia inginerului Virgil Ionescu declarația din 30 decembrie 1933** (fila 73, dosar 204 / 1934, trib.Prahova) **și declarația din 31 decembrie 1933.[a III-a!]** (fila 74, același dosar) . **În aceste două declarații, date în fața Primului Procuror , inculpatul își susține prima declarație dată la Chestura Ploești, și afirmă, din nou, că atentatul la viața primului ministru**

a fost pusă la cale de către Corneliu Zelea Codreanu, a fost aranjat și discutat în casa generalului Cantacuzino, care a pus în legătură pe asasinul Nicolae Constantinescu cu Corneliu Codreanu.

" Dându-și seama de declarațiunile făcute cât și de pericolul de care este amenințat prin divulgarea acestui secret al Gărzii, **inculpatul caută o scăpare** și, pentru că nu putea să declare că depozițiile ce le dăduse în fața Primului Procuror au fost luate cu sila și cu bătaia, **încearcă a-și crea o portiță de scăpare.**

" Astfel, în ziua de **2 ianuarie 1934, dă o nouă declarație [a IV-a!] Primului Procuror** (fila 98 , dosar 204 / 1934) **în care arată că declarația de la Chestură , în care recunoștea că a fost trimis la Sinaia pentru a supraveghea săvârșirea atentatului , nu este adevărată , și că i-a fost luată sub imperiul violenței - deși recunoaște că e scrisă și subscrisă de mâna lui.** De remarcat faptul că **el contestă declarația de la Chestură nu și cele două declarații date Procurorului , pe care nu a avut curajul să le conteste.**

Dar, la 4 ianuarie '34 [a V-a !] , când este interogată de Judecătorul Cabinetului 2 Instrucție Prahova (fila 109 , dosar 204 / 1933) , revine asupra tuturor declarațiilor date , inventând un nou motiv : că nu le-a contestat ca să nu fie trimis din nou la Chestură , și să fie din nou bătut . [-----]

[LD : fac rezumat , nu citez , deoarece declarațiile lui sunt întoarse pe toate fețele]

Dacă se analizează afirmațiile inculpatului , privind aceste declarații sub presiune , se poate constata adevărul : în primul rând , **poziția socială a ing.Virgil Ionescu** ar fi împiedicat pe anchetatorii Chesturii să recurgă la bătaie și presiune ; apoi , **un om de categoria inginerului** , chiar dacă ar fi fost bătut , nu ar fi dat o declarație neadevărată ; chestorul Lilu Șerban (care a făcut cercetarea) , confruntat cu inculpatul , a declarat că nu a fost bătut , ci , din contră , a fost foarte bine tratat . **La confruntare , Virgil Ionescu a recunoscut că nu a fost bătut de Chestorul Lilu Șerban , ci de șeful de Siguranță Popescu** , care , însă , la confruntare , sub jurământ , a declarat că nu a avut nici un amestec cu cercetarea ing. Ionescu. Mai mult , după semnarea declarației dată Procurorului , **inculpatul și-a exprimat teama că va avea soarta lui Vernichescu , care a fost împușcat de Moța , pentru că a divulgat un secret** . Apoi , dacă ar fi fost maltratată , **ar fi putut cere medicului legist întocmirea unui act constatator** . Or , **medicul legist** al Tribunalului Prahova , care l-a vizitat atât la chestură , cât și la Instrucție , **declară că nu a văzut nici cea mai mică urmă de violență asupra lui** . În sfârșit , cât a stat la chestură , **inculpatului i s-a permis să fie vizitat de familie , încât , dacă soția și cumnatul său l-ar fi văzut maltratată , ar fi făcut o reclamație** . [-----]

"Dus cu același tren cu asasinii , **Virgil Ionescu dă prima declarație din 30 XII 1933** , (fila 62 , dosar 202 / 1934 - Virgil Ionescu) în care arată că **asasinarea primului ministru Duca a fost pusă la cale în casa generalului Cantacuzino** , declarație scrisă de mână sa

proprie. Față de gravitatea acestei declarații , **s-a adus cazul la cunoștința Primului Procuror al Tribunalului Prahova** - care ia inginerului **Virgil Ionescu declarația din 30 decembrie 1933** (fila 73 , dosar 204 / 1934 , trib.Prahova) **și declarația din 31 decembrie 1933** [a III-a !]

(fila 74 , același dosar) . În aceste două declarații , date în fața Primului Procuror , **inculpatul își susține prima declarație** dată la Chestura Ploești , **și afirmă , din nou , că atentatul la viața primului ministru**

a fost pusă la cale de către Corneliu Zelea Codreanu , a fost aranjată și discutată în casa generalului Cantacuzino , care a pus în legătură pe asasinul Nicolae Constantinescu cu Corneliu Codreanu .

" Dându-și seama de declarațiunile făcute cât și de pericolul de care este amenințat prin divulgarea acestui secret al Gărzii , **inculpatul caută o scăpare** și , pentru că nu putea să declare că depozitiile ce le dăduse în fața Primului Procuror au fost luate cu sila și cu bătaia , **încearcă a-și crea o portiță de scăpare** .

" Astfel , în ziua de 2 ianuarie 1934 , **dă o nouă declarație** [a IV-a !] **Primului Procuror** (fila 98 , dosar 204 / 1934) în care arată că **declarația de la Chestură , în care recunoștea că a fost trimis la Sinaia pentru a supraveghea săvârșirea atentatului , nu este adevărată , și că i-a fost luată sub imperiul violenței - deși recunoaște că e scrisă și subscrisă de mâna lui** . De remarcă faptul că el contestă declarația de la Chestură nu și cele două declarații date Procurorului , pe care nu a avut curajul să le conteste .

Dar, la 4 ianuarie '34 [a V-a !] , când este interogată de Judecătorul Cabinetului 2 Instrucție Prahova (fila 109 , dosar 204 / 1933) , revine asupra tuturor declarațiilor date , inventând un nou motiv : că nu le-a contestat ca să nu fie trimis din nou la Chestură , și să fie din nou bătut .

[LD : fac rezumat , nu citez , deoarece declarațiile lui sunt întoarse pe toate fețele]

Dacă se analizează afirmațiile inculpatului , privind aceste declarații sub presiune , se poate constata adevărul : în primul rând , **poziția socială a ing.Virgil Ionescu** ar fi împiedicat pe anchetatorii Chesturii să recurgă la bătaie și presiune ; apoi , **un om de categoria inginerului** , chiar dacă ar fi fost bătut , nu ar fi dat o declarație neadevărată ; chestorul Lilu Șerban (care a făcut cercetarea) , confruntat cu inculpatul , a declarat că nu a fost bătut , ci , din contră , a fost foarte bine tratat . **La confruntare , Virgil Ionescu a recunoscut că nu a fost bătut de Chestorul Lilu Șerban , ci de șeful de Siguranță Popescu** , care , însă , la confruntare , sub jurământ , a declarat că nu a avut nici un amestec cu cercetarea ing. Ionescu. Mai mult , după

semnarea declarației dată Procurorului, **inculpatul și-a exprimat teama că va avea soarta lui Vernichescu**, care a fost **împușcat de Moța, pentru că a divulgat un secret**. Apoi, dacă ar fi fost maltratat, **ar fi putut cere medicului legist întocmirea unui act constatator**. Or, **medicul legist** al Tribunalului Prahova, care l-a vizitat atât la chestură, cât și la Instrucție, **declară că nu a văzut nici cea mai mică urmă de violență asupra lui**. În sfârșit, cât a stat la chestură, **inculpatului i s-a permis să fie vizitat de familie**, încât, dacă **soția și cumnatul** său l-ar fi văzut maltratat, **ar fi făcut o reclamație**. [-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Concluzia : complot !

" Față de **toate aceste considerente**, față de **lipsa de probe** din partea inculpatului [ing.Virgil Ionescu], de a face dovada **că aceste declarații i-au fost smulse cu violență**, nu mai rămâne **nici o îndoială** că inculpatul, **dându-și seama de gravitatea mărturisirilor făcute**, **că a luat parte la complotul pus la cale în casa generalului Cantacuzino - de asasinare a primului ministru și răsturnarea formei de guvernământ, după dispozițiile luate de Corneliu Codreanu** - cât și **că va avea de suferit din partea membrilor Gărzii de Fier, pentru divulgarea acestui secret**, a căutat pe orice cale **de a nega această primă mărturisire**, intrând în **același mutism** și încercare **de a nu declara nimic**, care a caracterizat **întreaga instrucție a acestui fapt**. [-----]

"Având în vedere că din instrucția urmată și actele de la dosar, se stabilește că **numiții inculpați**, în scopul de a pune mâna pe conducerea statului, pe orice cale, chiar prin violență, **au constituit organizația "Garda de Fier"**; **cu membrii organizați militarește**, pe cete, echipe, batalioane, legiune, cu costume uniformizate, cu conducerea ierarhică, cu roluri bine determinate, înarmate cu tot felul de arme: albe, de foc, gaze lacrimogene și cu muniții;
editând - de cele mai multe ori clandestin - **publicații de organizare și propagandă**; cu un **program bine definit**, tinzând la **distrugerea organizației politice și sociale existente**, **violând astfel Constituția**, până la definitivarea ei înlăturare și înlocuire cu o alta;
adunând fonduri pentru întreținerea și sporirea legionarilor,
ațâțând pe locuitori la **război civil**, îndemnându-i să comită **asasinate și jafuri**, în orașe și sate, în contra tuturor ce nu aderau la programul și activitatea organizației "Garda de Fier", socotindu-i pe aceștia dușmani, cari trebuie exterminați;
concentrându-și ura în contra guvernului și în special a șefului de Guvern, alegându-și victima în persoana Primului Ministru IGDuca, sub **pretextul că sub influența financiarilor evrei, el a decis și realizat dizolvarea "Gărzii de Fier"**;
că această organizație, ca să nu-și piardă elanul, **a instituit legământul legionar**, expresiunea solemnă a urei și răzbunării contra conducerii statului;
ca violențele să-și aibă puterea lor derealizare, **s-au instituit echipele morții**. dispuse la sacrificiu activ;
având în vedere că fiecare dintre **inculpații menționați**, a activat în aceste condițiuni în **marea organizație a "Gărzii de Fier"**, cu șefi de centre, cari s-au dovedit a fi reuniuni sedițioase,
având înțelegere între ei să provoace războiul civil, încălcând legile țării, tulburând liniștea publică și periclitând siguranța statului; [-----]
Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ Încadrarea faptelor

având în vedere că în **programul acestei organizații** și că **acțiunea condusă de inculpații** menționați mai sus, era îndreptată în scopul **de a surpa forma de guvernământ**;
Considerând că faptele ce li se impută numiților inculpați, întrunesc **elementul infracțiunii** prevăzută și penată de art. 81 CPC, combinat cu art. 81 CPC -
iar în ce privește pe **inculpații Nicolae G.Constantinescu, Dumitru Belimace și Ion Caranica**, faptul prevăzut și penat de art.81 CPC;
Având în vedere că art. 81 CPC **prevede și pedepsește atentatul care are ca scop**

a atâta război civil și atentatul care are ca scop a atâta pe locuitori pentru a săvârși omoruri ;

[LD : urmează alte precizări privind infracțiunile , gravitatea și încadrarea în CPC]

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Complicitățile . Încadrarea juridică.**

Prin **ordine de urmărire** nr. 4 / 934 , al **Ministerului Apărării Naționale** ,

și nr. 8449 , 8691, 8693, etc etc etc... 9031, 9032 etc etc ... 91219, 9127 / 934

al **Corpului II Armată** , s-a deschis **acțiune publică** pentru faptele prevăzute la art.1

din **legea pentru reprimarea unor noi infracțiuni contra liniștii publice** ... contra inculpaților :

[**vezi tabelul**]

Toți acești inculpați, sunt **membri activi ai Gărzii de Fier** ; au activat întâi pentru **constituirea**

și organizarea cuiburilor , , plutoanelor și batalioanelor legionare ;

au dus o **vie propagandă** pentru **înscrierea și adunarea de membri** ;

țineau dese **întruniri în care expuneau programul Gărzii de Fier** ;

au **pregătit și înarmat membrii organizației** , pregătindu-i pentru "**ziua cea mare**" ,

arătată de Căpitan, având **scop final** ca, prin **forță**, să **răstoarne forma de guvernământ** și

să **întroneze un guvern legionar dictatorial** ;

sub aspectul unei **mișcări cu caracter naționalist, religios și cu dragoste de Tron și țară**,

au căutat să **speculeze sufletul cetățenilor** , în special a acelor de la țară, **și a sufletelor tinere**

și entuziaște ...Șefii conducători ai Gărzii :

/ **Ion Zelea Codreanu** , tatăl lui CZCodreanu, face parte din **Senatul Legiunii**.

/ **Ion Moța** , membru activ, sfătuitor apropiat al lui CZC .Face parte din **Consiliul Superior**

al Legiunii . A asasinat pe Vernichescu, pentru divulgarea unui secret al Legiunii .

/ **Mihail Stelescu** , membru cel mai activ în organizare, propagandist înfocat .

Șeful "frățiilor " și "Cuiburilor" ; Organizator al "**echipelor morții** "

/ **Cristache Solomon** , șeful organizație județului **Putna** ;

/ **Gârneață Ilie** , membru în **Consiliul Superior** al legiunii. Șeful organizației de **Dorohoi** .

/ **Crânganu Ion** , membru în **Consiliul Superior**, comandantul **Centrelor studentești** ;

/ **Iașinschi Vasile** , șeful organizației de **Bucovina** ;

/ **Serafim Aurel** , șeful Sectorului II -Negru din Capitală , comandant al garnizoanei București

în timpul alegerilor .

/ **Nicolae Totu** - asasinul elevului David Falk (Cernăuți , 1927) ; **șeful "echipei morții" -Iași** .

/ **Ion și Dumitru Banea** - însărcinați cu misiuni "periculoase" ;

/ **Cotigă Traian** - **președintele studenților legionari** ;

/ **Polihroniade Mihail , Ion Nichifor Crainic , Sima Simulescu** - membri intelectuali , sprijinitori

/ **Copuzan Ioan** - candidat pe **listele Gărzii** ; **tipărea manifeste, comunicatele și lucrările**

Gărzii ;

/ **Ion Iovu, Ion Păvăluță** - șefi ai **studenților din Iași** ;

/ **sublct. Horia Codreanu** - neînscris formal în G de F , activează în ea.

/ **Dardea Ion, Ilarie Buzdughină, Petru Flischin** - studenți din Sibiu ;

/ **Iulian Sârbu** - șeful G de F , Basarabia ;

/ **Alexandru Micu, Vasile Nașiu, Petre Modigă, Vasile Stoenescu, Gh.Căsăneanu,**

Const.Ghilt, Gh.Pohrib - membri în "**echipele morții**" , sub conducerea lui **Ion Păvăluță**

/ **Nicolae Totu, Mircea Gheorghiu, Nic.Strugariu, Const.Andronic, Ion Aldea, Traian Ioniță**

- membri ai "**echipei morții**" , sub conducerea lui **Nic.Totu**.

[-----]

Ordonanța definitivă / 10 mart.'34

▣ **Intelectuali în sprijinul Gărzii**

▣ **Ziarele " Cuvântul " și "Calendarul "**

▣ **Nae Ionescu , Nichifor Crainic**

"Prin **Ordinul de urmărire** no 4 și 6 , din 25 -I - 1934, ale Ministerului Apărării Naționale ; no 8823 din 20 - II - '934 și no 9127 din 3 -III - '934 ale Corpului II Armată , **s-a deschis acțiune publică în contra inculpaților :**

-**Ion Nichifor Crainic** -prof univ. la Universitatea București ;

-**Nicolae Ionescu , zis Nae Ionescu** - prof.univ. București ;

-**Gheorghe Racoveanu** - zarist , București ;

-**dr.Nic.Roșu** - București ;

-**Dragoș Protopoescu** - prof. univ. București ;

Întrucât **faptele ce se pun în sarcina celor menționați** mai sus , se referă la **o acțiune comună** , aceea **a sprijinului ce au dat prin presă , acestei organizațiuni** , care constituia un

pericol pentru țară , **prin articole ce au publicat personal** , cât și **prin publicarea** , de către **Nae Ionescu și Nichifor Crainic** , directorii ziarelor "**Cuvântul** " și "**Calendarul** " , vom face **considerațiuni generale asupra învinuirilor ce li se aduc** , prin răspândirea în public , **pe cale de publicitate , a ideilor , care au încurajat , au îndemnat și provocat această organizație a comite crime și delicta contra siguranței statutului , liniștei și ordinii publice.**

" Rolul ce l-a jucat campania dusă de aceste ziare la acțiunea și organizarea

Gărzii de Fier,- la criticarea actului dizolvării acestei organizațiuni , act care , la un moment dat , a constituit o necesitate de stat - **criticarea guvernului pentru pretinsa tendință de a lichida mișcările naționaliste** - în momentele în care atmosfera era atât de încordată .

Răsfoind colecția celor două ziare , vedem **sub semnătura unor ziaristi ca Nichifor Crainic , Nae Ionescu , Dragoș Protopoescu , toți profesori universitari și de înaltă cultură** , etăteni cu un înalt rol în sfera lor de activitate și a țării , oameni asupra naționalismului și dragostei de patrie , **a arunca o umbră , ar însemna o împietate , oameni de la cari , zilnic , opinia publică așteaptă cuvântul de îndrumare și luminare**

pe calea cea dreaptă și sănătoasă , **apar articole cu titluri neobișnuite** ,

în sprijinul unei organizațiuni și unor evenimente izbucnite în interiorul statutului și care , la un moment dat , **amenință și periclitează ordinea și liniștea publică și siguranța statutului.**

Asasinarea lui Duca nu a fost un fapt incidental , a avut la bază un complot , expresie a criminalității proteice și îndrăznețe , fățișă și agresivă ...

În timp ce gral Cantacuzino anunța că sacrificarea lui Duca , Titulescu ș.a. ...

" ne punem legitima întrebare ce au făcut acești trei oameni de răspundere ,

profesori universitari , părinți sufletești ai tinerei generații , care se zbate în instabilitate și eroare , în găsirea unui drum de orientare ?

" Dacă în acele zile de sfârșit de noiembrie și început de decembrie , **s-ar fi ridicat glasul lor , aruncând o rază de lumină în mijlocul acelor înfierbântați** , care își afixau la toate colțurile că , pentru a face poporul fericit , trebuie să distrugă totul , [.....] **dacă li s-ar fi spus** că încurajarea acestor tendințe este **frânghia care sugrumă orice tendințe de bine** în țara aceasta și

" cauza cea mai sfântă se schimbă într-o împietate execrabilă ,

când întrebuițezi **crima și atentatele , pentru a o susține "** ,

fără îndoială **nu am fi avut de înregistrat cea mai odioasă crimă** ce s-ar fi putut imagina , atât față de persoana aceluia ce a căzut străpuns de gloanțe de mișei ,

cât și față de întreaga țară , care vedea în Duca realizarea legitimei ei năzuinți spre mai bine , **și nu am fi asistat la un spectacol dureros al transformării acelei generații** atât de scumpă românismului , **în sărmana argilă umană , în care toți nebunii se cred autorizați să plămădească formele unei societăți mai bune "**

Articole încredinate ...

Din citirea și comentarea lor se vede suflul primejdios ce fiecare articol conține :

/ Ion Nichifor Crainic : În primul rând citez comunicatele și apelurile Gărzii de Fier , publicate de ziarul "**Calendarul** " (dosar Nichifor Crainic) apărute după dizolvarea Gărzii [-----]

/ Nae Ionescu , urmărește într-una revoluția și , în concepțiasa , Garda de Fier , cu programul său , poate face această revoluție.

În urmărirea acestui scop , **el pune ziarul său în serviciul Gărzii , încurajând-o .**

Inculpatul , în declarația sa (f. 32 -33) spune **că a protestat împotriva dizolvării Gărzii** , tot așa **cum au protestat și alți oameni politici și șefi de partide** , în diverse ziare ;

recunoaște că protestele sale sunt mai stăruitoare , pentru că **socotea că dizolvarea va aduce grave și imediate primejdii ;**

de unde se deduce că inculpatul , **deși** presupunea că vor urma grave primejdii , a urmărit totuși cu asiduitate , prin scris, ca să ia naștere aceste primejdii , care au început cu asasinarea lui Duca .

În urma expertizei făcută , se constată că ziarul "Cuvântul " în anii 1931, 1932, 1933 , își încheie bilanțul cu o pierdere de 12.395.319 lei, din care 10.075 .228 lei , sunt aduși periodic spre acoperire, de inculpat , care nu are altă avere decât lea de profesor.De unde aceste fonduri ? Inculpatul răspunde : < secret profesional ! >

Rezultă , însă vădit , că a fost alimentat cu fonduri oculte și aceste fonduri încep să vină tocmai de când începe să se organizeze Garda de Fier, pe baze noi și cu program revoluționar.

A doua zi după asasinarea lui Duca , i s-a telegrafiat din Brăila , următoarele , de către un legionar : < Izbândă în activitatea națională ! >

Inculpatul Nae Ionescu publică în "Cuvântul " , cu începere din 15 noiembrie 1933, și până la săvârșirea asasinatului, adică înainte și după dizolvarea Gărzii :

a.) **Comunicate și articole ale diferiților șefi ai Gărzii**, cât și aritcole neiscălite în favoarea acestei organizațiuni (**se indică filele din dosar, peste 13 articole ,....**)

Toate aceste articole nu sunt altceva decât **atașări continui, contra oamenilor din guvern, în special contra lui IG Duca și a ministrului Titulescu** ; Duca apare ca un " vândut străinilor " ; Duca și Titulescu, vinovați de arestările în rândurile legionarilor ; Duca și Titulescu vinovați de schingiuirile legioarilor ; ordinul lui CZ Codreanu de a face uz de violență ;

b.) Dări de seamă din diferite părți ale țării prin care **se exagera cele ce se întâmplau cu membrii Gărzii** ; cu titluri impresionante : "Cine poartă răspunderea de sângele vărsat ? "" Jilava " , "Acțiunea sălbatecă contra legionarilor de la Cluj " , "Asasinatele continuă " , "IG Duca -răsfățatul evreilor " șa șa ...

c.) **Toți legionarii considerau "Cuvântul " ca ziar al lor** ; această atmosferă este culminată și îndârjită la extrem , prin **articole scrise personal de Nae Ionescu**, în care sunt vizați tot cei doi oameni politici. Vorbind despre legionarul Virgil Teodorescu , **Nae Ionescu ajunge să scrie : < avem în fața noastră nu numai oameni care consimt să moară , ci și să omoare > și îl și dezleagă pe cel care ar face omor, deoarece , - scrie el - < cel ce va omorâ nu va fi un criminal ordinar , ci fapta sa va fi impusă de onoarea lui ca membru al colectivității din care face parte, a frăției lui de luptă, deoarece < Individul nu mai poate fi decât unealta colectivității >**

Citind articolele "Liniștea domnește la Varșovia" , "Roluri blestemate " , " Legea pentru apărarea statutului " , **nu mai poate rămâne nici o îndoială că tot ce s-a scris**

în aceste articole, nu sunt decât îndemnuri la asasinate politice , și anume, contra lui IG Duca .

Nu este declarație și nici interogatoriu dat de cei trei criminali ,

în care **să nu mărturisească că cele scrise în "Cuvântul " cât și articolele scrise personal de Nae Ionescu, i-au determinat la acest gest :**

1.) **Doru Belimace :** < Am hotărât omorârea lui IG Duca pe care l-am găsit singurul vinovat în măsura luată de dizolvare și de schingiuirile legionarilor , **impresiune ce mi-a fost confirmată și din știrile din ziarul Cuvântul >** alt loc : < Atât eu cât și N.Constantinescu , din cele citite în ziare, în primul rând "Cuvântul " și "Calendarul " , cari publicau informațiuni și articole în favoarea organizației noastre , **ne-am făcut convingerea că vinovat în această acțiune contra Gărzii era primul ministru Duca, motiv pentru care ne-am hotărât să-l suprimăm .>**

2.) **Ion Caranica :** < Veneam să mă culc acasă numai noaptea, citind ziarele "Cuvântul" și "Calendarul " >

3.) **Criminalul N.Constantinescu :** < Pe Nae Ionescu nu l-am cunoscut personal , dar și **articolele din ziarul "Cuvântul " au contribuit** , în unele măsuri, să mă determine la **gestul ce am făcut**[-----] Nu am avut nici o sugestie , însă **din cele citite în ziarul "Cuvântul " ... mi-a pregătit starea sufletească și care fapte m-au determinat să iau hotărârea de a omorâ pe Duca.>**

"După toate cele de mai sus, cred că **nu mai rămâne nici o îndoială că inculpatul este provocatorul direct al asasinatului contra primului ministru IG Duca** , prin scrierile sale în ziarul "Cuvântul " .

Având în vedere că din instrucția urmată se stabilește că numiții [**Nae Ionescu și Nichifor Crainic**] **au scris în ziare** articole în legătură cu dezvoltarea organizației Garda de Fier, criticând actul guvernului, **acuzând și amenințând, atățând la rezistență** pe legionari , și **îndemnându-i la fapte delictuoase , pregătind astfel atmosfera criminală** care a **întărit, susținut și realizat rezoluția** asasinului Constantinescu Nicolae ; **Considerând** că **fapta comisă de numiții inculpați , întruneșete elementele infracțiunii** prevăzută și penată de art. 9 din **legea pentru reprimarea unor noi infracțiuni contra liniștii publice**, [.....] Pentru aceste motive **urmează a fi trimiși în judecată pentru faptele comise.**
* * *

În ce privește pe **ziaristul dr. Nicolae Roșu**, pus în urmărire penală pentru același fapt, constatându-se din instrucția urmată că **numitul nu a scris decât un singur articol în ziarul "Axa"** din 23 dec.1933, în legătură cu organizația Garda de Fier, **ziar care a fost confiscat și deci n-a fost dat publicității , suntem de părere că numitul să fie scos de sub urmărirea , pentru acest fapt. "**
Ordinul definitiv / 10 mart.'34

---

17 a) **Procesul asasinatului de la Sinaia . Implicații în proces. Eliberații. 15 mart.'34**
("Universul" , 16 mart.'34)

D.g-ral Uică, ministrul Apărării Naționale,
primind **actul de acuzare** al d-lui **g-ral Bădescu**,
Raportul special al **instrucției asasinatului de la Sinaia**,
[**Vezi mai jos, Ordonanța definitivă din 10 martie , doc.pozitia 18**]
precum și **concluziunile parchetului militar** ,
date de dl **g-ral Petrovicescu** , comisar regal special,
a semnat ieri dimineața Ordinul de dare în judecată
pentru **faptele prevăzute** în dreptul fiecăruia , după cum **urmează** :

▣ **Au fost trimiși în judecată sub stare de arest :**

/ [**7**] **Corneliu Zelea Codreanu** (în lipsă) , **greal rez.G.Cantacuzino -Grănicerul ,**
ing. Virgil Ionescu , Clime Gheorghe , Hodoș Gheorghe,Victor Silaghi (în lipsă)
preot Ion Dumitrescu (în lipsă) - **pentru faptul de complot** ,
prevăzut și penat de art. 81 , combinat cu art. 87 cod penal .

/ [**3**] **Nicolae Constantinescu , Dumitru Belimace , zis Doru Belimace, Ion Caranica** ,
pentru **atentat cu asasinat și complot și contravenție** la legea pentru portul armelor .

/ [**35**] **Mihail Stelescu, Ion Zelea Codreanu, Ion Moța, Ion Manea, Traian Cotigă,**
Cristache Solomon, Ion Copuzeanu, Ilie Gârneață, Sima Simulescu, Vasile Iașinski,
Mihail Polihroniade, Ion Crânganu, Iovu Ioan, Păvăluță Ioan , Serafim Ionel ,
Dordea Ion, Buzdughină Ilarie, Fleschin Petru, Decebal Zelea Codreanu, Dumitru Banea,
Sârbu Iulian, Pohrib Gheorghe, Leatu Gheorghe, Naci Vasile, Căsăneanu Gheorghe,
Vasile stoenescu, Modiga Petre, Micu Gh.Alexandru, Ghiț Constantin, Traian Ioniță,
Nicolae Totu, Nicolae Strungaru, Ion Aldea, Constantin Andronic și Mircea Gheorghiu ,
zis Dumitru - pentru faptul prevăzut și penat de **art.1** , din **legea pentru reprimarea unor**
infracțiuni contra liniștii publice (asociație și complot)

/ [**4**] **Anastasescu Ștefan** , zis Fănică , **Nicoletta Nicolescu, Stănciulescu Constanța** zisă
Tantzy, și **Niculescu Teodora** - pentru faptul prevăzut și penat de **art. 5** ,
din **legea pentru reprimarea unor infracțiuni contra liniștii publice**,
aceștia dovedindu-se **a fi fost curieri** ;

/ **Bordeianu Ion** , pentru faptul prevăzut și penat de **art. 4** din **legea pentru reprimarea unor**
infracțiuni contra liniștii publice, furnizând materiale (petarde)

/ **Becaru Petre** , pentru faptul prevăzut și penat de **art. 13** din **legea pentru reprimarea unor**
infracțiuni contra liniștii publice ;

/ **Nichifor Crainic** , pentru faptul prevăzut și penat de **art. 1** din **legea pentru reprimarea unor**

infrapecuni contra liniștii publice (asociație și complot)

/ Astfel fiind, **au fost trimiși în judecată 52 de inculpați**,
din care 49 în prezență și 3 în lipsă.

▣ **Puși în libertate**

G-ral Uică, a semnat **Ordinul** pentru **scoaterea de sub urmărire și punerea în libertate** a d-lor **prof.Nae Ionescu , prof.Dragoș Protopopescu , dr.Nicolae Roșu, Gh.Racoveanu și sublocot.Horia Codreanu**.

▣ **Procesul**

A fost fixat pentru luni, **19 martie , ora 8 dimineața**, când vor începe dezbaterile în fața **Secției a II-a a Consiliului de război al Corpului II Armată**.
Completul de judecată va fi alcătuit din **5 generali judecătorești** ,
acuzarea fiind susținută de **g-ral Petrovicescu** , comisar regal special ,
asistat de col.**Romulus Hotineanu** , comisar regal permanent .

▣ **Regimul deținuților**

Comandamentul **Corpului II Armată** comunică :
Toți **deținuții** care au rămas sub stare de arest (49) și urmează a fi judecați ,
pot fi vizitați la închisoarea Jilava , **de familie , rude și avocați** ,
cu permisia comandantului închisorii .
Din 19 martie, când începe judecata , vor fi încartiruiți în cazarma Malmaison ,
și vor putea fi vizitați în orele dintre ședințele de judecată .

▣ **Accesul publicului la proces**

("Lupta " , 20 mart.'34)

Serviciul cenzurii prese a dat următorul **Comunicat** :

" **Luni, 19 martie, ora 8 dimineața** urmând a începe **la Consiliul de Război al Corpului II Armată , judecarea asasinilor** fostului prim ministru IG Duca **și a membrilor Gărzii de Fier**,

Consiliul a fost nevoit să ia , în privința posibilităților de acces a publicului, **măsurile dictate** de împrejurarea excepțională că **numărul inculpaților și al avocaților aleși, întrecu cu mult capacitatea de acces a publicului în sala de ședință existentă**.

"Față de această situație , **toate permisele eliberate până în prezent de Consiliu, se anulează , urmând a se elibera alte permise** ,

prin cabinetul d-lui subsecretar de stat **Victor Iamandi, la Siguranța Generală** a statutului ,
cu începere de la 8- 8,30, dimineața, pentru **familiiile inculpaților, avocați și ziariști** .

Având în vedere , însă, lipsa de timp material, pentru emiterea acestor noi permise, **rămân valabile pentru ziua de luni numai permisele ce s-au eliberat avocaților aleși ca apărători** , urmând ca **și acestea să fie preschimbate** în cursul zilei de luni ,
tot de ministrul de interne , prin intermediul Consiliului de Război,

spre a se putea elibera **numai acelor domni avocați care au fost decați apărători aleși**,
cu îndeplinirea formalităților prevăzute de art. 103 din Codul Justiției Militare.***

Ziarele sunt încunoștințate că **vor face singure** , prin reprezentanții lor, **darea de seamă privitoare la proces**, supunându-se, însă, normelor în vigoare pentru presă .

Acuzarea , stabilirea procesului / 15 mart.'34

---

b) Partidul Țărănesc al armoniei sociale , Enache de la Olt * , dec.'33

Afișe electorale, alegerile din dec.'33

(BCS , Fd.St.Georges, pch. LXVII , ds. 2)

* Notă . Enache

român, sătean sărac din Oltenia, în 1907 era la Paris.

Reântors în țară, în 1916 , a pus bazele unui Partid Tărănesc , denumindu-l

Partidul Armoniei Sociale, pentru a se deosebi de PT , care voiau luptă de clasă.

După război, nu s-a mai vorbit de PȚAS, pentru că alte curente au luat ochii mulțimii, propagând o înverșunată luptă de clasă.

Revine cu acest Afiș electoral în 1933 , anunțând că programul lui rămâne același ca în 1916 : împroprietărirea ; vot universal ; regenarea poporului și a clasei conducătoare ; justificarea mijloacelor de existență ; armonizarea claselor sociale .

Frați săteni ! Noi am cerut primii **pământ** pentru voi ! [-----]

Frați muncitori de la orașe !

Nu vă lăsați înșelați de cei ce vă îndeamnă la **vrajbă și dușmănie în contra fraților** .

Frați funcționari ! Voi cei ce suferiți mai mult ca oricine ...

Frați pensionari ! [-----] **Frați studenți !** Flacăra nestinsă a românismului

Bogaților ! Voi, luați bine seama , că aceste vremuri **vă cer să fiți mai darnici**

căci unii v-ați înmiiat capitalul ce-l aveți înainte de război, alții din nimic ați devenit milionari. Fiți atenți **să nu vă stăpânească lăcomia** de a îngrămădi peste măsură de mari avuții în lăzile voastre și să stați nepăsători văzând patria în suferință.

Puneți mâna și ajutați-o cu prisosul avuțiilor voastre , spre a-și putea întâmpina cheltuielile cerute de necesitățile vieții de stat.

Nu vă gândiți să lăsați prea mult îmbibați de bogății pe copiii și rudele voastre ,

căci le faceți mai mult rău decât bine , secându-le energia vitală și puterea de muncă , care sunt singurele adevărate avuții necesare în viață.

Frați intelectuali ! lubiți apostoli de la sate ! preoți, învățători ..[-----]

Frați români din provinciile eliberate [-----]

Cere adeziunea la PT al AS Secretar , I.I.C.Măciuceanu (București)

PT al AS / dec.'33

---

c) "Cazul Stere " , // **Părerii // Radu C.Brumă , 25 mart.'34**

(Rev."Parlamentul românesc " , an V, nr. 141, 25 mart.'34)

Din timp n timp, în presă, **apare "Cazul Stere"** : acuzații, oarecari manifestații, câteva articole polemice în ziare ... apoi totul reintră în liniște.

Și **această chestiune se repetă** , pentru că nu există nici un motiv ca o rezolvare, care să convină tuturor , să fie dată .

Radu C.Brumă / 25 mart.'34, retro '

▣ **Stere - războiul - Puterile Centrale**

Distins și marcant membru al PNL , înainte de război,

C.Stere a avut alte părerii decât partidul său.și decât toată suflarea românească ,

atunci **când s-a pus chestiunea intrării în război** ,

alături de aliați, pentru a ne întregi neamul.

Adânc cunoscător al Rusiei țariste, avea motive să urască acel regim,

și să creadă că România nu trebuie să se găsească în alianță alături de Rusia, ci să meargă alături de Puterile Centrale , pentru a cuceri Basarabia.

Dar **C.Stere nu s-a mulțumit a-și expune părerea și a se supune hotărârii unei țări**

întregi ;dacă făcea așa , **ar fi avut demnitatea pe care PPCarp** ,

de asemenea partizan al Puterilor Centrale, a avut-o,

cu toate că-și expunea părerea în Consiliul de Coroană de la 15 august 1916.

Constantin Stere, colonel jurist în armata română mobilizată, nu a urmat armata în retragerea ei în Moldova .
Dezertor, deci, a devenit ziarist, pentru ca , prin " Lumina " , să propage politica Puterilor Centrale, să facă propagandă pentru dezertațiunea armatei de pe front, ducând o campanie pentru detronarea dinastiei.

Purtarea lui C.Stere prezintă o deosebită gravitate : dezertare, propagandă pentru defectiuni, propagandă pentru detronarea dinastiei .

Pentru un altul decât Constantin Stere, **situația ar fi fost clară, s-ar fi tranșat printr-o riguroasă hotărâre a Curții Marțiale, și azi nu ar mai exista " cazul Stere " .**

Radu C.Brumă / 25 mart.'34, retro '

▣ Stere - revoluția rusă - unirea Basarabiei

Situația , însă , a influențat evoluția "cazului Stere" .

Revoluția cuprinde Rusia, armata rusă aliată ia atitudine contra armatei noastre

în Moldova, **ordinea se restabilește pr frontul rusesc,**

Basarabia decide liber alipirea ei la România ,

de la care fusese altădată răpită de ruși .

Guvernul Al.Marghiloman , care deținea puterea în Moldova, face apel la d.Stere pentru a lua parte la hotărârea pe care Sfatul Țării , la Chișinău,

trebuia să ia cu privire la alipirea Basarabiei.

Acest eveniment este sărbătorit printr-un Te-Deum la Mitropolia din Iași ;

defilarea care a urmat în fața Mitropoliei este primită de către Regele Ferdinand I ,

înconjurat de personalitățile basarabene venite în delegație spre a aduce decizia Sfatului

Țării ,și, în primul loc, de **prim -ministrul A.Marghiloman și de C.Stere ,**

care **era împodobit cu o nouă cravată de comandor al "Stelei României " .**

Radu C.Brumă / 25 mart.'34 , retro '

▣ Stere - reprezentant al Basarabiei

▣ Stere - lider al Partidului Țărănesc

▣ Stere - persoană indezirabilă .

Războiul mondial se termină ; întregirea Românie, prin alipirea Bucovinei și Transilvania,se realizează. **Constantin Stere devine persoană importantă a politicii basarabene, și , cu toate că se protestează contra atitudinii sale neromânești,**

avută în timpul războiului, totuși, **aproape toți oamenii politici îi cultivă prietenia.**

Totuși, Constantin Stere este suspendat de la catedra universitară din Iași ;

se întocmește un dosar asupra acțiunii sale nepatriotice ,

dar nimeni nu deschide un proces contra unui **important personaj** al politicii basarabene, **lider al noului Partid Țărănesc. "**

Radu C.Brumă / 25 mart.'34

▣ Resuscitarea cazului Stere

▣ Soluția ? : retragerea din viața politică !

▣ C.Stere - animator cultural- literar

În scurtă vreme, **dosarul dispare , și , acum ,** după așa de mulți ani,

se caută a se clarifica dacă acel dosar a dispărut pe culoarele Camerei Deputaților , sau în arhivele Ministerului de război. Ba se spune că el există.

Unii oamenii politici , își amintesc de "cazul Stere" și , din când în când,

ridică proteste când cel vizat încearcă a lua parte la ședințele Parlamentului.

Generalii , foști comandanți ai armatelor în război , **protestează și declară că nu vor rămâne în Senat** în cazul **când senatorul de drept, Constantin Stere**, vine în maturul corp. ; **câțiva oameni politici , se alipesc acțiunii generalilor.**
D.Ministru de Justiție, consideră chestiunea prescrisă, interpretare pe care **Constantin Stere nu voiește a o admite** , după declarația ultimă ce a publicat-o în ziarul de aseară.

***

Acestea sunt **peripețiile "cazului Stere "** , și , din această expunere , ne putem ușor da seama că **o soluție nu se poate da.**

Suspendarea din învățământ , este neregulat făcută ;

Constantin Stere este senator de drept, dar nu poate lua parte la lucrările Senatului , din cauza generalilor . **Care poate fi ieșirea din situație ?**

"Ni se pare că **nu poate exista altă ieșire decât una singură** , care **poate fi dată numai de Constantin Stere** , și această soluțiune ar fi **o deciziune de a se retrage pentru totdeauna din viața politică și demisia sa din calitatea de senator de drept.**

Soluțiunea corespunde unei sinucideri politice , dar o asemenea sinucidere poate că este cea mai mică sancțiune pentru dezertarea la inamic, propagandă pentru defectiune, propagandă pentru detronarea dinastiei , fapte concrete de care **C.Stere s-a făcut vinovat.** **Constantin Stere este un om inteligent și cult,**

așa încât **ne miră cum d-sa nu a adoptat** , din proprie inițiativă, o asemenea soluțiune. **Dar nici acum nu este prea tâziu și pentru calmarea spiritelor** , d-sa va trebui să-și dea seama , și **să facă gestul ce este dorit .**

Retras din viața politică printr-un act de sinucidere politică,

Constantin Stere va rămâne totuși acea personalitate reprezentativă în manifestațiile sale culturale . Vedem în Constantin Stere **pe tânărul refugiat venit la Iași, acum vreo 50 de ani,** care, **studiind dreptul la Universitatea din Iași,**

își punea în valoare **o solidă cultură în toate domeniile**

și făcea **începutul acelei mișcări poporaniste** care găsea un teren deja pregătit de către **vechea mișcare a socialismului romantic** a tinerimii din generația trecută .

În locul omului politic dispărut din cauza propriilor sale greșeli,

va rămâne acel " observator hipohondru " , din foiletoanele vechi ale "**Adevărului "**, **acel spirit critic și profund umanitar al lui C Șărcăleanu** , de la "**Evenimentul literar"**,

activitatea cultural -literară și socială de la fostul director al "**Vietii Românești "**,

și **acele romane** , așa de documentate și profund omenești pe cari

"În preajma revoluției " , Constantin Stere le publică.

este un bagaj cultural important pentru aprecierea viitoare a unui om în zilele noastre . "

C.Stere / 25 mart.'34

18.) **Mihail Plătăreanu (PNL) Comunicare : situația gravă la administrația CFR , 26 mat.'34**

(DAD, MO 32, șed. din 26 mart.'34, p.) către ministrul Comunicațiilor .

[M.Plătăreanu , profesor la Școala Politehnică ; colaborator al ministr.Teodorescu]

Ce măsuri înțelege să ia pentru ca **situația deplorabilă ce domnește în administrația CFR** , de la plecarea **dir.genearel M.Ionescu ?**

În numeroase **comunicări și interpelări din Cameră și Senat**, rezultă că atât în ce privește **numirile în posturile de înaltă răspundere** ale acestei administrații, absolut **încredințate străinilor** , care **nu au fost schimbați** , cu toate intervențiile parlamentare , cât și în ceea ce privește **operațiunile de gestiune** , **actualul dir general . Al.Mereuță**, dă dovadă că **este depășit de greaua însărcinare căreia nu-i face față.**

Bătrân, bolnav și ridicat dintre funcționarii acelei instituții, cu care a rămas în strânse raporturi de dependență, nu poate avea nici independența , nici autoritatea necesară de conducere.

De aceea, **se petrec lucruri intolerabile** , de aceea întreabă pe ministru :

1. **Știe d-sa** că a fost înlocuit directorul contenciosului , avocat Kiriacescu, om cinstit și foarte apreciat funcționar, **pentru că s-a opus în marea afacere** pe care **vrea să o realizeze d-l N.Tabacovici** , actualul președinte al Consiliului de administrație, care a adus aici **ceva din atmosfera de faliment a băncii Blank** , cu privire la **asigurările forțate** , cari **vor ruina administrația CFR și vor îmbogăți câțiva beneficiari ?**

2. **Știe d-sa** că , tot în vederea realizării acestei afaceri, care n-a putut trece nici în regimul trecut, din cauza opoziției directorului Ionescu , a fost readus la direcția comercială **inginerul Ion Miclescu** , binecunoscut prin fraudele **ing. Ioanid, Wurmbrand et &** **pentru care i se luase această direcție și fusese pedepsit disciplinar ?**

Dacă are cunoștința de toate aceste nereguli, nu găsește necesar să reîncredințeze conducerea ing.Ionescu , care , deși are o funcție mai înaltă în armată, ar trebui convins să primească acest rol ?

M.Plătăreanu : CFR / 26 mart.'34

---

19) **CTGhimbășeanu -Bubi (PNȚ, ex lupist) , comunicare : abzurile fiscului, 26 mart.'34**

(DAD, MO 32, șed. din 26 mart.p.) către ministr.Finanțelor
În satele din jud.Târnava -Mică, mai ales în orașele Dumbrăveni și Diciosânmartin, **Organele fiscale exercită o adevărată teroare fiscală.**
Vânzările silite sunt adeseori adevărate **batjocuri pentru cetățeni.**
Deși cetățenii au plătit cca 82 % din impozite, **agenții fiscului**, cu care și camioane, umblă din casă-n casă, din prăvălie în prăvălie, **luându-le din bunurile absolut necesare** , și depozitându-le la percepție. Acesta să fie promisa degrevare fiscală ?
GTGhimbășeanu / 26 mart.'34

20.) **Legea apărării statului , Senat, Cameră , 2 - 5 apr.'34**

Victor Antonescu (ministr.Juстиției) ; raportori : **Toni Iliescu** (Senat) , **Aurelian Benteoi** (Cameră) **Vezi doc.integrale la fișierele de partid și fișier Legislație** ("Lupta" , XIII, 3732, 3 apr.'34)

a) Victor Antonescu (ministrul de Justiție)

[**Stenogramă integrală , subtitluri, sublinieri, comentarii - LD :doc.integral -fișierPNL VII**

Vict.Antonescu / 2 apr.'34

▣ **Ipostaza morală a legiuitorului.**

▣ **Opoziția - Guvernul**

" **Eu recunosc** că **acest proiect ridică chestiuni grave și conștiința noastră cere să fie lămurită** asupra unor puncte , **dar cred că dacă în discuțiunea acestui proiect plecăm numai de la ideile filozofice** care au animat discursul d-lui **Manoilescu** , sau **cele de ordin general** ale d-lui **Gafencu** , **am greși fundamental.**
"Dați-mi voie să vă spun că **și mie mi-ar conveni și aș fi în largul meu** , **dacă aș vorbi ca opozant** , ridicându-mă , dacă talentul meu m-ar ajuta, până **la înălțimea eleganței d-lor Manoilescu și Gafencu**, dar pentru aceasta, **ar trebui să nu port nici o răspundere .**
Situațiunea pe care o ocupăm, documentele pe care le avem, ne obligă la o atitudine contrarie. [-----]
Eu cred, d-lor, că dacă , într-adevăr, suntem conștienți de vremurile pe care le trăim,

dacă avem un pic de răspundere și un pic de sinceritate, trebuie să mărturisim situația așa cum este, și să nu lăsăm situația pe mâna vorbitorilor fără răspundere și fără curaj. Este mai mare curajul să iei o măsură pe care nu ți-o dictază dorința ta, decât să faci discursuri frumoase, când ai cultura pe care o ai. "

[-----]

Vict. Antonescu / 2 apr.'34

▣ Curențele extremiste : stânga -dreapta

▣ Prevenirea pericolelor

" Nu vom permite, d-le Gafencu, ca cei ce fac **agitații de stânga**, să plănuiască pe ziua de mâine, **vacanța legalității**, după cum nu vom permite nici **agitatorilor de dreapta**, să pregătească dictatura. Să băgăm bine de seamă : **după momentele tulburi, vine totdeauna reacțiunea**. **Statele care nu sunt capabile să se apere, pier** ;

Societățile care nu sunt capabile să se apere, se distrug.

În timpul Frondei, pe vremea minorității lui Ludovic al XIV-lea,

după dezordine, a venit dictatura ,

și **după revoluția franceză, a venit dictatura lui Napoleon I.**

[-----]

Nu numai la noi **simptome îngrijorătoare** se arată.

Dacă ar fi o situație proprie numai nouă, ați putea crede că **ne aflăm în fața unei situații** în care **vindecarea răului, stă numai în mâna noastră**, și că, într-adevăr, **guvernul exagerează sau se sperie**. Dar nu este așa.

Este o situație bolnavă și nu suntem **numai noi contaminați**, **ci este toată lumea**.

Dacă mai avem conștiința și mai avem curajul că **avem lucruri de apărat**, care trebuiesc apărate, **să le oprim atâta timp cât este vreme, să nu așteptăm**,

când rătăcirea va fi adâncă și când toată țara va fi cuprinsă de ideile

care, din fericire, **astăzi, sunt numai la suprafață**.

Atunci va fi **prea târziu și răul va fi prea adânc**. "

Victor Antonescu / 2 apr.'34

▣ Mistici noi

[LD : atenție la **reflecțiile lui Antonescu despre America !** Nu le-am mai întâlnit, până la el .]

"**Vedeți ce se petrece în toată lumea**.

Este încă o fericire că, **grație așezării noastre agricole și caracterului pașnic al poporului nostru**, **suntem în starea de ordine în care suntem**, căci în alte părți nu este așa.

" Nu vedeți că **se plăsmuesc mistici noi**, **se cărmuiesc societăți**

pe baza altor idei, decât ideile care au dăinuit atâta vreme ?

Aveți mistică **bolșevismului în Rusia**, mistică **fascismului în Italia**,

mistică **hitlerismului în Germania**, și aveți **guvernarea prin decrete și legi**,

pentru suprimarea libertăților economice, **în America**.

Aveți curențe formidabile, care se bazează pe **două idei mari**, în toată lumea :

aveți **căutarea unui ideal economic**, pentru popoarele care **se ocupă de bogăție**,

ca ultim final al civilizației, și anume, **în Rusia și America**,

și aveți **o axă politică** a unor societăți,

care caută **o nouă orientare politică** prin **fascism și hitlerism**.

Stă lumea întreagă în **vâltoarea acestor mari idei**, care **revoluționează mintea**,

și **dvs vreți să stăm impasibili ?** " [-----]

Victor Antonescu / 2 apr.'34

▣ Ordinea în stat

▫ Limitele libertății

"Iertați-mă, nu sunt din firea mea un revoluționar, și **nu aș fi primit niciodată** ca eu, omul care **mi-am făcut din blândețe regulamentul vieții mele**, să vă prezint o asemenea lege, **dacă** ea n-ar fi fost necesară.

Dar ce **vorbiți dvs de libertate ?**

Libertatea individuală trebuie să nu atace fundamentul societății.

Libertatea individului nu poate să meargă contra statului .

Eu știu că viața este o luptă continuă, dar **o luptă pe căi legale.**

Nu o luptă , însă, prin sdruncinarea violentă a ordinii în stat .

O societate care nu este capabilă să reacționeze și să se apere , nu merită să trăiască .

Dar luați pe **Polybe** , un istoric și un înțelept al antichității grecești, care când vorbește de libertate , pare că nu o înțelege și o confundă cu dreptatea, mai mult cu justiția și ordinea în stat.

Mergeți mai departe , luați pe însuși **Robespierre** , și veți găsi aceeași idee.[-----]

Nu vă eronați în concepțiuni filozofice care nu cadrează cu vârtoarea zilelor de astăzi .

Și **Catilina** strângea în jurul lui nemulțumiți și le **promitea iertarea totală a datoriilor.**

Și el, **d-le Manoiescu**, în afară de **Caton** și **Cicero**, fiindcă vremurile erau turburi,

Și guvernul încăpuse pe mâini slabe, avea tacită aprobare , nu complicitate, a unor oameni ca Cezar sau Crasus , pentru că sperau și ei, ca , din mâini slabe, guvernul să treacă în mâinile lor.

" Catilina este al tuturor timpurilor , d-le **Manoiescu**, și ar fi fost mai bine dacă ai fi invocat momentul în care **Senatul roman** , convocat noaptea, în templul lui Jupiter, **pronunța o exorțatiune contra lui Catilina.**

Istoria se repetă , situațiunile tragice sunt de toate momentele.

Citeam , d-le **Manoiescu**, cu uimire , acum câtăva vreme , când mă ocupam de conversiune, **o scrisoare a unui om politic** , care spunea lucrul următor :

< **Statutul devine din ce în ce mai electoral ; i se cere foarte mult,**

și dă în măsura în care i se cere . >

Chestiunea este de actualitate, nu-i așa , d-le **Manoiescu ?**

dar știți cine scria aceste rânduri ? **Maurepas** , ministrul lui Ludovic al XV.lea, către **ducele de Lauzun....**

[**LD : atenție cum pune problema generațiilor ! În sfârșit, un gând simplu, echilibrat .**

" Și acum, d-le Gafencu, este într-adevăr frumos să vorbești așa cum ai vorbit d-ta.

Arătați că tineretului îi aparține viitorul țării.

Da, tineretului ; dar țara nu aparține numai lui, care va fi guvernul de mâine,

țara aparține și nouă , care am clădit-o în granițele actuale

și tuturor morților care zac în morminte scumpe nouă." [-----]

Antonescu /

" Așa încât , vedeți, nu se poate spune că guvernul scapă pulsul adevărat al momentului , că guvernul caută, prin mijloace speciale, să-și făurească un instrument de guvernare , care să-l ajute să domine situațiuni pe care este incapabil să le cârmuiască . "

" Dacă avem un pic de **conștiință** dacă **iubirea de neam** o punem deasupra frazelor și deasupra demagogiei ; **dacă** **preocupările și interesele fundamentale** ale țării ne stăpânesc ;

dacă avem dorința de a **păzi un drept propriu al ei,**

drept pe care nu noi, ci alții îl compromit.

atunci datoria noastră este să facem ceea ce facem astăzi.

"Și atunci eu socotesc că pentru niște oameni maturi ca noi, care am trăit vremurile pe care le-am trăit , - o datorie de veghe se impune." [-----]

Victor Antonescu / 2 apr.'34

▫ Statutul României Mari

▫ Demnitatea și datoria Țării

"Personal , să-mi dați voie să vă amintesc o scenă care m-a impresionat adânc și pe care sunt dator s-o reproduc aici , înaintea dvs.

Eram ministru la Paris și **asistam pe Ion Brătianu la conferința păcii .**

N-am nevoie să vă spun că **curajul, rezistența și bărbăția lui I.C-Brătianu , în fața atacurilor celor mai mari,** a stârnit admirația tuturor.

Afară de el, **nici unul din reprezentanții Statelor mici , n-au îndrăznit să înfrunte furtuna.**

" Și când s-a citit **pasajul relativ la minorități , pe care toți îl dezaprobau**

-nu vreau să citez nume , dar dvs știți cine erau **marile personalități**

care reprezentau statele mici la conferința păcii - toți vorbeau cu mânie, dar nici unul n-a îndrăznit să înfrunte pe Clemanceau .

Singurul care a îndrăznit să ridice glasul , în contra clopotului de trei ori amenințător al lui Clemanceau , a fost Ion Brătianu ,

care a protestat contra tutelei care se întinde asupra statelor mici ,

căci zicea el : **< Dacă este vorba de protecția minorităților,**

acest drept trebuie să se întindă și asupra statelor mari >

Și , d-lor, știți dvs - nu știu dacă este dat în protocoale - care a fost

una din întreruperile vehemente ale lui Clemanceau la adresa lui Ion I.Brătianu ?

< Să fi respectat întâi tratatul de la Berlin ! >

Victor Antonescu / 2 apr.'34

▣ **Apărarea ordinii de drept.**

▣ **Apărarea siguranței naționale**

▣ **Apărarea unității naționale.**

"Ia băgați de seamă : **am clădit România Mare , cum vă spuneam adineauri.**

Această țară aparține nu celor de mâine , cât celor de azi, care au clădit-o.

Și Ion Brătianu este dintre aceia care au clădit-o !

Dvs sunteți oamenii maturi ai acestei țări.

Noi avem un statut pe care am clădit România Mare ;

și acest statut să dea Dumnezeu să-l putem păzi ,

contra revizionismului care ne pândește .

Și cei care sapă ordinea în stat , o sapă cu un gând, nu ca să răstoarne

guvernul național-liberal sau eventual guvernul național -țărănesc,

ci o sapă ca să dărâme fundamentul acestei țări.

(Aplauze unanime , îndelung repetate) .[-----]

Victor Antonescu / 2 apr.'34

-----

b) **P.C.Andrei (PNȚ) , discurs la lege, 4 apr.'34**

(DAD, MO. 38, șed. din 4 apr.'34, p. 1660- 1663)

[LD : ce înarmat era Petre Andrei... probabil este documentat de pe vremea legislației represive din timpul guvernării PNȚ ! Numai că ... ceea ce a avut voie să facă PNȚ, PNL nu are drept !

Dincolo de argumente, unele profund democratice, cum va plăti el cu viața , în 1940 ...]

Subtitluri, sublinieri, semne, comentarii - LD :

/Apărarea granițelor - apărare militară , afacerea Skoda // Apărarea statului - ordinea internă // /

/ Drept comparat : Iugoslavia, Cehoslovacia. Germania, Italia // Legea românească //

/ Monarhia // Regimul parlamentar // Autoapărarea democrației // Puterea executivă //

/ Mișcări anarhice / Extremism de dreapta - stânga //

//Măsurile antidemocratice - rezistența cetățenească // Dizolvările - abuz guvernamental //

// Implicațiile psihologice ale reprimării // Legea PNL - lege de răzbunare //

// Moravuri politicianiste // Concluzie la lege //

PCAndrei / 4 apr.'34

▣ Afacerea Skoda ...

În legătură cu aceasta, **PNȚ cere cu insistență guvernului să lămurească așa-numita chestiune Skoda**. Câtă vreme am fost noi la putere , putea să bănuiască cineva neinformată că am avea interes să mușamalizăm această chestiune. **Partidul liberal** care, în opoziție, a avut rolul de acuzator, are acum datoria imperioasă , să lămurească o dată această chestiune.

- **Dr.Hasnaș** : Erați în Cameră când dl prim-ministru a făcut o declarație clară în această chestiune.

- **PCAndrei** : D-lor deputați, **sunteți astăzi la putere , și un imperativ de onestitate morală și politică** vă impune , în primul rând, **să nu lăsați impresia** că ați întrebuițat această chestiune **pentru a răsturna un guvern și a-i lua locul**, urmărind interese egoiste de partid, și, în al doilea rând, astăzi, **când se atacă așa de mult regimul parlamentar și constituțional, să nu lăsați** nici un moment **impresia că este un fel de înțelegere între partide**, care vor să se acopere unele pe altele.

Noi nu avem nimic de ascuns și pe nimeni de apărat " (**aplauze la PNȚ**)

Onoarea unui partid care are atât de adânci legături în țară, îl face să treacă peste orice fel de considerație. **Onoarea partidului nostru nu stă în funcție de o persoană.**

Noi avem conștiința datoriei împlinite. Noi am dat chestiunea **pe mâna justiției**, care își va face toată datoria și acum, când suntem în opoziție, **dvs aveți obligația să lămuriiți de urgență chestiunea Skoda, pentru a nu mai putea fi speculată de nimeni.** " (**aplauze la PNȚ**)

[-----]

PCAndrei / 4 apr.'34

▣ Măsuri contra violenței !?

▣ Măsuri contra libertăților democratice !

▣ Rezistența cetățenească

[**LD : Sincer democrat , apărând drepturile cetățenești, Petre Andrei se refugiază în lumea ideală , dar se încurcă în propriile argumente , confruntat cu realitatea românească.**]

" D-lor, **nu trebuie , însă, numai un tratament simptomatic.**

Legea de reprimare pe care o prezentați dvs, nu face decât un lucru , **tratează simptomatic .**

Nu putem tăgădui , d-lor, că **mai toți avem sentimentul unei instabilități**

și acest lucru este foarte periculos, pentru că **un asemenea sentiment**

premerge unor mari frământări și unor mari mișcări

De aceea se impune ca **guvernul să se gândească la altă serie de măsuri,**

să nu-și pună toate speranțele într-o lege de reprimare ,

oricât de drastice dispoziții ar prevedea ea.

" Într-adevăr, dvs **vă preocupați pretutindeni de violență , de violența organizată ;**

vorbiți - ceea ce mi se pare mai curios - de **propagarea ideologiei prin violență.**

Într-o țară ca a noastră [!!!] , trebuie să fim bine înțeleși ce înseamnă acest lucru ,

căci **dacă un guvern calcă în picioare drepturile tuturor cetățenilor,**

și **aceștia, organizați în partide, opun rezistență, [!?!]**

ei ar urma să cadă sub prevederile legii dvs.

Dar , d-lor, o autoritate , care a trecut peste orice drept al cetățeanului, i-a batjocorit sufletul,

i-a umilit, nu are dreptul ea însăși la respectul cetățeanului.

Trebuie să o recunoaștem, puterea poate să corupă pe cei care o exercită

dacă nu întâlnește o frână în critica și în rezistența cetățenilor.

Ați fost la guvern de atâtea ori, am fost și noi la guvern, și am putut consta fiecare acest lucru.

Ceea ce oprește un guvern și pe conducători de a aluneca pe panta abuzului,

este tocmai această frână : critica și rezistența cetățenească .

Or, dvs , **cu cenzură, stare de asediu, acum cu această lege,**

înlăturați orice rezistență. Și atunci, dacă veți reuși măcar un moment

să dați impresiunea că au dispărut aceste mișcări, mă întreb cine va avea tristul curaj

să dea numele de pace și de liniște , pustiului momentan care îl veți realiza ?
A păstra ordinea cu orice preț ? Dar ce fel de ordine ?
Cu călușul în gură, cu mâinile legate, fără garanția vieții și persoanei,
fără siguranța în administrarea bunurilor sociale ? Aceasta nu mai este ordine. "
PCAndrei / 4 apr.'34

▫ "Mămăliga românească " explodează ?

▫ Avertisment pentru guvernanți !

" **Dvs accentuați mereu existența violențelor care zguduie statul , și lăsați impresiunea ,**
după cele scrise în gazete, că **statutul ar fi pe marginea prăpastiei.**

Când într-un stat mișcările violente au ajuns atât de generale și de puternice,
încât **bazele lui să fie amenințate , înseamnă că**
în acel stat totul este putred,nimic nu mai este sănătos.

Marile mișcări nu se pot opri prin nici un articol și prin nici o lege, oricât de drastică ar fi ea.
Aceasta **cu atât mai mult , cu cât cetățenii obișnuiți sunt foarte comozi, în virtutea inerției**
ei persistă cu aceeași stare. **Și dacă acești oameni sunt în stare să recurgă la violență ,**
aceasta trebuie **să fie pentru dvs un avertisment și trebuie să vă îngrijoreze serios.**

Din fericire, nu aceasta este situația la noi. " [-----]

PCAndrei / 4 apr.'34

▫ Dizolvarea grupărilor politice

▫ "Actul guvernamental " = abuz de putere

Dvs alarmați opinia publică , prin măsuri care trec peste orice libertăți.

La noi, este mai mult o stare de suflet, de nemulțumire generală, provocată de criză,
de **sărăcie, poate și de greșelile conducătorilor.**

Dar este numai o stare de suflet, de nemulțumire .

Tineretul, care simte mai ușor aceste lucruri , care are instinctul de combativitate mai
dezvoltat, **reacționează imediat . El se poate entuziasma chiar de o ficțiune**
care **îl încântă, îl farmecă, îi dă puterea de a face chiar unele acte necugetate.**

"Datoria guvernului este nu numai reprimarea , ci în același timp ,
să ia măsurile de îndreptare , ca aceste nemulțumiri să nu se generalizeze ,
să nu se agraveze, pe cât posibil să le stăvilească.

Or, dvs .vă preocupați numai de violență , de violența organizată, și prevedeți în art.1,
posibilitatea de **desființare a partidului și a grupării politice , care recurge la violență**
organizată, **accentuând , mereu, și propagarea ideologiei prin violență.**

[Atenție LD ! Nu este o simplă remarcă.Pe parcursul discursului el repetă mereu acest
lucru. Este o recunoaștere , directă, chiar dacă tardivă, a faptului că , în trecut,
PNȚ a recurs la violență în lupta politică : anul 1928 , Alba Iulia , marșul spre București, ce a
însemnat , dacă nu amenințarea cu violențe ?]

E periculos, e foarte periculos acest lucru. **Cu un astfel de articol de lege la îndemână ,**
dvs ați fi dizolvat partidul nostru în trecut, foarte ușor și cu frenezie.

Mai mult, încă, **dați această posibilitate de dizolvare guvernului,**
considerând-o **ca un act de guvernământ.**

La adăpostul actului de guvernământ, câte abuzuri nu se pot săvârși ?

Dvs faceți guvernul și puterea executivă și puterea judecătorească .

Nu mai avem nici o garanție, noi, partidele și grupările politice :

oricând puteți să interpretați legea în sensul dorit de dvs, de câte ori veți întâlni o rezistență.

"D-ilor, indivizii izolați nu pot rezista, ei se grupează în partide și grupări politice,
ori un partid , care este conștient de rolul lui, care își apără un program și un drept,
nu se poate lăsa călcat în picioare .

Atunci guvernul îi aplică imediat art.1 : îl judecă și îl dizolvă .

[-----]

PCAndrei / 4 apr.'34

▣ Implicațiile psihologice ale reprimării

▣ Legea PNL - lege de răzbunare

[LD: Petre Andrei abordează reversul delicat al reprimării ; rădăcina actului de răzbunare ; riscul pe care și-l asumă puterea folosind metodele dure ale reprimării . Este deosebit de interesantă abordarea lui , și merita toată atenția. Tocmai de aceea este , parcă , și mai tragic , actul sinuciderii sale ...]

" O lege de reprimare , cum este aceasta pe care o prezentați , trebuie să dea sancțiuni simțite aceluia care au călcat dispozițiunile legilor și regulile fundamentale ale vieții statului . Dar o asemenea lege nu trebuie să ducă la exasperare și nici să trezească , în sufletul omului , sentimentul că nu mai are nimic de pierdut , pentru că un asemenea individ devine cel mai periculos agent de destrămare a statului .

Dvs , prin prevederile din art. 1 și 5 , condamnați oamenii și-i aduceți la exasperare. În adevăr , dvs , prin art. 1 , luați unei persoane care a aparținut unei grupări sau unui partid care a fost dizolvat , dreptul de a mai face politică timp de 3 ani , căci partidul care-l va înscrie între membrii săi , este amenințat cu dizolvarea.

-Victor Antonescu : Acest aliniat s-a suprimat la Senat .

-Armd.Călinescu : Aceasta dovedește justetea observației d-lui Petre Andrei.

-Petre Andrei : În art.5, dvs pedepsiți cu moartea prin foame , pe cel care a făcut o greșeală în viața lui , prin faptul că a aparținut unei anumite grupări. Deși nu a activat , numai pentru motivul că a fost înscris în acea grupare , nu-i dați dreptul la nici o funcție și interziceți oricărei societăți particulare sau comerciale să-i mai țină în serviciul ei.

Dvs nu vă gândiți că tocmai pe aceștia , pe care aveți interesul să-i dispensați , să se contopească în anumite partide , cu programe bine cunoscute , cu metode de luptă bine determinate , prin dispozițiile actuale din proiectul de lege , îi țineți legați mai mult la olaltă , printr-un sentiment de solidaritate , izvorât din suferințe comune , îi forțați să se asocieze în mod secret și să lupte contra unei organizații unde ei nu mai au nimic de sperat !

Afară de aceasta , proclamați o decădere din drepturile parlamentare , a unui ales pe baza programului unui partid dizolvat . [-----]

Dar cu ce drept anulați dvs hotărârea corpului electoral , dvs , puterea executivă ? În felul acesta se depășește orice limită prevăzută de Constituție , cu privire la separația puterilor . "

PCAndrei / 4 apr.'34

▣ Moravurile politicianiste

[PCAndrei este necruțător. Fiecare propoziție este aplaudată cu ferveare de grupul PNTJ. În orice caz , de la un anumit pasaj , mie mi s-a părut , cel puțin o indecență . Puteau să respingă legea , puteau să o atace din p.d.v. juridic , dar ...așa ...aruncă cu piatra ...]

Die ministru , o lege de apărare a statutului , nu trebuie să lase impresia pe care o lasă proiectul dvs. Desigur , ați avut o pierdere grea , întreaga țară a suferit , căci un prim-ministru a fost ucis , dar , d-lor , o lege nu trebuie să izvorască din sentimentul de răzbunare sau de frică .

(aplauze la PNTJ) O lege trebuie să dea impresiunea de tărie , în baza ei să se îndrepte relele constatate și să înflorească țara .

Nu trebuie să arăți că vrei să te răzbuni sau că ți-e frică de ceea ce se poate întâmpla. (aplauze la PNTJ)

Or , proiectul dvs -deși , poate , nu ați dorit ! -dar tocmai această impresie lasă . Proiectul are un caracter de reprimare.

D-lor, nu putem cere tinerilor ceva pentru care noi nu am dat exemple.
Nu trebuie să mai continue jocul culiselor politice , cu combinațiuni de tot felul,
prin care se tinde să dobândească cineva puterea numai pentru putere ."

[-----]

Petre Andrei /

▣ Concluzie la lege

" Din acest punct de vedere, eu , care **sunt un partizan convins al regimului democratic**
și cred că acest regim nu poate funcționa **decât prin partide,**
partide tari și conștiente de datoria lor, nu mă sfiesc să spun că
viața tuturor partidelor trebuie înnobilită , trebuie să aibă fiecare un etos,
de care să se țină, pe care să-l respecte.

Partidul nostru , care mi -e drag, a început să-și facă această analiză de conștiință,
să se organizeze în consecință.

Datoria guvernului și a partidului care îl sprijină , **este să și-o facă și el,**
să nu agraveze situațiunea în care ne găsim astăzi. (aplauze PNT)

Închei cerând pentru țara noastră , ceea ce **cerea dl Tardieu , nu de mult, pentru Franța :**
este nevoie , înainte de orice reprimare,
să realizăm măcar un minimum de libertate.

Or, dvs, prin acest proiect de lege, **suprimați libertatea , suprimați și garanția**
partidelor politice, țineți sabia lui Damocles deasupra capului lor.

Ne trebuie un minimum de ordine financiară, de legalitate și demnitate civică,.

Aceasta este prima datorie, o accentuez ,

este un strigăt al conștiinței mele în acest moment, pentru că **eu nu pot renunța**
la libertățile și drepturile pe care ni le asigură Constituția.

Un stat are rațiunea de a fi atâta vreme **cât mulțumește pe cetățenii săi.**

Când statul se bazează numai pe intimidare, când guvernul crede că-și poate consolida
situația și **poate stăvili mișcări, numai prin teamă,**

acest stat greu va trăi și greu îl veți apăra dvs,
prin legi , oricât de drastic s-ar prezenta ele. "

-dr.Hasnaș : În teorie.

-PCAndrei : Nu numai în teorie. **Să nu dea Dumnezeu să regretăm mai târziu**
măsurile care se iau acum.

-dr.Hasnaș : Sunt de acord cu dvs, dar numai în teorie.

-PCAndrei : De aceea, dle ministru, **nu pot vota acest proiect de lege ,**
care are numai un caracter de reprimare și de intimidare ,
pentru că **socot că la baza statutului nostru nu trebuie să fie frica de stat,**
ci dragostea de stat, și aceasta nu se vede din proiectul dvs. " (aplauze la PNT)

PCAndrei / 4 apr.'34

c) Gr.Iunian (PRT) , discurs la lege, 5 apr.'34

(DAD, MO 39, șed din joi, 5 apr, 1934, p. 1698 - 1704)

[LD : vorbește după Petre Andrei , Armand Călinescu , CCGiurăscu , Gh.Cuza .
Sublinieri, supratitluri, comentarii , semne - LD]

[-----]

Iunian / 5 apr.'34

▣ " Sprijinul " duplicitar al PNT (acordat PNL)

▣ Existența curentelor adverse în PNT

[L .D : face un aspru **rechizitoriu la adresa celor două partide** , care se sprijină reciproc...
atunci când este vorba de măsuri represive...

Din partea lui Iunian este multă , multă ranchiună. Mereu, mereu, caută să speculeze
disensiunile, divergențele , curentele , din PNT. Uneori are dreptate .

Îl ajută și Șeicaru , care-i întinde o capcană... "antidemocratică " .
Dialogurile scot la iveală un real și complicat fenomen : culisele politice]

-Pamf. Șeicaru : Die lunian, toate partidele,
în opoziție, sunt cele mai **fervente elemente ale anarhiei**,
și numai când sunt chemate **la putere** , **se convertesc la ordine** .
lată origina răului.

-lunian : Se poate .

-Șeicaru : Nu " se poate" , așa este. **Ori că mobilizezi anarhia de extremă stânga ori pe cea de extremă dreapta** , ea trebuie să te ducă , ca un val infect, spre putere .**Aceasta este toată problema.**

-lunian : Cu cât aveți mai multă dreptate , cu atât socotesc că legea aceasta este mai gravă în consecințele ei.

Cine va avea să aprecieze actele de anarhie , d-le Șeicaru ?

Cine va avea să drămuiască violența , atunci când ea se va manifesta ?

Și după care criterii ?

Ar fi scăpat vreunul din partidele mari , care își acordă în fiecare zi și își recunosc sprijinul lor , **sanționarea prevăzută în această lege** , pentru actele din trecut ?

[-----]

lunian / 5 apr.'34

▣ PNL - partid de ordine ?!

▣ Dovezi privind "violențele" sale

[Nu este prima oară când acest om îmi repugnă .Este adevărat , este "depozitarul" multor informații din viața politică , pe care le aruncă ... la momentul potrivit .

Dar nu știu cum... toate mărturiile lui sunt menite să răscoalească culisele murdare , sau dubioase, sau incomode ... **Acum o ia de la 1911 !]**

" Încep [**examinarea**] cu cel Liberal .**Este Partidul Liberal un partid de ordine ?**

Probabil că da. De aceea cere concursul dvs. ca să-i dați o lege care să permită desfășurarea unei guvernări de ordine.

" Ia să vedem **dacă** Partidul Liberal nu s-a făcut el niciodată

vinovat de acte de violență în propaganda ideologiei sale, în executarea programului,

dacă nu s-a făcut vinovat cel puțin **de prepararea actelor de violență ? "**

[Va lua doar două momente : unul din timpul sufragiului restrâns, altul , din cel universal. Eu le voi da în rezumat]

[-----]

Ion ICBrătianu a denunțat și a amenințat pe **PPCarp** , care i-a răspus că

< Revoluția se face pe idei, nu pe afaceri ! > , amenințându-l cu fierul roșu !

La aceasta , șeful PNL a răspuns :

<...dacă prin revoluție se înțelege o acțiune violentă pentru a desființa o stare legală de lucruri , noi asistăm la revoluția cea mai obraznică , fiindcă este dusă de guvern , care însuși ar trebui să apere legalitatea . >

"Aș recomanda PL de azi și guvernului dlui Tătăărăscu ,

să reflecteze asupra acestei **osânde** care se răsfrânge , după moartea lui Ion Brătianu, asupra activității de astăzi a guvernului liberal."

Ce faci față de un asemenea guvern abuziv ? Stai cu brațele încrucișate ?

Se poate lăsa un popor întreg , o colectivitate să fie stâlcită de măsurile abuzive

ale unui guvern care instituie în acest chip o "**revoluție obraznică** " ?

Cu această lege a dvs , **la 1911, PNL nu trebuia dizolvat ?**

[-----]

-Șeicaru : Aceasta era în 1911 și suntem în 1934. Faceți socoteala , în câte state din Europa se mai vorbește astăzi cu vocabularul de la 1911 ? (aplauze la PNL)

Dvs trebuie să discutați o lege în raport cu statutul, nu cu un partid care , întâmplător se găsește la putere și care peste 24 de ore poate să nu mai fie la conducerea statutului.

Ceea ce interesează este următorul lucru :

statutul este apărat sau este pradă anarhiei ? Aceasta trebuie să o discutați !

-**lunian** : Nu e nevoie să strigați !

-**Șeicaru** : Dle Lunian, noi cunoaștem pe toți oamenii cari circulă oriunde este anarhia, ca să ia acțiuni pentru conducerea...

[LD : Șeicaru ...îi dă ... " șah ! "]

-**lunian** : Eu nu am căutat niciodată să atrag pentru mine o stare de spirit ; dimpotrivă, în toate împrejurările m-am găsit în poziție de critică a acelor măsuri care puteau să iasă din cadrul legal.

Colectivitatea, dle Șeicaru, se poate afla și ea în stare de apărare .

(aplauze la opoziție) [-----]

Am văzut ceva. Învinuiri permanente , ce vă aduceți unii altora.

Și aici și în Senat vă aruncați învinuiri aproape în fiecare zi,

spre demoralizarea întregii opinii publice,

și înlesnind crearea aceluia sentiment nu numai de neîncredere ,

dar mai cu seamă de repulsie, de dispreț total

față de organizațiile noastre politice,

fiindcă lumea asistă în fiecare zi la învinuiri de mare gravitate

pe care dvs le aruncați PNT , care de către acest partid vi se aruncă dvs,

fără ca nici contra unora, nici contra celorlalți , pentru nici un act ,

să se fi luat vreo sancțiune."

[LD: continuă astfel cu critica primelor 4 luni de guvenare , până ce Șeicaru îi spune căare exact ideologia lui " Kerenski " , în politica românească ! ...

Vezi discursul următor ... Șeicaru se va explica] [-----]

lunian / 5 apr.'34, retro' '27

▫ PNT - partid de ordine ?!

▫ Dovezi privind "violentele" sale

[LD : aplică și cu mai mult zel atacurile contra " apropierii " PNT de PNL , pentru a demonta argumentele legii ... dar și pentru a glorifica perioada când el era în acel partid ... Și cum se putea altfel decât readucând în memorie episoade din vremea opoziției înverșunate a PNT !]

PNT n-a fost considerat totdeauna ca un partid de ordine.

" A fost o vreme - eu o numesc perioada generoasă de manifestare a a Partidului

Țărănesc , mai târziu PNT- în care partidul avea cinstea unor permanente atacuri

din partea PNL, pe cele mai grave teme, din care nu lipsea

nici învinuirea de comunism , nici învinuirea de neonestitate.

Unii vânduseră Cadrilaterul ,alții - după declarațiile făcute de dl Mircea

Djuvara la 1927 , bazate pe pretinse declarații ale unor membri autorizați

ai Sovietelor - erau sprijinatorii acțiunii comuniste .

Eu am avut onoarea să apăr Partidul Țărănesc împotriva unei atari învinuiri.

" A fost o împrejurare în care dvs , dacă ați fi avut legea, ați fi aplicat-o cu siguranță față de

PNT . Pe atunci nu erați încă în aceste admirabile raporturi și nu vă recomandați pentru succesiunea guvernului , pe temeiurile învinuirilor permanente pe care vi le aduceți și din opoziției de la guven.

Pe vremea aceea, dvs considerați Partidul Țărănesc ca o primejdie , fiindcă era

reprezentantul dorinței de înnoire a vieții publice , și pentru că vă temeți că,

prin executarea programului său , se putea întâmpla să vă zdruncine pentru totdeauna din situația pe care o aveți."

 # 1927 . " În lumina acestor raporturi de pe vremuri, nu miră ce s-a întâmplat la 1927 :

Partidul Național-Țărănesc a convocat un congres la Alba Iulia , la 20 noiembrie 1927. Era stare de asediu și congresul a fost oprit. Atunci a venit președintele partidului , dl Maniu , și a întrebat pentru ce a fost interzis congresul ? ....

-**G.Bogdan -Duică** : Și comuniștii de la Petroșani, nu numai dl Maniu !

-Gr.Iunian : Pe atunci erai membru al PNT !
 -G.Bogdan -Duică : Fugisem .
 -Iunian : Nu ! Înțelepciunea va veni mai târziu ! (ilaritate)
 -G.Bogdan Duică : Ca și dvs .
 -Iunian : Da, dar eu am rămas în cadrele convingerilor și susținerilor mele de atunci . Sunt și voi rămâne permanent în acest cadru.
 -N.S. Tănăsescu : Nu prea ai dat dovadă : ai fost în vreo 4 partide.
 -Iunian : Să-mi dați voie să nu vă răspund.
 [-----]
 [LD : continuă să citeze din respectiva polemică ce-a spus Maniu, ce-a spus Duca, ce-a strigat o voce , ce-a strigat altul ....]
 -Maniu : Să dovedești !
 -Duca : O voi dovedi prin sancțiunile ce le vom aplica !
 -Voci : Să îndrăznești , să îndrăznești !
 -Ștefan Cicio -Pop : A ne împușca poți, a ne intimida , niciodată !
 -Iunian : Așa se răspundea atunci de către PNT.... Se vorbea bărbătește ... Acum PNT s-a cumițit . A fost proclamat partid de ordine... partid cuminte ...
 [-----]
 Iunian / 5 apr.'34

▣ Atmosfera morală

▣ Nemulțumirile profunde

▣ Consecințe ale legii

" Voiți să apărați ordinea în stat ? Foarte bine.
 Nu vă lăsați pur și simplu impresionați de manifestările morbide, ci căutați cauzele lor , cum foarte bine a spus d-l prof.Giurescu , de la această tribună. **Ceea ce fac posibile aceste manifestări , sunt unele nemulțumiri profunde.**
 Și nu atât manifestări de ordin național, cum spunea dl Giurăscu, dar mai ales altele , mai generale și mai grave. Există un sentiment de împotrivire contra a ceea ce apare ca o imoralitate permanentă în viața noastră publică
 Există revolta față de lipsa de sancțiuni împotriva celor care batjocoresc banul statului și interesele superioare ale țării . (Vii aplauze la PRT) Sentiment de revoltă față de lipsa de sancțiuni împotriva tuturor abuzurilor care se fac de către puterea executivă !
Înlăturați aceste cauze care determină starea de spirit, care fac să se nască această credință că numai prin schimbarea actualei forme de organizare a statului, s-ar putea ajunge la îndreptarea relelor care, prin mijlocul partidelor de guvernământ, nu s-a reușit să se îndrepteze.
 Aceasta este realitatea, dle ministru al justiției .
Cu această lege, nu veți putea vindeca starea de spirit .
 Veți lua măsuri de dizolvare , măsuri de o gravitate extraordinară .
Desființați partide , nu vă mulțumiți ;
răpiți viața morală a individului , nu vă mulțumiți ;
răpiți și mijloacele materiale de existență (cu măsurile contra funcționarilor)
 Gr.Iunian / 5 apr.'34
 -----

d) **CCGiurăscu *** (PNL-geogist) , la **Legea pentru apărarea Statului, 5 apr.'34**

(DAD, MO 39, șed. de joi, 5 apr.'34 , p. 1693- 1694)

[LD :era " joia mare " , din săptămâna patimilor ; cu o zi înainte,în Parlament vorbise Titulescu ; la Consiliul de război... ultimele zile ale procesului Gărzii de Fier.

Deși legea era îndreptată explicit, împotriva **Gărzii de Fier**, CCGiurăscu nu spune absolut nimic despre G de F , ci o evocă , aluziv, sub expresia ... "**nelinești și frământări**" .

Mi s-a părut o "**găselniță**" ipocrită și echivocă , care denota fie frică, fie lașitate, fie oportunism.
[LD: sublinierile, subtitlurile problematice , comentariile îmi aparțin :
// Opozantul obiectiv // Conceptul de ordine în stat ; momente PNL : 1848, 1914 //
// PNL georgist : conceptul de **ordine organică, profundă, reală** //
// Legea Antonescu - Monarhia ; Parlamentul /
// Legea Antonescu - favorizează partidele mari ; discriminează partidele mici /
// Legea Antonescu - vis-a vis de moravurile politice , aspecte etice :
neîncrederea în conducători ; promisiuni neonorate //
// Neliniști naționale : Armată ; Învățăământ ; Administrație ; Presă ; Politică externă /
// Legea Antonescu = lege represivă / Documentul integral la **fișier PNL-georgist II**

Notă *-

CCGiurăscu . n. la ;istoric, fiul istoricului C.Giurăscu,
[LD : introdu aici detenția sub comuniști]

CCGiurăscu / 5 apr.'34

▣ Promisiuni de opozant obiectiv.

"Nu fac parte din aceia care consideră că în lupta politică ,
nici binele nu trebuie să-l accepți de la adversari ;
și iarăși , **nu împărtășesc catehismul bunului opozant ,**
după care **tot ce vine de la guvern trebuie criticat cu orice pret ,**
și invers, **tot ce este afirmat de opoziție** constituie prin aceasta însăși un merit.
"Țin să vă încredințez , deci , din capul locului ,că acelea ce voi spune de la această tribună ,
vor fi animate de **spiritul celei mai perfecte obiectivități.**
Nu cred că aducem un serviciu , **nici regimului parlamentar și nici țării,**
deformând realitățile , mai ales când , prin aceste deformări,
urmărim scopuri meschine de partid. "
[-----]

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Legea Vict.Antonescu

▣ Regimul monarhic

[LD : până aici i-a fost " obiectivitatea" : privind trunchiul comun !
Acum, devine, "**opozantul de partid " prin excelență !**
Acum este vânturată sabia frustrantă și complexată a unui partid-mlădiță ,veleitar ,
care se rupsesse de partidul-trunchi doar în speranța captării bunăvoinței regelui Carol .
Ceea ce este stânjenitor ,în cazul lui CCG , este faptul că el nu era un tânăr deputat "de rând" ,
era istoric ,ceea ce presupunea o cultură politică și un minim discernământ
Zelul pro-carlist al lui CCGiurăscu ... era destinat acelorăși urechi regale.
Altfel, totul poate fi "obiectiv" .] [-----]
CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ Legea Vict.Antonescu

▣ Regimul parlamentar

[LD : nu auzise , nu cunoștea CCGiurăscu atacul agresiv antiparlamentar din programele
și acțiunea partidelor extremiste , de stânga și dreapta ?! Puțin probabil.
Mai degrabă ... pare un gând -subversiv - incipient , destinat tot lui Carol,
și mirările lui să fie pline de ipocrizie .Poate , mă înșel , acesta este doar un gând.
Poate prematur detectat]
[-----]

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ **Legea Vict. Antonescu = apărarea partidelor de "guvernământ"**

[LD : CCGiurescu spune "off-ul" partidelor mici , ignorând fondul solidarizării între PNȚ și PNL : măsurile anti - Garda de Fier - despre care nu spune nimic !]

"Ce este această lege pentru apărarea ordinii în stat ?

Este o lege pentru **garantarea puterii** ,
în favoarea unor **anumite partide de guvernământ**.

Aceasta este realitatea pe care proiectul de lege caută să o garanteze.
Am asistat adineauri la **spectacol edificativ** : am văzut pe d. Călinescu
într-o dulce armonie cu Partidul Național-liberal ...

[-----]

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ **Nu legea apărării ordinii ...**

▣ **Legi de vindecare a relelor**

"D-lor, **este o stare de neliniște** în societatea românească este **o stare de frământare**
în această societate și, evident, **neliniștea , frământarea** se exteriorizează ,
își caută căi de manifestare .

Dvs încercați să combați aceste manifestări exterioare ,

exprimarea **stării de neliniște , de nesiguranță , de greutate** ,
în care se află societatea românească contemporană. Vă preocupă manifestările exterioare ale ei.

Cred că procedeul este greșit.

În adevăr , ce ați zice dvs de **un medic** care, văzând că pe corpul unui bolnav
apar **pete de roșeață** , simptom precis al unei maladii,
nu ar căuta să afle boala de care suferă bolnavul, raciile adânci , organice,
ale acestui organism, ci **ar spune : să aplicăm câteva plasture** pe punctele
în care s-au ivit **petele de roșeață** , pentru ca **acestea să nu se mai vadă ?**

Este un procedeu , mi se pare - iertați-mi cuvântul - **simplist .**

Eu nu socotesc că dacă **acoperim printr-o lege de asigurarea ordinii în stat ,**
câteva manifestări exterioare , am rezolvat chestiunea , am vindecat boala adâncă ,
grea, de care suferă societatea românească în momentul de față.

Nu legi de apărarea ordinii în stat , ci legi pentru curmarea situațiilor primejdioase ,
dăunătoare , **în care se găsește elementul etnic în statul românesc** ,
legi pentru îndreptarea relelor de care suferă - și suferă adânc și de multă vreme ,
de ani de zile, această societate- ne trebuie." [-----]

CCGiurescu / 5 apr.'34

▣ **Neîncrederea în conducători**

▣ **Promisiunile neonorate ale guvernului**

[Pentru CCGiurescu , rezultatul alegerilor . care desemnaseră , totuși, încrederea în anumite
formațiuni politice , nu are nici o importanță !

Este o aroganță greu de explicat , decât ... din ambițiile politice ale grupului georgist ...]

"...**Este o stare de neliniște** în societatea românească .

Această stare are, înainte de toate , **o cauză de ordin moral : societatea românească**
nu mai are , în momentul de față , **încredere în conducătorii actuali ai ei.**

-**G. Bogdan -Duică** : Chiar în toți conducătorii ?

-**CCGiurăsescu** : "Poate nu m-am exprimat destul de tare . Eu am spus că nu mai are încredere
n conducătorii actuali

-**Crist. I. Elefterescu** : a dovedit-o alaltăieri, cu ocazia alegerilor , despre care cred că
nu puteți sune că nu au fost absolut libere. Și atunci, de sigur,
ceea ce Bucureștii au exprimat pe calea alegerilor de alaltăieri,

este **exprimarea exactă a cugetării și simțirii românești.**

-**N.Constantinescu - Bordeni** (georgist) : Ce are de-a face scripca cu iepurele ?
DI Giurăscu tratează altă chestiune și spune că **poporul a ajuns la exasperare** ,
că **nu mai are încredere în conducătorii de azi**, oricare ar fi - d-ta , eu sau altul -
pentru că **a fost înșelat în speranțele lui.** [-----]

-**CCGiurăscu** :va da fapte **"Criza de neîncredere este reală** . [-----]

Ați avut **o serie de întruniri** înainte de a veni la guvern, la care **au participat toate competențele** dvs și ați exprimat **o serie de deziderate."**

Au trecut 8 luni de când sunt la guvernare .Ce au făcut ?

/problemele aparatului administrativ - nu s-a făcut nimic ;

/ economii riguroase - au mărit nr.miniștrilor în guvern ;

/ aducerea bugetului - încă nu l-au făcut ;

-**Chr.I.Elefterescu** : Așteptați propunerile bugetului, să vedeți dacăse fac sa nu economii ,

/ ieftenirea vieții - au scumpit zahărul ș.a. ;

/ sancționarea vinovaților ; pedepsirea defraudatorilor banului public - faimoasa chestiune Skoda !

De ce nu a început ancheta parlamentară ?

-**N.Batzaria** : dl primministru nu a decalarat că aduce, după vacanța parlamentară ,
dosarele afacerii Skoda ?

-**Justin Stănescu** (vicepreșed.) : Vă rog veniți la legea pentru apărarea ordinii !

-**CCGiurăscu** : Asta o discut .

-**Leonida Dumitrescu** : Faceți critica politicii guvernului, în loc să vorbiți de proiect .

- **CCGiurăscu** : Vorbesc de ordinea internă . Aici este una din temeliile ordinii .

Ordinea reală, organică, despre care vorbeam.

[-----]

CCGiurăscu / 5 apr.'34

▣ **Concluzie- la legea ordinii în stat**

" **Acesta este sensul pe care trebuie să-l urmărim**, accentuez încă o dată,

nu prin legi de suprafață, prin legi de poliție, prin legi represive,

care să privească numai superficialitatea vieții noastre publice,

ci printr-un complex de legi cari să privească problemele esențiale

ale neamului nostru " (aplauze la PNL-georgist)

CCGiurăscu / 5 apr.'34

e) (26.c) Pamfil Șeicaru , la legea apărării statutului , 5 apr.'34

(DAD, MO 39, șed. de joi, 5 apr.'34 , p. 1704- 1707)

[LD :deputat "aparte" , "independent" : ales suucesiv în parlamentul PNTJ, PNL ....

Interesant , temut (?!) , cu originalități pe care i le îngăduia statutul lui ... ,

cu câteva premoniții deosebite (întâmplătoare sau nu !) privind viitorul apropiat sau depărtat

al României . Printre aceste previziuni : **regimul democratic va fi distrus**

și va fi urmat de regimuri totalitare extremiste , de dreapta și de stânga .]

Sublinierile, supratitlurile, comentariile , îmi aparțin.

Șeicaru / 5 apr.'34

▣ **Duplicitatea - imoralitate politică**

" **D-I Iunian** făcea critica acestei legi . Are perfectă dreptate ; suntem de acord,

cu atât mai mult de acord , cu cât **d-lui este unul din cei mai splendizi**

reprezentanți ai acestui regim democratic.

"**DI Iunian** , pentru a sublinia contradicțiile adversarilor, făcea citații bogate .

Dar eu nu știu **pe care partid sau om politic nu a-i putea să-l pui pe două coloane :**

cu ce a spus în opoziție și ce a spus la guvern.

Întreb :**care este omul politic care și-a măsurat cuvintele** din opoziție ,

știind că vine scadența inevitabilă ?

Care este omul politic care nu a zgândărit rănila țării , care nu s-a apropiat să șoptească îndemnuri la insurecție sau la violențe , care nu a mobilizat instinctele telurice , ca să pună mâna pe putere ?
Mi-ar fi ușor să dau replica domnului Iunian : paradoxul acela al întrunirilor ținute de d-sa la Cernăuți , cu ucrainenii și comuniștii ,
în care **statul românesc a fost terfelit** , în care acest stat a fost denunțat **ca un regim de rușine**, de către un oarecare domn Rădulescu -Pușcărie , sau nu știu cum îi mai zice ! (**aplauze la majoritate**)
În același timp , același domn - care pleda la Rădăuți pentru extrema stângă , pleda la București pentru extrema dreaptă !
Pentru că nu interesează de unde vin voturile ; **voturi să iasă ! "**
Șeicaru / 5 apr.'34

▣ **Legea Antonescu**

▣ **Viciul organic al democrației : demagogia .**

"Dle ministru, ceea ce faceți dvs aici, este **o lege fără urmări.**

Dvs.,partidele , când vă duceți să luați contact cu masele , **ce faceți ?**

Să vorbim cinstit ! Le spuneți : < Măi băiete , ai prestația ? Lasă că venim noi la putere și te scutim de prestație ! > Fără să adăugați că mâine, vine și scadența :

Că dacă nu este prestație, nu sunt drumuri !

În același timp, îi vorbești țăranului de sfânta libertate care îl face să fie așa cum sunt toate gospodăriile satului , și cum e statul acesta :

hăcuit de anarhie și de puturoșenie !

Puteți dvs împiedica pe un om politic să spună că el vrea să scadă birurile ?

Ministrul de Finanțe este un om crucificat - căci **astfel îl judecă partidele :**

- Nu se plătesc lefurile ? ... Canalia nu plătește !

- Vă încasează birurile ? --- Canalia !

"Această lege poate ea oare să oprească aceste elemente anarhice ?

Anarhia circulă și democrația ispășește astăzi vițiul ei organic :

supralicitarea demagogică - fie **de extrema stângă**, fie **de dreapta** - nu are importanță !

Pamf.Șeicaru / 5 apr.'34

f) I. Petrovici (PNA) discurs la legea apărării statutului , 5 apr.'34

(DAD, MO 39, șed. din 5 apr.'34 , p. 1686- 1688)

[LD : din partea PNA, Petrovici este deputatul " de serviciu " al PNA .

Goga cred că lipsește din parlament . Supratitluri, sublinieri , comentarii , îmi aparțin]

[LD : inteligent , cultivat , Petrovici își pune întreaga capacitate speculativă

în slujba partidului în care , după părăsirea PNȚ, s-a înregimentat .

Pledează , de pe pozițiile democrației - în principiu - pentru libertatea " desfrânată "

(în vreme ce șeful său , Goga, este contra regimului democratic !)

pentru "violența constructivă " , pentru dreptul la răsturnarea " ordinii existente " .

Nu atât pentru a apăra Garda de Fier, cât pentru a legitima aceste forme de luptă.

Consideră legea ca fiind îndreptată împotriva partidelor adversare .

Votează contra și cere suprimarea legii]

Supratitluri, sublinieri, semne și comentarii îmi aparțin.

I.Petrovici / 5 apr.'34 , retro ' înainte de război ...

▣ **Tradiție doctrinară : ideea de autoritate .**

▣ **Titu Maiorescu versus CARosetti**

"D-lor deputați , îmi veți da voie să încep , mai ales că suntem într-un cerc restrâns de familie,

cu **evocarea unei amintiri** și aceasta nu pentru plăcerea de a mă duce cu gândul **într-o epocă în care statul se apăra fără măsuri draconice**, ci pentru că pot să spun acea amintire în legătură cu observațiile pe care le voi face acum .

" D-lor deputați, ilustrul meu profesor , **Titu Maiorescu**

-**ilustru și ca parlamentar** , cu toate că , până acum **galeria aceasta de busturi** , deși atât de indulgentă și atât de primitoare , încă **nu cuprinde și chipul lui Maiorescu** - **îmi relata odată o convorbire** pe care a avut-o cu un mare fruntaș , de pe vremuri , al partidului dvs., **cu C.A.Rosetti** , o convorbire contradictorie, în care Maiorescu a susținut o teză , CARosetti , o altă teză.

Maiorescu îmi spunea că a fost impresionat de argumentația lui Rosetti și , până la urmă, s-a lăsat convins.

" Titu Maiorescu era conservator, și susținea ideea de autoritate , cu tot ce această idee cuprinde restrictiv în materie de libertate .

Atunci **CARosetti i-a răspuns : poporul nostru** , care abia a ieșit din **veacuri de asupri**, din **veacuri de vasalitate**, care i-au ucis **inițiativa și spontaneitatea**,

are nevoia să i se facă din nou educația inițiativelor și spontaneității,

și pentru aceasta **este bine să i se acorde libertăți cât de largi ,**

o libertate chiar desfănată

- acesta este cuvântul pe care mi l-a transmis Maiorescu că l-a folosit Rosetti -

pentru ca în cadrul ei să se poată deprinde cu inițiativa .

" **Maiorescu**, care era foarte **econom la laude** și de o **bunătate nu tocmai angelică**, relatându-mi această convorbire , mi-a adăugat :

Rosettachi - probabil că așa i se spunea în intimitate - **era un cap . "**

I.Petrovici / 5 apr.'34

▣ **Legea = eroare psihologică**

▣ **Pasivitatea și lipsa de inițiativă a românilor.**

▣ **Violența = reacția omului comprimat**

" Mă gândesc , d-lor deputați , **ce ar zice CARosetti** , dacă ar putea citi

proiectul de lege de oprimare pe care l-au făcut urmașii săi. "

-**Victor Antonescu** : **Ar zice că s-au schimbat vremurile ! (aplauze la majoritate)**

-**I.Petrovici** : Nu vă grăbiți, d-lor . **Vremurile s-au aschimbat ,**

dar au rămas absolut întregi acele lucruri pe care el credea că trebuie să le lăcuască , anume pasivitatea poporului nostru și lipsa lui de inițiativă .

Acestea au rămas intacte .Și, din acest p.d.v., proiectul dvs **contravine în modul cel mai radical ,opiniunilor marilor dvs fruntași.**

Dar , d-lor deputați, eu cred că **proiectul de față** nu este numai din acest p.d.v. ,

o eroare de psihologie . Mai este tot o eroare și din alt p.d.v.

" Citind **Expunerea de motive**, făcută cu multă îngrijire de dl ministru,

am văzut că aici este vorba **să se ia măsuri împotriva violenței.**

Cuvântul **violență** apare în mod repetat. D-lor, nu numai după părerea mea,

violența este adeseori modul de reacțiune al omului comprimat .

Atunci **când nu se mai lasă libertatea inițiativelor constructive,**

se deschide drumul violenței destructive.

Eu mă tem - și am dreptul să mă tem - că **acest proiect de lege** , departe de a fi o stavilă împotriva violenței, **să nu devină, cumva, un generator de violență.**

-**G.Bogdan -Duică** : Facem atunci unul mai grav . "

I.Petrovici / 5 apr.'34

▣ **Păstrarea ordinii existente ?!**

▣ Interzicerea violenței ? !

"Dar , pentru a completa expunerea , spicuesc din textul **Expunerii de motive**, o altă noțiune cardinală , pentru această elaborare legislativă.

Se vorbește insistent de **păstarea ordinii existente** .

D-lor deputați, eu personal, cu educația pe care o am și cu vârsta mea, care începe să fie înaintată, vă mărturisesc că sunt atașat la ordinea existentă .

" Însă, totuși, nu pot să nu spun că **ordinea existentă** nu urmează să fie expresiunea **definitivă și eternă** a organizării sociale.

Istoria ne arată că **societatea omenească și-a schimbat de foarte multe ori rânduielele**.

Se poate întâmpla ca în această epocă pe care , mai mult sau mai puțin, cu toții o caracterizăm ca o epocă de instabilitate , **societatea să-și caute forme noi**,

ne mai putând să mai încapă în mod adecuat în așa zisa **ordine existentă**.

Se poate încă și **mai mult decât atât** .

Când este vorba de ipoteze , nu sunt categoric și afirmativ ;

dar se poate întâmpla ca în **adâncul vieții sociale** ,

această transformare să fie deja făcută

și **ordinea existentă numai să întârzie la exterior**,

fără să-i mai corespundă la spatele ei o realitate , așa ca lumina unor stele , care continuă să strălucească câte o dată , chiar atunci când ele au dispărut de mult .

Dar se poate întâmpla , cu drept cuvânt , să-mi spuneți : desigur, ordinea socială se poate schimba, dar fără **comotțiuni** .

E vorba numai de violență , de o schimbare fără violență.

"Recunosc că această observare s-ar putea să fie judicioasă .

Trebuie ca toată lumea care are o răspundere,

să-și dea silințele ca **să îndrume mecanismul social spre forme noi** ,

dacă sunt necesare, dar fără **zguduire și fără comotțiuni**.

Dar nu este mai puțin adevărat că **aceasta presupune un lucru** : cei care ne guvernează

să fie **oameni de concepție îndrăzneată** , oameni **capabili de înnoiri** ,

oameni care **să nu fie închiștiți în anumite prejudecăți rutinare** .

Când acest lucru nu se întâmplă , căci se poate să fie guverne bine și , tot așa,

să existe guverne slabe, apoi **violența este forma de reacțiune pe care o ia lumea** ,

atunci când guvernele **nu se țin de pasul vremii și când nu sunt la înălțimea cerințelor**

actuale . De aceea, **a osândi principial violența** , care , la un moment dat ,

ar putea fi vehiculul unic al progresului este și o greșală și o inutilitate . "

Cu toții lăudăm de câte ori avem prilejul , binefacerile **revoluției franceze**

ale acelei revoluții **căreia îi datorăm foarte mult și noi** ,

nu numai **alcătuirea noastră de stat**, dar și **unitatea noastră națională**.

"Cu toate acestea, **știți foarte bine că revoluția franceză s-a făcut în mod violent** .

Prin urmare , **noi ne închinăm și aducem omagii** unei mari transformări sociale ,

care s-a făcut prin violență. Iată că sunt împrejurări în care **violența nu este condamnată** .

-Aurelian Bentoiu : " În acest proces știți foarte bine că **sentința definitivă încă nu a dat-o istoria : este încă o controversă istorică**".

-I.Petrovici : Este foarte greu să explorăm perspectivele infinite , până în ziua când vom putea să facem bilanțul complet al tuturor mișcărilor sociale ,

ca să putem da o judecată absolută. " [LD . Câteva paragrafe , text șters, ilizibil]

[-----]

I.Petrovici / 5 apr.'34

▣ Legea = represiunea tineretului studios.

Mai citez un singur aliniat care, de asemenea , socotesc că a fost foarte rău inspirat :

" **Studentii sau elevii care vor fi dovediți că au făcut parte din grupările politice dizolvate, vor putea fi excluși , vremelnic sau definitiv, din toate universitățile și școlile din țară, pe baza unei decizii a ministerului respectiv** . "

Domnilor, am o activitate veche de profesor ; nici o dată nu am asmuțit pe studenți,

nici o dată nu am căutat să-mi fac **din studenți, partizani ; elevi, da , partizani , nu .**
Din acest p.d.v. , nu pledez câtuși de puțin o cauză personală .

Însă , nu-i mai puțin adevărat că , trebuie să **recunosc un lucru :**
antrenamentul posibil al tinerimii , cu **sufletul curat și cu intențiile cele mai bune.**
Este foarte cu putință ca, la un moment dat , **tinerimea să se simtă atrasă**
de un partid cu concepțiuni îndrăznețe , un partid care încă nu a trecut
la violența de fapt, pentru că , în defninv, **îndrăzneala aceasta atrage tineretul și** ,
de multe ori, **ea este o formă a idealismului.**
Pentru aceasta **găsesc aliniatul cât se poate de draconic** ,
mai ales că **eliminarea lor de la universitate nu se va face de universități**
[-----]

I.Petrovici / 5 apr.'34

▣ **Legea = armă a unui guvern slab**

" Colegul meu , d-l prof.Andrei, spunea în ședința de ieri, că **este foarte util să se întărească**
într-un stat puterea executivă. Sunt de acord cu d-sa și cred că toată lumea .

Însă un lucru : **să nu uităm că pot fi guverne de valoare**
și **pot fi guverne care nu sunt de valoare ;**
și, la urma urmei, **dacă aş putea să dau o armă de întărire în mâinile unui guvern de**
valoare , ca să-i potențez forța lui, **nu înțeleg însă , în nici un caz , să dau o astfel de**
lege în mâna unui guvern slab, ca să acopăr deficitul puterii lui . (aplauze la
opoziție)

" Pentru aceste considerente, declar că **voi vota contra legii,**
pe care **o socot inacceptabilă** , cu toate îndreptăriile care s-au adus la Senat ,
fiind încredințat că **mai bună decât toate îndreptările , ar fi suprimarea ei integrală "**
(aplauze la opoziție)

I.Petrovici / 5 apr.'34

g) **Aurelian Bentoiu *** (raportor) , **legea apărării statutului** ,

(DAD, MO 39, șed .din 5 apr.'34, p. 1708-1714)

" **sunt democrat prin sânge , prin ereditate , prin extracțiune socială și prin convingere "**

Notă*

Avocat de prestigiu în Baroul de București.**N.la 29 iun.1893**, la Făcăeni, jud.Ialomița.
Deputat liberal ; ministru al Justiției între 29XI 1939 -3 VII 1940 , în guvernarea Gh.Tătăărăscu ;
În mai 1946, candidat PNL -Dinu Brătianu . În 1948, a fost radiat din Barou.
În nov.'48 - iun.1956 , condamnat .Eliberat pentru scurt timp, rearestat în 1957 și condamnat la
muncă silnică pe viață . Mort la Jilava, 27 iun. 1962 , la 69 ani .
(Cf.Cicerone Ioanițoiu, Victimele terorii Comuniste, Dicționar A-B , p. 180)

Aurelian Bentoiu / 5 apr.'34

▣ **În apărarea legii**

" Dle președinte, d-lor deputați, într-o **situație îngrijorătoare** , neputând s-o calificăm altfel,
dacă avem curajul să privim realitatea în față, **guernul vine cu proiectul acesta de lege,**
pentru **apărarea ordinii politice și sociale periclitare.**

"S-au adus **critici numeroase** de oratorii opoziției , cari s-au perindat la această tribună,
întemeiate unele **pe considerațiuni sociologice-juridice** - dl Andrei -
altele **pe considerente istorice** - dl Giurăscu și Petrovici -
altele filozofice - dl Petrovici , unele **diletante și simplist opoziționiste.**

"Este o lege de un covârșitor interes . **Voi combate aceste obiecțiuni** rând pe rând,

demonstrând legitimitatea legii în rațiunea și în cadrul dreptului pozitiv, demonstrând **necesitatea ei** din cauza **insuficienței mijloacelor de reprimare**, rezidând din legiferările anterioare - le voi combate toate aceste obiecțiuni, presupunând că ele au fost făcute în numele partidelor de opoziție din pură convingere.

" A presupune că, cel puțin în parte, aceste obiecțiuni se datorează **oportunismului și dorinței de captare a simpatiei unei anumite grupări** [**Garda de Fier**], rezultat al unei **deraieri morale** care ne reamintește dureroase evenimente recente, ar fi să ne aducem aminte de acea **catastrofă de cale ferată de la Ciucea**, unde s-a văzut că în vaietul morții și în iadul durerii muribunzilor, s-au găsit, totuși, unii **indivizi, cari să prindă prilejul de a realiza anumite profituri**. "(**aplauze la PNL**)

[-----]

Aurelian Bentea / 5 apr.'34

▫ Atitudinea PNȚ

▫ Legislația repressivă

[-----]

La 1924, când s-a votat prima **lege Mârzescu**, cu care prilej diversele partide și-au definit atitudinea lor față de **acea primă lege a asigurării ordinii**, se spunea în numele PNȚ :

< D-lor, garantarea liniștii publice ! Dar cine poate să fie contra ?

Eu subscriu la principiul că liniștea publică trebuie să fie garantată sub toate formele și cu toate mijloacele ; **eu subscriu în numele partidului meu la principiile cu care dvs vreți să sancționați** care ar lovi în ceea ce ne este mai scump tuturor : **menținerea neștirbită a actualei alcătuirii sociale.**

Toate curențele de desagregare socială nu trebuie să-și aibă loc în țara noastră ; ele trebuie să fie reprimare , pentru că orice atentat la bazele fundamentale ale constituirii noastre ca stat , mai ales în momentul încheierii lui, constituie o crimă . [.....] >

Așa întâmpina PNȚ prima lege din seria legilor concepute ca necesare a apărării ordinii în stat . Cuvintele sunt publicate în Monitorul Oficial - debateri parlamentare - din 28 ianuarie 1925, și **am satisfacția să constat astăzi consecvența partidului** , prin **cuvintele atât de judicioase rostite de dl deputat Armand Călinescu** , care **a avut curajul să privească realitatea în față** , acea realitate crudă pe care actualul proiect de lege voiește s-o încadreze , **și a arătat și a mărturisit necesitatea legii - cuvintele d-sale sunt reprezentative și angajează partidul.** "

[-----]

Aurelian Bentea / 5 apr.'34

▫ Legea apărării statutului

▫ Accepțiunea juridică a libertății

" Între obiecțiunile aduse , s-au făcut **variațiuni pe două teme** :

pe **tema libertății** și pe **tema ordinii** .

Am auzit cuvinte impresionante rostite în formularea unor aprehensiuni și temeri.

Este o lege draconică , s-a spus, este o lege anti-liberală , care gâtuie libertățile și nu putem concepe cum se vine din partea Partidului Liberal cu o asemenea lege .

" D-lor deputați, **noțiunea aceasta de libertate** , este o noțiune care trebuie înțeleasă **nu în sensul diletant și profan**, în care adesea se rosteste,

ci din punct de vedere limitat și **în accepția precisă a științei dreptului.**

Dacă orice știință este cea ce a spus un mare **filozof francez: < une langue bien fait >** , în **vocabularul dreptului** , cuvântul de libertate are o accepțiune precisă .

Dacă înțelegeți noțiunea așa cum trebuie să fie înțeleasă, de gătuirea libertăților,

de lege ntili- berală nu poate fi vorba. **Sunt două accepțiuni ale cuvântului .**
Există o libertate anarhică , concepută delictuos, libertate fără nici o limită,
libertate care înțelege că există numai atunci când își poate îngădui cineva orice.

Ei bine, această libertate anarhică nu înțelegem să o tolerăm ;

pe aceasta **înțelegem cu adevărat să o gătuim ,**

pentru că **nu voim să facem din noțiunea de libertate o poartă pentru toate aventurile**

(aplauze la PNL) [-----]

Aurelian Benteoiu / 5 apr.'34

▣ Depresiunea economică - depresiunea morală

▣ Accepțiunea de libertate la Garda de Fier

Și Vodă Cuza, când a introdus pentru prima dată **Codul Penal** , tradus după cel francez, în țara noastră, se știe că **în discuția cu Kogălniceanu**

a afirmat cu tot optimismul că poporul nostru nu are nevoie de o represiune prea mare penală , pentru că este blând din fire și el nu poate concepe

că se va deda la săvârșirea tuturor delictelor prevăzute în cod. "

" Dar, de atunci și până acum , vremurile s-au schimbat .Nu numai atât , un adevărat cataclismeconomic , care zguduie lumea întreagă , își rezervă efectele țării noastre .

Depresiunea economică, determină totdeauna **depresiunile morale**.

O anumită generație , în privința psihologiei căreia cred că vă pot spune cuvinte adevărate și destul de interesante , se găsește , din cauza depresiunii morale , **la răscrucea tuturor dezorientărilor posibile.**

Din această cauză, **recentele evenimente** au trebuit să zguduie toate conștiințele și sufletele celor cu simțul răspunderii.

" Cum, d-lor ? Când pentru a se organiza , un partid politic recurge la **formațiuni militare**

- și în această privință mulțumim pentru partea de prețioasă documentare , pe care a adus-o la tribună dl Armand Călinescu -

când un partid politic , care înțelege să-și difuzeze ideologia se organizează în batalioane,

cu **plutoane** , cu **frăție de cruce**, cu **secret** în ceea ce privește legăturile dintre membrii și scopurile și obiectivele ce urmărește, un partid la care se găsesc **petarde și revolve** ,

și tot soiul de **mijloace pentru săvârșirea violenței, liste negre de poscriși** ,

jurăminte pentru suprimarea anumitor fruntași politici care și-au înscris pentru vecie numele în

istoria acestei țări, când **un șef de guvern** de valoarea lui Ion Duca , **cade suprimat** de o mână criminală sau inconștientă - ziceți-i cum voiți - asemenea **manifestări de violență organizată** ,

mergând de la **petarde și revolve** până la cea mai **hidoasă violență morală** ,

nu sunt **simptome care să impună oamenilor politici cu răspundere în această țară** ,

luarea de **măsuri împotriva unor fapte morbide și vădit antisociale ?**

În campania electorală , în satele din județul lui, înainte de asasinarea lui Duca ,

a cunoscut **fapte care l-au îngrozit**. A găsit sate în care **preotul**, înregimentat în această

așa zisă formațiune politică, când se ducea cu botezul de zi întâi ,

săvârșea împotriva poporenilor violența morală de a-i pune **să jure în prealabil**

că vor vota cu "Garda de Fier" [.....]

În asemenea împrejurări , este posibil să se spună că **mișcarea nu are repercusiune**

în masse și că se va duce de la sine ? Nu este să greșim prin optimism și să privim realitatea

îngrijorătoare de astăzi , cu **mentalitatea naivă a străbunilor** de acum o jumătate de veac ?

D-lor, netăgăduit că asemenea fapte reprezintă primejdii care trebuiesc reprimare ."

[-----]

Aurelian Benteoiu / 5 apr.'34

▣ Declarația Drepturilor Omului

▣ Franța - evanghelia libertății

" **Netăgăduit** că represiunea își găsește justificarea și în soluțiile date în alte țări ,

concomitent cu noi, sau, în sfârșit de dată recentă .

Netăgăduit , de asemenea, că **nu se poate invoca nici acea libertate anarhică nici că se restâng libertățile.**

Pentru că în toate țările și în toate timpurile , **când ordinea socială și politică au fost amenințate , regimul politic** , dacă a fost legitim - și în această situație ne găsim noi - s-a crezut în totdeauna și **s-a acordat de toți teoreticienii dreptului public** , că e în drept **să se considere în legitimă apărare.**

Iar un regim politic , care se găsește în stare de legitimă apărare , **are dreptul să-și organizeze apărarea sa (aplauze la PNL)**

"Suntem acuzați de antiliberalism , de gătuitori ai libertăților ?

Afirm că **patria evangheliei libertății este Franța .**

Ea a formulat **Declarația Drepturilor Omului .**

Ea a difuzat în toată lumea crezul de libertate și civilă și politică .

Suntem cu toții de acord că **ea a fost educatoarea omenirii întregi în școala libertății.**

[-----]

Aurelian Bentoiu / 5 apr.'34, retro '1901

▣ **Franța - Legea asociațiilor**

▣ **Reprimarea libertăților anarhice**

▣ **Drept comparat**

[LD : probabil din această lege a lui Rosseau Waldeck , s-au inspirat și guvernele românești, când, prin Jurnal de Consiliu, au dizolvat asociații și partide politice.

Estecategoric însă că această prerogativă acordată guvernelor ...

poate da naștere la abuzuri din partea executivului]

" Când în 1900-1901 , invocându-se **libertatea de credință și intangibilitatea azilelor credinței**, bisericile și asociațiile religioase , **se făceau agitațiuni împotriva regimului republican**, de către preoții congreganiști, a venit atunci **acel mare om de stat** , fără îndoială cel mai mare orator al Franței secolului trecut,

Waldeck Rousseau , cu **legea asociațiilor** din 1 iul. 1901 , **a dizolvat congregațiile și a confiscat averile** , și nu a fost acuzat de gătuirea libertăților , tocmai pentru că **reprima libertatea anarhică .**

Au rămas memorabile cuvintele lui **Waldeck** , rostite în acea împrejurare :

< Înțelegem ca bisericile să rămână deschise credinței și pentru totdeauna închise agitațiilor anarhice .>

[-----]

Aurelian Bentoiu / 5 apr.'34, retro' 1848 , 1914

▣ **Ordinea politică și socială**

▣ **Evoluție istorică și juridică**

[LD : este foarte interesantă polemica juristului cu istoricul , privind argumentele istoricului , față de argumentele juristului. Dacă această argumentare este pe terenul ideilor.

În orice caz , este un semnal privind măsura, ponderea , relativitatea exemplelor , în ambele cazuri.]

" S-au făcut **variațiuni interesante pe noțiunea ordinei** , pe care vrem s-o apărăm,

și, analizându-se această noțiune de **ordine politică și socială** ,

afirmându-se apoi , ceea ce este exact în principiu și în generalitate ,

că **noțiunea are un sens relativ**, s-a zis : **nu cumva cocepeți ordinea**

într-un mod greșit și vă pripiti cu această lege ?

A venit **dl Giurăscu** cu două exemple care **nu se potrivesc** deloc cu materia

care trebuie legiferată. Ne-a spus : chestiunea de a ști ce trebuie înțeles prin ordine politică și socială, prin ordine publică, **variază cu timpul, variază după complexul împrejurărilor**

sociale și politice .Idealul însăși al unei societăți,

nu este același astăzi ca peste 10, 15 ani. Ne spunea d-sa : **nu cumva această lege devine cătușe pentru pașnica și necesara evoluțiune a statutului nostru ?**

[-----]

Prin urmare, **exememplele aduse nu se potivesc** cu situația și, în această privință , îmi îngăduiți, dle Gurăscu să vă spun că **această chestiune este tranșată în doctrina dreptului public**, și , tocmai de aceea, cred că , **la cercetările dvs de istoric, dacă ați fi consultat**, cu acest prilej, și această disciplină , neapărat necesară, **disciplina științifică a dreptului public,**

altele erau să fie cuvintele rostite de dvs de la această tribună. "

[-----]

Bentoiu / 5 apr.'34

▣ **Ordinea în stat**

▣ **Regimul constituțional**

▣ **Democrația parlamentară versus monopartidocrația**

" Care este ordinea socială și politică pe care vrem s-o apărăm ?

Acel minim, acele baze esențiale, despre care Hauriou ne spune că sunt indispensabile , **căci fără ele mergem la catastrofă.**

Care sunt , ca să le identificăm complet, în regimul dreptului actual, în structura constituțională a statutului , **în momentul de față ?**

Simplu. O spune d-l ministru în **Expunerea de motive** și o știm cu toții :

este regimul parlamentar democratic, este structura constituțională a țării, este sufragiul universal , ca mijloc de degajarea a voinței colective .

" Ei bine , **este în primejdie această bază** , sunt în primejdie aceste lucruri , **în momentul de față ?**

... **Am avut stupefacția** să aud de la această tribună , în discuția la Mesaj,

pe acela [Goga] care ne-a înălțat tinerețea odinioară cu **puterea talentului său poetic** , afirmând în ordinea politică , lucruri despre care nu știu ce să cred .

Mi-am pus : explicația poate să consistă în faptul că, coborât din stratosfera imaginației sale poetice pe tărâmul realităților politice și sociale , poate să fie asemănat cu **albatrosul lui Baudelaire** , care merge foarte stângaci pe pământ :

< Ses ailes de géant l'empe^chent de marcher > Ce spunea d-sa **[Goga]** în declarația la Mesaj ?

< **Autoritatea căzută în noroi [.....] Svârcolirile votului universal** de întâia etapă , **așa zisa democrație , votul universal a devenit un obstacol pentru dezvoltarea și întărirea țării [....]** la lumina fulgerelor care amenință noțiunea de patrie , **s-a întrezărit o nouă concepție de stat ,**

grefată pe principiul autorității și naționalismului integral .Mulțimea însăși .>

Veți vedea ce gravă afirmație : anume că **tot ceea ce s-a putut selecționa ca o elită socială din masele acestui popor, rămâne obtuz și incapabil să înțeleagă** imperativele clipei și realitățile care ne înconjoară ,

și că **adevărul se recepe numai de mulțime** , care, cu intuiția ei , **găsește o deslegare în noile curente :**

< **s-a pornit această mulțime să-și elaboreze ea percepțele** >

- ei, dle Goga , **"mulțimea"** dacă o lași pradă tuturor dezorientărilor , **elaborează două forme de salvare : unele colorate în roșu -** și nu știu dacă le vreți pe acelea - **și altele, acelea pe care le-ați dori [naționaliste]** , dar când se deslănțuie furtuna este foarte greu , d-le Goga , **care copaci vor fi desrădăcinați. "**

[-----]

Ei bine, d-lor, **la asemenea rătăcirii ce să răspund ?** Rămâne o constatare de făcut .

Pe planul ideologic democrația este atăcată .

Atăcarea democrației în chipul acesta și difuzarea în mase a unor asemenea idei ,

nu constituie netăgăduit o primejdie care trebuie reprimată ?

Dacă se oprește la discursuri , desigur, nu.

Dacă trece la organizarea violenței, netăgăduit, da.

Asemenea primejdii , numai în starea lor de virtualitate , **pot fi prevenite ;**

dar dacă ai naivitatea și inconștiența **să aștepti să dea roadele, nu mai poți să le reprimi.**

D-lor, **suntem democrați** , toți din această incintă. **Eu unul, și generația căreia îi aparțin, sunt democrat prin sânge , prin ereditate , prin extracțiune socială și prin convingere ;**

căci , din tot **ce am citit ca teorie politică** , de la cei mai mari gânditori , care au abordat problema , considerând **aprecierile și pro și contra** , mi-a rămas convingerea că

tot regimul democrat este cel mai preferabil " (aplauze la PNL)

[-----]

Aur.Bentoiu / 5 apr.'34

▣ Dictatură ? Democrație ?

▣ Legea apărării statului

[LD : Una din două : ori și Bentoiu nutrea oarecari simpatii pentru **"personajele providențiale"** ori ...a alunecat și el pe panta polemicilor quasi bășcălioase atât de vehiculate în epocă .

Timpul va demonstra că , **și în România , se vor găsi amatorii de dictatură ...**

În fond, eu urmăresc ceea ce , deocamdată , este total eludat :

apetitul dictatorial al lui Carol II . În 1939, AB va deveni ministru de Justiție în guv.Tătărescu

Dar , atunci, **în 1934**, se poate spune că **generația sa**, prin cultură și credință politică,

se identifica cu regimul democratic. Cum va evolua ea, vom vedea ....]

" Am auzit astăzi , de la această tribună , **convingerile sincere ale prietenului Șeicaru ,**

convingeri dezinteresate și determinate, poate, de **admirația care l-a covârșit ,**

privind realizarea lucrărilor publice în Italia , sau din alte țări.

[-----]

Dar vedeți că, concluziunile care se trag din aceste lucrări, pot să fie diferite.

Trebuie **să aprofundăm nișel problema** , pentru că **nu putem accepta așa ușor** că este bine **să imităm un regim adoptat și aplicat în alte țări**, și aceasta pentru mai multe motive.

În primul rând, **o dictatură poate să fie bună** , dar are nevoie de **personajul providențial** ,

care să fie acel arhitect despre care ne vorbea dl Pamfil Șeicaru ,

înzestrat **cu viziunea istorică a viitorului națiunii .**

Ei bine, **Italia a avut norocul să-l găsească . Poate și Germania .**

Dar s-ar putea ca noi să nu-l găsim , căci pe cine am pune ?

Pe dl Goga ? Mi-e teamă că la sfârșitul dictaturii d-sale , nu-i va ajunge d-lui Petrovici

tot pesimismul lui Schopenhauer ca să facă bilanțul ! (mare ilaritate la majoritate)

Pe cine altul să-l punem ? **Și apoi , de ce să privim numai trecutul apropiat ,**

și să nu privim în orizonturile mai largi ale istoriei , această problemă ?

Eu știu că , **în perspectiva istoriei, și într-un trecut mai îndepărtat ,**

s-au văzut atâtea exemple de rezultate catastrofale ale dictaturilor.

[-----]

Vi s-a afirmat astăzi de la această tribună și este exact :

din dictatură rezultă sau război sau revoluție,

și nu trebuie să ne epateze rezultatele uni dictaturi și roadele care se pot culege în cadrul unei generații. **Să ne gândim la putințele prăbușirii și la primejdiua de a acoperi ,**

sub edificiul dictatorial , câteva generații care ne vor urma." (aplauze la majoritate)

Prin urmare, d-lor, **eu rămân pentru regimul democratic**, în care credem cu toții,

și rămân , de n-ar fi altceva, decât pentru că **este regimul care asigură o posibilitate**

medie de viațuire, suportabilă tuturor.

Și geniilor care râvnesc la dictatură, și inteligențelor comune ,

ba trăesc - și din considerente de umanitate trebuie să trăiască - **și cretinii ,**

pentru că noi **nu putem să aplicăm rețeta dictatorială și să-i castrăm**

pentru a nu-și putea perpetua prostia ; (aplauze prelungite la majoritate)

de n-ar fi decât pentru **argumentul lui Socrate** care, acum atâtea veacuri - cuvintele i le reproducea **Platon în " Republica " -** întrebat : cum ar trebui în **statul ideal** - vedeți era obsesia culturii mai vechi , **construcția apriorică a unui stat ideal** - cum ar trebui , în statul ideal , tratat **un om cu totul eminent, un geniu ?**
< **L- am onora** - răspunde Socrate - **ca pe o ființă demnă de admirație ;** dar după ce i-am atras atenția că **nu sunt asemenea oameni în statutul nostru** - și că , la urma urmei , nici nu trebuie să fie - **i-am unge capul cu untdelemn** - semn de cinste - **i-am pune coroana pe cap și l-am escorta până la frontieră .>**

(**mare ilaritate , aplauze prelungite la majoritate**)
[-----]

Aurelian Benteoiu 7 5 apr.'34

▣ **Legea apărării statului .**

▣ **Problema tineretului**

▣ **Problema națională .**

Unii oratori și-au exprimat opinia despre inutilitatea legii : că ea va fi ineficace ; cauzele sunt profunde ; răul este adânc ; nu rezolvă problema tineretului ; nu rezolvă problema națională ; " Deigur, d-lor. Dar asemenea incursiuni , asemenea **evadări din subiectul limitat al legii** , s-au făcut și cu prilejul legii conversiunii .[**LD : discutată la Comisie, în paralel**] Firește toate acestea sunt constant avute în vedere de guvern și se fac toate eforturile pentru a se da soluțiuni eficiente tuturor problemelor .

" **În fața acestei probleme limitate** , nu puteam veni cu un întreg program de guvernământ, **cu un maldăr de proiecte de legi**. Este adevărat că legea, ca să devină eficientă , este necesar să avem în vedere psihologia **generațiunii mai tinere** , a acelei generațiuni **a cărei formație intelectuală s-a petrecut în tulburile vremuri de dezorganizare de după război** , care **s-a resimțit de ideologia bolnavă infiltrată din alte țări**.

"Dar , d-lor, probabil acest tineret , care suferă, netăgăduit , **din cauza depresiunii economice** existente - care nu este numai în țara noastră , ci și în alte țări - **a fost problema tuturor generațiilor**. Îmi aduc aminte, d-lor deputați, și știu toți **acei din generația mea, ce începuturi penibile am avut la intrarea în viață** .E vorba de **acea generație care a ieșit din tranșee cu noroiul pe tunică**, și a intrat în viață complet desarmat . **Este suferință astăzi, desigur, este reală și intensă**.

Dar mă oprește decența , pentru că **sărăcia este inestetică** să produc de la această tribună toate **aspectele hidoase ale lipsurilor** pe care a trebuit să le traversez , eu și generația mea, din **pulberea unde am copilărit cu necăjiții copii de țărani** , până la această tribună. **A luptat cu toate privațiunile** această generație a noastră , căci nu vorbesc în numele meu personal. Ne-au întâmpinat **toate privațiunile și ne-au sângerat genunchii** pe urcușul penibil al vieții.

" **Începuturile tineretului sunt penibile pentru toate generațiile**.

Trebuie, **avem datoria** , noi care am făcut această experiență, să ne coborâm , **să ne apropiem sufletește de această generație** a cărei **suferință este amplificată de utopiștii de bună credință**, captată de **șarlatani** , **întrebuințată și speculată de toți aventurierii** .

Să-i strecurăm în suflet convingerea că în războiul vieții, situațiunile nu se ocupă altfel, decât **sculptând, în scara de ascensiune,** fiecare treaptă, în **substanța muncii trudnice.** "

(**vii aplauze , strigăte de bravo, oratorul este felicitat de d-nii miniștri și de membrii majorității**)
Aurelian Benteoiu / 5 apr.'34

21.) Parlamentul Românesc : dezbatere privind politica externă, 4 aprilie '34

a) **Iuliu Maniu**, interpelare :Campania revizionistă , **Doc integral fișier PNT Gh.Brătianu** , asociere la interpelare - **lipsă doc.**

b) **CICBrătianu** , asociere la interpelare ; **Doc.integral fișier PNL**

c) **Nic.Titulescu**, expozeu : politica externă a României.

[LD : nu uita ! fă **legătura între episoade** . Foarte încărcată agenda parlamentară .

Și nu uita că era săptămâna patimilor, cred că .... joia mare .

În aceeași zi, dimineața și a doua zi se discută și se adoptă **Legea apărării statutului** ,

În aceeași zile, la Curtea de război, se judecă și se va da **sentința în procesul G de F** ;

La comisii , se discuta ultima formă a **Conversiunii**]

[-----]

N. (Reporter parlamentar) / 4 apr.'34

▣ Atmosfera parlamentară

Camera a trăit o zi deosebită. Cu câteva ore înainte de deschiderea ședinței, personalul administrativ a fost absorbit cu **aranjarea în loji a mulțimei care venise să asculte interpelarea lui Maniu și expunerea de politică externă a lui Titulescu.**

Corpul diplomatic străin ,cu excepția miniștrilor Italiei , Ungariei și Germaniei ,

dar în frunte cu nunțiul papal , se înghesuia în loja prea neîncăpătoare ,

destinată corpului diplomatic. [-----]

Pentru că întrebarea sa nu a fost o simplă interpelare ,

ci **un adevărat expozeu de politică externă a partidului național-țărănesc** ,

care a venit să **completeze strălucitul expozeu al dlui Titulescu** ,

pentru ca , astfel, **să dea străinătății dovada acordului perfect în chestiunile externe**

a celor două mari partide de guvernământ, liberal și național-țărănist,

cu directivele și metodele d-lui Nicolae Titulescu . [-----]

Interpelarea d-lui Maniu a subliniat , prin conținutul ei, **declarația formulată** cu atâta elan

de către **Constantin Brătianu** , că **Nicolae Titulescu este reprezentantul cel mai autorizat**

și strălucit al oamenilor noștri de stat , devenind exponentul politicii externe a țării .

Și astfel **interpelarea lui Maniu** a devenit **punctul de plecare**

a unei **manifestații naționale de cea mai mare importanță în momentul de față.**

Fără a diminua însemnătatea acestui act,

replica lui Gheorghe Brătianu a creat sentimentul general că **a fost de prisos.**

[-----]

a.) **Iuliu Maniu** , interpelarea privind politica externă ,

(" Dimineața" , 6 aprilie + foto f.reușit la ieșirea din parlament)

[LD : lung expozeu privind viziunea sa privind politica externă a României .

Sublinierile, parantezele, semnele, supratitlurile, comentariile , îmi aparțin]

[-----]

Iuliu Maniu / 4 apr.'34 , retro 1919

▣ Hotarele României.

▣ Tratatul de pace .

▣ Revizionismul

" Domnule președinte , domnilor deputați , sunt aproape **15 ani**

de când s-a încheiat pacea de la care speram **stabilirea hotarelor noastre** ,

în conformitate cu **tratatul încheiat de Vechiul Regat cu Puterile aliate,**

hotare cari să cuprindă toate teritoriile și întreg poporul românesc

din fosta monarhie Austro-Ungară.

Dar mai ales așteptam de la această pace să dea poporului românesc

siguranța hotarelor stabilite și liniștea sufletească

trebuitoare pentru o muncă productivă și pentru pacificarea spiritelor , grav turburate în decursul celor aproape 2000 de ani , prin imigrarea atâtor popoare nerăbdătoare în năzuința lor de a exploata teritoriile românești și de a desnaționaliza poporul băștinaș.

" Cu adâncă durere trebuie însă să constatăm că

aceste speranțe nu ni s-au realizat în măsura dorită

"Conferința de pace ne-a impus alte hotare decât acelea pe care le așteptam , hotare care exclud din țara noastră multe sute și zeci de mii de suflete și teritorii românești importante , scumpe sufletului nostru și necesare siguranței noastre naționale.

" Iar acum , după ce am primit cu resemnare aceste hotare ,

nu numai că ele încep a fi reclamate de cei interesați ,

dar încep a fi puse în discuție de factori internaționali de mare importanță ,

a căror interes evident ar fi de altfel menținerea hotarelor stabilite prin tratatele de pace.

" Dacă , cu durere în suflet , ne-am împăcat cu starea creată prin impunerea acestor hotare , am făcut-o de dragul bunei conviețuiri cu vecinii noștri și mânați de un spirit de jertfă de a nu crea dificultăți marilor noștri Aliați și de a servi ideea păcii europene.

" Mă simt îndemnat să fac aceste constatări în urma unor expresiuni ce se coprink

în discursul d-lui Mussolini , care pare a consfinți

repetate manifestațiuni ale oficialității ungare , privitoare la revizuirea Tratatului

de la Trianon , și prin urmare , la reclamarea unor părți a teritoriului

de sub suveranitatea statelor succesore. "

[-----]

Iuliu Maniu / 4 apr.'34

▣ Curențele revizioniste particulare

▣ Revizionismul de stat : maghiar , mussolinian

[LD : încearcă să înțelegi din aceste nuanțate aprecieri,spiritul lui Maniu.

" Evident , este peste putință a opri stări sufetesti

din opinia publică a popoarelor , oricât ar fi ele de greșite .

Am avut și avem deplină înțelegere pentru diferitele curente politice

ce s-au putut naște la popoarele învecinate și , în conștiința dreptății noastre ,

am avut destul calm pentru a le combate cu argumente obiective ,

cari nu pot fi desmințite sau nesocotite nici de cel mai pasionat și exagerat patriotism.

Nu am fost nici nervoși , nici nerăbdători , în fața manifestațiunilor particulare

mânate de un naționalism excesiv , care adesea nu țin cont de adevăr și realități.

" Se schimbă însă situația atunci când astfel de manifestațiuni ,

încadrate într-un oarecare plan de acțiune ,

se produc din partea organelor oficiale de stat .

[-----]

Maniu / 4 apr .'34

▣ Campania revizionistă

▣ Protestul Transilvaniei și Banatului

▣ Datoria guvernului român

"Nu fac deci altceva decât îmi împlinesc datoria când , în numele Transilvaniei și al

Banatului , ca reprezentant , pe vremuri , al acestor provincii , și ca transilvănean ,

îmi ridic cuvântul împotriva oricărei încercări de atingere a tratatului de la Trianon ,

care a consfințit hotărârea de Unire națională pe vecie a poporului românesc ,

proclamată la Alba Iulia , pe baza dreptului de autodeterminare .

(aplauze prelungite și unanime)

Nu mă îndoiesc că guvernul țării își va face datoria
de a preântâmpina pe viitor astfel de manifestațiuni oficiale ,
care împiedică consolidarea păcii și statornicirea liniștii sufletești a cetățenilor. "

[-----]

Maniu / 4 apr.'34

▫ **Autonomia Transilvaniei ?!**

" Conte Ștefan Bethlen însuși , în conferințele sale din Anglia,
a recunoscut că de realipirea Transilvanie la Ungaria nu poate fi vorba .
Cere numai autonomia independentă a ei, o idee anacronică , imposibilă
și contrazicătoare drepturilor noastre și realităților etnografice.

Din ea ar rezulta crearea unei noi Austrii , un nou măr de ceartă avizat și din punct de vedere economic , la protecția altor state .

"Astfel , și cei mai tipici reprezentanți ai poporului maghiar ,
sunt nevoiți a renunța la revenirea Transilvaniei și a Banatului la Ungaria istorică ,
iar de Transilvania nu pot fi despărțite orașele Arad, Oradea, Careii și Satu Mare ,
care sunt noduri de comunicație și de schimb de mărfuri pentru văile celor trei Crișuri
și a Someșului , care , cu abstracția coloniilor mai vechi sau mai noi, sunt românești.
Aceste orașe , de altfel, conform ultimei statistici , abia după 15 ani de dominațiune română,
nedeosebind pe evrei de maghiari, și-au pierdut majoritatea maghiară ,
drept urmare a adevărului confirmat în toate domeniile , că orice lucru artificial ,
între împrejurări normale , dispare curând " (**aplauze unanime**)

[-----]

Iuliu Maniu / 4 apr.'34

▫ **Pentru Confederația sud-est europeană ...**

▫ **Concluzii**

"**Continui a crede** și mai departe că realizarea Confederației sud-est europene ,
sau cel puțin dunărene, este singura cale posibilă de a scoate statele dunărene ,
prin urmare, și Austria și Ungaria, din starea grea economică , financiară și socială
în care se găsesc.

"**Continui a crede** că această Confederațiune trebuie înfăptuită cu protecțiunea marilor
puteri și cu colaborarea cât se poate de efectivă a Franței, Italiei și Germaniei .

"**Existența consolidată a Micii Înțelegeri și**
realizarea recentă a Înțelegerii statelor Balcanice,

pentru care operă felicit pe ministrul nostru de externe și guvernul din care face parte,
sunt începuturi extrem de importante și prețioase în procesul evolutiv de realizare a
acestei Confederații. " [-----]

4.) **Ce acțiune diplomatică înțelege a duce pentru realizarea unei**
Confederații Sud-Est Europene , sau cel puțin a Confederațiunii statelor dunărene ,
propusă de d.Tardieu în anul 1932, luna februarie , ideea acceptată, la vremea sa ,
de Mica Înțelegere ? " (**aplauze prelungite și îndelung repetate**)

Iul.Maniu / 4 apr.'34

b) **C.I.C.Brătianu - Declarație - 4 apr.'34**

[CICBrătianu este primit la tribună cu aplauze prelungite , îndelung repetate, ovațiuni și strigăte
de bravo , din partea majorității. Majoritatea aplaudă în picioare .

Rostește un scurt discurs , asociindu-se la interelarea lui Maniu .]

// Revizionismul maghiar - Revizionismul italian //

// **Frontul Unic Național** //Meritele lui Titulescu // Asocierea la interpelarea lui Maniu //

[-----]

CICBrătianu / 4 apr.'34

▣ Frontul unic național

"Națiunea română, care a sferit mai multe **secole de cotropire străină** , care și-a menținut , cu toate persecuțiunile la care a fost supusă , **simțământul unității naționale și limba ei neschimbată** , care a avut fericirea să vadă că jertfele ei sunt răsplătite prin **înfăptuirea unității neamului, nu poate admite nici un moment ca această unitate să fie pusă în discuție** "

(**aplauze prelungite generale îndelung repetate**)

"În întreaga Românie **nu pot fi diferențe de simțăminte nici de vederi** , din acest punct de vedere. **Suntem o națiune întregită** , și vom lupta până la ultima picătură de sânge ca **să nu mai fim din nou despărțiți sub regimuri străine.**

(**aplauze prelungite generale îndelung repetate**)

"**Sacrificiile ce le-am făcut în războiul mondial ne-au dat acest drept la încheierea păcii** , când s-a pus chestia **reîntregirii naționalităților** .

Suntem gata a le reface , dacă va fi trebuință, și în viitor.

"**Comunitatea de interese ce avem cu alte state din Europa** , care sunt **în aceeași situație cu noi** , sprijinul ce-l avem în **Franța** , **pentru menținerea cartei Europei neschimbate și**

pentruca revendicări nerealizabile să nu dezlănțuiască un nou război ,

care ar cufunda lumea **într-o situație și mai gravă** ca cea din trecut ,

ne dă speranțe că **nimeni nu va îndrăzni să ne atace** , dacă , la rândul nostru, vom fi tari .

(**aplauze prelungite generale îndelung repetate**)

" În istoria lumii atât de zbuciumată , tot **morala și dreptatea au triumfat la sfârșit.**

Și noi am fost în trecut cotropiți, despărțiți. **Acum suntem o națiune mare , întregită.**

Vom ști și de aici înainte **să ne facem datoria** și prin unire între noi pentru interesul superior al țării , prin **conlucrare rodnică și abnegație de noi înșine**

prin **dibăcia și profundul simț patriotic și politic** , pe care **oamenii noștri de stat l-au arătat întotdeauna** , vom menține situația țării între națiunile lumii "

(**aplauze prelungite generale îndelung repetate**)

[-----]

CCBrătianu / 4 apr.'34

c) Nicolae Titulescu : **răspunde la interpelare** , 4 apr.'34

(DAD, MO 38, șed. din 4 apr.'34, p. 1611- 1616)

("Dimineața " , an 30, nr. 9797, 6 apr.'34 +

foto Titulescu și colaboratori , la ieșirea din Parlament)

Document integral la fișier Politică externă

[LD : **supratitluri, sublinieri, comentarii, semne , cu roșu** - îmi aparțin :

[-----]

Nic.Titulescu / 4 apr.'34

▣ Mulțumiri lui Brătianu și Maniu

" Domnule președinte , d-lor deputați , **mulțumesc** , înainte de toate , **majorității** pentru **sprijinul pe care mi l-a dat prin glasul autorizat al d-lui Dinu Brătianu** , în împlinirea sarcinei pe care o am **de a răspunde importanțelor și delicatelor chestiuni ridicate astăzi de dl. Iuliu Maniu** , la care **s-a asociat d.Gh.Brătianu** .

" Înainte de toate , țin să **mulțumesc d-lui Maniu** , pentru desăvârșita d-sale curtenie de a-mi fi **transmis din timp textul integral** al importantei d-sale comunicări , astfel ca să-i pot răspunde fără întârziere , în mod documentat .

"**Expunere d-lui Maniu** , care prezintă atâtea interese, și prin **ideile dezvoltate**

și prin **soluțiunile preconizate** și prin **acțiunea desfășurată de d-sa** ,

are - mai ales pentru mine - marele merit de **a pune în plină lumină**

bazele psihologiei interne pe care **se întemeiază acțiunea internațională a României** .

Nic.Titulescu / 4 apr.'34

▣ Bazele psihologiei interne.

▣ Politica externă - funcție organică

" **Expunere d-lui Maniu** [-----]marele merit de a pune în plină lumină **bazele psihologiei interne** pe care se întemeiază acțiunea internațională a României . Ele sunt două principiale .

" Mai întâi , **tratatul de la Trianon** apare tuturor românilor , și în deosebi a celor din Ardeal , ca **consfințirea unei ordine de drept** , mult mai redusă decât aceea pe care de veacuri de conveșuire și suferințe comune au săpat-o în conștiința istorică a neamului nostru . (aplauze unaime)

De aceea , în chip firesc , în opinia publică , **tratatul de la Trianon** evocă mai curând **ideia unei continuități , decât ideea unei amputări .** (aplauze unaime)

" Pe de altă parte , ori de câte ori unitatea noastră națională pare a fi amenințată , **acea care dau semnalul de alarmă** și sar cei dintâi pentru apărarea ei , sunt **românii din noile provincii .** (aplauze unaime)

"Când **acestea sunt datele vieții noastre interne , politica extenă a României** **dacă știe să se conformeze lor ,** nu poate **decât să-și impună pretutindeni cerințele .** În adevăr , astfel concepută , ea nu este o creație artificială ,

ea este o simplă funcțiune organică .

Izvorând din poruncile unității noastre naționale , politica noastră externă are ca scop principal : **păstrarea ei** , iar ca metodă constantă de lucru , **coordonarea progresivă a acțiunii noastre** cu aceia a statelor cu interes comun , până la **integrarea ei în grupuri internaționale** , din ce în ce mai mari .

De la național , prin regional , la universal , iată lozinca României peste graniță "

[-----]

Nic.Titulescu / 4 apr.'34

▣ Pavăza juridică, morală și politică a hotarelor

" **Dacă este așa , nimic nu ar servi mai mult jocul adversarilor** unității noastre naționale , **decât a ne lăsa intimidată de asemenea manifestațiuni .** Nu o vom face .

Și nu o vom face conștient , pentru că **granițele noastre sunt apărate împotriva revizuirii de o întreită pavăză : juridică , morală și politică .** Le voi examina pe rând .

[-----]

Nic.Titulescu / 4 apr.'34 , retro ' 20-'21

▣ Pavăza morală

▣ Documentația Delegației ungare

▣ Tratatul de la Trianon

[LD : coroborează cu doc. din **fișierul I** privind tratatele]

" **Propaganda maghiară** lasă să se pretindă , prin toate mijloacele ei de acțiune , că **chestiunea fruntariilor Ungariei n-a fost niciodată desbătută în mod serios ,** că **Ungaria a fost pusă în fața unui fapt împlinit ,**

că **Tratatul de la Trianon este pur și simplu o poruncă , un dictat .**

În consecință , **de aici înainte urmează să fie desbătut procesul care n-a fost judecat la Conferința Păcii . "**

" O atare prezentare a lucrurilor merită , drept cel mai blând calificativ , pe acel că este întemeiat pe **o totală lipsă de memorie .**

Ca semnatar al Tratatului de la Trianon , să-mi fie îngăduit să **o reamprospătez**

acolo unde este nevoie . **Afirm că Ungaria s-a prezentat la Conferința Păcii ,**

cu **un material documentar fără de pereche** și de așa natură , încât cercetarea lui nu poate

produce decât **admirația pentru patriotismul celor care l-au adunat** .

Afirm , fără teamă de a fi desmințit , că **nu este un singur argument** , că nu este un singur considerent **întrebuințat de propaganda actuală** , care **să nu fie cuprins în materialul prezentat Conferinței Păcii** .

Documentația maghiară ...

Acest material se găsește în publicarea oficială făcută de Ministerul Ungar al Afacerilor Străine , sub titlul "**Negociațiunile păcii ungare** .

Darea de seamă a Delegațiunii Ungariei de la la Neully sur Seine ,

din ianuarie -martie 1920 . Este vorba de 4 volume groase , format mare , tipărite pe 2 coloane ; primul are 6661 pagini , al doilea 585 , al treilea 418 și al patrulea cuprinde hărți în număr mare .

În prefață , se aduce , cu drept cuvânt , **laude muncii Delegației ungare la Conferința de pace și se spune** : < **Această lucrare este un tezaur unic al științei ungare** .

Niciodată nu a apărut o lucrare similară . Ar fi imposibil să se facă una la fel în viitor .

Este o lucrare standard , izvor constant pentru istoricii viitorului . >

În serviciul acestui material , cu adevărat monumental , s-a trimis ,

sub președinția contelui A. Appony , **o delegație strălucită , compusă din : 7 comisari generali** , printre care și contele Bethlen , contele Paul Telecky .

8 comisari , printre care miniștrii Walko , Karoly , etc .

38 de experți , aleși printre cei mai competenți , printre care specialiștii pentru chestiunile românești , pentru Transilvania , pentru chestiunile croate .

6 consilieri politici , aparținând diverselor partide .

14 secretari , 1 secretar general , 2 secretari ajutori .

Argumentele maghiare ...

" Cum au tras profit acești delegați excepționali din acest material excepțional ?

Este interesant de reamintit . Fără să aștepte primirea condițiilor de Pace , pregătite de Puterile aliate și asociate , la 14 ianuarie 1920 , odată cu prezentarea plinelor puteri , **Delegația ungară a remis Conferinței Păcii două note** .

Prin cea dintâiu , ea cerea retragerea trupelor românești .

Prin a doua , ea expunea **considerațiunile politice , geografice , etnografice și istorice** , pentru care cerea **să dea prilej poporului ungar și diferitelor naționalități stabilite pe pământul unguresc , de a decide ele** , după un schimb de idei și o înțelegere reciprocă , **cadruul vieții și rațiunile lor viitoare** .

" **Toate argumentele întrebunțate de contele Bethlen** , în conferințele sale din Anglia , **se găsesc în această notă** . Plebiscitul era cerut de Ungaria , înainte chiar de ai se fi remis proiectul de tractat , adică la **14 ianuarie 1920** .

" **Condițiunile de pace** , elaborate de Marile Puteri , i-au fost remise în adevăr ,

la **15 ianuarie** iar a doua zi , la **16 ianuarie** , contele **Appony a fost chemat în fața Consiliului Suprem** , pentru a expune oral conținutul notelor scrise .

El a conchis din nou **cerând plebiscituri , pentru ca populațiunile , iar nu guvernul maghiar , să decidă de soarta lor , conform principiilor wilsoniene** ."

Notele delegației maghiare ...

" La **12 februarie 1920** , ca răspuns la condițiunile de Pace ,

Delegația ungară a prezentat 38 de note foarte dezvoltate , pe toate chestiunile care făceau obiectul tratatului . **Notele privind chestiunea teritorială și , în special , Transilvania și România sunt cele mai numeroase** . Este intrereaant de reaminti titlul unora din ele ,

pentru a se vedea în ce mod strâns și detaliat au fost conduse negociațiunile :

-Memoriu asupra **autenticității datelor din recensământul unguresc** .

-Memoriu asupra **dezvoltării populației din Ungaria** , de la încetarea dominațiunii turce .

-Memoriu asupra situațiunii agricole a Ungariei , în cazul când ar pierde teritoriile cerute de naționalități .

-**Chestiunea Transilvaniei** .

-**Combaterea românilor cu privire la statistica naționalităților** .

-Observațiunile referitoare la **harta României** .

-**Poate să subziste dominația română în Transilvania ?**

-**Falsitatea spirațiunilor istorice ale românilor** , în lumina vechii istorii a Transilvaniei .

-Cum a trecut imperiul în mâinile românilor în 1918.

-Caracterul deosebit al instituțiilor din Transilvania și cele din România .

-Tabloul sinoptic al drepturilor naționalităților din Ungaria pe vremuri și azi, potrivit adeziunilor Adunării de la Alba Iulia , potrivit situațiilor reale și potrivit exofgențelor înțelegerii .

-Ordonanțele privitoare la drepturile naționalităților din Constituția Transilvaniei , în vigoare de la 1541 la 1867 .etc etc etc

Tratamentul țărilor succesoriale...

"Marile Puteri : Franța ,Anglia, Italia și Statele Unite ,

au studiat aceste note voluminoase ,prin comisiunile și experții lor.

Demn de observat este faptul că din aceste comisiuni de studiu nu a făcut parte nici un reprezentant al țărilor interesate : România, Serbia și Cehoslovacia.

Țările Micii Înțelegeri au fost tratate la Conferința Păcii ca justițiabile . (exclamări)

Să nu uităm că Ion.C. Brătianu , mare prin patriotismul său, mare prin capacitatea lui, dar și mare prin simțul de mândrie națională,

a considerat că aspirațiile noastre nu au căpătat satisfacțiune integrală

și a părăsit Conferința de Pace . (aplauze prelungite și îndelung repetate la PNL)

"Așa fiind , în procesul dintre Mica Înțelegere și Ungaria,

fruntariile noastre au fost arbitrate de Marile Puteri ,

iar în stabilirea hotarelor românești

au jucat un rol covârșitor experții englezi și americani .

" Timp de două luni , conferința a studiat documentația ungară .

La 6 mai, ea a remis Delegațiunii maghiare un complet de trei acte ,

compus dintr-o scrisoare de trimitere , din răspunsul Conferinței la toate notele Ungariei și din textul definitiv al Tratatului de pace .

Citirea acestor documente dovedește cu câtă scrupulozitate și conștiință

au fost examinate toate cererile , toate observațiile și toate obiecțiunile Ungariei.

Scrisoarea lui Millerand ...

Dar scrisoarea de trimitere , semnată de președintele Millerand,

trebuie să ne rețină o clipă atenția. Pentru că ea conține un pasagiu

care dă drept Comisiunilor de Delimitare , acolo unde aplicarea pe teren ar constata o

nedreptate, să o rectifice - drept perimat , deoarece Comisiile de Delimitare

n-au găsit cu cale să uzeze de el -se vorbește mereu de făgăduielile făcute Ungariei

prin scrisoarea președintelui Millerand !

" Și aici este foarte instructiv să împröspöatăm memoria celor interesați ,

dând citire câtorva pasagii din această scrisoare istorică :

< O stare de lucruri , chiar milenară , nu merită să dăinuiască când ea este recunoscută contrarie justiției. > (aplauze prelungite, strigăte de bravo)

< Delegația ungară trage argument din faptul că condițiile păcii n-au prevăzut nicăeri plebiscitul. Dacă Puterile Aliate și Asociate au considerat inutil de a recurge la o consultare populară de acest fel, ele nu au făcut-o decât după ce au dobândit certitudinea că această consultație , dacă ar fi înconjurată de garanții complete de sinceritate , n-ar da rezultate simțitor deosebite de cele la care le-a condus un studiu minuțios al condițiilor etnografice ale Europei Centrale și ale aspirațiilor naționale . >

< Voința popoarelor s-a exprimat în zilele de octombrie și noiembrie 1918 , când Dubla Monarhie s-a nărui și când populațiile s-au unit cu frații lor italieni , români, iugoslavi sau cehoslovaci. > (aplauze prelungite)

< Evenimentele care s-au produs de la această epocă constituie tot atâtea mărturii noi despre sentimentele naționalităților pe vremuri subjugate sub Coroana Sfântului Ștefan . >

< Dispozițiile tardive luate de guvernul ungar , pentru a da satisfacțiune trebuințelor de autonomie a naționalităților , nu pot face iluziuni ; ele nu schimbă cu nimic adevărul istoric esențial și anume că lungi ani în șir, toate sforțările politicii maghiare au tins să înăbușe vocea minorităților etnice. > (aplauze prelungite)

Titulescu / concluzii

" Frontierele actuale ale Europei Centrale

sunt rezultatul evoluției de secole a unei idei de justiție.

Chestiunea frontierelor Europei Centrale constituie un proces sfârșit , iar nu un proces care trebuie să înceapă .

La orice tentativă de actualizare a lui, noi vom răspunde : lucru judecat .
(apaluze unanime și prelungite)

Expunerea de azi a d-lui Maniu , plină de grijă pentru definitivă consolidare a operei săvârșită de tractate, este cel mai strălucit plebiscit al Transilavaniei , pentru opinia publică internațională (apaluze unanime și prelungite) , căci , prin glasul celui care a prezidat la actul Unirii , noua provincie își exprimă ferma voință de a rămâne de-a pururi alipită la Patria Mamă , nu într-un moment de entuziasm , ci după experiența a 16 ani de viață în comun . (apaluze unanime și prelungite)

Întâi de ce m-am considerat îndrituit a spune că granițele noastre au , în consemnul unanim al națiunii , o protecție de o valoare morală neprețuită . "

[-----]

N. Titulescu / 4 apr. '34

▫ Răspuns lui Maniu

▫ Confederația dunăreană ?

[LD : Partidă de dialog cu ipoteze și echivocuri ... pentru că și unul și altul au vorbit astfel ; pentru că și unul și altul încercau să-și depășească statutul de exponenți ai unei țări mici, dependentă de marile puteri , visând la un statut mai important pentru țara lor ; pentru că , într-un fel sau altul, și unul și altul , ocolesc sau nu cunosc profund atât intențiile Germaniei și Italiei cât și a "marilor aliați" față de ele . În orice caz, într-o formă " diplomatică" destul de delicată , argumentele lui Titulescu ar fi trebuit să spulbere himera " Confederației" lui Maniu ...]

[-----]

Austria ...

Punctul nevralgic îl constituie situațiunea Austriei , dar nu atât din cauza ei, cât din cauza rivalității de interese ale Marilor Puteri .

Soluția Anschluss-ului

nu este acceptată nici de Italia , nici de Franța nici de Mica Înțelegere .

Soluțiunea unirii Austriei cu Ungaria ,

nu este acceptată nici de Germania , nici de Mica Înțelegere .

Unirea Austriei , Ungariei și a Micii Înțelegeri ,

ridică opозиția Germaniei și a Italiei , deoarece , pentru prima , această soluție ar face Anschluss-ul irealizabil ,

iar pentru a doua , această soluție reprezintă o formă de reînviere inacceptabilă a vechii monarhii austro-ungare .

[-----]

a insera Austria într-un sistem antigerman

ar fi o încercare care n-ar avea nici o șansă de durată .

Mentținerea independenței Austriei

nu se poate menține decât cu această condițiune

și cu garantarea ei politică din partea tuturor statelor interesate .

[-----]

Trebuie să ne ferim , însă , cu orice chip, de soluțiuni artificiale

și în special de împărțire a Europei Centrale în blocuri rivale .

În acest scop, acordurile economice cu privire la Europa Centrală trebuie să respecte , deopotrivă , interesele legitime ale Italiei , Germaniei , Franței și ale Micii Înțelegeri .

(Aplauze unanime , prelungite)

[-----]

Titulescu / 4 aprilie

▫ România = stat nou .

▣ Misiunea istorică a României .

[LD : în atmosfera de **criticism , pesimism și disperare** , care cuprinsese societatea
Titulescu are un discurs optimist , pozitiv și constructiv.

Nu cred că , din acest p.d.v. , **doctrina avansată de el** putea deveni
o doctrină consensuală , asumată de toate forțele politice interne.

În această neconcordanță trebuie căutate cauzele care au dus la evoluțiile ulterioare .

Tot așa de adevărat este că , de la "înălțimea" în care s-a plasat ,
el nu a reușit să priceapă această "temperatură " politică internă ,
iar atunci când s-a amestecat ... nu totdeauna a făcut-o cu înțelepciune .]

" Voința Românie este fermă. Nimic nu o poate clinti .

Este vorba despre **lupta pentru progres** , în care **întreaga noastră existență este în joc.**

În această luptă **se ciocnesc astăzi în lume state vechi** ,

pe care le respectăm pentru tradiția de civilizație și competență ce reprezintă ,

și **state noi** , care sunt abia **la originea activității lor internaționale .**

România este printre acestea din urmă.

În lipsurile ce ea înfățișează , departe de a vedea slăbiciuni congenitale ,

care ar împiedica ca eforturile ei să fie încununat de succes,

eu văd, dimpotrivă, în sens invers,

tot progresul pe care ea este chemată să-l facă ,

și pe care **vârsta fragedă a organizării noastre de stat**

nu ne-a îngăduit să-l realizăm încă.

" Și departe de a fi descurajat , ideea misiunii viitoare a țării mă susține în orice clipă.

Ideea misiunii istorice a României , este atât de tare la oamenii noștri politici ,

încât ea singură poate explica puterea lor de rezistență în mijlocul greutăților

și amărăciunilor care întovărășesc sarcina lor. (Aplauze unanime , prelungite)

" Îți înduri soarta și lupti ! Pentru ce ?

Pentru că simți că dacă tu ai să ispășești anume lipsuri ,

tot tu ai și misiunea de a micșora diferența de nivel

dintre țara ta și altele privilegiate , pe vremuri când a ta trăia în asuprire.

Străinătatea nu cunoaște puterea pe care o dă Românilor

credința că ei nu și-au spus încă cuvântul în evoluția internațională .

(Aplauze furtunoase , prelungite , îndelung repetate , strigăte de " bravo")

" Revizuirea nu este , pentru România, numai amputarea moșiei strămoșești.

Revizuirea este amputarea atribuțiilor istorice ale neamului nostru ,

tocmai în clipa în care el și-a desăvârșit unitatea.

Din nedreptățile istorice suferite de poporul nostru , unii cari au fost feriți de ele,

voiesc să deducă privilegii pentru țara lor.

Noi , nu revendicăm ranguri aristocratice în viața internațională ;

în schimb, nu vom renunța niciodată la egalitatea cu ceilalți , așa de greu câștigată.

Și celor care ne vorbesc astăzi

de întoarcerea la trecut pe calea revizuirii , le răspundem :

trecutul a fost al vostru , prezentul nu este al nimănui , iar viitorul nu vi-l dăm ,

căci este cel mai scump bun din câte avem "

(Aplauze furtunoase , prelungite , îndelung repetate , strigăte de " bravo" ;

întreaga Adunare , în picioare , ovaționează)

(Titulescu este felicitat călduros de către membrii guvernului)

N.Titulescu / 4 apr.'34

Finis dezbaterea de politică externă / 4 aprilie 1934

---

22) **Episcopul dr.Glondys (bis.evangelică) , conferință radio - Berlin, ? - 5 apr.'34**

("Universul " , 5 apr.'34)

[Asta ... apropo de corectitudinea relatărilor presei , sau ... de limbajul dublu al minorităților ?]

" Față de unele **comunicate apărute în presa noastră** în legătură cu **conferința** pe care **episcopul bisericii evanghelice din România, dr. Glondys** , a ținut-o la postul de radio-difuziune din Berlin, episcopul ne trimite **următoarea rectificare** :

< **La redactarea de către presa română a conferinței**

ce am ținut la postul de radio-difuziune din Berlin,

s-au strecurat mai multe neadevăruri grave , cari trebuiesc rectificate

S-a susținut anume în presa română că **ași fi declarat** că **"nedreptățile "** statutului român față de sași ar continua,

cu toate repetatele intervenții ale parlamentarilor sași.

Față de acestea **trebuie să stabilesc** că n-am vorbit nici de intervenția parlamentarilor sași și nici n-am pomenit cuvântul **"nedreptate "** ,

ci numai am arătat că guvernele române au declarat că "dat fiind situația extrem de precară a statutului, nu vor mai putea fi plătite subvențiile "

De asemenea, **este o invenție faptul că m-aș fi plâns** , că **copiii sași sunt siliți la școală să învețe limba română și să uite pe cea săsească.**

De asemenea , **nu am spus că școlile și bisericile săsești nu primesc subvenții de la stat** , ci am remarcat numai insuficiența lor .

Este un neadevăr absolut , când se susține că **aș fi spus că sașii trebuie să plătească impozite deosebit de mari statutului român,**

fapt prin care s-ar explica falimentul firmelor și închiderea băncilor săsești .

Dimpotrivă, am arătat că **sașii plătesc aceleași impozite ca și românii** dar ,

pe lângă aceasta , trebuie - pentru susținerea școlii săsești - să-și impună ei înșiși încăodată un nou impozit .

De altfel, **am subliniat credința cetățenească a germanilor față de statul român,**

respingând în mod categoric și public toate presupunerile în ceea privește această

atitudine loială a minorității germane . > (Rador)

Episcop Glondys / 5 apr.'34

23.) N.Batzaria (ziarist) , pe marginea discursului lui Petre Andrei , 7 apr.'34

("Adevărul" , an 48, nr. 15.417, 7 apr.'34 : **" Ascultând un discurs frumos "** ...)

[LD : **preiau în rezumat reportajul parlamentar al lui Batzaria, pentru că ... cu regret ... corespunde și impresiilor mele. L-am citit după studierea dezbaterilor la lege**]

Batzaria / 7 apr.'34

▫ **Avalanșa de discursuri și expozeuri ...**

▫ **Discursul lui Petre Andrei.**

Frumosul discurs - este cel rostit de **prof.Petre Andrei** , fost subsecretar de stat la ministerul Instrucției și Cultelor, miercuri, 4 aprilie , la **legea apărării statului** .

În ziare au apărut **foarte puține relatări** despre discurs , deoarece **presa a oglindit** pe larg

expozeul lui Titulescu de politică externă , rostit în aceeași zi, dupăamiaza .

Aceste cuvântări și expozeuri au căpătat proporțiile unor manifestațiuni hotărâtoare , de ordin național și internațional.

Altcum, atât **chestiunea în sine cât și modul** cum Petre Andrei a tratat chestiunea, **meritau o publicitate mai largă și o atenție mai susținută.**

Batzaria / 7 apr.'34

▫ **Între adevărul obiectiv și subiectivitatea politică**

P .Andrei a spus adevăruri de netăgăduit , a declarat că nu înțelege să facă polemică de partid : [**citează din discurs**] că guvernul nu trebuie să facă legi trecătoare ; că un stat democratic și parlamentar nu trebuie să sperie cetățenii ;

că un stat democrat nu trebuie să-și bazeze guvernarea pe legi represive ;
că prin legile represive se poate ajunge la desființarea libertăților publice,
la anemierea vieții constituționale , etc etc .

" Însă , **când îl ascultam pe dl Andrei** și îi urmăream desfășurarea cuvântării ,
animată de un adevărat suflu democratic,

îmi făceam , fără să vreau, **reflecțiunile ce urmează :**

Legea pentru apărarea statului se înrudește strâns , de aproape, cu **legea Mironescu** ,
alcătuită de un guvern și votată de un Parlament **din care făcea parte și d.Andrei** .

De ce n-a răsunat și atunci protestul său ,

de ce a amuțit atunci < glasul conștiinței sale democratice > ?

Dacă întrebării i s-ar răspunde prin aceea că atunci la putere < erau ai noștri > ,

adică ai dlui Andrei , **răspunsul este cât se poate de deprimant**

și întunecă frumusețea profesiei de credință democratică

pe care a făcut-o dl Andrei în ziua de miercuri la Cameră .

Ceea ce este rău și condamnat , rămâne rău și condamnat ,

indiferent de timp , de oameni , și de situațiuni . [-----]

Facem aceste întrebări , deoarece **se știe că astfel de legi , combătute în opoziție**,

sunt **menținute și chiar aplicate cu strictețe** , atunci **când partidul vine la putere**

Într-o astfel de eventualitate , **discursurile , oricât ar fi de frumoase** ,

nu pot să înlăture stări de lucruri și moravuri , care numai frumoase nu sunt "

N.Batzaria / 7 apr.'34

Vezi fișierul următor .